

D.Legislație,Legiferare PNȚ 1932-1933

Sumar.

Documentele în ordinea introducerii pe calculator :

Guvern Vaida .Legislatura a II-a .Sesiunea extraordinară.10 aug.-oct.'32

1)31 iulie.Deschiderea noului Parlament

("Dimineața ", 30 , 31 iul.'32) (*Vezi pe larg la [fișier Parlament](#)*)

▣Mesajul Regal

La ora 12, regele **Carol** (are 38 de ani neîmpliniți) ,însoțit de **voevodul Mihai** dă citire **Mesajului regal.Mesajul este foarte scurt** și nu prejudiciază cu nimic asupra **programului viitorului guvern** ,care se va elabora după validări
După citirea Mesajului , Regele pleacă .

/Corpurile legiuitoare încep lucrările.de validare

/Nu participă PNL- ducist ,în semn de protest pentru felul cum s-a procedat la dizolvarea guvernului Iorga ;

/ Nu participă, ca și pînă atunci, parlamentarii socialiști ;

/ Nu participă mareșalul Averescu

/Din opoziție participă : PȚ- lupiștii , PNL-2 georgiștii, PNA - gogiștii .

▣9/10 aug.'32.Guvernul Vaida -guvern parlamentar.

(DAD,MO 8, 9 , șed. din 9 -10 aug.'32)

31 iul.'32 .După ce Armand Călinescu (subsecretar la Interne) citește concluzia la validări ; după ce Șt.Cicio -Pop este ales președintele Camerei ;

guvernul de "alegeri " este considerat demisionat .

La 10 august , se anunță formarea guvernului Vaida Voievod .

▣13 aug.'32.Răspunsul la Mesajul Regal ,Cameră,V.Rădulescu (raportor)

(DAD, MO nr.10, șed. din 13 aug.'32, p. 211)

Greaua răspundere asumată

Sire ,

Membrii acestei Adunări ,aleși prin exercițiul liber al dreptului de vot ,poartă în sufletul lor sentimentul grelei răspunderi ce-l apasă și marea grijă a zilelor de mîine.

Această stare este reflexul marelui crize economice în care se zbate țara noastră și omenirea întreagă și care zi de zi tinde să distrugă orice năzuință spre mai bine.

Sire,

Ne dăm seama de **dificultățile** ce ne stau în cale , dar plecăm la muncă nu numai cu grija răspunderii ci și cu **nădejdea** că, **la capătul drumului** nostru obositor , vom afla **roadele sacrificiilor făcute , alungînd neîncrederea ce stăpînește generația de astăzi.**

-Marile suferințe obștești

Contactul real cu țara care ne-a trimis aici , ne-a învederat și mai mult **marile nevoi obștești** , ce **vor servi de îndreptar operei noastre legislative** , indicîndu-ne și directivele generale ale vieții noastre de stat.

Suferința este generală .Ea a cuprins nu numai pe **funcționarii publici** , dar și pe toți **slujitorii intereselor private** ,precum și **toate clasele sociale** ,fără nici o excepție.

Între aceste glasuri ,**se deslușește glasul muncitorilor de pămînt** , care formează **imensa majoritate a acestei țări**.**Ei au fost crud loviți** prin noile împrejurări economice .**Situația lor amenințînd întregul edificiu economic al statului român** ,va forma obiectul unei **atențiuni speciale din partea Camerei.**

«România -țară agricolă

Sire ,

Împrejurările actuale ne arată încă o dată că **România este și rămîne o țară agricolă**.
Toate celelalte ramuri de activitate trîgîndu-și izvorul lor de existență din agricultură , va trebui , în interesul economiei generale și a prosperității noastre naționale , **să adaptăm opera noastră legislativă nevoilor reale ale agriculturii.**

«Consolidarea regimului constituțional parlamentar

Sire,

"Votul universal a desăvîrșit astăzi opera de educație cetățenească a masselor.
Corpul electoral a făcut dovada unui puternic sentiment de demnitate civică , de care se vor izbi în viitor **orice eventuală încercare de siluire a dreptului de vot.**
Țara este în măsură astăzi să-și spună cuvîntul său în toate chestiunile mari și consideră participarea efectivă la conducerea statului , alături de Coroană,prin liberul exercițiu al dreptului de vot , ca o necesitate a dezvoltării naționale, **desăvîrșind astfel opera de consolidare a regimului parlamentar , prin aplicarea strictă a normelor constituționale."**

/Actuala ordine de stat...

...în convingerea că trebuie apărată cu toate jertfele actuala ordine de stat ,**cu păstrarea tuturor instituțiilor fundamentale** în fruntea cărora stă.**brava și iubita noastră armată și....**

/Tînărul rege

ca o încoronare a aceacestora,în **devotamentul și respectul nemărginit față de tînărul nostru Rege, ale cărui cuvinte de îmbărbătare au trezit la datorie întreaga generație de astăzi , iar nouă ne-a dat noi puteri** în greua misiune ce avem de îndeplinit.

Încrezători în **destinul neamului românesc** , **care nu și-a îndeplinit încă marea misiune istorică de focar al civilizației în Europa răsăriteană** ,și avînd neconținut înaintea ochilor noștri **viziunea clară a încununării cu deplin succes a nobilelor străduinți ale Maiestății Voastre,ne legăm ca, prin neconținute sacrificii , să răspundem acestor străduinți ,servindu-ne țara și cimentînd pentru totdeauna indestructibila legătură ce unește națiunea română de Regele său."**

Răspuns la Mesaj / 13 aug.'32

2.)Mecanism parlamentar (exemplificare) legiferare , sept.-oct. '32

[LD : eu am urmărit dezbaterile la diverse legi , exclusiv din p.d.v. al **doctrinelor politice, al confruntării de interese, în opera de legiferare / guvernare .**
Am cercetat dezbaterile legilor mai incitante la **Camera și la Senat .**

Recunosc că ... ambiția mea ... nu a fost răsplătită pe măsura efortului.
Dar , puse cap la cap, poate ... iese ceva. Sper.]

▀Modificări de legi

/Proiect de lege ptr. **modificarea Legii administrative** (din iul.'31, Iorga) ,care a modificat Legea din 1929 (PNȚ, Maniu) ,care a modificat legea din 1924 (PNL, Brătianu)
Expunere de motive , I.Mihalache (Ministr.Interne) , dezbateri (.... începînd cu 3 sept.)
/ **Legea PNȚ pentru Controlul averilor și apărarea onoarei** (23, 24 sept și urm.)
/Modificarea **Legii privind Contractele de muncă** (art. 76) (4 sept.)
/Modificarea **Legii drumurilor** ('32, Iorga) (9 sept.)care modificase **Legea drumurilor din 1929** (PNȚ)care modificase **Legea drumurilor** (PNL)
/Prelungirea **Legii pentru obținerea cetățeniei române** (începînd cu 10 sept.)
/Modificarea unor art. a **Legii organizării Ministerelor , din aug.1929 (PNȚ)** (10 sept.)
/Crearea unui **fond** necesar dezvoltării rețelei naționale a radiofuziunii (D. Gusti ministr.Instrucț. și Arte) ,
/Modificarea **Statutelor Băncii Naționale a României (din 1929)**
/Lege: înscrierea ulterioară în **Listele de naționalitate**
/Modificarea **Legii pentru jocurile de noroc** în stațiunile balneare(PNȚ)
/Modificarea unor art. la **Legea ptr. ocrotirea muncii femeilor și copiilor** și durata zilei de lucru
/Modificarea și adăugirea la **Legea concordatului preventiv -faliment (1929)**(modificată de de Iorga-Argetoianu)
/Abrogarea **Legii ptr. lichidarea datoriilor comerciale .**
/Modificarea și abrogarea unor dispozițiuni din **Legile ptr reforma agrară ;**
/Modificarea **Legii pensiilor invalizilor și mutilaților** (19 sept)
/Modificarea **reglementării plantațiilor de vii -hibrizii (Legea Sisești -Iorga)** , (21 sept.)
/Modificarea **Legii Camerelor de Muncă** (din 14 apr.'27)
/Modificarea **Legii privind Colonizarea** (din 1930)
/Modificarea **Organizarea CEC**

3.)C.I.C.Brătianu,discurs la mesaj,Cameră, 17 aug.'32

(DAD. MO 11, șed.din 17 aug.'32, pag. 238- 256)

[LD :Dinu **Brătianu are 66 de ani**. Mă întreb și nu am răspuns,de ce nu a fost el ales președinte PNL ,decît după asasinarea lui Duca ? Mă întreb și nu am răspuns de ce vorbește el la mesaj, și nu Duca .Face o expunere exemplară , documentată, competentă,amplă ,privind **starea economică a României în anii crizei economice, 1928-1931** ,care au coincis cu **prima guvernare a PNȚ** .Se conturează **doctrina economică și politicile PNL** , pe de o parte ,în antiteză cu **doctrina și politicile economice, financiare , bugetare ale PNȚ** .

CIC Brătianu apare într-o lumină **sobră, serioasă, solidă**, care impune adversarilor , prin **stăpînirea în profunzime a fenomenelor economice**.Deși s-a străduit să nu se lase antrenat în discuții colaterale,este nevoit să susțină polemici diverse cu fruntași PNȚ:

Maniu , Vaida, Madgearu, Răducanu, Ioanițescu ,au intervenții mai semnificative]

// Bugetele // Concesiunile // Finanțele // Industria // Protecționism // Moravuri //

#Bugetele PNȚ-ului (1928-1932)

În 1928,s-au încasat **32.700.000.000** (coresponzător cu reducerea pe care voia să o facă Vintilă

Primul buget (pe '29) întocmit de PNȚ a fost de **37.700.000.000**

Al doilea buget (pe '30) " " " de **37.450.000.000**

Al treilea buget (pe '31) " " " de **36.000.000.000**

plus bugetele Caselor autonome " de **50.000.000.000**

Aceasta a fost concepția bugetară a PNȚ . În loc de reduceri și echilibru, **a sporit succesiv bugetele**.În timp ce **încasările slăbeau și deficitele sporeau**.PNȚ a recurs la diferite măsuri :
a scos succesiv din bugetul statului Casele Autonome ;

-**Călinescu** :Dar au rămas sub controlul Parlamentului...

-**IGDuca** :Parlamentul erați dvs !

#Experții străini.

(p. 241)

" **PNȚ a luat** ,prin cuvîntul d-lui Maniu ,**la sfîrșitul anului 1928, rîspunderea completă a situațiunii financiare a țării.Iar în momentul actual** , cînd a venit actualul guvern, vedem, spre marea noastră surprindere,că **se face apel la experții Societății Națiunilor , ca să dea sfaturi asupra îndrumării noastre financiare.Eu consider acest lucru ca un brevet de incapacitate** . Dvs **ați fost depășiți în puterile dvs.în anul 1929** , iar astăzi ,după o experiență de trei ani, faceți apel la experții străini.

-**Ernest Ene** : " Primul apel la experții străini a fost făcut de partidul Liberal .

D.Rist a fost chemat prima oară de Vintilă Brătianu."

-**Brătianu** : "**Eu regret foarte mult că d.Avenol a fost chemat** .Și știți pentru ce ?

Pentru că **are să prezinte țara noastră în străinătate sub un aspect care ne va face rău tuturor.**" (apaluze la PNL) [.....]

#Capitalul străin .Concesionările .

(p. 241-242)

[LD, 23 oct.2006.Revin la un comentariu suplimentar .Făcînd un salt de peste trei sferturi de secol,un ignorant de azi ("analist" ,diletant,partizan)ar putea scoate în evidență caracterul reacționar (conservator, vetust)al doctrinei liberale și , eventual,concepția "europenistă" ,"vizionară" a PNȚ .Astăzi, ca o ironie a istoriei, parcă rolurile ar fi schimbate , PNL-ul devenind un promotor al capitalului străin,al privatizărilor, al concesionărilor.Ce mai este valabil din aceste doctrine , ca învățăminte ?

În pofida curentului general, eu , și astăzi ,aș fi un liberal pe "stil vechi"]

PNȚ a inaugurat un nou sistem : sistemul concesiunilor de stat

"**Aici este un pericol mai mare** ; pot să spun că **este și un pericol național**, să dai în mîna unui consorțiu străin **un organism de stat de care depinde** , de multe ori, **și siguranța statului.**

(Aplauze la PNL,proteste la PNȚ)

...Telefoane

Această concesiune a fost acordată **împotriva avizului Direcțiunii Generale a Poștelor, Telegrafelor și Telefoanelor**, aviz cu nr.7,920 din 30 nov.1929.

Au fost două oferte , din care **s-a primit cea mai puțin avantajoasă** pentru stat.[.....]

Pentru 8 milioane dolari , pe care l-a avansat această societate , **adică 1 miliard 300 de milioane lei**, cu 8 la sută, **s-au concesionat telefoanele** . [.....]

...Sare

Concesionarea fumoazanului lui **Fischer și Sabasan** , al cărui nume îl regăsim în **afacerea Boilă** **Concesionarea depozitelor de sare ale Regiei Monopolurilor Statului** ,concesionarea monopolului marcării brichetelor , fel de fel de concesiuni , pe care nimeni nu și le poate explica.

...Tutun

În 7 febr.1929, s-a creat **Casa Autonomă a Monopolurilor** prevăzută de **împrumutul de stabilizare prin art.56**.Această Casă **nu avea dreptul să concesioneze nici unul din veniturile ei**.Însă ,a venit **legea din 2 iulie 1930**,care prin art.63 și art.64 ,**modifică art.56 și dă dreptul să se concesioneze depozitele , distribuția și vînzarea tutunurilor și țigaretelor.**

S-a făcut și **un regulament încît se știa dinainte cui se va concesiona** această distribuire a tutunului. [.....]

...Șosele

Dvs. **știți ce nenorocite sunt șoselele în Țara Românească** , cîte găuri trebuie **astupate** ,în afară de găurile bugetului , pe care le-ați astupat prin mijloacele pe care le-am arătat.[.....]

#Legea conversiunii

Dar s-a complectat pe urmă această operă , prin **legea conversiunii și a lichidării judiciare** ,care au ridicat **o furtună de proteste în străinătate** , și **guvernul dvs național-tărănesc va fi silit să revină asupra acestor legi** ,fiindcă altminteri **nu-și va putea menține creditul în viitor.**"(întreruperi)

-**Constantinescu-Bordeni** (PNL-2) : "Le-ați votat pe amîndouă "

-**Brătianu** : Vom discuta aceasta cu ocazia legii conversiunii.

Veți vedea ce am votat și de ce am votat.

..."Protecționism" versus "Porți deschise"

#Legea controlului averilor și apărarea onoarei

CIC Brătianu ,17 aug.'32

4.)**Gral Gh.Rujinschi (PNT) ,interpelare ,Senat, 19 aug.'32**

intervenții : **gral Gh.Mărdărescu, M.Manoilescu .**

(D.S. , MO 7, șed .din 19 aug.'32 , p. 151 - 156)

[LD : **Ministrul Ap.Naț - gral Samsonovici ;Rujinschi a trăit în mijlocul aviatorilor peste 16 ani (din 1916) ; a fost director superior al aviației militare și civile ;**

Gral Rujinschi / aug.'32

▫Legislația militară

În Consiliul Superior,**nu s-a discutat deloc legea de organizare a apărării națiunii.**

În prima guvernare PNT ('28-'30) , s-a alcătuit **ciclul de legi militare de către gral Cihoschi :**

legea organizării generale a armatei ;

legea recrutării și

legea cadrelor și efectivelor .

Ele au fost votate în **guvernarea Iorga .**

Legea apărării națiunii ,era făcută, se afla la Statul Major ,urmînd să fie adusă în Parlament

În ea urma să se stabilească responsabilitatea pregătirii națiunii pe timp de război.

- **gral Gh.Mărdărescu :Aici greșești ,pentru că este legea de organizare a Consiliului Superior al Apărării Țării** , care stabilește cine poartă răspunderea :guvernul .

Din nenorocire, legea nu se aplică.

-**gral Rujinschi** : într-un stat constituțional și democratic ,este **răspunzătoare națiunea**.Ea delegă această suveranitate aleșilor săi, care o delegă guvernului .Guvernul este expresia suveranității naționale ...

- **Manoilescu** : [...]**aceasta este tot ce aveți de spus în materie de apărare națională ?** [...]

Cum înțelegeți să se întărească idee de **responsabilitate**,și mai ales, posibilitatea **răspunderii ?**
Cînd la noi se schimbă miniștrii și planurile ,cu fiecare guvernare ?!

- **Rujinschi : Se va discuta și stabili la venirea legii .Trebuie acest program.**

Rujinschi / 19 aug.'32

5.)**Gh.Bethlen (PNMag) discurs la mesaj, 19 aug.'32**

(DAD, MO 13, șed. din 19 aug.'32, p. 283)

/PNM va sprijini munca legislativă

"Vă declară și de data aceasta că **partidul nostru este gata de a sprijini din toate puterile munca legislativă** , pentru a **atenua și suprima criza economică** , ajunsă la un punct nesuportabil de grav.

▫Guv.și PNT să onoreze Hotărârea de la Alba Iulia

" Constat că **toate partidele politice au recunoscut necesitatea rezolvării problemelor specifice ale minorităților etnice** .Fiindcă această rezolvare **întîrzie deja de 14 ani**, am onoarea de a **reaminti în mod solemn și accentuat onoratului partid și guvern**, care se declară **a sta pe baza hotărîrilor de la Alba Iulia, promisiunile date minorităților, dar încă nerealizate**. Totodată trebuie să constat că **nici convențiunile internaționale asupra minorităților**, sancționată și prin prin legislația țării, **nu s-au pus în aplicare**. Prind deci ocaziunea să **cer și să pretind acordarea acestor drepturi**, care nici odată nu se pot perima, ca prin aceasta **să ia sfîrșit plîngerile noastre politice, culturale și economice**, ceea ce este înaintea de toate **interesul obștesc**, și nu numai interesul special al minorităților. **Ne rezervăm dreptul de a ne pronunța** în chestiunile menționate în înaltul mesaj și programul onoratului guvern, cu ocazia dezbaterii diferitelor proiecte de legi.

6.)I.Hudiță (PȚ-Lupu), discurs la mesaj, Cameră, 24, 26 aug.'32

(DAD, MO 16, 18, șed. din 24, 26 aug.'32, p.)

[LD : este și el unul din **istoricii de profesie** care s-a implicat în politică militantă.

Ar fi interesant dacă... ai emite vreo opinie despre **capacitățile politice ale istoricilor!** Ca impresie generală, de sigur da! (motivează, legitimează, decupează, compară, exemplifică, citează, încearcă un "sistem") Iată : **Iorga, George Brătianu, Al. Lapedatu, Iamandi, CCGiurescu, Hudiță**, sunt istorici - parlamentari .I-a ajutat Istoria ,sau sunt "dependenți " ?De la caz la caz .Istoria este aservită susținerii doctrinei în care sunt înregimentați. În cazul lui Hudiță :"**țărănismul**"]

Hudiță / 24 aug.'32

▣Țărănism lupist

/Administrația: descentralizare definitivă!

Noi am introdus în program, **principiul descentralizării definitive** care să permită statului, județului, orașului, regiunii, **o totală posibilitate de dezvoltare**.

Descentralizarea ,cum o vrem noi, nu înseamnă nici pe departe ceea ce a făcut PNT.[.]

Hudiță / 24 aug.'32

"Noi ne intitulăm **Partid Țărănist** .Aceasta **nu înseamnă că punem la baza doctrinei noastre lupta de clasă**.Nu, noi profesăm în această materie **teoria că o societate este un organism viu**, așa cum d-ta, dle prof. Cuza, expunea, foarte frumos, concepția lui **Scialoja** (preluate de la Hansen), în ceea ce privește **organizarea statului modern**.

- **M.Ralea** : Observ că s-a transformat Camera într-o academie, unde au loc discuții între profesori!

- **Hudiță** : " **Noi plecăm de la ideea că în Țara Românească, între clasele sociale, există un profund dezechilibru în detrimentul clasei țărănești** .Și, deși **noi suntem un partid al armoniei sociale**, înțelegînd, încă o dată repet, că toate **clasele sociale în România sunt deopotrivă de utile** organismului social, **noi înțelegem prin programul nostru să venim cu o serie de reforme în interesul țărănimii**, pentru a o ridica atît din p.d.v. al **stării ei materiale cît și intelectuale**, pentru **a restabili echilibrul** care nu există astăzi între clasele din România. " Printre mijloacele importante, PȚ vine cu următoarele soluții :

/Căminul țărănesc

Lupta pentru a pune bazele unei **mici proprietăți țărănești definitive**, sub denumirea de **"Cămin Țărănesc"**; Protejarea muncii țaranului prin **înființarea unui Credit Agricol** ;

/Conversiunea datoriilor agricole

Conversiunea datoriilor agricole, prin **generalizarea la toate categoriile de debitori**; (argumentează necesitatea generalizării) Formula simplă : **să anulăm toate datoriile, fără nici o rezervă, cu cca 60-70 %**, cu cît a crescut leul prin inflație; **suspendarea execuțiilor silite**

pentru un an ; **posibilitatea creditorului de a-și recupera banii în 2-3 ani, nu în 30** ! (p. 400)

/Inflația ! restabilizarea leului !

"...**ca partid țărănesc, suntem pentru inflație** întru cât avem la baza convingerilor noastre ideea că o inflație limitată ,nu aruncarea în necunoscut , **este cel mai bun mijloc prin care se poate veni în ajutorul țaranului** , deoarece țaranul cumpără mai puțin decît vinde . (p. 400 **Hudiță** / 24 aug-'32

/Etică politică .

Noi, de pe **băncile "lupiste"** ,**suntem obișnuiți cu epitetul de " demagogi "** ; dr **Lupu ar de multă vreme acest epitet**, în generația lui, **de la 1905, dr Lupu** este unul dintre "**cei mai originali oameni politici** " , care a avut "darul " de a prinde din zbor problemele prezentului, de a le pune la ordinea zilei și... de a propune soluții.

...Cînd a fost vorba **de Legea contra cametei**, **a fost acuzat de "demagogie"** ,ca după cîteva luni acea lege să se aducă...după ce făcuse ravagii și ruinase mulți proprietari agricoli...

...Cînd dr. Lupu a început lupta **pentru Conversiune**, **a fost taxat de " demagog "**,apoi toate partidele , de voie de nevoie ,să vină cu proiecte de lege

-ACCUZA : noi am pus mai întîi această problemă ; pentru ocrotirea căminului rural din Bucovina (se iscă o polemică între ei privind adjudecarea meritelor) [.....]

Hudiță / aug.'32

7.)Victor Iamandi (PNL) , discurs la mesaj, 22 aug.'32

(DAD, MO 15, șed.din 22 august, pag. 324- 344)

Intervenții în discurs :**Armand Călinescu, M.Ghelmegeanu, Ed.Mirto, Virg.Madgearu, IGDuca, R.Franasovici** ș.a.

#Duplicitate și nesinceritate :legea electorală.

"Se vorbește în acea **declarație -programatică** despre **modificarea legii electorale**.

D-lor deputați , **nici într-o chestiune** - să nu vă supărați - **duplicitatea și lipsa d-voastră de sinceritate** nu au apărut mai clar și mai precis **decît în atitudinea pe care ați avut-o în chestiunea legii electorale**. [.....]

#Ținta PNȚ:distrugerea operei PNL

[În partea finală a cuvîntării pune tot atîta patimă , cît și adversarii .Deși are, în mare parte , dreptate, atribuie totuși PNȚ-ului mai mult rău decît a făcut.Poate și pentrucă , neatacîndul pe Carol, pune în cîrca PNȚ tot răul...]

"Noi suntem în opoziție de la 1928.

Venirea d-voastră la cîrmă , realizată sub impulsul **voînței populare** și sub **îndeplinirea formelor constituționale** ,pe atunci în atribuțiile Regenței , **a însemnat** , din primul moment, [...] **nu începutul unei acțiuni de democratizare a țării** , cum dvs vă plăcea să o spuneți din timpul opoziției,ci **a avut un caracter negativ**.

Acțiunea dvs de guvernare a avut un dublu caracter :**de a distruge, cu tîrnăcopul, tot ce purta pecetea contribuțiilor PNL**

"Ce vină avea PNL și ce reproșuri i se pot face că, **în cei 60 de ani de viață constituțională** , rolul său a fost hotărîtor , iar **durata guvernărilor sale a fost așa de mare ? Ce vină** poate să aibă el că **toate așezămintele** de care avea nevoie statul acesta, **au căpătat**, datorită datorită faptului că au fost realizate de noi, **caracteristica concepțiilor și ideilor partidului nostru ? Ce vină** putem avea noi că **am influențat** , în chip atît de covîrșitor, **dezvoltarea însăși a vieții colective a acestui stat ?**

Ce vină ni se poate face atunci cînd **istoria contemporană a României** , se confundă , într-o așa de largă măsură,**cu istoria politică a PNL ?**

#Frenezia distrugerii , a dărâmării

"Dvs nu ați ținut socoteală de aceste realități , mai puternice decât pasiunile omenești, și **v-ați inaugurat guvernarea prin cea mai sălbatecă acțiune de dărîmarea**. Cînd ați început dărîmarea , **nu v-ați gîndit care vor fi mijloacele de reconstrucție**. **Ați început să distrugeți** cu o frenezie vrednică de alte cauze mai bune. **Ați distrus așezămintele economice și financiare, ați desființat legi organice** ale statului, **ați experimentat inovațiuni primejdioase** , și în complet dezacord cu tradiția noastră, în administrația țării, aducînd **o lege administrativă contrară intereselor noastre** , dovedită și înțeleasă de însăși dvs, ca protivnică intereselor pe care le aveam și a cărei aplicare a costat miliarde. **Ați desfășurat această activitate de dărîmarea** , în numele unui program și al unei ideologii de învoire, dar n-ați izbutit decât să lăsați **ruină în toate părțile** ,și, **crezînd că loviți în Partidul liberal. În realitate ați lovit în interesul țării** (aplauze la PNL) pentru că, fatal, **acțiunea noastră** , care se soldează cu **un mare capitol pozitiv** , **influențase și determinase progresul însuși al țării.**"

-Voci PNT : Fraze !

-Iamandi : Adevărul se spune cu fraze și ideile se îmbracă tot în fraze.[...]

Dvoastre ați crezut ca , **după distrugerea instituțiilor create de noi și după dezorganizarea statului**, trebuie să mergeți mai departe și **să încercați și desagregarea partidului nostru**. De patru ani asistăm la acest proces.[.....]

8.) I. Mirescu (PSD) , discurs la mesaj , 23 aug. '32

(DAD, MO. 15. șed. Din 23 aug., pag. 375-378)

#Neputința guvernelor capitaliste

"Ca reprezentant al unui partid de opoziție , de esență democratică , deosebit de cele burgheze, a ajuns la convingerea că **"toate guvernele partidelor burgheze fac promisiuni și fiecare promite salvarea țării** Însă constatarea la care ajungem noi, **după fiecare guvernare** este că, cu cît salvatorii se se înmulțesc , **cu atît situația țării devine tot mai rea.**" (aplauze la PSD)
"Această **neputință a guvernelor capitaliste** , oricum s-ar numi ele , Național -Țărănesc sau Liberal, dovedește **neputința însăși a regimului capitalist** de a organiza societatea pe baze sănătoase "(aplauze la PSD)

#Antiprotecționismul PNT=lovirea industriei liberale

[LD :însfîrșit,iată la socialist **o schimbare de optică!** A descoperit că politica economică a PNT ,departe de a fi "*liber-schimbistă*", era doar un paravan sub care se ascundea dorința de a lovi industria liberală.Și mai descoperă ceva Mirescu :că măsurile antiliberale au lovit în muncitori .]

S-a vorbit în Declarația ministerială **despre desființarea protecționismului industrial.**

Înțeleg prin asta **să revină la regimul liber-schimbist ?** [.....]

Cînd Madgearu vorbește de "deparazitare" , **ar trebui să înceapă cu național-țărăniștii din Consiliile de administrație !**

"Nu ne vom transforma noi, **socialiștii**, în **apărătorii protecționismului industrial** ,

[LD : de ce nu ?!] **dar să nu se facă din acesta un cal de bătaie .**

"Mai cu seamă, **vă atrag atenția să nu se facă** ceea ce s-a făcut **la 1928, 1929, 1930**, cînd dvoastre , **în prima guvernare** , **agitați mereu în contra protecționismului și parazitismului industrial**, pentru **ca să loviți în industria liberală**, de pe urma căreia însă **cei ce au suferit au fost muncitorii**" (aplauze PSD)

Pentru că aceea **n-a fost altceva decât o luptă dintre PNT și PNL**, pentru ca **aceștia să fie scoși din întreprinderile industriale și bancare** și ca **dvoastre să plasați partizani de ai dvoastre** " (aplauze la PSD) [...]

" **Ce era altceva decât o luptă contra industriei liberale și contra Partidului Liberal** , comenzile pe care le-ați făcut dvoastre **în străinătate** , locomotive, poduri metalice, și o serie întreagă de alte comenzi ? **Și ce însemnează să comandați dvoastră la Schneider -Creuzot și la Skoda** , materiale pentru ministerul armatei, de aproape 8 miliarde , **care se puteau fabrica în țară ?**"

[LD : am impresia că, cel puțin în Parlament, este prima oară avansat "scandalul Skoda"]
I.Mirescu / aug.'32

9.)IGDuca , discurs la Mesaj, Cameră, 31 aug.'32

(DAD, MO 20, 31 aug.'32 , p. 555 –560)

▣"Prin noi înșine ! "

"Dacă faimoasa formulă ,împotriva căreia ați dus [PNȚ și alții] atâția ani proces virulent ,dacă vreodată formula atât de hulită de unii ,atât de ciudat înțeleasă de alții ,**formula <prin noi înșine >** , își are rostul ei ,desigur că este în momentul de față ,și , în această privință , eu, căruia nu prea îmi convin delegațiile de experți străini și consultările repetate la Liga Națiunilor(aplauze la PNL) ,dacă am o satisfacție , este că observ la acești experți ,în primul rând această recomandare : vom căuta să vă ajutăm , dar , înainte de toate ,încercați să vă ajutați dvs singuri sau, mai practic, faceți întâi dvs ordine în casa dvs .și în urmă veniți și cereți sprijinul areopagurilor internaționale . "Vă rog , deci , foarte mult, domnilor, să aveți în vedere în mod constant , în toate conferințele economice care au loc în lume și în conferința dezarmării și în cealaltă, aceste două necesități imediate ale țării " [astfel ajunge la interesele apărării naționale]

▣Problema minorităților

-Duca : "D-lor,eu nu pot împărtăși -d.Cuza să nu se supere -teoria d-sale împotriva minorităților
-ACCuza : " Nu a minorităților: a minorității jidănești " (ilaritate)
-Duca : "Sunt cu voia sau fără voia d-lui Cuza ,cu regretul sau fără regretul d-sale , **4 milioane circa de minoritari pe teritoriul României Mari** ,dintr-o populație de 18 milioane de locuitori . Nu am nimic de zis, fiecare își apără părerea ,dar **concepția noastră este că România întregită ,cu această structură organică,** nu poate să fie cu adevărat și temeinic consolidată , decît dacă vom găsi mijlocul de a trăi în cele mai armonioase raporturi cu toate aceste minorități." Și am repetat-o adeseori - dar sunt adevăruri care trebuie repetate mereu -**nu tratatele de pace au importanță pentru mine** ,prin obligațiunile pe cari ni le impun .
Sunt , în această materie , pentru noi , obligațiuni cari depășesc cadrul restrîns al tratatelor .
Aceste imperative de ordin etic, aceste imperative de ordin umanitar, aceste imperative de conștință națională , ne obligă ele, în primul rînd,la o conviețuire cît mai armonică cu toate minoritățile cari locuiesc pe teritoriul României " (aplauze la PNL)
"De altfel, în problema minorităților sunt iarăși două aspecte : sunt legea și este atmosfera
"La unii minoritari - nu vreau să aduc nici o învinuire , nici o notă agresivă în cuvintele mele - dar la unii minoritari predomină credința că importante sunt legile
în concepția mea, este mai importantă atmosfera .
Întîi, legile se pot schimba ; legile sunt în funcțiune de o mulțime de contingente , cari pot , la unmoment dat ,întîrziia realizarea lor, cum sunt , spre pildă, azi, greutatea financiară .
Atmosfera , însă, este indispensabilă .Ea , pe deasupra legilor , unește, creează o mentalitate care înlesnește legiferarea și care asigură buna aplicare a legilor votate " (aplauze la PNL)
"De aceea, d-lor minoritari, eu cel dintîi voi recunoaște că , dacă vă puneți pe terenul îngust și mic al legilor, puteți să formulați plîngerii întemeiate , că ar mai fi unele legi cari ar trebui votate sau altele a căror votare a întîrziat ;dar dați-mi voie să constat , de la înălțimea acestei tribune , cu adevărat mulțumire sufletească,progresele din ce în ce mai mari , pe care le-a făcut , în ultimii ani, atmosfera de apropiere dintre dvs și Români " (aplauze la PNL) [.....]
"Da, dlor, îmi pare bine că am auzit aceste fraze , fiindcă sunt unul dintre aceia care , ani de zile, mai ales cînd eram în fruntea Ministerului de Externe, spuneam minoritarilor :
< nu mergeți la Geneva pentru revendicările dvs de aici, aveți încredere în noi ,și căutați ca doleanțele dvs. să le satisfaceți nu peste hotare , ci la București >
"Să salutăm, deci, cu bucurie , evoluția îmbucurătoare care s-a operat în spirite , în ultima vreme,să vedem în asta un semn sigur , prevestitor de bine, pentru închegarea tot mai puternică , pentru conviețuirea tot mai armonioasă dintre elementul românesc și dintre minoritățile cari trăiesc pe teritoriul României întregite "
[aplauze ... numai la PNL ! deși fenomenul se datora micului succes al PNȚ de a se cartela în

alegeri cu o grupare maghiară ! Duca se bucura prea devreme... dar era fair play]
IGDuca / 31 aug.'32

10.)C.Toma (PNL- georgist),discurs la Mesaj, 31 aug.'32

(DAD, MO 20, șed. din 31 aug.'32, pag. 538 ; 549- 554)

[LD : este în PNL de 30 de ani, deci din... 1902 .Este ieșan.

[LD : **absolut nici o notă contrară , discordantă, adversă, față de PNL-ducist, în ce privește trecutul.**Dimpotrivă .Prin discursul foarte documentat - inspirat fără nici o îndoială și de George Brătianu - **o mai bună punere la punct a PNȚ** , fără menajamente .Dar nici nu apare vreo tentativă de împăcare cu PNL.Duca .]

C.Toma-georgist / 31 aug.'32

▣Țărănismul PNL

/Legislația agrară

-C-Toma:S-a dezinteresat PNL de trebuințele țărănimii ?!

1864. Sub raportul proprietății și al relațiilor dintre proprietari și săteni , în reforma agrară din 1864,**un rol aparte a revenit liberalului Mihalache Kogălniceanu....**

-VGBeldie : Nu a fost liberal ! Nu a fost înscris în PNL ...

-N.Constantinescu Bordeni :Aveți dreptate :era țărănist ! (ilaritate)

-C.Toma :te dezmințe istoria politică.

-Dem.Botez :Kogălniceanu ar fi fost **georgist** sau **ducist** ? (ilaritate)

-CCGiurescu :Kogălniceanu era **adeptul lui Ion Brătianu** (aplauze la PNL-g)

-C.Toma:1879 .Politica de **colonizare** ,menită să întregască reforma, **împroprietărirea însurățeilor 1881-1886.**Împroprietărirea prin împărțirea domeniului statului ...

1908.Legea tocmelilor agricole(protestări la PNȚ !)O cunoașteți ?

-preotul Man :Dar anul 1907 ? de ce ai trecut așa de ușor peste el ?

-Toma :legea tocmelilor agricole a fost **considerată "socialistă "** de către P.Conservator.

...În cartea sa "**Take Ionescu** " (p. 203) , d.**C.Xeni** spune :

<Take Ionescu ar fi dorit o conlucrare a celor două partide politice , spre a da un cît mai larg prestigiu noilor reforme . [...]Intransigența lui PPCarp și a marilor proprietari din jurul său, zădărnicește această dorință.Guvernul liberal își realizează programul de legi agrare în contra opoziției conservatoare [...] Parlamentul liberal vota legea tocmelilor agricole cuprinzînd principiul socialist al minimului de salariu și al maximului de arendă.>

...În cartea sa "**Politica agrară** " (p. 101) d.**G.Ionescu-Sisești** scrie :

<Această lege este prima încercare serioasă de a se lua cu hotărîre partea celui mai slab [țăranul] în competiția dintre cei doi factori.

Statul aruncă în platanul celui mai ușor [țăranul] , greutatea autorității lui, fără a pierde din vedere că cea mai sănătoasă politică agrară este tot cea care ar mări greutatea săteanului , care l-ar duce la independența reală. În cadrul acestei preocupări de crearea unei țărănimii independente , intră și dispoziția din legea privitoare la crearea de izlazuri comunale. >

"Reformele agrare din 1908 , s-au realizat de PNL, în contra P.Conservator.

Legea tocmelilor agricole cuprindea patru mari principii ,considerate socialiste:

prețul minimal al muncii , maximum cuantumului de muncă într-o zi, maximum prețului de amendă și prețul pentru pășuni .**Era o reformă făcută în spirit democratic...**

-preot Breban :Ați uitat anul 1907 !

-Toma :PNL ,tot în 1908, a făcut **Legea creerii izlazurilor comunale , Legea Casei Rurale...**

-D.Ionescu : a fost făcută **pentru proprietari, nu pentru țărani...**

-Toma :A fost făcută **pentru cumpărarea moșiilor și vînzarea la săteni, în loturi de 5 ha .**

C.Toma - georgist /

/1919 :Reforma agrară

"Cunosc referenul adversarilor :**spiritul vremii și conștiința cetățenească**,acestor împrejurări

se datorește exproprierea. Aceeași explicație a dat-o și d. Iuliu Maniu [...]
Fără îndoială, au avut importanța lor. **Întrebarea este, însă, cine a înțeles spiritul vremii și cine a îndrumat conștiința cetățenească**, pentru ca această reformă să se realizeze.
(aplauze la PNL)La această întrebare nu- i decât un singur răspuns : **Partidul Național Liberal**. În Vechiul Regat, reforma agrară **nu s-a făcut prin revoluție**, pentru a ne pune în fața faptului împlinit, și **nici ca o necesitate a naționalizării pământului**, ca în provinciile unite.
Reforma agrară, ca și cea electorală, s-a făcut prin înțelegerea spiritului vremii, de către **PNL**, și prin **îndrumarea conștiinței publice**, tot de către **PNL** "(aplauze la PNL)
Dovada : **Scrisoarea lui Ion Brătianu din 9 sept.1913**, în care erau înscrise **cele 2 reforme** ;
Dovada : Revenirea la guvernare (ian.'14) , condiționată de realizarea **celor 2 reforme** ;
Dovada : Alegerile din ian'14 , făcute sub **devisa modificării Constituției** , ;
Dovada : Dizolvarea Adunărilor și , în mai ' 14, **alegerea Constituantei** , pentru revizuirea Constituției Pentru a face posibile cele 2 reforme ;
" Prin urmare, **reforma agrară și reforma electorală din 1919 , sunt realizare de PNL , și nu pot fi scoase din patrimoniul politic al acestui partid** "(aplauze prelungite la PNL)
"De aceea , dați-mi voie să închei acest capitol , spunându-vă că **este nedrept a afirma , cum a făcut d.Maniu, că PNL a avut onoarea numai să prezideze aceste reforme.** "(p. 553) [...]
C.Toma- georgist / 31 aug'32

/Politici agrarian-țărăniste

...Eficientizarea producției

PNL a avut o constantă preocupare : îmbunătățirea producției agrare , ameliorări funciare, învățământ agricol, **codul silvic** (exploatarea lui rațională, proprietatea colectivă a moșnenilor, dreptul de trecere etc) , **Creditul rural** (1873) ...
- **Demostene Botez** : **Pentru marii proprietari**

...Finanțarea producției

-**Toma** : **A creat asociațiile agricole, băncile populare, cooperativele sătești, obștiile de arendare** (pentru a distruge trustul arendașesc și a da țăranilor posibilitatea arendării) ;
Obștiile de cumpărare de pământ , întreaga mișcare cooperatistă, inițiate , sprijinite și îndrumate , de la 1901 și pînă acum (aplauze la PNL)

...Culturalizarea rurală

Dar opera de răspîndire a culturii la sat ? **PNL reprezenta idealul ca în fiecare sat să fie o școală**. El înființa școli , mai ales normale, iar P.Conservator ... le desființa (p. 553)
S-au uitat toate acestea ? !
C.Toma - georgist / 31 aug.'32

▣"Țărănismul " PNȚ

[LD semnificativ ! :Toma vorbește despre **"penetrecizarea " legislației** .Nu se mai aude nici o voce autorizată a PNȚ .Singurele replici , deseori menite să stîrnească rîsul,sunt a celor doi preoți activi, **Man și Breban, sau a unor iluștri necunoscuți**.Poate este o simplă întîmplare .]

-**C.Toma**:"**Că PNL n-a făcut totul pentru democratizarea vieții sociale și economice, sunt de acord.Mai este mult de făcut**. Dar mă întreb un lucru, d-lor :**dacă vă luați dreptul de a reproșa PNL că n-a făcut totul pentru aceasta, ce ați făcut d-voastră** , care v-ați întemeiat partidul **pe clasa țărănească** și guvernarea d-voastră s-a întemeiat **pe votul universal** , **nu pe colegiile censitare** cu care am luptat noi ? (întreruperi la PNȚ)
-**preot Man** : Am făcut Arcul de triumf "(ilaritate la PNȚ)
-**Toma** : Vă spun eu ce ați făcut. **Vorbea d.Madgearu de acel " specific țărănesc" al legii administrative**." **Care dispoziție din această lege reprezintă specificul țărănesc**, domnii mei ?
Decentralizarea n-ați realizat-o; [...] Ați făcut un singur lucru : **ați înmulțit numărul unităților administrative** , pentru ca **să puteți plasa comitetele electorale sătești în consiliile și funcțiunile sătești respective...**

-DRIoaniteșcu : N-ar fi mai bine să arătați ce ați făcut dvs. de când v-ați despărțit de liberali ?

- Toma : Să mă întrebi după ce voi fi la guvern, nu acum.

Mai spunea d.Madgearu de "specific țărănesc", în modernizarea spiritului fiscal.

De unde rezultă specificul țărănesc în spiritul fiscal ? Din chipul în care execută agentul pe țăran ? [...] agenți fiscali care dezbracă femeile de haine pentru a încasa dările ?

țărani arestați pentru împotrăvire ?

Ați făcut reforma cooperăției, pentru ce ? Ați considerat cooperăția ca o citadelă liberală, și atunci ați modificat legea, pentru a național-țărăniza această instituție...

(Gilceavă parlamentară)

-Șt.Cicio -Pop : îl roagă să rezume, deoarece a depășit timpul acordat ...

-Gh.Brătianu : Dle președinte, ați ocupat trei sferturi de oră cu votarea unor proiecte de legi...

-Toma : Dimineața am vorbit doar 5 minute...

-Victor Papacostea : Sunt deputați care vor să răzbune în ședința de azi toată absența lor....

-Toma : promite că va rezuma. Care este "specificul țărănesc" la pensionarea forțată a

funcționarilor, decît interesul ca birocrăția țării să intre pe mîna PNT ?

Crearea Caselor Autonome, ce scop a urmărit decît desființarea unor citadele liberale, pentru reînființarea și înmulțirea citadelor PNT ?

" Politică PNT a fost o politică de distrugere a citadelor național-liberal și de înlocuire a lor cu citadele ale național-țărăniștilor [...] (aplauze PNL) (p. 553-554)

[.....]

C.Toma - georgist / 31 aug.'32

▫ PNL-georgist

[LD : pînă aici, absolut nici o notă contrară, discordantă, adversă, față de PNL-ducist.

Dar nici nu se întrevede vreo porțiță de reconciliere între cele două partide liberale.]

"În ce privește politica PNL [nu se specifică dizidența] noi ne urmăm drumul.[.....]

" Închei consecvent credințelor ce urmărim și vă spun : Ne deosbim principial de d-voastră

[PNT] Suntem adversarii hotărîți ai concepțiilor, care împart națiunea în clase,

pentru a avantaja pe una, în dauna celorlalte.

Noi luptăm pentru armonizarea claselor sociale și pentru solidaritatea lor .

De aceea, ne vom opune cu hotărîre la orice legiferare, care va călca aceste principii."

(p. 554)

C.Toma / aug.'32

11.)prof.C.Rădulescu -Motru (Raportor) ,discurs -concluzie, Senat,24 aug.'32

(D.S. , MO 9, șed. din 24 aug.'32, pag. 204- 210)

[LD : deși apele par mai "liniștite " la Senat - cu o atentă urmărire și a discuțiilor din Cameră - liniștea este aparentă,deoarece PNT se comportă provocator, agresiv, (după părerea mea), și, în continuare, cu atac centrat pe PNL !] [.....]

C.Rădulescu -Motru / 24 aug.'32

▫ "Constituționalismul" PNT

"Pentru ca să ajungem să realizăm idealul nostru [statul țărănesc], o condiție este neapărată.Și aici ne întîlnim iar cu un deziderat pe care l-a exprimat simpaticul nostru coleg, dl

Lapedatu.D-sa cere ca, constituționalismul să se afirme din ce în ce.Da. Și noi o cerem aceasta.Dar și aici este o diferență .Și aici nu vrem să luăm lecțiuni de la dvs.

Constituționalismul d-voastră din trecut nu ne servește nouă, ca model de aici înainte. "Ce însemnează a fi constituțional ?Lucru foarte ușor :a aplica Constituțiunea în litera și în spiritul ei.

Suntem cu toții de acord. Aci- și este singurul adevăr pe care-l spune partidul dr.Lupu, în declarațiunea care ni s-a citit în ședința trcută -în țară la noi, oamenii se cred deasupra

legilor ; legile nu se aplică în litera și spiritul lor, din cauză că este un sentiment la mulți- grație trecutului nenorocit pe care l-am avut trecut,pe care dl Lapedatu mai bine de cît oricare altul

poate să-l știe - trecut care a făcut să se cultive hipertrofia personală,personalismul

anarhic,ca fiecare să se creadă că este mai presus de lege ,că, pentru unele persoane , ar exista drepturi rezervate ,cărora - natural - legile urmează să se plece. Aceasta este practica nenorocită care a făcut ca constituționalismul să nu fie o realitate .

...Răfuiala cu PNL

Apoi tocmai de aceea zic :**cine a păcătuit mai mult în trecut decât dvs, prin neaplicarea sinceră a Constituției ?**

Cine a avut în politica țării persoane care s-au crezut deasupra legilor ?

Nu ați avut **șefi de partid** , care-și constituiseră **dinastie ?**

Nu ați avut **oameni** care ,din legile țării,și-au gospodărit foarte bine **interesele lor ?**

Nu ați avut oameni care , grație legilor,**prin cointresare, s-au îmbogățit ?**(p. 209)

Rădulescu-Motru / aug.'32

#Legislație anticonstituțională, de interese

[LD : și la acest capitol,Motru... devine " junimist" , mai mult... "conservator !]

" Apoi, d-lor, legile trecute ale noastre păcătuiau prin următorul fapt : **în fiecare lege erau articole pentru persoane.** Acesta era **adevărat anticonstituționalism** .Nu era lege care să fie făcută numai în vederea intereselor generale ale statului.**Mai toate își aveau tîlcul.**

Legea exproprierii era o lege specială ...

-**Madgearu** :**Legea minelor** din 1924, avea articole cu cheie

-**Șt.Graur** : **Legea tramvaielor comunale...**

-**Madgearu** :**Articole speciale privind " Steaua Română "**

Motru : **Legea asigurărilor muncitorești** , făcută "**facultativă** " (a lui PPCarp) ...

Legea autonomiei universitare ,**în spatele fiecărui articol, un interes !**

Legea învățămîntului (dr-Angelescu) **făcută cu ușile închise "**

Constituționalism era practica dvs veche , cînd **miniștrii erau aleși după rudeniile de familie ?**

"Ei bine, constituționalismul acesta nu-l vom imita noi."(p. 209)

C.Rădulescu -Motru / aug.'32

12.)**V.Rădulescu (PNT ,Raportor) ,discurs conclusiv, Cameră ,1 sept.'32**

(DAD, MO.21,șed. din 1 sept.'32, p. 582-596)

[LD : este un doctrinar "țărănist" . În locul argumentelor și analizei aplicate celorlalte partide (doctrine, programe, politici ,) el recurge la întrebări retorice, persiflări, etichetări.

Denotă fie aroganță, fie incopetentă, fie simplitate.Discursul este un rechizitoriu vehement la adresa PNL-ducist **Nu se ocupă aproape deloc de legile care urmau să fie puse în discuție,** pentru care fusese făcută această **sesiune extraordinară** .

Este încă o dovadă că **PNT , în acel moment,nu era pregătit pentru guvernare,**

Și se comporta ca un partid de ...opoziție !]

V.Rădulescu / 1 sept.'32

▣Legea electorală

[LD , atenție ! una din cele mai plauzibile explicații privind **tergiversarea modificării legii electorale**.În fond, **tapajul privind "prima guvernamentală "** , era un instrument de propagandă ,fie a partidelor de opoziție, fie a partidelor mici, care nu puteau să accedă la guvernare.

Altfel, "**prima "** aceasta , într-un **sistem de partid multiplicator** ,rămînea **singura cale pentru guvernarea monocoloră, de partid.]**

V.Rădulescu:dlui Socor i s-a părut că **noi n-am avea o linie unitară de vederi** în privința **Legii electorale** Ce l-a făcut pe d.Socor să ajungă la această concluzie ?

- **Socor** (dir."Dimineața ") :Programul guvernului.

- **V.Rădulescu** : Am mai auzit această observațiune , că **s-a cerut** - și știu cînd s-a cerut - în mod formal ,**ca guvernul d-lui Vaida** trebuia **să convoace vechiul parlament și să modifice legea electorală**.**Atunci eu am răspuns** cu un gest de indignare , pentru că aceasta însemna că

noi încă considerăm regimul parlamentar cu o ficțiune.

Este vorba de **o lege complicată** ale cărei părți sunt neconținut susceptibile de discuțiune, pentru că acolo **nu este vorba numai de primă**, ci și de **garanțiile luate de legiuitor** pentru asigurarea secretului votului și libertății alegătorului.

Aceste chestiuni, a căror discuțiune poate să dureze mai mult de 10 zile, **pot fi discutate de un guvern [Vaida]** cu totul **străin de băncile parlamentare** ? [parlament Iorga]

Era admisibil ca acest guvern să se expună, la un moment dat, să i se dea un vot de blam ?

În ce situație s-ar fi găsit atunci Regele, care ar fi însărcinat pe d. **Vaida** cu formarea guvernului, când acestui guvern i s-ar fi dat un vot de blam ? Iată de ce cred că această cerere era făcută de **oameni cari nu putuseră să priceapă** că regimul parlamentar era o realitate și **această realitate împiedica guvernul Vaida să facă convocarea Corpurilor legiuitoare**.

Facem această declarație **, suntem în adevăr, pentru suprimarea primei** și că în legea electorală **"prima" este o dispoziție rea** care, în orice caz, **nu este a noastră.** "

-Em.Socor (intervenție polemică)

-Em.Socor ("Dimineața") : "**Aceasta nu este suficient**. Suprimați prima electorală ; dar **care va fi sistemul de repartizare al mandatelor ? Aceasta vrem să știm**, pentru că **programul cu care PNT s-a prezentat în fața alegătorilor**, spunea clar : **suprimăm prima electorală și repartitia se face proporțional**. În programul guvernului această precizare **nu mai există**."

- V.Toncescu : "D-ta uiți că **proporționalitatea este de natură constituțională** "

[LD Atenție ! acesta era adevărul !]

-V.Rădulescu : " Noi putem să afirmăm că prima va fi suprimată. Celelalte dispozițiuni vor fi discutate. Care va fi situația ?]...] expun aici un **p.d.v. personal** : credința mea este că , **dacă legea electorală va fi modificată și dacă prima va fi suprimată** , în mecanismul complicat al sufragiului universal și în varietatea grupărilor politice și a programelor, **va fi imposibil ca un singur partid să poată obține majoritatea , ca să poată forma singur guvernul**."

-Em.Socor : Suntem de acord.

-V.Rădulescu : Ce se va întâmpla ? **Vom intra pe făgașul** atât de natural al tuturor **țărilor civilizate** , și **vom avea atunci guverne de colaborare** , prin **voința țării** , și nu va fi decât un **bine pentru țară**." (apluze la PNT) (p. 587)

▣ **Conversiunea .**

[LD : este evident că PNT nu are un concept unitar , din acest p-d-v-

Pe această temă, apar clar divergențele între "aripi" ...]

-V.Rădulescu : S-a spus **că PNT nu dorește Conversiunea și că are p.d.v. diferite** .

"Este adevărat că problema aceasta este extraordinar de grea.

Eu am afirmat anul trecut, de la această tribună, **că această lege va avea consecințe dezastruoase pentru creditul nostru în străinătate** și am afirmat - Monitorul Oficial este martor - **că s-a făcut un mare rău țării** , **că s-a legat această reformă de numele MSRegelui** , pentru că nu se știe care va fi soarta ei în viitor.

"Am afirmat atunci și împrejurările ulterioare mi-au dat dreptate. [...] Și dacă problema aceasta era complicată , extrem de grea, anul trecut, **ea este infinit de grea acum**."

Aceasta este marea noastră grijă acum - ca să putem sta lângă guvern , alături, **să dăm o soluțiune definitivă** , **ca să salvăm statul Românesc - în ce formă, vom vedea #**

...Dilema PNT

În orice caz, ,să se știe că **PNT este și rămîne un partid de stînga** , un partid care **are în sînul său destule rezerve și nu va putea să cedeze nimic din programul său și nu va putea să dea nici o soluțiune în contradicție** cu marea grijă pe care o are față de toate **păturile producătoare și în special față de agricultură ."** (aplauze la majoritatea PNT)

Mai mult încă, **suntem mulți** aici care **ne ocupăm de această chestiune**.

Vom vedea la timpul potrivit dacă țara nu a ajuns astăzi în această situațiune ca, în ce privește **raporturile de drept dintre oameni** , **legislația noastră să nu fie adaptată noii teorii a impreviziunii** ; Vom vedea dacă această chestiune nu va trebui să fie discutată "

(aplauze la majoritate a PNȚ)

"În orice caz, fiți încredințați că **majoritatea parlamentară** , avînd această grijă, **va sta neconținut lîngă guvern** , în marea această dorință **de a tranșa definitiv această operă grea**

"(aplauze la majoritatea PNȚ)(p. 587

V.Rădulescu / 1 sept.'32

13.)Legea pentru organizarea administrației locale, Senat ,30 aug.'32

(DS, MO nr.12, Șed. din 30 aug. 1932 ,pag.269-276)

Ministru de Interne **-I. Mihalache.**

Raportor- **Petre Popescu** (PNȚ).

Discursuri :**N. N.Săveanu** (PNL)**Elemer Gyarfás** (P. Magh.)

Răspunsuri polemice : **Armand Călinescu** (Subsecretar, Min. de Interne).

-**profesor N. Costăchescu**, președinte : Discuțiunea generală este deschisă.

a)N.N. Săveanu (PNL)

"Ni se prezintă **un proiect pentru modificarea** unor articole din legea pentru administrația locală.Cum însă **Mesajul Regal a anunțat o nouă lege administrativă** [...] rămîne ca principiile să le discutăm atunci [...] **Legile pentru organizarea** administrației locale sunt, de la război încoace ,**prea numeroase**, așa încît **comunele au ajuns să nu mai știe care mai este împărțirea lor."**

/Evoluția legii administrației locale în Vechiul Regat

Vechiul Regat ,timp de 60 de ani,nu a avut decît 5 legi :

prima lege a fost a lui M.Kogălniceanu , la 1864 ;

a doua a lui Lascar Catargiu , la 1874 ;

a treia , a lui Ion Brătianu, la 1887 ;

a patra , a lui Vasile Lascăr, la 1894;

a cincea , a lui Ion I.Brătianu, la 1908.

Fiecare din aceste legi aveau tendința **să realizeze principiul înscris în Constituție,**

al descentralizării administrative, pe care ,însă **nu le-au realizat în măsura așteptată.**

[...] După mine, **cel mai mare merit al lui Ion Brătianu** ,ca ministru de Interne, a fost că a admis

Legea Consiliului Administrativ permanent , prin care **prefecții nu au mai putut dizolva discreționar consiliile comunale.**

NNSăveanu / aug.'32

/Evoluția legislației după război.

„ Războiul ne-a dat Unirea.Ne-am găsit :

Vechiul Regat cu comunele rurale, comune urbane, reședințe și nereședințe;

în **Bucovina**, toate unitățile administrative erau **comune politice;**

dincolo, în **Ardeal**, aveam **comune mici**, unite între ele în **cercuri comunale; comune mari,**

orașe cu magistrați și orașe municipii;

âîn **Basarabia** erau **satele, volostele, orașele.**

Trebuia, bineînțeles, ca în locul a **patru administrații diferite**, să găsim un mijloc de a avea **una și aceeași administrație.**

...Legea din 1925

Legiuitorul din 1925 a reușit să facă unificarea administrativă; de aceea prima lege de organizare s-a și numit **legea de unificare administrativă.**

În fruntea **județului** era un prefect numit de guvern;

aveam **consilii județene alese, consilii comunale alese**,cari își alegeau primarii.

S-a stabilit ceea ce lipsește până atunci : o viață mai lungă și mai multă siguranță de a da înu a consiliilor comunale. Legea din 1925 prevedea ca **consiliile comunale să da înuiască opt ani**, din ele să facă parte și minoritatea, ca la un interval de timp să se poată schimba o treime. S-au îngreuiat condițiile, s-a dat astfel puțința unui consiliu comunal destoinic ca în timp de opt ani să poată realiza un program de rodnică activitate. Teritoriul întreg al țării s-a împărțit atunci în **vreo 8.750 comune**.

...Legea din 1929

De abea se aplicase legea din 1925 , și înainte de a-i culege roadele **noua lege de organizare a administrației locale**, întocmită pe alte baze, pe alte principii.

Ați creat în anul 1929, **sate cu peste 600 de locuitori** (cu consilii obligatorii) , **sate sub 600 de locuitori** (cu consilii facultative) ; aveți **comune compuse din sate mici și sate mari** ; aveți **două rânduri de prefecți** (unul ales de consiliul județean și celălalt, prefectul numit) ; ați creat **directoratele** care erau – cred că expresia este cea justă - **o decongestionare, iar nu o descentralizare administrativă**.

Am avut astfel, în 1929, **un nou sistem de organizare administrativă** și, ca urmare, **o altă împărțire a comunelor**.

...Legea din 1931

La 1931, **după doi ani**, ministrul de interne de atunci [Argetoianu], pentru ca să redea **prefectului autoritatea**, pentru ca să micșoreze cheltuielile exorbitante ce se făceau și pentru a simplifica aparatul administrativ, **a schimbat cu totul organizarea administrației locale**. A desființat prefectul administrativ, **rămânând prefectul politic** și în fruntea delegațiunii județene; a desființat directoratele și **le-a înlocuit cu inspectorate**; și, ceea ce este în strânsă legătură cu proiectul de lege ce discutăm, **s-a făcut o nouă împărțire a comunelor, a treia**.

...Legea din 1932

Acum [1932] **proiectul** acesta de lege **aduce a patra împărțire a comunelor din această țară !** Prin urmare, în timpul de la 1925 până la 1932, **în timp de șase ani**, comunele noastre au suportat următoarele schimbări : la 1925, într-un fel împărțite ; la 1929 împărțite în alt fel ; la 1931 într-un alt fel și acum, din nou, o altă împărțire. Avem să ajungem cu aceste schimbări ca **locuitorii nici să mai știe căreia comune aparțin**.

"Eu aici, cu drept cuvânt, fac o întrebare : **de ce prevede proiectul de lege o nouă împărțire administrativă a comunelor ?**

La **15 Iulie 1931 s-a dispus o nouă organizare comunală**. În fruntea acestor comune funcționează comisii interimare, cărora li s-au dat anumite atribuții, **printr-un jurnal al Consiliului de Miniștri**, pe care îl aprobați și d-voastră."

-**Armand Călinescu** (subsecretar Interne) : "Jurnalul este al fostului guvern." [Iorga]

-**NN Săveanu** : Aceasta am spus și eu, iar **prin legea actuală se ratifică dispozițiile acestui jurnal**. Prin urmare, veniți – și nu vă fac o acuzare – să ratificați azi ceea ce s-a făcut atunci. O întrebare logică, însă, se pune : în momentul în care discutăm aici, în Senat, **există o împărțire administrativă făcută pe baza legii din 15 Iulie 1931**. **De ce nu respectați aceste împărțiri făcute abea acum un an și veniți cu o nouă grupare a centrelor de populație în comune rurale ?** Eu sunt unul dintre cei mai îndârjiți apărători ai unei vieți locale și deci al drepturilor consiliilor comunale.

Ca prefect și secretar general la Ministerul de Interne, am făcut pe vremuri tot ce mi-a stat în puțință pentru ca aceste consilii să ființeze și să fie asigurat bunul mers al comunelor. Pricepeți dară cu câtă grabă **aș vota această parte din urmă, articolul 8 , care spune că în interval de trei luni se vor face alegeri**. [...]

De aceea, eu vă cer să respectați termenul de trei luni și **în acest interval să faceți alegerile comunale**. Dar pe ce bază să faceți aceste alegeri ? [...]

Dar, în orice caz, nu credeți că ar fi bine să **consultați și pe cei interesați** asupra felului cum se aplică această măsură ? [...]. Nu credeți că cel puțin ar trebui consultați și aceia pentru care se lucrează, adică însăși comunele ? [...].

- **Călinescu** : am acceptat un amendament, potrivit căruia **deciziunile prefectului vor fi afișate**

[...] împotriva acestor decizii **se acordă majorității sătenilor dreptul de contestație înaintea Ministerului de Interne.**"

-Comisii locale - alese de săteni !

-**NN Săveanu** : [...] Legea prescrie că în termen de trei luni veți face alegeri.

Noi cerem aceasta de multă vreme și **dorim din tot sufletul ca comisiile comunale, expresiunea voinții sătenilor, să înlocuiască comisiile interimare.**

Nu este nimic mai nedrept ca atunci când legiuitorul a dat sufragiul universal pentru Camera și când **fiecare sătean are dreptul să vină să se pronunțe cine să fie senator sau deputat, să nu se poată pronunța tocmai în administrarea comunei lui.**

E o enormă contradicție. E drept să revenim la o viață normală, să redăm comunelor comisii alese, cerem însă ca acest termen de trei luni să nu se prelungească și **alegerile să se facă negreșit** înăuntrul acestui termen.

NNSăveanu / 30 aug.

-Alegerea primarului

Fac cu acest prilej o observație asupra inovației ce faceți cu **modul de alegere a primarului.**

Tradiția Vechiului Regat era ca **primarul să fie ales din sânul consiliului comunal de către consiliu.** Cunoșc două excepțiuni, dintre care una vine în favoarea tezei d-voastră.

Lascăr Catargiu, **în 1874, a stabilit numirea primarului** și îl numea magistrat dar această dispoziție a legii n-a ținut decât un an.

Mihail Kogălniceanu prevedea la 1874 ca alegerea primarului să se facă separat de cea a consiliului comunal. Dacă nu mă înșală cunoștințele mele în materie administrativă, **și în Ardeal se proceda la fel.** Este o experiență nouă care se va face; vom vedea dacă este bine sau rău acest sistem.

-**I. Rădulescu** : Primarii s-au ales separat la sate

-**NN Săveanu** : Știam. Dar vorbesc despre noua organizare, în care satele se înglobează în comune. Prin urmare **se va face alegerea primarului cu majoritate pe aceeași listă cu consilierii** sau pe o listă separată, desemnat însă anume ca viitor primar.

Termin, d-lor, cu constatarea, că prea des se schimbă la noi legile administrative, ceea ce constituie un rău, prejudiciind bunul mers al administrațiunii.

Cu o serie întreagă de legi și organe ale statului, **cetățeanul nu vine în contact prea des, pe când zilnic el are nevoie de organele administrative.** [...]

Regatul cu cinci legi în 60 de ani a mers în "ascendente domo"

Cu regret constat contrariul, ca rezultat al celor trei legi acum a patra, în timp de șase ani.

Ajungem că nu mai știm la un moment dat sub ce lege trăim.. [pag.269-272]

b) Elemer Gyarfás

[DS, MO nr.12, Șed. din 30 aug. 1932 ,pag.272-276]

- **N. Costăchescu**, președinte : D-l senator Gyarfás are cuvântul.

"D-le președinte, d-lor senatori, distinsul meu antevorbitor, d-l Săveanu, **v-a arătat de câte ori s-au schimbat în deceniul din urmă legile administrative și a accentuat cât de necesară este stabilitatea și continuitatea,** mai ales în materie administrativă.

Mă asociez în întregime la cele spuse de d-l Săveanu, cu atât mai mult cu cât eu, care **am crescut încă din copilărie în administrație,** știu foarte bine că toate legile pot fi proaste, dacă întreaga conducere a statului, **dacă administrația este bună, ea poate repara toate greșelile. Ori la noi, durere ! administrația funcționează de sine însăși, fără orice îndrumare, fără ori și ce bază solidă.**

În cursul acestor schimbări, pe care le arăta d-l Săveanu, **nici nu ne-am hotărât încă după care principiu să ne organizăm administrația :** ca o administrație etatistă, cu funcționari numiți de guvernul central, sau ca o administrație descentralizată pe baza principiului de **self government** cum îl numesc englezii.

#Lupta Între administrația autonomă și cea centralizată

...Regim liberal

D-lor senatori, în timpul guvernării partidului Național -Liberal, dela 1922-1926 și în guvernarea sa deghizată dela 1926-1928, arma cea mai puternică și cea mai populară a partidului Național -Țărănesc în contra partidului Liberal, arma care a făcut cea mai mare impresiune, cel puțin în Ardeal, a fost pretențiunea de a cere de la guvern o administrație autonomă și descentralizată. [...]

...Regim național-țărănesc

Când în 1928 partidul Național-Țărănesc a ajuns la cârmă, am așteptat de la acest partid ca, pe baza principiului cu care a combătut teoria centralistă liberală și prin care a câștigat o atât de mare popularitate, să concretizeze și să realizeze de fapt o lege administrativă care să încorporeze acest principiu al descentralizării și al unei administrații autonome. Durere ! Legea care a eșit sub guvernarea național-țărănistă, în Iulie 1929, n-a fost chiar încorporațiunea acestor principii. A fost totuși o încercare în această direcție, a fost chiar o încercare cu intențiuni foarte bune și dacă pe ici și acolo au fost unele lipsuri și cusururi, am avut impresiunea că prin această lege se va înființa totuși o administrație autonomă și descentralizată.

...Regimul "tehnicienilor"

...Când a venit guvernul tehnicienilor, primul lucru pe care l-a făcut a fost să desființeze toate consiliile comunale și județene alese sub guvernarea național-țărănistă și, nerespectând dispozițiunile legii administrative în vigoare, care prevedea că în timp de 3 luni trebuie să se facă alegeri noi, D. Argetoianu a venit cu un proiect de lege prin care a prelungit durata comisiilor interimare, numite de d-sa, până la 15 Mai 1932.

Noi am așteptat ca guvernul Iorga-Argetoianu, la această dată, să-și îndeplinească promisiunea și să facă alegeri județene și comunale; însă așteptarea noastră a fost zadarnică.

Alegerile nu s-au efectuat la termenul fixat.

...Venind iar la guvern Partidul Național-Țărănesc, am crezut că acesta va repara greșala făcută de guvernul tehnicienilor și se va ordona imediat două lucruri : sau restituirea în integritate a consiliilor dizolvate în mod ilegal, sau- dacă aceasta nu se putea, deoarece ulterior ordonanța ministerială în vigoare a fost consfințită printr-o lege –am fi așteptat ca guvernul național-țărănesc să ordone imediat efectuarea alegerilor județene și comunale, spre a înlăunța de fapt autonomia și descentralizarea pentru care a luptat acest partid în opoziție și pe care a căutat să le pună în aplicare prin legea administrativă dela 1929.

...Proiect PNȚ'32

Cu toate acestea, d-lor, spre cea mai mare surprindere a noastră, ni s-a adus un proiect de lege, al cărui rost mărturisesc că nu îl înțeleg.

Sunt aici unele dispozițiuni care nu au nici o legătură cu scopul urmărit.

Guvernul ar fi trebuit să ia o singură măsură și anume : să se ordone alegerile comunale și județene, care nu fuseseră făcute până în prezent. Și pentru aceasta nu era nevoie de o lege specială. Dar să examinăm puțin proiectul de față.

#Art.9

Ce face acest proiect ? De pildă, printre altele, prin art. 9 sancționează toate modificările aduse ulterior legii administrative din 1929, adică și modificările aduse de guvernul tehnicienilor prin d. Argetoianu, care erau împotriva principiilor pe baza cărora s-a făcut legea administrativă din 1929. Eu nu înțeleg ce scop a urmărit guvernul actual, sancționând toate modificările făcute de guvernul anterior.

Dar, este mai ales un lucru care este pentru noi foarte îngrijorător, și pe care l-a relevat și d. Săveanu. În primul articol se dă prefectilor un drept nelimitat de a face o nouă împărțire administrativă a țării, o nouă grupare a comunelor.

D-lor senatori, acest drept a fost, în legea administrativă din 1929 a Partidului Național-Țărănesc, foarte îngăduit. S-a spus : Numai cu consimțământul comunelor respective, sau la

cererea acestora. Numai cu consimțământul lor, nu cu majoritatea votului; **fiecare comună trebuie să-și dea asentimentul său**, nu numai dacă era vorba de ea însăși, ci chiar dacă era vorba ca în gruparea acestor comune să fie aduse alte comune. Și, afară de aceasta, **se mai cerea avizul Consiliului județean.** Așa a fost îngădit acest drept al împărțirii comunelor, deoarece această împărțire este de cea mai mare importanță, cel puțin pentru noi din Ardeal.[...]
Noi cerem și pretindem, mai ales că nu vedem nici necesitatea de ce trebuie făcută această împărțire administrativă acum, înainte de alegeri, **cerem ca să alegeți consiliile comunale și județene pe baza împărțirii administrative deja existente și apoi, pe baza legii d-voastră din 1929,** aceste consilii alese și care reprezintă de fapt voința populației, să-și exprime voința lor, să se unească sau nu. [...]

«Alegeri , nu lege !

Din toate aceste motive, **neînțelegând necesitatea pentru care onoratul guvern aduce în fața noastră o lege administrativă, în loc să ordone cât mai degrabă alegerile administrative,** care sunt de fapt necesare, căci administrația cu comisii interimare nu mai poate să fie suportată și dispozițiile acestea umplându-ne de îngrijorare, **declar, în numele Partidului Maghiar, că protestăm în contra dispozițiilor acestui proiect de lege și că nu-l vom vota.**

c) Armand Călinescu (replici la critici)

D-le președinte, d-lor senatori, să-mi dați voie să fac câteva scurte observații asupra criticilor cari s-a prezentat în legătură cu **proiectul de lege** adus în dezbateră d-voastră.
Mă voi ocupa, mai întâiu, de criticile ridicate de onoratul d. **Gyarfas, în numele Partidului Maghiar.** D-sa a început cu o mărturisire și a sfârșit cu un protest. Mărturisirea este că nu înțelege rostul actualului proiect, și protestul că, în asemenea condiții, d-sa refuză votul lui.
Evident, d-lor senatori, din momentul în care d-l Gyarfas nu a înțeles legea, cu regret.....
- **Elemer Gyarfas** Necesitatea nu o văd.

...anomalii legislative și guvernamentale

- **Armand Călinescu** : ...trebuie să constat că nici protestul său nu este justificativ. Cred că ar fi fost mai bine să citească expunerea de motive a proiectului, care l-ar fi lămurit pe deplin asupra utilității și asupra scopului pe care l-a urmărit această lege. Îmi veți da voie, d-lor senatori, să lămuresc eu ceea ce nu a observat d-l Gyarfas.
D-lor senatori, **noi vrem să facem de îndată alegeri administrative.** Administrațiunea locală , și cea comunală și cea județeană se găsește astăzi într-o situațiune de fapt, în afară de lege.
Constituțiunea, prin art. 108, impune **obligațiunea legală ca administrațiunile locale să fie exercitate de organe electivă.** În momentul de față, de-a lungul țării, **avem comunele și județele administrate de comisii interimare.** Mai mult decât atât, **prin legea din 15 Iulie 1931, care a dizolvat vechile consilii și a instituit comisii interimare,** s-a dat acestor comisii un mandat limitat : **mandatul lor expiră la 15 Mai 1932.** Ar fi urmat, în mod necesar, ca la acea dată să se procedă la alegeri administrative. Întrucât ne privește pe noi, cei care reprezentăm partidul aflat acum la guvern, din primul moment **am protestat contra regimului instalat la administrațiunile locale, în Iulie 1931,** și am arătat că **prin acea lege se calcă Constituțiunea,** și se intră, din punctul de vedere al administrațiunii într-un adevărat arbitrar. Mai mult încă, atunci când fostul ministru de interne [Argetoianu] ne-a arătat că legea sa avea un caracter tranzitoriu, că în termen de 10 luni se vor face noi alegeri, noi am spus dela tribuna Parlamentului că aceste alegeri nu se vor mai face, și eu personal, într-un discurs pe care-l făceam la cameră, întrebuițam expresiunea scumpă odinioară d-lui Argetoianu, și spuneam : comisii d-voastră vor lucra usque ad finem, și nu se vor mai face alegeri, precum de altminteri nici nu s-a mai făcut.
La 5 Mai 1931 guvernul nefăcând alegeri administrative, s-a văzut nevoit să vină cu o măsură care să dea un temei legal actelor comisiunilor interimare.
Și a făcut atunci un **Jurnal al Consiliului de Miniștri, care amâna alegerile.**
D-lor senatori, acest jurnal al Consiliului **nu are putere legală,** mandatul limitat printr-un text de lege nu putea fi prelungit printr-un jurnal al Consiliului de Miniștri. De altminteri, însăși redacțiunea jurnalului era astfel făcută, încât nu se referea la actele însăși ale comisiilor interimare ci se referea mai mult la amânarea alegerilor.

În asemenea condițiuni, noi ne găseam într-o situațiune de fapt și trebuia să așezăm de îndată administrațiunea locală pe o bază legală. De aici necesitatea efectuării de urgență a alegerilor administrative. Din acest punct de vedere mă găsesc de acord și cu d-l Săveanu și cu d-l Gyarfás, cari, ambii, au exprimat dezideratul de a intra în legalitate, prin instituirea organelor electiv.

▀Necesitatea modificării legii

Dar, d-lor senatori, **alegerile nu erau posibile în starea textelor actuale.**

Mai întâiu **nu existau unitățile administrative**

Prin legea din anul trecut s-a dat prefectului dreptul de a face o noua arondare a satelor.

Această arondare **nu s-a făcut după criterii obiective.** Legea nu-i dăduse nici o indicațiune și operațiunea fusese lăsată la arbitriul prefectului. Din această pricină, **din toate satele, îndeosebi în Vechiul Regat și în Basarabia, s-au ridicat protestele unanime ale locuitorilor împotriva deciziunilor de arondare.**

Și atunci, o nouă arondare a satelor devenea necesară, pe deoparte pentru a da satisfacțiune doleanțelor populațiunii, și, pe de altă parte, pentru a institui, într-o formă bine definită, unități administrative la care urma să se facă, după aceea, alegeri de consilii.

Mai mult încă : alegerile nu erau posibile cu textul actual de lege, și fiindcă **compunerea consiliilor nu mai era definită.** Prin regimul din 1929, aveam o anumită compunere a consiliilor la comunele compuse dintr-un sat, altul la comunele compuse din mai multe sate. Însăși sistemul de recrutare a consiliilor era diferit.

Într-un fel se alegea consiliul printr-o anumită reprezentare proporțională la comune dintr-un sat, în altfel și prin altă reprezentare proporțională se alegea la comune din mai multe sate. Și atunci, în această situațiune, nu s-ar fi putut efectua alegerile. **A trebuit să venim cu un proiect de lege tranzitoriu, care să ne îngăduie efectuarea de îndată a alegerilor.**

Și acest proiect de lege se preocupă de două chestiuni : întâiu, de **stabilirea unităților administrative** și al doilea de **compunerea consiliilor** și recrutarea lor.

D-voastră ați făcut observațiunea că se dă în atribuțiunea prefectului dreptul de a face arondare a satelor, și vă temeți ca acest act să nu fie arbitrar. D-l Gyarfás mergea mai departe și spunea că prefectii fiind de o anume culoare politică, actele lor vor fi influențate în această direcțiune.

-**Elemer Gyarfás** : Sunt oameni !

-**A. Călinescu** : În ceea ce ne privește pe noi, putem să facem această declarațiune :

noi nu urmărim prin acest act decât să dăm o satisfacțiune cât mai largă doleanțelor populațiunii.[.....]

Trec acum la celelalte observațiuni. **D-l Săveanu spunea că ar fi fost de dorit ca în materie administrativă să avem legi mai puține și o administrație mai bună,** o administrație efectivă. D-sa cita situațiunea dinainte de război, când în câteva zeci de ani am avut numai trei sau patru legi administrative.

- **NN Săveanu** : Am avut cinci legi în șase zeci de ani.

- **A. Călinescu** : Sunt de acord cu d-sa asupra acestei constatări. De cât, să-mi permită să-i amintesc că, **după războiu, situațiunea țării a fost schimbată.**

Am avut regimuri administrative diferite, după provincii.

Trebuia să facem unificarea. Începutul l-ați făcut d-voastră, Partidul Național-Liberal în 1925, și înțelegeți prea bine că acesta era numai un început, care avea nevoie însă de rectificări.

Este atât de adevărat acest lucru, încât chiar d-voastră, la un an numai după punerea în aplicare a legii de unificare administrativă, ați instituit o comisiune, care a făcut un elaborat...[.....]

Acum, d-le Săveanu, vă rog să observați un lucru : dacă astăzi este nevoie de modificarea legii administrative, nu suntem de vină noi. **A intervenit anul trecut un articol de lege, un singur articol, dar care a fost atât de meșteșugit alcătuit, încât a reușit să desființeze toată legea administrativă.**[.....] Motivele adevărate erau altele și anume :

Când s-a schimbat guvernul **în 1931, au voit să disolve consiliile județene și comunale.**

Cum legea noastră creia un regim restrictiv în materie de disolvare, s-a venit cu un decret – **neconstituțional** – care în mod abuziv a autorizat disolvarea în massă. [...] acest decret, fostul guvern avea nevoie de un text de lege, care să ratifice acest act abuziv. Acesta este dedesubtul întregii legiuiri de anul trecut.[.....] .

- **NN Săveanu** : **Legea trecută a desființat prefectul administrativ. În loc de doi a rămas doar unul. În sistema cea veche, prefectul – unul și singur – reprezenta și statul – guvernul – și era și**

reprezentantul județului, și lucra în această dublă calitate.

D-voastră, prin legea din 1929 ați făcut doi prefecti : unul pe care îl numiați și care reprezenta guvernul și un al doilea pe care îl alegea consiliul județean și care avea puterea de administrație, având o serie destul de numeroasă de atribuțiuni. D-sa a spus : **vreau să restabilesc autoritatea prefectului pe care o socotesc scăzută prin faptul funcționării celor doi prefecti.**

- **M. Manoilescu** : La d-lor sistema celor doi șefi este principiul general !

- **A. Călinescu** : Iar la d-l Manoilescu izolare completă este regula !

D-voastră trebuie să recunoașteți că **un pas mai departe care s-a făcut** pentru descentralizarea administrativă, **a fost ca la comune primarul să fie ales.** În prima fază pe care ați relevat-o, primarul era numit.

- **NN Săveanu** : Numai un an.

- **Călinescu** : **Bine s-a făcut că primarul a devenit organ electiv** [.....] Este adevărat că **în legea trecută erau unele confuzii între atribuțiunile prefectului și atribuțiunile președintelui** delegațiunii permanente. Dar, în sfârșit, asupra acestei chestiuni vom discuta la toamnă, când va veni legea administrativă.

Deocamdată **noi venim cu un proiect de lege care să înlesnească efectuarea alegerilor.**

Și elementele constitutive ale acestui proiect vor fi înglobate în legea definitivă, fără

dificultate, astfel ca alegerile pe care le efectuăm acum să poată să rămână definitive,

să nu fie nevoie după o nouă lege administrativă de o nouă consultare a corpului electoral.

În ce privește principiile cele mari, și în deosebi principiul descentralizării administrative, care vă preocupă și pe d-voastră, d-le Săveanu și pe d-l senator Gyarfás, vă rog să fiți încredințați că nu este nimeni mai dornic să mergem la realizarea acestui principiu, ca noi. [...]

Dar până la realizarea autonomiei prin legea definitivă, trebuie să recunoașteți cu toții că efectuarea de îndată a alegerilor, pentru ca să punem în fruntea administrațiilor comunale organe electiv, constituie o necesitate imediată.

De aceea, **vă rog să binevoiți a adopta proiectul de lege ce vi se prezintă**

- **N. Costăchescu**, președinte : D-lor senatori, discuțiunea generală este închisă.

▪Votarea legii

-Se pune la vot luarea în considerare a proiectului de lege și se admite.

Modificarea Legii administrative locale / 30 aug.'32

14.)CONTROL AVERE ȘI APĂRAREA ONOAREI, 22 aug.-sept.32

(DS,MO nr. 25, șed. din 22 aug.'32 ,p. 815-818)

[LD:mai 2004. **legea se discută concomitent la Cameră și Senat** , iar dezbarterile sunt uneori intercalate cu dezbaterile la alte legi (Conversiune, Concordat preventiv ș.a) Pentru a păstra coerența în dezbateri , le-am grupat problematic.]

[LD:26 febr.'2007.Despre **jefuitorii avuției României de după 1989** se vorbește acum într-un cor asurzitor."*Corupția*" și "*corupții*" au devenit subiect de miză electorală,de trântit guverne și miniștri ,de văicăreală națională jurnalistică .

Declarații de avere ,ANI ,DNA,perchezițiile,procesele ,bârfele și "demascările" se țin lanț,în vreme ce îmbogățirii , "miliardarii de carton" (termen ridicol și impropriu !) **și-au asigurat intrarea în primul ciclu de îmbogățire.**Și nu este vorba de 1, 2, sau câțiva ,ci de o cohortă (știută și neștiută) ,pentru că **nici când în România n-a mai existat prilejul unui asemenea jaf** din averea statului.**Stat comunist ce jefuise timp de jumătate de secol toată averea "rumânului"**, licită și ilicită Pot face eu un epitaf de afurisenie cât de lung,acum și aici .

Nu cumva în această "materie" ("speță "),**nu se poate legifera ?**

Nu cumva dacă un asemenea fenomen apare și ia amploare, el **nu mai poate fi oprit ?**

Nu cumva **răsturnările de posesie și repartiție** a bunurilor ,**se produc numai la revoluții ?**

Martoră la ceea ce se întâmplă în România de 17 ani , "cazul Boilă",scandalul Skoda și alte afeceri care au făcut mari valuri în opinia publică , apar ca povestioare din repertoriul unui bătrân

nostalgic, de pe altă planetă, din alt timp.

Tribulațiile succesivelor legi de profil --**Arion**(ministr. Finanțelor?, în gov. Marghiloman 1918);**g-ral Grigorescu** (ministr. Armatei, în gov. G-ral Coandă, 1919),**a lui**

Titulescu(ministr. Finanțelor, gov. Take Ionescu, 1921),**Averescu** (prim-ministru și Interne 1921),**Maniu/Mihalache** (gov. Maniu 1931, respectiv Iorga 1932)-**Hamangiu**(

ministr. Justiției, gov. Iorga 1932),**Valer Pop**(ministr. Justiției, gov. Iorga, 1932),**Mihai Popovici** (ministr. Justiției, gov. Vaida, 1932) -- precum și **bătălia politică pe marginea lor**, apar azi ca

niște discuții academice, în care argumentele juridice, economice, sociale, morale se

confruntau. Și dacă ei, în epocă, n-au putut aplica astfel de legi, **pentru că nici o lege de acest fel nu a fost aplicată în România** -chestiunea este un serios motiv de meditație privind

moravurile epocii.

Se poate legifera în această materie ?

Și dacă eu mă ocup de această lege, pe cine interesează ? Cui ajută ?]

14.a.) Avizele Consiliului Legislativ, 23 aug.'32

reactualizând **Avizul Consiliului Legislativ** din 15 martie 1932.

[LD : era previzibil ca Proiectul de lege să suscite vii și contradictorii discuții. Pe mine, în fond, nu mă interesează atât argumentările juridice - deși ele îmi dau o idee precisă a esenței acestei legi -ci mă interesează **substratul doctrinar, conflictul de interese, criteriile morale** și, din toate,

mentalitatea de epocă. De asemenea, mă interesează **mobilul real** care a stat

la baza avansării Proiectului de către **PNT**, de către **Mihalache**, și cauzele eșecului.]

[LD : este reprodus, mai întâi, **Avizul** din 15 martie '32 (cel inițiat de Mihalache, în care se făcea vorbire despre cel inițiat de Titulescu în 1921) și apoi **acordul actualizat** (23 august '32), fără a se mai aminti de legea-Valer Pop]

...23 august'32: evoluția legii

Consilieri permanenți : Cezar Vârgolici și I.C. Filiti

Președinte, George Nedelcu; Referent, Iuliu Pascu

Proiectul de lege a fost înaintat de Ministerul Justiției (**Mihai Popovici**) la 19 aug.'32 .

Consiliul Legislativ a constatat :

Proiectul de lege **era identic** cu Proiectul de lege, din **inițiativă parlamentară** [**I. Mihalache**],

trimis în cercetarea Consiliului la 15 martie 1932 [**Guvern Iorga**], pe care **Consiliul dăduse un**

Aviz (15 mart.'32) cu alți semnatari, și era **întemeiat pe aceleași motive**, **însușite acum și de Ministerul Justiției.**

...15 mart'32: evoluția legii

Proiectul pornise dintr-o "concepție de înaltă morală socială "căutînd "să dea satisfacție

dezideratelor exprimate de opinia publică ", contra "acelor profitori cari, întrebuițînd situațiunile lor oficiale, au strîns averi în dauna statului."

...În România, se votase [1 aug. 1921 - Titulescu finanțe], în același scop, **Legea impozitului**

progresiv pe avere și pe îmbogățirea din timpul războiului, cu dispozițiuni pentru controlul averilor funcționarilor publici (art. 19), **lege care nu s-a aplicat, și s-a abrogat.**

...În același scop, au existat succesiv, diverse **Proiecte**, din inițiativă parlamentară (6 febr.'31 ; 8 iul.'32) **care nu s-au luat în discuție ;**

...În același scop, întocmise un **Proiect** și fostul ministru al Justiției [gov. Iorga], **C. Hamangiu**, care a și fost publicat în volumul de proiecte publicat de Ministerul Justiției .

...Asupra aceleiași materii, în domeniul legislației comparate, există cîteva precedente :

...În **Bulgaria**, a existat o **lege** (20 dec. 1894), apoi, după război, o **lege pentru controlul averilor și confiscarea în interesul statului** (18 apr. 1919), căreia i s-a adus anumite modificări (9 febr. 1920), care "**neîndoios, au fost cunoscute și de autorii proiectului român "**

...În **Franța**, o **serie de legi** (1 iul. 1916) au supus la impozite excesive averile dobîndite fără muncă, în dauna statului, "**în felul cum era conceput Proiectul Titulescu, din legea din 1**

aug. 1921 "

...Văzînd și dispozițiile **art. 14 și 15 din Constituția română**, **Consiliul a făcut două feluri de**

observații : principiale și de tehnică juridică.

Consiliul Legislativ / 15 mart.'32

I.)Observațiuni principiale .

...Concepte:bunuri ilicite / bunuri nejustificabile

Două sunt problemele juridice importante : **caracterizarea bunurilor** care pot fi **considerate ca dobândite ilicit** , **în dauna Statului**,și **stabilirea unei baze juridice** a acțiunii de "in rem verso" [restituirea] , pe care Statul vrea s-o exercite în materie.

În privința primei probleme, proiectul consacră **2 criterii** :

- a) **bunuri dobândite ilicit** , **cîștigate prin fapte prevăzute și pedepsite de codul penal** ,
- b) **bunuri a căror origină nu poate fi justificată.**

Dacă criteriile dobîndirii de bunuri dobîndite prin fapte penale , pentru a determina pe acelea care pot fi confiscate(a) **este la adăpost de orice critică sub raportul principiilor juridice** , acela al neposibilității de justificare a originii bunurilor posedate(b), **nu se găsește în aceeaș situațiune** , pentru că **răstoarnă principiile de altă dată** , azi abandonate,conform căroră **acuzatul trebuia să facă proba nevinovăției sale** .

Asupra celei de a doua probleme, stabilirea unei baze juridice a acțiunii de *in rem verso* , sau de restituire , **proiectul nu stabilea această bază.**

- a) Pentru **averea obținută** ca consecință a unui **delict**,e ușor de văzut că această avere poate fi urmărită și confiscată ,**ca fiind fructul sau corpul delictului** ;
- b)Pentru **averea a cărei origini nu poate fi justificată** și pentru care **nici Statul nu poate face dovadă** că e sustrasă de la el, s-ar putea spune că e o pedeapsă aplicată pentru **fapte petrecute anterior învinovării lor**, sau că **ar fi o confiscare oprită de Constituție.**

≠Impozitul excepțional progresiv (nu confiscarea)

În vederea celor de mai sus, și **pentru ca baza juridică a Proiectului să fie la adăpost de critici**,Consiliul Legislativ este de părere ca,**în locul obligațiunii de restituire a averilor, să se introducă sistemul impozitului progresiv**(așa cum prevedea **legea franceză** și cum prevăzuse **Legea lui Titulescu**, din 1 apr.'21)Sistemul se impune cu atît mai mult, cu cît **va fi foarte greu** , **în fapt, a stabili origina delictuoasă a averii**,sau de a dispune **confiscarea pe motiv de nedovedire a originii.**

În consecință,Consiliul propune ca **Proiectul să fie refăcut și alcătuit pe baza impunerii la un impozit de o cotă excepțională a averilor nejustificate.**

Consiliul Legislativ / 15 mart.'32

II.)Observațiuni de tehnică juridică și legislativă .

În forma actuală, **Proiectul nu are o aranjare sistematică a materiei**.Diferitele articole sunt încadrate **fără legătură între ele și fără nici o titlatură** necesară diferitelor părți ale materiei .

În consecință,Consiliul propune ca **Proiectul** să cuprindă **următoarele titluri** :

I.Dispozițiuni generale (art. 1,2,3,22,23,24,25, 4)

II.Cercetarea prealabilă (art. 5,6,7,8,10, 11, 9)

III.Judecarea detentorilor de averi nejustificate (art. 14, 15, 16, 17)

IV.Recursul în Casație (art.13, 18, 19, 20)

V.Reluarea cercetărilor (art.24)

VI.Pedeapsa denunțătorilor (art.12)

VII.Dispozițiuni finale (art.26)

...Concept:apărarea onoarei

[LD:26 febr.2007.Ne putem imagina astăzi,ce s-ar întîmpla cu toți acești **demascatori** , de la președintele Băsescu cu a sa Elena Udrea ,până la **guguștiuci de presă** care detonează tot felul de **bombe** a afecrilor necurate ,care stau zilnic la ușa Parchetelor și DNA ,care vânează pe cei invitați la cercetări ?Enunțul stereotip "**prezumția de nevinovăție...până la** " , este inutil și ridicol ,atât pentru "**cruciații dreptății**",cât și pentru "**victimele vinovate**".

Ceea ce s-a încercat în legislația interbelică viza reglementarea unor asemenea aspecte morale imponderabile ,greu de cântărit ,pe balanța Justiției .

Era o epocă în care **ONOAREA** , mai însemna ceva .Vom vedea cât .Vezi aspecte privind evoluția aceste legi la **fișier Etică]**

...Proiectul este intitulat "**...și apărarea onoarei** ".

Consiliul este de părere că această parte să fie suprimată din titlul Proiectului ,deoarece obiectul proiectului nu este acesta,apărarea onoarei formînd obiectul altei legi.

...Caracterul secret al denunțului și cercetării

Proiectul nu accentuează suficient caracterul cu totul secret al cercetărilor și denunțurilor primite.Consiliul este de părere ca un text special să accentueze aceasta ,și să înscrie o sancțiune, fie numai disciplinară ,contra celor cari ar divulga și publica astfel de informațiuni**,pînă după darea hotărîrii definitive de constatare a averii nejustificate ;**

...Consiliul crede că e bine ca cercetările să fie făcute de magistrați și judecarea încredințată Curților de Apel,cu recurs la Casație.

...Averea magistraților, a bănuților și denunțătorilor

[LD:Hopa! Iată ceva ce s-a uitat în zilele noastre ! De averile magistraților nu se ocupă nimeni ! Darea în judecată a "denunțătorilor" și procesele de calomnie se produc concomitent cu procesele de control a averilor ,totul transformându-se într-un vacarm de neînțeles , producând timorare și confuzie.]

Proiectul trebuie să prevadă ,însă,**cine se va ocupa de averea magistraților** .

Proiectul prevede , pentru cel bănuțit,**obligațiunea de a da o declarație** spre a arăta situația averii sale.

Consiliul propune ca declarațiunea să conțină :

- 1.Un inventar al averii mobile și imobile la 14 aug.1916, sau la data intrării în funcțiune ;
- 2.Un inventar similar, la data promulgării legii ;
- 3 Memoriu cuprinzînd origina creșterii averii.

Proiectul conține **sancțiuni severe contra denunțătorilor, în caz că denunțarea s-ar dovedi neîntemeiată**.Consiliul crede că, **deși este exact că materia ce se legiferează este de natură să înlesnească pornirile de răz bunări de tot felul și deci și calomnia , totuși este în interesul cauzei urmărite ca "dreptul celui denunțat de a se plînge contra denunțătorilor săi,să nu se nască decît după hotărîrea definitivă** asupra situațiunii averii celui denunțat,și **acțiunea penală să fie lăsată a fi judecată de instanțele de drept comun , iar nu de instanța special însărcinată cu cercetarea. "**

/Cezar Vârgolici (15 martie '32)

...Opinie separată.

Ideea controlului averii funcționarilor publici nu are, în sine , nimic contrar Constituției, legilor în vigoare sau principiilor morale.Nu același lucru se poate ,însă,spune ,despre **mijloacele prin care se tinde să realizeze acest control ,de către Proiect.**

Tehnica Proiectului este astfel :**toți funcționarii publici , începînd de la 1914, sunt obligați să-și justifice averea .**

Averea nejustificată este presupusă că provine de la stat, și, ca atare, **este atribuită statului.**

Ca tehnică, proiectul stabilește ,prin urmare, **o prezumție de rea credință împotriva funcționarului public** ,prezumțiune *juris tantum*, căci i se rezervă acestuia **dreptul de a face dovada contrară** și pe această prezumție se întemeiază, apoi, **spre a atribui Statului, averea a cărei origine nu a putut fi justificată**.Ori, o asemenea prezumție **este imorală**, pentru că , moralmente,**orice om este presupus de bună credință** ,pînă la proba contrară.

Potrivit acestui **principiu de morală,consacrat și în drept**, nu buna credință,ci **reaua credință trebuie dovedită** și nu este nici un motiv ca funcționarul public **să nu se bucure de prezumția de bună credință acordată oricărui om** , în general.

Iar cînd ,pe baza unei astfel de prezumții, i se ia averea, **pe care nu a putut-o justifica și se**

atribuie Statului, faptul constituie **nu o restitutio in integrum**, căci aceasta ar presupune dovada că averea provine de la Stat, dovadă care nu se face, **ci o adevărată confiscare a averii funcționarului**, măsură interzisă de art.15 din Constituție.

Tehnica Proiectului mi se pare, deci defectuoasă, din acest îndoit p.d.v.și

Proiectul nu poate fi transformat în lege.

Consiliul Legislativ / 22 august

«Concluzie

" La avizul reprodus mai sus, cu nr. 74 din 18 martie 1932, **Consiliul** ne mai avînd nimic de adăugat, **dispune restituirea proiectului de lege**

Președ. George D.Nedelcu, Consilieri permanenți, ICFilitti, Cezar Vârgolici Referent titular, Iuliu Pascu

14.b.)M.Popovici la Legea Controlul averilor și...,Cameră,23 sept.'32

(ministrul Justiției) (DAD, MO 33, șed. din 23 sept.'32, p 1156- 1157)

/Evoluția legii

[LD: atenție, din discusul final al lui Popovici, rezută că pr.de lege din 1931și'32, **a fost inițiat (făcut) de Iuliu Maniu și însușit de Mihalache** Acel proiect a fost readus în dezbateri de **Popovici**.Ține cont de faptul că în acest moment,Maniu este din nou șeful PNT, iar Vaida șeful guvernului, ceea ce, în realitate, înseamnă bicefalia puterii]

PNT, în Parlamentul Iorga, a luat inițiativa realizării acestei idei de asanare și a depus la 8 iulie 1931, proiectul de lege "pentru controlul averilor și apărarea onoarei".

Același proiect, **PNT l-a depus la 14 martie 1932**, fără a reține atenția Adunării.

Guvernul Iorga, preluând ideea, a dat proiectul de lege privind " cercetarea averii funcționarilor publici ", în redactarea regretatului **C.Hamangiu**, proiect ce a rămas în arhivă. **Dr.Valer Pop**, ministr. Justiției, cu titlul modificat, s-a votat de Camera deputaților (15 apr.1932) **"obligatiunea de justificare a bunurilor dobândite în cursul executării unei funcții publice "** **Proiectul nu a devenit lege, prin căderea guvernului.**

PNT a fost în fața alternativei : **M.Popovici a optat pentru proiectul din 14 mart.1932.**

« Expunerea de motive

[LD : Citează din **Expunerea de motive la proiectele de lege propuse de PNT în Parlamentul iorghist, în iul.'31 și mart'32** .Urmează cea mai vie dezbateri de epocă privind morala publică .]

Mai mult chiar decât legile, **morala publică este adevărata creatoare a normelor de viață colectivă**, îndrumând existența **raporturilor dintre membrii unei societăți**, pe care **conștiința juridică**, oricât de trează, **nu le poate fixa în cadrul dispozițiilor dreptului pozitiv**.Este plin de înțeles **exemplul națiunilor de veche civilizație**, unde **dreptul nescris al regulilor de viață socială**, se prezintă mai bogat decât normele dreptului codificat.

Acolo unde **conștiința de cetățean și de om nu sunt îndeajuns formate**, **puterea legii trebuie să intervină** pentru a garanta **sanționarea abaterilor, pedepsind pe vinovați**, **apărând onoarea integrității**.Societatea are dreptul să se apere, dar și obligația de a apăra. **Sanționarea vinovaților este necesară, dreptul de apărare al nevinovaților trebuie garantat**. Teama de sancțiune este o frână pentru cei ce nu o găsesc în conștiința lor.

Apărarea celor onestți este un exemplu, un îndemn, pentru toată lumea. **Nimic nu este mai primejdios** pentru destinele unei societăți, **decât un regim de viață publică** care **tolerează insinuarea fără rostirea acuzării și rostirea acuzării, fără aplicarea sancțiunii**.Un asemenea regim încurajează toate îndrăznelile, și pregătește umilirea tuturor onestităților.

Constatăm cu îngrijorare că **o asemenea stare de spirit își face drum**, din ce în ce mai mult, în anumite straturi ale societății, **cu grave urmări în regimul vieții publice**.

Societatea noastră, în anumite cercuri, este prea tolerantă față de oamenii publici, cari,

abuzând de situația lor oficială , și-au făcut sau și-au sporit averi personale ,a căror proveniență nu s-ar putea justifica cu mijloace normale.Se îngăduie prea deseori unor astfel de exemplare să sfideze pe oamenii cinstiți ,apărând uneori chiar în postură de îndrumători ai moralei publice .În schimb , cu o ușurință crescândă , se acoperă cu simple bănueli sau cu calomnii și insulte pe oamenii a căror probitate nu poate fi pusă la îndoială.

/Nedreptățile morale suportate de guvernul PNȚ

[LD:vezi la fișier Guvernare , contextul în care PNȚ a venit cu aceste inițiative legislative ,legate de scandaluri precum Skoda, în care au fost suspicionați și Maniu , etc etc]

Membrii cei mai marcanți ai acestui guvern (și ai altor guverne) **au avut de suferit clevetiri ,fiind siliți , la Tribuna Parlamentului , să spulbere învinovățiri și insinuări tendentioase .** Ușurința de a uita , merge în același pas cu ușurința de a acuza ."

/Calomniile și abuzurile gov.lorga-Argetoianu

Amândouă înfățișează pericolul , primejdia dezechilibrului moral . Această problemă complexă , legată și de nivelul educației generale, **trebuie să preocupe Parlamentul.** Cu atât mai mult cu cât "Ritmul nou " [Gov.lorga -Argetoianu] **nu disprețuește calomnia** care , cu ușurință ,este ridicată **din stradă la tribuna Parlamentului .** În timpul campaniei electorale [lorga -Argetoianu] chiar **membrii guvernului s-au servit de această armă împotriva PNȚ** ,uitând că un guvern are datoria de a dovedi și pedepsi , nu de a defăima. **Guvernul [lorga] a dispus arestări după denunțuri și bănueli, încurajând calomnia , măcinând încrederea opiniei publice în conducătorii ei.** **Protestăm împotriva unor atari practici.** Prin acest proiect de lege , **PNȚ dorește să dea statului și societății posibilitatea de a pedepsi pe vinovați și de a apăra pe onești.** **PNȚ nu a venit cu legea , în 1928, din scrupul moral, pentru a nu se spune că o face din răzbunare ,după lunga-i opoziție de 10 ani, când fusese prigonit de atâtea regimuri.** **Astăzi [în opoziție] PNȚ se găsește în afara unor atari bănueli ,legea va folosi pentru pedepsirea tuturor vinovaților , oricine ar fi și oriunde s-ar afla.** **Prin ea, vor putea fi pedepsiți exemplar atât vinovații îmbogățiti ,cât și calomnii celor nevinovați.**Țara cere însănătoșirea vieții publice [...] Prin lege [...] încrederea și liniștea vor fi readuse în spiritul cetățenesc."
Ministrul Justiției, Mihai Popovici

14.c.)I.Gr.Periețeanu(raportor),legea control avere...,Cameră ,23 sept.'32

(DAD, MO 33, 23 sept.'32, p. 1141- 1145)

Consil.Legisl.la Cameră :Președ. **Virgil Grossu** Membrii **N.Penescu ,Iosif Rang.**

#Apariția și cronicizarea corupției

După declararea Războiului , s-a abătut asupra poporului **o criză fără precedent : economică, financiară socială.**

Paralel, s-a abătut o criză morală , ale cărei efecte ,la început imprevizibile , au sfârșit prin a tulbura grav opinia publică ,când **faptele s-au acumulat și au devenit izbitoare .**

Complicatul tablou sociologic și psihologic , pe fundalul căreia s-a adâncit această criză morală,**este greu de surprins : zvârcoliri și patimi fără frâu, oglindind o epocă de scăderi morale și dezechilibru sufletesc.** Fenomenele sunt foarte complicate .

În mijlocul indigenței generale, **numeroase persoane (cu funcții în stat) ,au rupt brusc cadrul unui trai modest** , pentru a duce **o viață de lux și belșug** ,în vădit contrast cu mijloacele bănești de care, legal , puteau dispune.

Locuințe somptuoase , răsărite ca-n basme .**Patrimonii** magic create sau sporite și impertinent etalate , sub ochii buimăciți ai mulțimii amărâte **Sărăcia**, transformată , ca prin farmec, **în bogăție ... Mâini cumpătate și resemnate** , devenite **mâini sparte și sfidătoare**

De aici, fireasca întrebare : **de unde ? cum ?**

Întrebare la început timidă , apoi categorică și aproape unanimă.**Opinia publică** a sfârșit prin a fi

alarmată , tulburată și, ca de obicei a căzut și în **excesul imputărilor nedrepte** ,
îndreptându-se **spre toți cei ce participau la viața publică.**

O atmosferă de suspiciune , otrăvită , înăbușitoare , intolerabilă, străbătută de **permanente și supărătoare învinuiri** , impunea o clarificare .

≈3 variante de lege

Obsedanta și cominatoarea întrebare trebuia să capete o dată răspuns, pentru deplina liniștirea opiniei publice , pentru satisfacerea moralității sociale. **Sub acest imperativ s-a născut ideea sancționatoare a contolului averilor .**

PNT, în Parlamenul Iorga, a luat inițiativa realizării acestei idei de asanare și a depus **la 8 iulie 1931**, proiectul de lege "pentru controlul averilor și apărarea onoarei " .

Același proiect , **PNT l-a depus la 14 martie 1932**, fără a reține atenția Adunării.

Guvernul Iorga, preluând ideea, a dat proiectul de lege privind " **cercetarea averii funcționarilor publici** " , în redactarea regretatului **C.Hamangiu** , proiect ce a rămas în arhivă.

Dr.Valer Pop, ministr. Justiției , cu titlul modificat, s-a votat de Camera deputaților (15 apr.1932) "obligațiunea de justificare a bunurilor dobândite în cursul executării unei funcții publice "

Proiectul nu a devenit lege , prin căderea guvernului.

PNT a fost în fața alternativei de a alege din cele **3 variante.**

M.Popovici a optat pentru proiectul PNT din 14 mart.1932.

Ideea sancționatoare de **control a averilor, este îmărtășită de toată lumea politică și imperios reclamată de glasul națiunii.**S-a urmărit , însă, de a se evita cu oricechip încălcarea principiilor din Constituție.

/Patrimoniul supus controlului

S-au fixat patrimoniile supuse controlului :

-**Consiliile de administrație al Regiilor publice comerciale sau Case autonome;**

-Membrii în **Comisiile pentru treburi în țară și străinătate ;**

-**Avea miniștrilor a fost scoasă de sub control , până la eliberarea din funcție**

/Denunțul

Acțiunea de cercetare poate fi pusă în mișcare de orice cetățean care are indicii și dovezi că o avere este ilicită.S-a pus o singură restricție :**denunțul să nu fie vag, lipsit de temeii** , pentru a nu încuraja actele ușuratece , lașe, de răzbunare

Se vor lua în seamă și denunțurile anonime ,după o prealabilă triere de către parchetele generale.

/Obligațiile denunțatului

Cei a căror avere este propusă spre cercetare , sunt obligați să declare în scris situația exactă a **patrimoniului și origina lui, de la 15 aug.1914.**

Cei care s-au ridicat la cea mai înaltă dregătorie publică , care au avut sau pot să aibă cinstea de a fi **consilieri ai Tronului**, împrejurul cărora luptele politice permanentizează uneori o ambianță de încredințări , mai ales pe chestia cinstei,**vor fi judecate de forul judecătoresc cel mai superior** (Înalta Curte de Casație)

/Sancțiunile :

/Avea nejustificată :90 % din valoarea ei , impozit în favoarea statului.

/Denunțătorii de reacredință vor fi pedepsiți.[urmează legea]

14.d.)**Virgil Grossu**(PNT),la Legea control avere ,Cameră,23 sept.'32

(DAD, Mo 33, 23 sept.'32, p. 1176- 1178)

[LD : președ. Comisiei legislative ce a pregătit legea ; expune liniile de bază ale proiectului, pornind de la "**fizionomia moral-psihică** " a societății românești, în acel moment.]

Lege a suscitată **multă vâlvă în opinia publică, presă, parlament.**Spre cinstea vieții noastre

publice, la discuțiile din **Comisie**, **reprezentanții tuturor partidelor au colaborat** într-un spirit de **desăvârșită armonie și înțelegere**, lucru pentru care le mulțumește de la tribuna Parlamentului.

#Atmosfera moral-politică

În țară este o **atmosferă încărcată**: **pasiunile politice** care, în incursiunile lor, emană **"miazme otrăvitoare"**, încărcate de **"suspiciuni"**, la adresa oamenilor, a instituțiilor;

Taine dorinți, unele **"prea perfide"** pentru a se manifesta, **altele "subterane"**, incapabile să folosească viața de aer liber. Țara traversează o **"criză de ordin moral"**, efect direct și inevitabil al **slăbirii raporturilor de superioritate morală**, în care **pătura conducătoare** trebuie să se găsească față de **pătura condusă**; **"Cazuri specifice"** au menținut la ordinea zilei **așa-zisa problemă a destrămării morale**; Ele au fost susținute cu pasiune și îndărătnicie.

"Pentru trebuința cauzei [legea], voi admite că **membrii tuturor partidelor politice**, care au deținut cândva puterea în stat, **au fost, rând pe rând, expuși pe ecranul necinstei** și că perioada de timp care s-a scurs din preajma războiului și până azi, **fiecare moment nou, acceptat sub cele mai bune auspicii, a sfârșit prin a fi prezentat drept o deziluzie și mai dureroasă**, drept **o înfrângere și mai crudă, a principiilor de virtute și de morală**"

Ar trebui să ne întrebăm dacă **ambianța creată ideii de autoritate și muncitorilor ei, este legitimată**? Dacă este legitimată, **ea nu este periculoasă?**

Dacă este periculoasă, **nu trebuie urgent lichidată?**

Virg. Grossu /

▣Moralitatea în viața publică.

Răspunsul la prima întrebare este pe buzele fiecăruia: **perioada războiului** (pregătire, desfășurare, refacere) a încetățenit **un fenomen nou: îmbogățirea rapidă, bruscă în toate țările. Și la noi.** La un moment dat **"o pânză confuză de incorectitudine s-a așezat deasupra capului tuturor "care reprezentau ideea de stat. Tabloul acesta îngrijorător, în care trebuie făcută partea convenită "spiritului de exagerare specific țării noastre"**, arată că **"consecințele la care s-a ajuns, au totuși o bază de adevăr."**

"În manifestările vieții noastre de stat, **s-au produs eclipse. Aceste eclipse au legitimat reacțiunea opiniei publice, chiar și excesele ei. Este legitimă o mișcare care dorește realizarea unor postulate fundamentale ale unui stat civilizată: moralitatea desăvârșită în viața publică"** (apluze la pNȚ) În fond, ideea de stat este o abstracțiune. De aici confuzia între abstracția teoretică și realizarea tangibilă.

"Avem o **opinie publică** care, **dezorientată de marile greutăți prin care trecem, se întreabă** dacă nu trebuie să-și îndrepte privirea spre altă direcțiune, **forma actuală de stat părăndu-i -se** cu preocupări prea egoiste și **ne mai meritând încrederea ei.**

Într-o **atmosferă de confuzie intelectuală și morală, de defetism sufletesc și criză economică** atmosfera publică este asfixiantă, otrăvește judecata sănătoasă, presară **germenul disoluției sociale și morale, și, deci, "este o primejdie pentru însăși ideea autorității de stat"**

Virg. Grossu /

#Clasa conducătoare

Opinia publică reclamă de multă vreme **justificarea situației materiale a unor demnitari, aparținând tuturor partidelor politice.** Întârzierea luării de măsuri, a creat în opinia publică impresia că întârzierea este voită, intenționată, datorată unor interese meschine, chiar personale, " ca o confruntare de beneficiari ai aceleiași religii "și că ea nu-și va ataca niciodată " propriu său mod vital **"S-au întins suspiciunile asupra întregii clase conducătoare, indiferent de partide, de persoane,** considerată "incapabilă de preocupări mai înalte", "incapabilă mai ales de reacțiuni de ordin moral."

Această mentalitate " vădit jignitoare și vădit nedreaptă " ,trebuie să fie risipită.

Clasa conducătoare este datoare s-o împrăștie.

" Dacă **un stat și un popor** poate să trăiască fără cultură și fără averi, nici unul nici altul **nu poate să trăiască și să progreseze fără echilibrul sufletesc**, asigurat și statornicit **pe baze de ordin moral.**" (aplauze PNȚ)

Virg.Grossu

Legea: specific și inovații

În acest adevăr se află însăși rațiunile legii adusă în discuție :

I)Inovarea legislației noastre prin aceea că **poate cere oricărui demnitar public , să se supună controlului statului;**

II)**Înfrânarea unor abuzuri , a unor calomnii;**

Dacă prima parte , se pare, are acordul tuturor , cea de a doua , este supusă criticilor :că este o perfidie ; că anihilează pe prima ; că creiază o atmosferă de ostilitate față de denunțator ; că descurajează denunțul.Nimic mai neadevărat , deoarece :**va fi condamnat doar denunțatorul de rea-cerdință!**"După ce **ai mortificat un om** , așezându-l **pe banca acuzației publice** ,să nu-i poți pune la îndemână mijloace cu care să poată obține reparațiunea ce i se cuvine ?

Dreptul de reclamație a victimei este un comandament moral , pentru orice societate civilizată. Trebuie să se țină cont și de **gingășia problemei : legiferăm acum într-un domeniu virgin,pe care nici unul din statele europene nu a încercat până acum să-l exploreze, inovăm.**"Trebuie să procedăm cu toată precauțiunea .Construcția juridică a legii atinge un nivel excepțional , atât prin obiectivul moral, cât și prin procedură.

Această lege reprezintă " actul vital al unei societăți care, amenințată în ființa ei morală, creiază ea însăși instrumentul de autoflagelare . "

Pildă clasică de etică politică

"Este o pildă clasică de etică politică ,când, voluntar și în plină conștiință a gravității faptului săvârșit,o societate croiește cele mai severe norme de viață pentru reprezentanții ei cei mai de căpetenie ."

Vrem ca pe viitor , **viața funcționarului și demnitarului public să fie ca o oglindă** în care fiecare , privind , să găsească **dezinteresare și muncă onestă și rodnică "** (aplauze PNȚ)

Proiectul nostru este **menit să despartă apele vieții publice românești .**

El împinge spre mlaștinile stătătoare apele rău ordorate ,dar dărâmă obstacolele și deschide albiu largi curenților cristaline " Pentru aceste **considerațiuni de etică politică**, declar că **vom vota proiectul de lege** (aplauze la PNȚ)

Virgil Grossu / 23 sept.'32

14.e.)Ștefan Holban(PNȚ-Basarabia) ,la legea control avere,Cameră,23 sept.'32
(DAD, MO 33, șed. din 23 sept.'32 , p. 1166-1167)

Intervenții polemice : **Ion Inculeț (PNL) , M.Popovici(PNȚ), dr.Lupu(PT) , ACCuza (LANC)**

[LD:am dat o exetesie aceste izbucniri de **revoltă basarabeană antiregăteană** ,pentru că ea era era o realitate,și explică multe .Ea demonstrează cât de fragilă (ca să nu spun altfel !) era dorita unitate românească în provinciile noi,și cât de puternică era **ura față de Vechiul Regat** ,față de PNL,ură supralicitată în campaniile electorale de către PNȚ]

*Notă Ștefan Holban

Abia după al doilea război mondial,după ce Basarabia a fost reocupată de ruși,după regimul comunist,basarabenii au realizat ce-au avut și ce-au pierdut.Holban a rămas în România "hulită" , dar a fost arestat,condamnat și a murit în penitenciarul din Botoșani (27 august 1961)și aruncat în groapa comună,la 27 august 1961 (Cf. C.Ioanițoiu,Dicționar...p.59-60)]

#Magistratura românească coruptă!

[LD:este fost **învățător,devenit după 1918, profesor și avocat** .Bine-nțeles,la fel cu colegii, atacă partidele adverse , mai ales PNLși PP, pe regățenii !Pînă și ministrul **Popovici** încearcă să-l tempereaze, dar este zadarnic.Vezi pe larg la **fișier Etică, Moravuri**]

-Șt.Holban :PNL, după război, nu a făcut altceva decît să dea dovadă că era nevoie de această lege.Atît din PNL cît și PP, și-au făcut averi numai prin politică și guvernare .[.....]

Justiția nu este independentă (unii magistrați, sunt membri devotați ai PNL-vechi

-I. Inculeț (PNL-basarabean) : De ce calomniezi d-ta **magistratura** din Basarabia ? **Este un corp select**, contra cărora n-au fost plîngeri nici o dată. Dvs [PNT] **vreți să introduceți în magistratură "coloratură politică"**

-M. Popovici (PNT, ministr. Justiției) : "Eu sunt cunoscător al situației din Basarabia și **trebuie să dau dreptate d-lui Inculeț știu că singura instituție bună introdusă în Basarabia a fost magistratura**. Oameni foarte buni. **De altfel, în toată țara, magistratura la noi are nivel superior altor instituții**. Sigur, nu se poate pădure fără uscături, dar **nu se poate aduce nici o bănuială magistraturii**. (aplauze unanime) **Să nu o tîrîm în discuțiile noastre."**

-Șt. Holban : La noi, la **Lăpușna și Chișinău**, este un număr destul de mare de astfel de magistrați **La noi în România**, este obiceiul ca, **dacă cineva, este din armată, biserică, magistratură, poate să facă orice ilegalități [...] trebui să-i acoperim să tăcem**. Dvs **liberalii ați făcut din magistratura din Basarabia un instrument al dvs.** acești magistrați v-au susținut pe dvs. la putere în Basarabia " [...]"

-dr. Lupu (PT) : Și eu cunosc Basarabia. **Dacă a fost ceva din Vechiul Regat care și-a făcut datoria în Basarabia, aceștia au fost magistrații.**

-M. Popovici : "Cred că **am afirmat același lucru**, d-le dr. Lupu."

-dr. Lupu : D-le Holban, te cunosc ca om de treabă. Să zicem că d. Popovici își apără magistrații; că d. Inculeț își apără partizanii, ca șef PNL, acolo; [...] **eu n-am nici un interes dar, dacă la dvs., în Basarabia, "din această Românie pe care o hulești așa de rău" - te-am auzit cum ai vorbit despre popi, despre militari - dacă a fost ceva la înălțime, apoi a fost magistratura.**

Tocmai la legea controlului averilor, **nu vorbi așa de magistrați**, care n-au făcut averi. Ai fost învățător. Acum ești avocat. Dacă ai ceva cu un magistrat, adu-i la cunoștința ministrului, **nu ataca toată magistratura**

-Șt. Holban : "D-le Lupu, mi-ați fost profesor de politică ! D-ta mi-ai spus cum să atac partidele adverse. D-ta mi-ai spus că liberalii sunt < așa și așa >. (ilaritate) **D-ta m-ai învățat cum să fac un discurs !**

-dr. Lupu : Cusurul dvs ! **Sunteți buni oratori electorali dar nu și buni oratori parlamentari** .

-Șt. Holban (continuă lamentările basarabene) : "Nu există în Țara Românească un oraș care să facă impresie de mormînt ca Chișinăul."

-ACCuza(LANC) : "Este **copleșit de jidani, de aceea** "[.....]"

#Mentalitatea regăteană=corupție!

-Șt. Holban : În Basarabia **s-au făcut mai multe nelegiuri** decît în alte părți ; **mai mulți oameni s-au îmbogățit** pe cale necinstită. "Aceasta s-a întîmplat cînd Basarabia s-a unit cu **România**, sau au venit **autorități din Vechiul Regat.**"

[...] **După revoluție[cea bolșevică],** deși era parlament, organizații revoluționare, directorate, slăbiseră comunicațiile și instituțiile, și **"a început deodată o prigoană a elementului local, bănuindu-l de bolșevic, de rus, de moldovean care ține cu rușii.**

Atunci s-a creat **o mentalitate** că numai **acel venit de dincoace e om cumsecade**, numai **acela să aibă slujbă, să dețină puterea** "Tot ce era local era suspectat. [...]"

Prin baionetă și închisoare s-au furat oamenii din Basarabia. Așa s-a procedat ! Se mai procedează și acum. **De aceea această lege va fi primită bine în Basarabia.**"

Șt. Holban / 23 sept.'32

14.f.) **Lotar Rădăceanu(PSD), legea control avere..., Cameră, 23 sept.'32**

(DAD, MO 33, șed. din 23 sept. '32, p. 1182- 1183)

[LD :prin amalgamarea **teoriilor conservator-junimiste(" forme fără fond")cu teoriile gheriste ("neoibăgia")** Rădăceanu ajunge la **enunțuri radical -generalizatoare**, privind **caracterul ilicit și jefitor al clasei politice românești**, care a determinat **"specificul României moderne."**

Este interesant că, din acest p.d.v., deși se întîlnește cu **doctrinarul naționalist-țărănist**

Madgearu, își ia argumentele de la doctrinarul liberalismului, Ștefan Zeletin.

O face selectiv, prezumțios, numai pentru a-și argumenta teoria.] [...]"

[LD : atenție LD ! le-am tratat la **fișier Doctrine și Etică**]

L.Rădăceanu/

/Necesitatea unei legi speciale

Dacă într-un alt Parlament,din altă țară,s-ar fi prezentat o asemenea lege,**el ar stîrni nedumerire și o întrebare legitimă** :De ce mai este nevoie de o lege specială pentru controlul averilor ,dacă **legislația penală** oferă destulă posibilitate pentru **a lovi în orice modalitate ilicită** de a dobîndi avere,mai ales **pe spinarea și în paguba statului.**

"În parlamentul nostru ,însă,legea aceasta este foarte bine venită ca principiu...

-**V.Georgescu - Bîrlad** (PNȚ) :Nu există în legile noastre asemenea dispozițiuni.

-**V.T.Prelipceanu** (LANC) :Nu există în legile noastre dispozițiunea decît pentru faptele precise, penale.Aici este vorba de **o prezumție:că aceia au luat din patrimoniul statului.**

Trebuia o lege specială. (p. 1183) [.....]

-**Rădăceanu:**" Dar , dacă **sunt păreri că acest fenomen se constată în toate țările, noi, socialiștii , suntem de părere că avem de a face cu un fenomen specific românesc** aceasta fiind o chestiune de doctrină , care nu ne poate preocupa aici."(p. 1183) [.....]

Rădăceanu / 23 sept.'32

...România:sistem oligarhic;regim autocrat politicianist

[LD :consecvent politiciii socialiste a epocii [vezi Șerban Voinea ș.a] ,el duce argumentația pînă la ultime consecințe,depărtîndu-se de subiectul legii aduse în discuție,folosind-o ca pe un pretext pentru a-și prezenta doctrina]

" În orice caz, dacă pentru România ,**controlul averilor constituie o problemă politică**, a cărei importanță nu poate fi tăgăduită,**explicațiunea** trebuie căutată **în toată evoluția României moderne și în sistemul oligarhic politicianist** pe care l-a creat această evoluție , nu din voința oamenilor,ci sub înfrurirea evenimentelor istorice , care ele au determinat aspectul actual al României."**Exploatarea statului, abuzul de putere pentru îmbogățirea clasei conducătoare** - acesta era și este aspectul economic al **sistemului politicianist din România.**

Lui îi corespunde în mod perfect un aspect politic.[....]

Rădăceanu / 23 sept. '32

...P.d.v.PSD:schimbarea regimului oligarhic !

"Cîtă vreme împotriva sistemului adînc înrădăcinat prin tradiție, prin istorie,**nu se ridică o voință care nu cunoaște compromisuri sau slăbiciuni** ,nu putem avea **nici o speranță în eficacitatea unei asemenea legi**,dacă în dosul ei **nu este o forță socială [LD : Clasa muncitoare !] ,care să o aplice împotriva tuturor acelor care sunt reprezentanții regimului oligarhic politicianist în această țară.**"[.....]

Rădăceanu / 23 sept.'32

«Legea național-țărănistă

[LD : luat de valul " mîniei proletare " , Rădăceanu subliniază (doctrinar și juridic) de ce **legea nu va putea fi aplicată .**]

...Mentalitate politică

"Acum, desigur, sub **presiunea împrejurărilor, sub presiunea marilor nemulțumiri** ale masselor,care sunt revoltate-**la văzul celor care se lăfăesc în belsug -dvs.aduceți acest proiect în discuție** .Dar aplicarea legii este în funcție de **sistem.**

Atîta vreme **cît perzistă sistemul actual , oamenii actuali, cu mentalitatea actuală, nu se va găsi nimeni să o aplice într-adevăr."**

...Mentalitate juridică

"Ea nu va fi decît **un mijloc de șantaj** contra partidelor adverse, un mijloc de a lovi în ele **politicește.**Ceva mai mult, așa cum e făcută,ea **nu corespunde nici măcar din p.d.v. tehnic,**

scopului pe care trebuie să-l urmărească.

Știu că **spiritul juriștilor se opune concepțiilor** cari s-au manifestat aici la tribună de părintele Drăghici și de alții, fiindcă **spiritul juridic** califică orice act, din p.d.v. al **semnificației sale penale**. Spiritul juriștilor **se opune să se introducă** în lege **o dispoziție care să pedepsească pe denunțatori**. Aceasta este o consecință firească a gândirii juridice."

...Mentalitatea populară

"Eu nu fac un proces de intenție, ci numai constat un fapt. Fac însă un **apel călduros** la autorii legii și la d. raportor să înțeleagă că **în masele mari nu există prezumția obișnuită de drept** că **politicienii și marii demnitari ai statului sunt oameni cinstiți**. **Prezumțiunea generală în mase este, dimpotrivă, că toți s-au îmbogățit că schimbarea partidelor la putere înseamnă schimbarea la < friptură >**"

#Onoarea demnitarilor ?!

"O lege ca aceasta **trebuie să țină cont de această stare de spirit a masselor**, și demnitarii politici, funcționarii înalți, **trebuie să se debaraseze de orice sensibilitate nejustificată**, să admită că **o bănuială generală apasă asupra tuturor celor care au deținut demnități publice**. **Bănuiala aceasta există**. Puteți veni cu oricâte sancțiuni veți vrea, cu zeci de articole de sancțiuni, ea va exista sub forma precisă de acuzare pe care o auzim zilnic, pretutindeni, oriunde discută oamenii chestiuni politice

Oamenii politici adună averi din exercițiul puterii, aceasta este credința generală și nu putem tăgădui că este justificată. **"Atunci, de ce această sensibilitate ?**

Să se plece în legiferare de la realități. **Se acuză demnitarii statului de necinste**, și atunci este idiferent dacă această acuzație este adusă în bloc sau individual, în general sau unor oameni singuratici."

...Să nu fie pedepsiți denunțatorii !

"Eliminați deci din lege orice dispoziție de pedeapsă, lăsați ca procedura să se desfășoare **fără sancțiuni pentru denunțatori**, indiferent dacă ea se termină cu constatarea unei averi făcute ilegal sau nu. Aceasta este datoria tuturor : **să se renunțe la orgoliu**, pe care noi îl putem înțelege, dar care, totuși - în această chestiune - **nu este admisibil**.

Am înțeles când **d. ministru Mihalache argumenta necesitatea de apărare a onoarei**, **însă nu putem să îl aprobăm**, pentru că este această stare de fapt, de care trebuie să se țină cont. De aceea, **numai dacă se va înlătura această dispoziție**, putem spera că **legea va putea deveni aplicabilă**." (p. 1184) [.....]

L. Rădăceanu / 23 sept. '32

14.g.) dr. N. Lupu (PT) , Legea control avere și..., Cameră, 26 sept. '32

("Dimineața", 28 sept. '32)

Lupu / 26 sept. '32

«Legea "Mihalache" = idealism incorigibil

"Am citit expunerea de motive : **o pagină frumoasă de literatură**, a unui **idealist incorigibil**. Dar în lmea aceasta de materialişti crasi, **trebuie să iubim puțin pe idealişti** și să le facem măcar **onoarea unei discuții**."

...Moravurile nu se îndreaptă prin legi

Dar, în acest fel de lege, nu cred. Aceasta este **o lege de moravuri**, și **moravurile nu se pot corecta prin legi**. Chiar în domeniul juridic, **legile se calcă**.

Dvs știți ce a spus marele **Balzac** : **< Legile sunt niște pânze de păianjen, în care se prind muștele mici ; bondarii cei mari rup pânza de păianjen . >**

În domeniul public, **averile mari s-au făcut din comisioane și furnituri de la stat**.

"Și vă desfid să ajungeți dvs să-mi arătați că veți putea, prin această lege, să faceți să se dea

vreun ban înapoi ,din multele milioane care s-au furat în materie de furnituri și în materie de comisioane , în împrumuturile de stat.

▪Izvoarele corupției

Războiul /Elita ardeleană-desamăgitoare ! /Mentalități /

▪Guvernarea PNT și corupția

Spiritul negru /Cazul Roxin /Afacerea Boilă, Sever Bocu /

...Lege tardivă și inutilă

Atunci , **dacă nu se pot lua 90 %** din ceea ce constituie **furțișag**, în materie publică, **la ce este nevoie să legiferati dvs . ?** Legea dvs de acum, **este extraordinar de tardivă.** [...]

"Revenind la lege,să spun:trebuie o asemenea lege și mult mai drastică încă,căci **ce să ne încurcăm cu codurile de pînă acum ?**Omenirea evoluiază.

Destul de trist că am trăit 2000 de ani cu legile romane și cu codul roman .

Trebuia să veniți de la început cu asemenea lege ; eu nu vă fac o învinuire numai dvs, ci tuturor. De cîte ori , de la tribuna Parlamentului , nu s-au adus și s-au arătat **jafurile**

nemaipomenite care au mers pînă acolo ,din partea slujbașilor , **că s-a înstrăinat sufletul alipit cu drag la țara noastră ? [...]**

"Noi putem să trăim pe **acest teritoriu blagoslovit de Dumnezeu** din antichitate ,ca nici un alt popor din lume, căci **avem la noi totul și de toate.** Dar **avem scăzut , în același timp, într-un grad îngrozitor,sentimentul de datorie pentru lucrul public,** și **de jertfă pînă la abnegație, pentru interesul comun."Aceasta nu se va face și nu se poate face,prin legi.**"[.....]

"Veți adăuga **încă o lege inutilă la cele patru mii de legi** pe care le-ați făcut.Dar , nu veți împiedica niciodată judecata aceea cistită și precisă a opiniei publice ,care , cu ochi de sentință, vă spune : **din muncă dreaptă nu faci palate de piatră."**

Eu nu votez legea."

Lupu / 26 sept.'32

14.h.)I.Botez(PNL-Duca),Controlul averilor și...,Senat, 31 sept.'32

(DS, MO nr. 25 din 4 oct. 1932 , pag. 819 – 830)

[Ministr.de Interne, **I.Mihalache** ; Ministr.de Justiție , **M.Popovici** ; Raportor : **N. Corodeanu .**]
N. Costăchescu (președinte Senat)

[LD : este profesor universitar ,specialist în civilizație engleză .Are ținută, argumente și mult bun simț Vezi pe larg la **fișier PNL.1** și **fișier Etică**]

▪Averea ilicită /▪Averea cinstită /▪Violența temperamentală /▪Onoarea /

I.Botez /

#Atmosfera înveninată

- **I. Botez** (PNL-ducist) :D-le președinte, d-lor senatori, **proiectul de lege** care ni se prezintă este **concretizarea,în formule juridice,a unei atmosfere sociale.**

Este un imperativ categoric **al conștiinței publice**, ceea ce dovedește că societatea noastră își are încă neatins instinctul de **conservare morală**, care prețuește, în vieța unui popor, mai mult chiar decât instinctul de conservare fizică.

De aceea nici nu este dezacord.Toate partidele au fost de acord să se dea un mijloc legal,ca acele averi,care au apărut de scurt timp, averi de generație spontanee, făcute în special de acei cari au deținut un mandat sau o funcțiune din partea statului, să fie sancționate într-un chip sau altul."

...corupție...avere...onoare

"Vedeți prin urmare că **această lege** manipulează cu cea mai sensibilă și cu cea mai delicată

noțiune de morală. Și noi toți revoltați împotriva celor cari au făcut afaceri și averi din patrimoniul social al statului, cu tot riscul, **admitem această lege, care împarte pe cetățenii țării în două categorii** din punct de vedere al onoarei : **Cetățeni admiși onorabili și cetățeni suspecti și controlabili** din punct de vedere al onoarei. Și admitem ca tocmai servitorii statului, mandatarii, reprezentanții națiunii, cari dețin un mandat de onoare, să fie prin această lege oarecum bănuți, oarecum defăimați."

...Controlul demnitarilor și magistraților

Legea de față împarte în două categorii pe toți cetățenii; și acei cari sunt demnitari, și acei cari sunt foști demnitari, dela vlădică până la opincă, inclusiv banca ministerială și chiar și înalții magistrați de la Casație **sunt prezumați prevaricatori posibili.**

Suntem conștienți de aceasta și **consimțim să facem această jertfă**, numai că nimeni din cei vinovați să nu poată scăpa. Se vede că legile actuale, codul penal, până astăzi, **n-au pus în mâna puterii executive putința tămăduirii acestei degradări omenești** de a desonora un mandat nobil, **de a împiedica prevaricarea averii statului.**

Suntem dar de părere să **admitem această lege cerută de necesități practice ale statului.** Și socotim chiar că **a întârziat prea mult.**

Totuși, eu cred că poate **ar fi fost posibil să-i urmărim pe cei vinovați, fără această lege,** care, după cum am spus, implică oarecare defaimațiune a organizării de stat și care **cere azi un sacrificiu tuturor oamenilor onești** din serviciul statului.

Mai mult, **admițând scopul legii, trebuie să admitem și sistemul din lege de a confisca averea prevaricată prin aplicarea unui impozit de 90 la sută,** singurul admisibil din punct de vedere constituțional, cum ne afirmă autorul proiectului.

Dar, aplicarea unui impozit la o avere, nu consacra oare legitimitatea ei, scoțând pe posesorul ei din domeniul ilicitului ? Iar cel necontrolat, controlabil în continuu să fie un ilicit presumtiv ? **Certificatul de control devine astfel o necesitate de a-și stabili onoarea, pentru orice demnitar al statului. Dar, suntem de acord, facem o jertfă pentru binele statului, pentru desintoxicarea acestei atmosfere corosive** care planează asupra fiecăruia." [...]

Botez/ 31 sept.'32

...Prezumția de nevinovăție

În toate țările se admite – și la noi până la această lege – că, până la proba contrarie, **ești om cinstit.** Acest credit, cu toată lipsa de credit de astăzi, se acordă fără condiții și fără dobândă.

Fiecare din noi este cinstit până la proba contrară. Și proba contrară, că ești necinstit, trebuie s-o facă cel ce acuză. Este principiul ilicitului englez."

...O asemenea lege nu există nicăeri !

"Ori, pentru servitorii statului **se intervertesc rolurile și îi spui în prealabil,** începând cu ministrul de pe banca ministerială; **ești, principial, sub o acuzație.** Când te vei scoborî de pe banca ministerială, sunt în drept să-ți cer să dovedești de unde ai averea.

Și același limbaj, legea îmi dă dreptul să-l țin și președintelui dela Casație, după ce el a oficiat în sanctuarul justiției. Vedeți , deci, d-lor, **sacrificiul imens pe care conducătorii statului îl impun pentru întreaga scară erarhică** a servitorilor statului.

Omul trebuie să aibă un crez și crezul acesta este dătător de energie și de elan sufletesc : este credința în lucruri sfinte.

Eu, trebuie să cred, că **acel care se află pe banca ministerială, nu poate fi bănuț.**

Legea însă îmi șoptește : tocmai pentru că stă pe această bancă trebuie să fie bănuț. [...]

Cu această lege noi inovăm. O asemenea lege nu există nicăeri și n-a existat niciodată, decât în Bulgaria, după cum spune d-l raportor, dar legea bulgară e vagă și nu cuprinde exclusiv pe servitorii statului. Ori, **în această lege se admite, în principiu, că toți cei care servesc statul, sunt bănuți, - și trebuie să facă ei dovada că sunt cinstiți.**

Este principiul jertfei noastre a celor care slujim statul, a aceluia care deținem mandatele nobile de reprezentanți ai națiunii ; **și această jertfă o facem numai pentru ca cei vinovați să fie pedepsiți. Și dacă această lege nu va da rezultate, va fi un blestem** ca, nici cu acest sacrificiu, să nu se poată pune cei neonești la locul lor."

[Bacon, Dreyfus]

V-am citat un caz din Franța, să-mi dați voie să vă citez și un caz din veacul al XVI-lea, din Anglia. Este cazul **ilustrului Bacon**, unul din cele mai mari genii ale omenirii El a fost și lord Cancelar al Angliei și era și favoritul Reginei...

-**N. Corodeanu**,raportor :**Și prevaricator.**

-**I. Botez** :totuși, **a fost dat în judecată pentru luare de mită și decăzut din toate drepturile lui.** Aceasta s-a întâmplat în veacul al XVI-lea, în Anglia, fără să fie nevoie de o lege similară , ca aceasta pe care o discutăm acum.D-lor, o asemenea pedeapsă pentru unul din cei mai mari cetățeni ai omenirii, **este o tristețe, dar a fost o pedeapsă fecundă în rezultatele morale**, pentru consolidarea sufletească a unui popor, după cum fecundă a fost **reabilitarea căpitanului Dreyfus**, a colonelului Picard în armata franceză, sub scutul curajului cetățenesc al lui Zola. Și, poate că și acestei reabilitări se datorește calitatea învingătoare a armatei franceze la Marna și la Verdun.

(#)Denunțatorii

Ne trebuie dreptate și echitate; și vă spun încăodată, că trebuie să păzim acest concept al **onoarei** – care este cel mai scump patrimoniu, care trăiește și după moartea omului – după cum trebuie să urmărim pe cei vinovați, în interesul consolidării morale a vieții publice. "

" În acest proiect de lege apar **denunțatorii.**

Eu știu că în istoria omenirii, **când sicofanții** [denunțator, delator]**au avut un rol social,aceasta a însemnat începutul unei epoci de decădere. Tare îmi este teamă de acești sicofanți, pentru onoarea oamenilor cinstiți.**

D-lor senatori, expunerea de motive a proiectului de lege cuprinde un fragment luminos,asupra datoriei statului **față de onoarea personală și morala publică**,pe care găsesc oportun să-l citez: **< Societatea are dreptul să se apere, dar și obligațiunea de a apăra > ;[.....]**

< Sancțiunea vinovaților este necesară,dar tot așa de necesară este și creierea mijloacelor pentru ca nevinovații să se poată apăra. Teama de sancțiuni este o frână pentru acei care nu o găsesc în conștiința lor. >:[.....]

<Apărarea celor care nu s-au abătut dela postulatele moralei publice, este un exemplu pentru cei onești și un îndemn pentru toată lumea > ;

< Nimic însă nu este mai primejdios pentru destinele unei societăți, decât un regim de viață publică,în care se tolerează insinuarea fără rostire a acuzării și rostirea acuzării fără aplicarea sancțiunilor. Un asemenea regim, fără sancționarea celor vinovați și fără crearea mijloacelor de apărare a celor integri,**încurajează toate îndrăznelile și pregătește umilirea tuturor onestităților >**

Botez/ 31 sept.'32

#Tîrnăcopul țărănist

"După războiu, însă am văzut apărând **concepția târnăcopului.**E aportul în luptele politice a **noului temperament,prea sevos și virulent, al noului partid,** pe care d-voastră îl reprezentați aici.D-voastră, fără istorie, **nu aveți încă ochiul istoric** pentru a înțelege procesul evolutiv de creare al României moderne,de către Partidul Liberal și însemnătatea mare a episodului istoric pe care îl reprezintă în viața națională a poporului nostru.

În panopia **statului țărănesc, prea exclusiv, stă târnăcopul;statul burghez, nu cunoștea această armă cavalerescă.** **Legea actuală** ține **târnăcopul suspendat** deasupra **capului fiecărui slujitor al statului.** Concepția sensibilității onoarei și a creditării ei, cum e curent în Occident – **nu e admisă pentru demnitarii statului.**

E drept, d-voastră ați ocolit puțin ;**în locul ilicitului penal, ați pus ilicitul civil.**Dar, deopotrivă **ating onoarea.** Și repet : dacă nu se poate altfel, dacă nici legile din trecut nu sunt suficiente și dacă d-voastră, care faceți legea, declarați că, cu alte mijloace nu puteți asana această țară, **primim formula legală a d-voastră ,pe care o declarați juridicește inexorabilă. [...]**

Se pare că e timpul când **susceptibilitățile cetățenești nu mai sunt luate în seamă. [...]** "

Botez/ 31 sept.'32

...Onoarea cu certificat ?

"Necesitatea legii actuale caracterizează și ea morala unei epoci.

Situațiunea este dar gravă, nu numai din punct de vedere economic, dar – această lege o confirmă – situațiunea este gravă și **din punct de vedere moral.**

Când atmosfera este atât de otrăvită, când de la sine, opinia publică nu poate face distincție, când statul nu mai poate pedepsi pe cei vinovați, decât trebuind să vină cu o lege specială de această natură unică în istoria țărilor civilizate, ne înspăimântăm și spunem : aducem jertfa noastră, dar să dea Dumnezeu să vedem pe fiecare la locul lui, sau așa cum zice englezul : < *The right man in the right place* > .[".....]

...Calomniatorul

"Este nevoie, suntem în acea stare sufletească a veacului al 18-lea, pe timpul fanarioților, **ca să venim cu o lege târnăcop ?** Dacă este așa să o facem, să o facem.

D-lor, oamenii cinstiți de astăzi **se vor vedea amenințați de primejdia și ofensa calomniei ;** și pentru mine **calomniatorul este un criminal mai mare decât asasinul, căci asasinul îți ucide trupul, pe când calomniatorul îți ucide sufletul.** Tâlhăria este ceva odios, dar e omenesc ; **calomnia, însă, e ceva diabolic.** Băgați de seamă încăodată, pentru că nici nu merită discuție tâlharul ordinar, care a traficată cu averea statului. Nici o cruțare pentru el ; **dar fiți delicați în mânuirea acestui concept, prin comisiunile pe care le faceți, cu onoarea oamenilor.** **Am rămas rău impresionat**, citind legea și admitând-o, sub titlul de sacrificiu inexorabil al oamenilor cinstiți, când văd că se fac comisiuni **chiar pentru controlul averilor judecătorilor și pentru membrii Curților de apel și de Casație.**

Mi-am zis : **și justiția, principial, e suspectată ? Nimeni nu este scutit ?**

-M. Teodorescu : **Ce vă pasă ?**

- I. Botez : Am spus că onoarea este judecata altora asupra ta; **onoarea cu certificat nu este onoare.** Și faptul că te duci să îți se controleze averea, faptul numai că te duci acolo și te întorci cu certificat, nu-ți înalță demnitatea. **Recunosc că nu ați putut face altfel, probabil, dar nu pot să nu recunosc primejduirea oamenilor cinstiți cu această lege.** Cu toate acestea, am spus că este un imperativ categoric al opiniei publice, al opiniei publice dincolo de partid, căci adeseaori **opinia publică condamnă pe omul politic,** pentru că **atât de bârfit** a fost omul politic, încât astăzi nu i se mai spune om politic, i se spune **politician,** și când i se spune politician, în imaginațiune apare **ființa cea mai abjectă,** cu atmosfera și cu virulența nediscriminantă de astăzi. **Recomand guvernului, care este forța executivă, pe lângă o urmărire și aplicare drastică a legii pentru cei vinovați și o veghere deosebită asupra cinstei celor nevinovați.** "

Botez /31 aug.32

14.i.) Vică Georgescu (PNT), la **Controlul averii și...Senat, 31 aug.'32**

(DS, MO nr. 25 din 4 oct. 1932, pag. 819 – 830)

▫Sărăcia /▫Criza economică /▫Presă ./▫ Atmosfera morală /▫Biserica /▫Partidele /
Vezi pe larg la **fișier Etică]**

Vică Georgescu / 31 sept.'32

Consideră prezumțios să încerce un discurs, deoarece asupra acestei legi s-a discutat și în presă, s-a discutat și în opinia publică, s-a discutat și la Cameră, atât de mult, încât ar fi inutil să insiste.

▫Legea - semnal luminos !

"[...] să-mi înghăduiți câteva scurte însemnări pe marginea unei legiuri, care, cred, va însemna, pe linia de evoluție a societății românești și în linia gândirii și a legislațiunii românești, **un adevărat semnal luminos de distanță.**" Prin excelență, **legea este un fenomen social.** Încât eu plec dela acest semnal luminos, pe ale cărei linii voi încerca să mă țin, **nu pentru a jongla cu sisteme abstracte,** ci pentru a putea abstrage din realitățile înconjurătoare câteva din **ideile călăuzitoare ale acestei legi.**[.....]

...Intersecție între drept și morală

..Considerații politice, sociale și morale

"Proiectul de față intervine la **intersecția cu legea ordinară** și legiferează într-un sector comun pe care ni-l dă **întretăierea** a două cercuri, două noțiuni : **dreptul și morală**.

Am fost siliți să legiferăm și pentru considerațiuni **politice** și pentru considerațiuni **sociale**, dar mai ales pentru considerațiuni **morale**.

Pentru considerațiuni politice, căci PNT a fost ținta unei campanii furibunde.

Și dacă **legea aceasta nu a apărut în 1928**, nu ni se poate face o imputare, **pentru că PNT**, venind la guvern atunci, **nu a înțeles să facă operă de răzbunare, ci operă de dreptate.**

Dacă în 1928, am fi adus această lege, **am fi fost cel puțin priviți sub un unghi de suspiciune, de meschine interese de partid**, în fața unor interese superioare, ceea ce nu putea să ne convină, din care cauză s-a întârziat cu aducerea acestei legi.

D-voastră știți însă că **ea a apărut și la 1930 și la 1931 și dacă a fost înmormântată, nu este din vina noastră**. Nu pentru prima oară, în perioada **guvernării d-lui Iorga**, care – să-mi iertați un calambur ieftin - a însemnat pentru legislația noastră **o guvernare de des-lorganizare**, s-au întâmplat asemenea lucruri și **nu noi suntem vinovați** că acest proiect a fost înmormântat.

Dar, d-lor, d-voastră veți aprecia, în condițiunile politice, că atunci **când se obiectează inoperanța acestei legi**, apoi cel puțin **pentru timpul în care noi am guvernat, această lege este operantă**.

Iată cum noi punem în adevărata lumină că **această lege să se aplice numai nouă**, iar pe adversari să-i lăsăm, dacă este așa. Apreciați și d-voastră **sinceritatea politică a acestei legiuri** și veți înțelege rostul considerentului din care a ieșit.

Dar, d-lor, **din considerente sociale trebuia să facem această lege, căci trebuie să risipim atmosfera în care trăim, fiindcă avem impresiunea că plutim pe ape pline de miasme.**

Trebuie să se înțeleagă că **acest stat nu este o țară de șarlatani, nu este o țară de tâlhari, nu este o țară de briganzi** și trebuia **să dăm cetățenilor**, în măsura în care au slăbit resorturile vieții de stat, trebuia să le dăm **mijloacele de a-și risipi singuri temerea aceasta.**"

Vică Georgeescu / 31 sept.'32

▣Atmosfera parlamentară

Voiu examina numai două părți din cele pe care le-a atins **d-l Botez**, pentru a dovedi că **d-sa nu are dreptate** din alt punct de vedere, **din punct de vedere moral**. Când disciplina morală este

suficientă atunci, evident, aceste lucruri se petrec, se desfășoară, în ce privește pe individ, sub această riguroasă urmărire, interioară de inspirație și sancțiune morală [.....]

Dar d-lor, vream să remarc numai un singur lucru : că împotriva tuturor acestor obiecțiuni, rămâne ceva : **rămâne unanimitatea partidelor care acceptă acest proiect de lege**. Și nici nu se poate altfel, d-lor ! Fiindcă pretențiunea de originalitate în toate domeniile a d-lui **dr. Lupu**,

pe care l-am auzit că nu va vota acest proiect, nu însemnează decât **confirmarea că toți ceilalți sunt la un loc** pentru a putea da **opinie publică o satisfacție** și pentru a putea da în

același timp, încă ceva : **un răspuns dat străinătății**, care nu de puține ori, s-a interesat de ambianța și de atmosfera românească și care a vătămat atât defunctului **Vintilă Brătianu**, în tribulațiunile lui după un împrumut în anul 1926, fiindcă a resimțit și de această latură. [.....]

- **Mihai Popovici**, ministrul justiției : **" Proiectul a ieșit din colaborarea tuturor partidelor "**.

- **Vică Georgescu** : Cu atât mai bine că întreaga opinie publică a acelora, care se preocupă de acest domeniu al legiurilor de ordin moral, **a întrupat sufragiul unanim**. [.....]

Votez legea, d-lor, fiindcă, mai presus de orice, cred că de aici, dela acest loc, dela această tribună, pot să lansez **primul strigăt, al primii mari victorii a PNT, în domeniul asanării morale.**"

Vică Georgescu / 31 sept.'32

14.j)C.Rădulescu -Motru(PNT) ,Control avere și...Senat, 31 sept.' 32

(DS, MO nr. 25 din 4 oct. 1932 , pag. 819 – 830)

[LD: chiar dacă această lege n-a fost nicicând aplicată,dezbaterile la ea mi-au îngăduit să

realizez toată nebuloasa doctrinară existentă în PNȚ. Spre exemplu, stăruința cu care Rădulescu -Motru explică deosebirea dintre PNȚ și PNL, din punctul de vedere al substratului legislativ. Sistemul legislativ urmărit de PNȚ apare **conjunctural, confuz, incoerent, demagogic** (sau ipocrit), promovând o **pseudo-luptă de clasă**, în spatele căreia se ascundea dorința de răfuială (răzbunare, concurență, ranchiună) cu PNL, de pe pozițiile vechiului conservatorism.]

C. Rădulescu-Motru / 31 sept.'32

#Lege=apărarea averii statului

D-le președinte, d-lor senatori, **legea actuală nu este de loc un capriciu de legiuitor**, legea actuală este cerută de **un curent al opiniei publice și PNȚ**, care întotdeauna a fost **foarte simțitor la curentele opiniei publice, dela început a știut ca să o pună în programul său și să o realizeze**. Ca să ne dăm însă bine seama de curentul acesta de opinie publică în țara noastră, trebuie să-l încadrăm puțin în **curentul general** care se găsește astăzi în **Europa**.

Dacă legiuirea aceasta nu există în codurile de legi ale țărilor celelalte, spiritul ei este, cu toate acestea, cerut peste tot. Peste tot este o **alarmă de risipă**, care se face în **averea statului și mai ales, este alarmă de risipă** care duce la **îmbogățirea unora în defavoarea statului**.

C. Rădulescu-Motru / 31 sept.'32

#Corupția=fenomen specific epocii capitaliste

Dar d-lor, de unde vine această **boală a societății** noastre de astăzi? Îmi permiteți numai **câteva considerațiuni teoretice**, pentru că aceste considerațiuni teoretice **fixează și înțelesul programului nostru**.

Vechile forme de guvernământ –și când zic vechile forme, înțeleg **monarhiile absolute** – **n-aveau nevoie de legi** pentru ca **să apere avutul statului**.

Legea de față, care este intitulată **<Lege pentru controlul averii și apărarea onoarei >** de fapt este **legea apărării averii statului**, **contra acelor care abuzează, care fraudează**.

În formele vechi, în **monarhiile absolute**, nu era nevoie de o **lege specială**, fiindcă **voinea monarhului elimina** pe acei cari se atingeau de averea statului.

De multe ori **se întâmpla** – negreșit, dacă monarhul nu era un părinte al poporului – **să fie și el un fraudator public și, atunci, avea în ceilalți funcționari niște colaboratori, niște complici ai lui**. Dar acolo, unde se întâmpla ca **monarhul să fie într-adevăr iubitor de popor**, acolo, întotdeauna **acei cari veneau în atingere cu avutul statului**, aveau de cine se lovi și **avea cine să-i pedepsească**, dacă erau vinovați.

D-lor, în societatea noastră de astăzi, dela începutul erei burgheze, cu organizațiunea capitalistă, intrăm într-o epocă în care avutul statului nu mai este așa de ușor de apărut, cum era înainte. **Monarhiile**, nu cele absolute, dar **cele patriarhale** cum erau acelea care erau spre binele poporului, aveau funcționari la înălțimea situațiunii lor. Reamintesc între altele numai **funcționarii prusieni** de pe vremuri, cari erau **oameni de elită, oameni competenți**, oameni cari într-adevăr se purtau, din punctul de vedere al cinstei, în mod ireproșabil.

Până la un punct **și în Austria veche** erau **funcționari de mare stimă**.

Cu era burgheză se schimbă însă, puțin lucrurile. Organizația capitalistă se întemeiază pe ce? Se întemeiază în primul rând pe inițiativa de a face bani; de a produce cât se poate mai mult; a fi prin orice mijloc întreprinzător; a câștiga, prin avantajele pe care le ai, **orice ocaziune de a deveni bogat**. Nu, în zadar, unul ca **Guizot** –care reprezintă foarte bine spiritul burghez – a spus: **lozinca timpului nostru este: îmbogățiți-vă!**"

C. Rădulescu-Motru / 31 sept.'32

#Coruptibilitii

-C. Rădulescu-Motru: **Funcționarii propriu ziși**, aceia cari colaborează cu autoritatea, cu guvernul, în **administrația țării, aceștia intră în legea de față**.

În sfârșit, sunt **reprezentanții** de toate categoriile ai **instituțiunilor publice, ai corpului cetățenesc, ai corpului electoral, cari intră și ei în legea de față**.

Legea de față, prin urmare, **cuprinde pe aceste două categorii din urmă**."

#Denunțatorii

Denunțatorul, în societatea burgheză, **este ceva de disprețuit**. Pentru ce denunți ? Cine te cheamă să denunți ? Vezi-ți de treaba ta, ce te privește pe tine fapta celui ce păgubește statul ?

... "onorabili" (spionaj și crimă)

Face excepție statul burghez dela această foarte mare – cum aş zice - **etichetă severă** față de aceia cari ar putea să denunțe, **numai atunci când este vorba de spionaj**, atunci când este vorba de **delictele la drumul mare**. Atunci se lasă la o parte eticheta aceasta judiciară, se lasă la o parte mânușile și peruca judecătorului și se intervine cu mijloace mai drastice, și când zic < drastice >, înțeleg mai științifice. Când vrei ca să găsești spionii într-o țară – și **statul burghez este amenințat de un spionaj prea intens** – atunci apelezi și la alte mijloace de probă decât la cele absolut judiciare. Atunci, orice mijloc științific este pus înainte. **Serviciile de spionaj** cari se fac, sunt servicii absolut științifice, și **atunci nu mai încap să vedem dacă cine denunță este sau nu un calomniator**. Nu este nevoie de aceasta. **Serviciile de spionaj primesc tot felul de denunțuri. Nu interesează cine este persoana denunțatorului, ci interesează actul pozitiv ce se denunță**. Tot așa când este vorba de **crime mari**. S-a petrecut o crimă pe o stradă și un oarecare a văzut ceva. **Denunțul lui este luat în seamă**, dacă se potrivește cu al altora. Concordanța importă. Calitatea probei științifice stă în obiectivitatea ei, iar nu în subiectivitatea celui ce o aduce. **Un anonim** servește adeseori mai bine decât o celebritate. Dacă poliția este organizată științific, prinderea criminalului ia din ce în ce mai mult caracterul tehnic al anonimatului.

... "disprețuiți" (viața individului)

Prin urmare, d-lor, **societatea burgheză**, în principiu, afară de cazurile, aş zice, acute, **când este vorba de averea cuiva**, se poartă cât se poate de **galant și de gentil**."

... "Folosii" : în regimurile totalitare

[LD: Știu foarte bine comtemporanii ce se întâmplă în statele totalitare, fie în statul stalinist, fie în cel mussolinian]

Statul, care respectă pe fiecare în parte și onorează libertatea fiecăruia, **are oroare de denunțatori**. Acei cari, însă, iasă din statul burghez, iasă puțin și din această etichetă. **Socialiștii** nu au ajuns să-și întrupeze statul lor, așa că **nu știm cum s-ar comporta**. Dar la **bolșevici**, nu există **nici chemare la Curtea de Apel, nici denunțator în regulă, nici procedură contra calomniatorului**, ci, întocmai cum se face în serviciul poliției, **acel care este găsit că a furat, este pus la zid și împușcat**. În orice caz, **pedeapsa urmează fără multă ceremonie**.

- **Romulus Georoceanu** : Și fără judecată.

- **C. Rădulescu-Motru** : **Eu nu aprob**, dar spun, **când statul e puternic față de particular**, el **întrebuințează alte mijloace de cum întrebuințează statul burghez**.

Tot așa și Mussolini. Acesta nu dă prea mare **importanță libertății individuale**, când este vorba să apere avutul statului.

[LD: Atenție ! mă gândesc pe moment, oare legea Mihalache nu seamănă izbitor cu legea bulgară ? Nu este și ea **o contestare a dreptului burghez**, printr-un **hibrid socialist-țărănesc** ? Vezi mai jos demonstrația lui Rădulescu -Motru]]

Dar ca să nu lungesc prea mult vorba, și **un stat apropiat de noi**, care a apărut cândva în **tendința socialistă cu nuanță țărănistă, statul bulgar**, nici el **nu s-a jenet să lase la o parte principiile dreptului individualist**, pe care se bazează **statul burghez** și **a făcut o lege pentru apărarea avutului statului**, o lege care **trece peste multe considerațiuni, de care ne-am izbit și noi**."

«Curente românești privind corupția

În rezumat, d-lor, **greutatea în apărarea avutului statului stă în însăși esența organizației noastre capitaliste.** Nu vreau să fiu așa de exagerat a zice : **proprietatea este o hoție** , deci cum vrei să te aperi contra acelor care vor să devină proprietari, chiar cu riscul de a trece drept hoți. **Nu zic aceasta. A susținut-o d-l dr. Lupu la Cameră.** Dar nu trebuie să mergem până acolo. Este, însă, principiul, că încurajarea avuției trebuie să se facă, chiar cu prețul slăbirii statului." Ei bine, d-lor senatori, în contra acestei stări, **un curent am avut și la noi în țară și curentul, foarte logic, a luat două manifestări :**

() **Invocarea lui Țepeș = ideea monarhiei absolute**

/ **Una care a alergat la ideile monarhiei absolute.**

Nu vă este în mintea tuturor strigătul care l-ați auzi : „ **unde ești tu Țepeș Doamne ?**”.

Unde ești Țepeș ? Pentru ce ? Pentru ca să pui mâna pe hoți și fără judecată să-i condamni și să aperi statul.

- **O voce : "Este Eminescu !"**

- **Rădulescu-Motru : "Eminescu a făcut aceste cuvinte populare.**

Prin urmare, iată, d-lor, o formă de manifestare.

Să revenim la **autoritatea care să pună mâna pe hoți și să-i condamne : Țepeș !**

C. Rădulescu-Motru / 31 sept.'32

() **"Țărănismul" legii lui Mihalache**

" **A doua manifestare a fost aceea care s-a îndrumat spre PNT, și a fost oarecum formulată de fruntașii noștri. Trebuie o lege pentru apărarea statului, lege care este astăzi sub forma de controlul averilor.** D-lor, poate că o să merg prea departe ca teoretician, dar pentru mine **această manifestare a PNT este un semn că acest partid înțelege că este o mică deosebire între ceea ce vrea el să fie** , în aceea ce **statul țărănesc ar trebui să fie față de statul burghez capitalist, așa cum îl cunoaștem noi din Europa occidentală.**

Nu cred, d-lor, că **Partidul Liberal ar fi putut vreodată să vină la această idee.** Nu cred că în partidul în care a fost **Alexandru Constantinescu s-ar fi putut vorbi vreodată de o lege a controlului averilor."**

- **I. Botez** : Iată, vedeți ? calomniați... Calomnia începe.

- **Motru** : Nu, pentru că în opinia publică nu ar fi prins...

- **O voce** : Nu i-a spus pe nume.

- **Motru** : Putem să reproșăm... Putem să reproșăm statului major liberal, orișice, dar ca să facă o prostie, aceasta nu putem să i-o reproșăm. **Nu ar fi fost statul major liberal așa de prost, ca, față de opinia publică să pună înainte o lege, care ar fi văzut-o toți că nu cadrează, că nu se potrivește cu spiritul burghez al partidului.**

A găsit aceasta la un Mihalache răsunet, în sufletul lui, fiindcă oarecum, parcă sufletul țărănesc [.....]

- **I. Botez** : Ați atribuit Partidului Liberal **o imposibilitate morală**, ca să vie cu o lege care să urmărească pe pungași. [.....]

- **Motru** : Nu am vorbit de pungași, ci eu am vorbit de apărarea avutului statului.

Apărarea avutului statului, într-un stat burghez și mai ales care practică principii liberale, așa cum s-au practicat la noi, este foarte grea.

- **I. Botez** : Eu nu am să discut mult cu d-voastră. **Teoria pe care o discutați este absolut superficială, că totdeauna, în esența statului burghez este libertatea individuală, care spuneți d-voastră, înseamnă a te îmbogăți pe urma statului. Nu este aceasta concepțiunea cea adevărată.**

- **Motru** : La noi s-au îmbogățit pe seama statului. În sfârșit, d-lor, **cele două curente au fost acestea** : a fost **curentul principal pentru restabilirea unei autorități, care să apere**, cu mâna de fier, **avutul statului și a fost curentul celălalt, pe care l-am îmbrățișat noi PNT, care am crezut că, înarmând mai bine statul în contra particularilor, vom putea, prin urmare, să mulțumim pe acei cari erau în opinia publică indignați.** [.....]

C. Rădulescu-Motru / 31 sept.'32

▣ **Partidele și Legea**

-Rădulescu-Motru: Legea de față îi face pe parlamentari să se ducă la Curtea de Apel ;le dă toate garanțiile din toate punctele de vedere.Un singur cusur poate că are legea :dă lucrurilor prea multă paradă.Poate se vor înăspri, în loc să se îndulcească raporturile între partidele politice.Poate că procesele acestea vor fi ocaziuni, în care să ne găsim înaintea unor scandaluri enorme, în care un partid politic întreg să fie în spatele unuia care este tras în fața Curții de apel,ca profitor de bani publici,și un alt partid să fie la spatele celui care denunță. Se poate. În orice caz nu este altă posibilitate. Nu putea legiuitorul să găsească altă posibilitate.Trebuia găsită o instanță, care să nu fie deloc bănuită ;trebuia să se dea toate garanțiile și pentru o parte și pentru cealaltă parte.

C. Rădulescu-Motru / 31 sept.'32

...Riscurile aplicării legii

Îmi este frică iarăși, ceea ce va produce câte odată scandal –îmi este frică că va servi ca o unealtă contra presei.Căci, d-lor, se poate foarte ușor, ca denunțurile, care sunt strecurate în presă și care natural,sunt venite din svonul public, poate ca să dea ocaziune la trageri la răspundere a redactorilor și aceasta poate să fie, la urmă de tot, un pretext pentru persecutare.Dar este grad și grad în această privință.

Dacă un guvern, care dispune de justiție, va tempera zelul acelor cari se cred calomniati, poate că nu vom ajunge să ne găsim în fața unor persecuții.

Dar, d-lor, în afară de parlamentari,funcționarii ceilalți – și funcționarii mici și o categorie de funcționari cari ar putea fi delicvenți în această privință, dar cari n-au avere vizibilă – cum vor fi aceștia descoperiți ? Și în orice caz, cât fast pentru ca să fie descoperiți ! Tragerea lor înaintea Curții de Apel, avocați,ministrul de care depinde el, ca parte civilă, toate acestea mi se par un fast prea mare pentru cazul acestor funcționari. S-ar putea găsi pentru aceasta mijloace cu mult mai eficace și care n-ar duce la atâta publicitate. Pentru ce să nu fie anchetele discrete din partea însăși a instituției,în care funcționează funcționarul, cu toate garanțiile, natural ? Pentru ce să se ducă el la Curtea de Apel ?Dar, în afară de aceasta, mă întreb : cum vor fi trași la răspundere funcționarii mici, cari n-au avere vizibilă,caz de care nu se vorbește în lege și mi-e frică, că, dacă nu se vorbește în lege,are să fie considerat că nu este un caz penal, că nu pot fi pedepsiți, că nu pot ajunge la destituire. [...]

- I. Botez : D-voastră știți că în timpul războaielor religioase, când un episcop bănuia că într-un sat sunt eretici,dădea foc întregului sat, și spunea : Dumnezeu va alege pe cei bine credincioși.Așa și d-voastră, vreți să fie anchetați toți funcționarii, ca să poată fi găsiți cei pungași .

-Motru : Dacă e vorba să facem glume, eu aș propune sistemul pe care îl aplicau vechii eleni. Aceștia aveau un sistem foarte interesant : cineva era acuzat că s-a îmbogățit furând din averea statului.Acesta, dacă era bogat, nu era dus la închisoare, ci i se spunea :vei face o corabie, sau două corăbii, pentru stat.Acesta, se uita împrejurul lui și găsea că altul a furat mai mult. Atunci zicea : bine, eu fac două corăbii, dar să iau eu averea aceluia care e socotit ca cinstit.Și atunci întotdeauna acela, care se știa că este cu musca pe căciulă, se ducea el în locul celui alt.Și așa statul grecesc putea să aibă descoperiți toți defraudatorii,prin aceia că lua pe unul la întâmplare și pe urmă acesta găsea pe ceilalți care defraudase mai mult.

În al treilea rând este bine, d-lor – poate că este prea târziu acum – este bine ca în lege să se pună sancțiuni și pentru acei cari fraudează fiscul, căci și ei sunt în aceeași categorie ca și ceilalți fraudatori.Nu este nicio diferență între unul care s-a îmbogățit, că nu plătește statului ceea ce trebuie, și unul care ia de la stat. "

C. Rădulescu-Motru / 31 sept.'32

«Legea PNT

-Motru:D-lor, cu toate aceste puține considerațiuni ale mele, nu vroiam să scot în relief decât un singur lucru :pe noi național-tărăniștii legea de față ne multumeste prin aceea că este un început;dar nu putem să considerăm că acest început istovește cu desăvârșire aceea ce avem în sufletul nostru. Idealul nostru este cu mult mai larg decât este cuprins în această lege. Noi dorim ca în formula statului țărănesc să se găsească cu timpul o așa organizare a statului, ca să putem să remediem scăderile pe care le are în sine statul burghez capitalist ."

14 k) **N. Corodeanu** (PNT, raportor), **Concluzii ,Control avere.,Senat ,31 sept.'32**

(DS, MO nr. 25 din 4 oct. 1932 , pag. 819 – 830)

[LD : Este jurist, avocat]

Corodeanu / 31 sept.'32

▫ **Legea .**

D-le președinte, d-lor senatori, în calitatea mea de raportor, țin foarte mult să multumesc distinșilor oratori, cari m-au precedat și cari mi-au ușurat în chip magistral rolul meu. Dar eu aș dori ca acest proiect să fie remarcat, nu numai prin discuțiile frumoase, la care a dat naștere, și nici prin nevoia penibilă care l-a adus aici, ci doresc ca el să fie remarcat, mai ales, prin foloasele, prin consecințele practice, pe care le va aduce, devenit lege. Primim, d-lor senatori, proiectul acesta cu inima strânsă, fiindcă el este dictat de o realitate dureroasă din țara aceasta, dar il votăm cu bucuria speranțelor, că el va avea de efect să înlăture unele bănuiele tulburătoare, care vițiază atmosfera noastră publică. Trebuia, d-lor, să existe în definitiv o posibilitate juridică, care să lichideze în orice moment acele bănuieli, cari vin de jos și acele incriminări reciproce, al căror spectacol, foarte gustat de altfel, se dă pe scena vieții noastre politice. D-lor, dacă ar fi să discutăm nevoile, care au adus acest proiect de lege, n-ar trebui să exagerăm.

Corodeanu / 31 sept.'32

/Rădăcinile și actorii corupției .

[LD: vezi pe larg la fișier PNT și Etică-Moravuri]

El vine dintr-un aspect moral, care este numai al unui strat social. Este, dacă voiți, o lege de privilegii, fiindcă nu privește națiunea cea mare, mulțimea aceea, care nu a venit în contact niciodată cu bunătățile, ce se perindă în vârtejul de afaceri din marile orașe. Și nimic nu ne-ar îndreptăți deci, să generalizăm aspectul acesta moral la națiunea întreagă. Dar eu merg mai departe. Nu trebuie să confundăm necesitatea acestei legi, născută dintr-un aspect foarte trecător, cu nevoile de morală de toată ziua și din toate țările. Eu consider că este un aspect trecător, fiindcă spectacolul care s-a dat într-un anumit strat social, la noi, în timpul din urmă, provine, după mine, din cauze foarte vremelnice.

...Aparatul de stat (administrativ și politic)

După războiu, aparatul nostru politic și administrativ a fost pus în contact direct cu întreaga pulsațiune a vieții noastre economice. Statul nu s-a mulțumit să fie numai furnizor de dreptate socială și administrativă ; a fost și furnizor de mărfuri ; a cumpărat și a vândut, a lichidat depozite, a supravegheat poliția comerțului intern și extern, a autorizat vagoanele care veneau sau care ieșeau, câte odată după nevoile unui moment, ca să nu zic într-un chip foarte arbitrar. Toate acestea se făceau de aparatul nostru politic și administrativ."

...Funcționarii

De sigur, acei cari solicitau aceste activități, nu o făceau desinteresat. Dar este lucru cert că nu au rezistat la tentațiuni atât de numeroase, acest aparat al nostru. Explicațiunile sunt zadarnice astăzi. A fost aceasta poate în mare parte un specific românesc, dar nu trebuie să învinuim Nația Românească întreagă de prevaricațiune, pentru că numai pătura aceasta a fost pusă în posibilitate de a comite astfel de fapte.

...Orașul

D-lor senatori, s-a creat în modul acesta o atmosferă, firește în orașe ; adică în principalele centre, fiindcă centrele erau acelea care, în lipsa unei tradițiuni economice și în urma freneziei frățești, cu care s-au unit provinciile, au fost obligate să dirijeze această vieță economică.

Și cei cari au dat naștere la situațiuni de acele care provoacă tentațiuni, firește că au fost **nu numai funcționarii statului**, dar a fost și **pătura aceea care venea în contact cu această vieată economică de stat.**

...Tentația bogăției

Ei bine, d-lor, astfel s-a format **o anumită atmosferă morală**, o atmosferă de **toleranță reciprocă**, o atmosferă, aș putea zice, nu numai de toleranță, dar câte odată, dacă mi-aș permite cuvântul, **de admirație pentru succes**. Amintiți-vă d-voastră, **în cafenele, în cluburi**, cu câtă plăcere **gustam butadele acelea sfidătoare**, care se atribuiau unui **personaj politic sau altuia**. **Și noi admirăm în ele prestigiul inteligenței !**

Și în această atmosferă, d-lor, **eu nu am văzut încă un om, căruia să i se întoarcă spatele sau să i se refuze mâna**, pentru că averea lui are o origine bănuită !

...Tentația ascensiunii politice

Ceva mai mult, s-a creat **o morală specială, o morală de adaptare în sferile înalte politice**. **Linia morală** nu mai era comandată de acel imperativ categoric de care vorbea d-l Botez, **ci de un imperativ foarte conciliant, hipotetic, sau condițional**, ca să întrebuițez cuvântul celebrului filosof, care a făcut o distincțiune pe terenul moral în acest sens.

..."Intervenția "

Am văzut ceva mai mult, d-lor. Era câte odată afixat pentru **un fel de reclamă și de supralicitatie, succesul unei intervențiuni !** Am văzut **cucoane**, care se cereau respectate și care urcau scările de minister, **lăudându-se** cu succesul care l-au avut la **cutare administrație sau la cutare ministru**. Ei bine, d-lor, **acest spectacol se dădea într-un anumit strat social.**

...Opinia publică

Dar **opinia cea mare publică**, înalta conștiință morală a acestei națiuni, **a reacționat** și trebuia să reacționeze, căci un popor care rămâne insensibil la ideea morală, își pierde cumpătul lui de vieată. **Reacțiunea însă n-a avut posibilitatea distincțiunilor și n-a avut nici mijloacele de verificare.**

...Politicienii

Și atunci **a intervenit politica, cu înfățișarea ei hidoasă**, ce-o are câte odată, speculând asupra acestui sentiment de reacțiune publică. **Politicienii s-au grăbit în adevăr să se acuze unul pe altul.**

...Colportorii

Și am văzut **oameni, din cei mai bănuți** – d-le Botez, nu fac nici o aluzie – dar era o bănuială insistentă tocmai asupra unuia din politicienii noștri, **care întreținea un ziar și care insulta fețele cele mai cinstite** pe care le-a avut vreodată țara aceasta.

Era psihologia vinovatului, **care vrea ca totul să fie întinat, pentru ca să se acopere odată și trecutul lui**. [...] lectorul sau auditorul **a primit cu credulitate** de foarte multe ori toate acușările. **Dacă am face fiecare din noi mărturisiri asupra a ceea ce am auzit de la oamenii pe care îi cunoaștem, am rămâne înspăimântați**. Eu am auzit odată, **într-un grup de intelectuali, cărora li se impune un discernământ și un control propriei lor cugetări întotdeauna, înfățișându-se unul dintre oamenii noștri politici, care este mai curat ca soarele, că are palate**. **Și o spuneau poate cu bună credință, cu credulitatea aceea care ț-o sugestionează mediul politic în care trăiești.**

- **O voce** : Avea și fotografia palatului.

Corodeanu / 31 sept.'32

«Consens parlamentar

-**N. Corodeanu**, raportor : Ei bine, d-lor, **acest proiect a fost făcut de comun acord de toate**

partidele. Căci pentru onoarea acestei tribune, trebuie să recunoaștem că **toate partidele suntem de acord cu el,** ceea ce înseamnă că **toate partidele doresc ca să înlăture,** cu toate mijloacele posibile, pe **acei intruși, care întinează morala și atmosfera politică în care trăim.**
Corodeanu / 31 sept.'32

/Contribuția juriștilor...

/Inovații juridice

Ce-am făcut deci noi, prin noi, înțelegând tot Parlamentul ? Am chemat justiția în ajutor, și a trebuit să chemăm justiția cea mai nebănuită. [...] magistratura înaltă.

Principiile de bază ale acestui proiect de lege ? D-lor, să nu confundăm, dar am spus în raport că **noi avem nefericirea morală și fericirea științifică, să inovăm. Noi suntem** deci **precursori în această materie, care are de bază ideea aceasta ,că cine stăpânește o avere [...] este obligat să dovedească origina ei.** Dificultăți de probă ? Doamne, dar unde e păcatul că se răstoarnă proba ? D-lor, este numai o înșelare de ochi, dacă doriți, pentru că **proba este la îndemâna tuturor părților.**

...Ciorovăială "academică"

-Corodeanu :D-l Motru vorbea de vechiturile noastre juridice. Eu v-aș pofti, d-le Motru, să luați contact cu cele noi. Poate contactul d-voastră cu **d-l Georoceanu,** care este foarte tânăr în ideile lui, v-a făcut pe d-voastră să-l bănuți că este prea vechiu.

-Motru :Cărțile d-voastră de drept sunt învechite.

-Corodeanu :Dar ce facem noi toată ziua la tribunal ? Nu aduc probe ambele părți ?

Sigur că **este un principiu, ca acel care reclamă să probeze.** Dar cealaltă parte stă fără să probeze și nu se mișcă în justiție ? Dar în materie civilă, unde este disciplina cea mai riguroasă de dovezi, **părțile nu se apără și una și alta** ? Și când iei în materie civilă toate măsurile posibile ca **să dovedești origina bunului** care a intrat în patrimoniul tău, **oare va fi greutate ca,** în fața unei Curți de Apel, **să dovedești că bunul acela** a intrat în patrimoniul tău **cu o formă regulată și cu un izvor curat** ? Dar nu văd nicio dificultate asupra sistemului de probă. Este numai frica care-ți dă totdeauna ceva nou.

D-lor senatori, **noi juriștii am avut foarte mult de cugetat, și am văzut cât de greu este să inovezi,** dar după ce ți-ai sistematizat un punct de vedere, cât de ușor decurg din acest punct de vedere toate consecințele !

- Motru :"**Statul înaintat socialist, ca concepțiune socială , eliminează pe juriști cu desăvârșire, fiindcă ei totdeauna încurcă.**

-Corodeanu :Cu singura condițiune :**să-l lași pe jurist să-l construiască și pe urmă juristul să se poată odihni** ;dar **dacă psihologii ar construi statul, ar trebui să vină juriștii pe urmă să-l apere de generalizările pe care le fac psihologii** în mediul social în care trăiesc. Dar să nu continuăm astfel, și să nu dăm aerul unei polemici.

-Romulus Georoceanu :Este interesant, fiindcă este o discuție academică.

-N. Corodeanu :Este un fel greșit de a concepe dreptul. [...] **La bazele fiecărei formule de drept stă întotdeauna tot ceea ce psihologia a putut să strecoare ca formule ultime,** la bazele formulei de drept stă întotdeauna **tot ceea ce conflictele sociale au putut să aducă** ei așezării definitive, definitive relativ vorbind. **Încât dreptul, d-le Motru, nu se face, dreptul crește** într-o societate. **Delictul există, hoțul există.**

-Motru :**Hoții care fură din avutul statului există și d-voastră vă certați ca să găsiți cuvântul cum să botezați delictul.** [...]

Corodeanu / 31 sept.'32

▀Presa în lumina Legii

-Corodeanu :...D-l Motru a spus :**ce faci cu presa ? "Nu putem impieta asupra libertății constituționale a presei. Am lăsat-o absolut neatinsă,** deoarece, **dacă aduci o atingere principiilor** de felul acesta în societate, **ajungi la dărăpănarea ei și la regretul** pe care nu o să-l poți niciodată satisface cu bucuria unei îndreptări. **Sunt lucruri cari,** deși pe baze învechite,

trebuie să trăiască. **Libertatea presei înscrisă în Constituție o respectăm, dar și cel care scrie la ziar, poate să fie rugat să dea o informație precisă, dacă o are.**

Care este sistemul legiuitorului ?

Îl cheamă și-l întreabă : < **poți să dai un detaliu nou ?** > Omul de presă poate să spună : < **Nu pot, eu scriu la gazetă, treaba mea.** > Judecătorul se închină.

Dar poate să spună și altceva : < d-le judecător, nu mă mulțumesc să scriu la jurnal, vin să mă constituî denunțător dela începutul până la sfârșitul procesului, pentru că sunt atât de convins că pot să servesc această societate și pe calea aceasta, încât te rog înscrie-mă ca denunțător. > **Eu cred că sunt două atitudini diferite.** Nu tragem noi pe calea aceasta indirectă – ar fi să ni se atribuie nouă o vulgară atitudine legislativă – **nu tragem în fața unei jurisdicțiuni care nu este a presei, pe acei care sunt apărați de un principiu constituțional.**

Corodeanu / 31 sept.'32

▀ Avocații apărării

[Lămuriri, asupra **tehnicii legii.**]

Sunt desemnați **trei consilieri de Curte**, cari, în prealabil, **fac instrucțiunea.** Ei sunt aceia care văd, dacă, în adevăr, este cazul ca cineva să fie supus judecății plenului **Curții de Apel.**

La judecata Curții de Apel – ca să-l satisfacem pe d-l Motru – am pus **cel mult 2 avocați.**

De ce, d-lor ? Pentru spectacolul care s-ar da, intervenind pasiunea politică. S-ar da naștere, în adevăr, la obstrucție, căci ar face ca un număr mare de apărători să fie la ușa Curții de Apel, cerând cuvântul și împiedicând urgența și tranșarea limpede a chestiunii.

[... "Verres"]

D-lor, **cel mai celebru sfidător al opiniei publice, care a jefuit în calitatea lui o provincie întreagă,** este din lumea antică : **Verres,** celebru prin discursurile minunate ale lui **Cicero.**

A jefuit și din temple statui frumoase, ca să și le aducă la Roma.

Și l-a întrebat cineva : < Dar bine, nu-ți ajunge ? >

< **Nu-mi ajunge, pentru că o treime merge la judecător, o treime merge la avocat și trebuie să-mi rămână și mie o treime** >

Am redus numărul avocaților, stabilind în felul acesta o posibilitate ca să se poată da dreptate de către justiție mai curând.

... Ciorovăială avocățească: apărarea

- **Vică Georgescu** : Totuși, faceți această profesiune.

- **Corodeanu** : Da, pentru **apărarea justiției.** De aceea am pus noi, în materia aceasta specială, **numai doi avocați : ca să nu se dea naștere la un abuz politic.**

- **R. Georoceanu** : " Oricât de mulți ar fi, **nu strică, pentru apărarea justiției.**

- **N. Corodeanu** : **Abuzul trebuie împiedicat întotdeauna,** dacă vrei să faci o operă viabilă.

- **R. Georoceanu** : Dreptul de apărare este de **drept divin,** nu este de drept omenesc.

- **M. Popovici** : **Abuzul în apărare este de drept diabolic.**

- **R. Georoceanu** : **E mai sfânt. El pornește de la divinitate.**

▀ Asanarea morală = efectul scontat al legii

" Dar, d-lor, vă întrebați d-voastră : **va avea vreun efect această lege ?**

Eu, d-lor, **mă mulțumesc chiar și cu valoarea ei politică, cu valoarea ei morală,** cu ceea ce derivă numai din existența legii. **În realitate nu putem preciza ce se va întâmpla.** [...]

Eu cred că **această lege, aplicată sau nu,** va pune, în sfârșit, bazele unei credințe : vom înceta, odată pentru totdeauna, să admirăm și să cinstim pe **acea cari s-au îmbogățit pe nedrept.**

Rupem în felul acesta cu un trecut. Și, d-lor, să-mi dați voie să văd importanța acestei legi într-un orizont mai îndepărtat. D-lor, **primatul principiilor morale,** acela care stă veșnic la baza justiției, **acele frumoase idei de solidaritate socială,** când vor fi apărate, o națiune se resimte. [...]

Prezentul proiect de lege, d-lor senatori, cred că se străduiește să întărească acest aspect de civilizație. Și, încă o dată, nu știm cum să fim mulțumiți **că toate partidele au pus strădania lor pentru ca să se înfăptuiască această lege.** [.....]

Noi trebuie să facem toate eforturile ca să putem trece cu această solidaritate morală dincolo de vârtejul actual , gruparea noastră națională. Pentru aceasta trebuie să facem toate eforturile. De aceea, să poftim, d-ilor, la control. "

N. Corodeanu / 31 sept. '32

14.I.) D. Luca (PNL-1) , discurs la Legea control avere..., Cameră, 23 sept. '32

(DAD, MO 33, șed. din 23 sept. '32, p. 1161-1166)

În această sesiune chiar, a fost o regretabilă întrecere a membrilor PNT , inclusiv din guvern, pentru a pune într-o lumină neadevărată actele oamenilor mari de stat din PNL, aducând toate învinuirile și ofensele la adresa lor. CIC Brătianu și IG Duca au restabilit , cu talentul și autoritatea lor , dreptul la recunoștință față de generațiile de conducători din trecut.

D. Luca /

▣ Raportul Periețeanu .

Raportul d-lui Periețeanu la lege, este o adevărată operă literară și juridică. Ca om , ca membru al PNT , a vrut însă să scoată în evidență meritele PNT , ignorând preocupările în această direcție ale altor guverne și partide .

▣ Poziția PNL

Făcându-se ecoul opiniei publice, PNL a cerut , de la război încoace , sancționarea acestora . A scris în Program, în Manifestele electorale, necesitatea acestei legi. " Astăzi, nu numai că împărtășește legea, dar o va susține . "

D. Luca /

▣ PNT și legea

"În timpul alegerilor Iorga -Argetoianu , s-a găsit, s-a constatat , un sentiment general de neîncredere , născut tocmai de guvernarea PNT . Astfel s-a impus, necesitatea unei atari legi în În Parlamentul Iorga, PNT a făcut atunci o diversiune , venind cu un proiect care cerea mai mult pedepsirea denunțătorilor , decât controlul averilor. [evocă, fără să-l numească, "cazul Boilă " care a făcut obiectul scandalului din martie '32; se declanșează iar o polemică Luca-Popovici ; Xenii - Popovici, în care reiau argumentele din martie '32 n-o mai reproduc, citez doar concluzia] [.....]

-D. Luca : Dvs, prin solidarizare cu Boilă [Mirto, Voicu Nițescu], ați creat această "atmosferă " În martie , Proiectul Mihalache, cerea mai mult pedepsirea denunțătorilor , nu controlul averilor. [.....]

-Popovici : Dvs ați împiedicat 10 ani această lege .

-D Luca : Cu acest proiect de lege, închideți gura tuturor. Felicită pe M. Popovici că l-a ales raportor pe d. Periețeanu. PNL va susține și va vota legea."

D. Luca / 23 sept. '32

14 m.) I. Vasiliu -Oituz (LANC) , la Legea control avere , Cameră, 23 sept. '32

(DAD, MO 33, șed. din 23 sept. '32, p. 1170- 1175)

[LD . este ultimul său discurs parlamentar. Curând decedează]

▣ Evoluția Legii

"După legea exproprierii și a împrăștiării, aceasta este cea mai importantă , din p.d.v. social și moral. Ar fi trebuit făcută la timp , până nu-și împărțeau averile tâlharii din Țara Românească. Dacă această lege se făcea la timp , se venea și în sprijinul reformei agrare , împărțindu-se țăranilor banii și uneltele necesare.

...febr.1919,pr.de lege Nic. Grigorescu .

Primul care a luat la noi măsuri pentru controlul averilor , a fost **gral Eremia Grigorescu** , când era ministru de război.În 1918, după plecarea lui Marghiloman, în acel guvern de funcționari,g-ralul, aflând că unii ofițeri posedau averi importante (capturate de la ruși sau de la trupele inamice din Ardeal) a dat ordin să se verifice averile , averile au fost confiscate, iar ofițerii pedepsiți.

În febr. 1919 , gral Grigorescu întocmise **un proiect de lege pentru controlul averilor.**

Era prevăzut **controlul averilor tuturor locuitorilor din Țara Românească.**De ce ?

Pentru că **nu funcționarii și militarii se îmbogățiseră ci jidanii care speculau în război și după.**

(Afaceri făcute cu exportul vitelor și cerealelor ;cu aprovizionarea armatei ;Jidanii erau plătiți cu aur.

Nu se prevedeau sancțiuni pentru cei ce denunțau tâlharii, ci se oferea răsplată, recompensă.

Vasilii -Oituz /

#Legea PNT

"Proiectul PNT **nu este pentru controlul averilor,ci de închidere a gurii tuturor celor ce vor mai îndrăzni să vorbească de jefuitoarii României. Este un proiect pentru "apărarea și păstrarea averilor furate "** și "**întinderea mușamalei asupra vastelor fraude și tâlhării săvârșite după război ."** (aplauze LANC)

...Vinovați: jidanii !

...DI. Mihalache se întreba într-o zi de ce în țara aceasta bogată , **țăranul este cel mai sărac !?**

"Pentru că în Țara Românească se găsesc cei mai mulți jidani [...] Acești jidani fiind în

număr mare ,**au speculat poporul român până la sânge , cu ajutorul politicianilor "**

De ce nu ați adus legea în 1928- 1931 ?

-**M.Popovici** : Pentru a nu da impresia de răzbunare contra celorlalte partide .

-**Vasilii -Oituz** :Nu este vorba numai de liberali.Haosul cel mare a fost între 1919-1923,

când "**jidanii diferitelor patide "** umblau cu bonuri de tezaur și împărțeau avutul țării în toate statele din lume.Dar cine va avea curajul să denunțe pe cei vinovați ?

Vasilii - Oituz /

()"Tâlhari " ..."Denunțatori " !

El are doi colegi care, înainte de război erau săraci , iar acum , îmbogățiți, unul a ajuns ministru, (cu case în provincie, cu copii la studii în străinătate) ,altul are moșii la țară ..

Unul s-a împrumutat ;altul a furat ; Cum să-i denunțe ?

-**Lupu** : **denunță-l acum** la tribuna Parlamentului, că nu te pedepsește nimeni !

-**Vasilii-Oituz** : I-aș denunța dar **mi-i teamă de vacarm și nu va mai fi șed. publică**

-**VGBeldie** : **Să ai curaj** în fața justiției , nu numai în propaganda electorală !

-**VTPrelipceanu** : **Desființați dispoziția cu pedeapsa denunțatorului** .Dați-i o primă pentru curaj !

-**Virg.Solomon** : Dvs credeți că este just să aduci învinuiri unui om ,fără nici o răspundere ?

Chiar acum dvs **ați proferat o serie de învinuiri , din care 99% le vrem sancționate .**

De 14 ani, **atâtea procese , și nimeni nu a fost pedepsit pentru calomnie .**

-**Vasilii -Oituz** : **Un om** care a intrat în politică **sărac -lipit pământului,** și peste un an de zile **ajunge arhimilionar ,**trebuie să se supuie controlului și să nu spuie că este calomniat.

(Aplauze la toată opoziția)

-**Virg.Solomon** : De acord .Dar aceștia nu sunt "calomniați " .**Dar a afirma că are 15 moșii și el să nu aibă niciuna ;că are 20 de case , când el are 1 atunci denunțatorul este de rea**

-credință, și trebuie pedepsit.

-**Vasilii -Oituz** :Toate guvernele sunt vinovate .În propaganda electorală noi am publicat **o listă cu 106 tâlhari** Am fost acuzați de demagogie !

[se declanșează o polemică **Lupu-Vasilii-Solomon** , cu "clasicile" exemple de hoții : spiritul negru, etc etc Polemica **Lupu** ("filipicile" lui...)-**Solomon ... vezi la Etică**]

Un proiect de lege să prevadă cercetarea averii pentru toți .Toți să facă declarații de avere , să nu se aștepte denunțarea . **Pedepsirea denunțatorului este inadmisibilă, imorală !**

-**Gh.Popp** :**Dar denunțul fals este moral ?**

-**Vasiliu-Oituz** : Obligați pe **toți să facă declarații de avere**, și nu mai este nevoie de denunț.
-**I.Gr.Periețeanu** :Nu trăim într-un **regim despot**, să facem **legi inchizitoriale** , cum vrei d-ta .
-**Vasiliu -Oituz** : O țară întregă , **14-15 milioane creștini**, cer asta ,**și dvs. apărați 100.000 tihari , care au jefuit țara !**
LANC cere controlul tuturor locuitorilor țării !
Iar denunțatorii să nu fie pedepsiți ! (aplauze LANC)
Vasiliu -Oituz / 23 sept'32

14 n.)M.I Gheorghiu (PND) ,la Legea control avere ...,Cameră,23 sept.'32

(DAD, MO 33, 23 sept.'32, p. 1179-1182)

[LD : rezultă că a fost în **PNT**, **la Cahul** .Probabil s-a rupt și a plecat cu lorga , la despărțirea acestuia de PNR]

«Povestea Legii

PNT trebuia să vie cu această lege în 1928 , pentru că , în cei 10 ani de opoziție, a promis....
A guvernat 2 ani și jumătate, și, intrând iar în opoziție, **presa a început o campanie** contra sa dovezi de persoane îmbogățite ;persoane îndatorate înainte , cu depozite de zeci de miliarde !
Ca diversiune ,PNT striga :< Veniți cu legea controlului averii ! >
Guvernul lorga , aglomerat de legi (Conversiunea, învățământ etc) , **a adus și această lege.**
Camera l-a votat. **Dacă nu cădea, în toamnă ar fi votat și Senatul.**
-**V.Prelipceanu** (LANC) : **În proiectul regretatului Hamangiu ,se prevedea controlul averilor ,nu pedepsirea denunțatorilor.**
-**Gheorghiu** : De aceea, **PNT nu are autoritatea morală să prezinte acest proiect** , mai ales că este inaplicabil." [.....]

#Profitorii puterii

Legea nu este aplicabilă și nici completă.De ce numai controlul averii ? De ce nu și modul de trai ?" În majoritatea cazurilor, **cunoscând firea cheltuitoare a românului**, să nu credeți că **cei mai mulți funcționari sau demnitari** , cari fură , rămân cu avere .Nu !
Cei mai mulți **trăesc ca Fălcoianu :fură , cheltuesc tot și la urmă nu au nimic. "**
Dacă **un parlamentar face afaceri de milioane de lei** , pentru intervenții la ministere, și **trăește somptuos, cu mașină, palat etc etc ... cu călătorii prin străinătate , cu joc de cărți seară de seară**,societatea n-are dreptul să-l controleze ?
Risipitorul de avere furată din averea statului, este și **mai vinovat** , că risipește banii furați pe apa Sâmbetei . **El nu bagă banii în proprietăți,el ... va trăi bine , va petrece , va depune valută în străinătate , va cumpăra bijuterii.**
-**Cristache D.Teodoru** : Propuneți un amendament.
-**Gheorghiu** :**Legea dvs este făcută pentru a produce diversiune.**"**În țara aceasta ,ne târâm în noroiul așa-zisei democrații, dar nu se face nimic pentru binele societății.**"[.....]
"Dar , **carul statului după război scârțâie mereu**, și mă gândesc cu grijă la ziua de mâine .
Acei cari au depus bani la băncile elvețiene sau aiurea, vor zbura cu avionul;dar noi, cei ce trăim în mijlocul poporului ,**vom fi expuși răzbunării lui**,din cauza celor cari au jefuit societatea , **deși suntem cu sufletul curat.**" De aceea analizez această lege , astfel :
-este **praf de aruncat în ochii lumii** ;să spună galeriile , tribunele, presa , opinia publică : < **lata, aceștia sun oameni cinstiți !**"
-**I.Gr.Periețeanu** : Ce propuneți dvs . ?
.I.M.Gheorghiu : "**Să se exercite un control serios asupra oricărui funcționar ,demnitar, parlamentar, din țara aceasta , oricât de sus ar fi pus.Să justifice în orice moment averea și modul lui de trai**"Ar trebui controlate chiar și cluburile politice .Să nu fie pedepsit denunțatorul."
IMGheorghiu / 23 sept.'32

14.o.) Ernest Marton (P.Evr.) ,legea control avere ...,Cameră,23 sept.'32

(DAD, MO 33, șed din 23 sept.'32, p. 1184)

▣Legea

"Legea adusă de onoratul guvern , **umple un mare gol** , mult simțit , de către întreaga populație a țării ,căci această lege va avea darul **de a face un adevărat triaj moral , deosebind elementele corecte și demne de a ocupa funcțiuni în stat, de acelea care compromit locul ce-l ocupă.**

"Alături de legiuitor, **noi credem că este absolut necesar ca elementele incorecte să fie înlăturate din viața publică** .De aceea, **considerăm această lege ca o măsură generală de moralizare** ,care va aduce **un imens bine țării** , în condițiunile excepționale prin care trecem. Nu o singură dată **s-au adus acuzațiuni fâțișe corpului funcționăresc și reprezentanților electivi ,că au făcut averi fabuloase prin mijloace nepermise** , învinuiri cari, după cum afirmă însuși d. Periețeanu ,au fost adesea întemeiate.

În mijlocul indulgenței generale,**numeroase persoane [...] au rupt brusc cadrul unui trai modest ,pentru a duce o viață de lux și de belșug, în** vădit contrast cu mijloacele bănești restrânse [...]

Legea aceasta , repetăm, aplicată, **va deveni un instrument util de educație cetățenească** ,motiv pentru care **vom vota proiectul de lege "** (aplauze la pNȚ)

Ernest Marton / 23 sept.'32

14 p)V.Roșețeanu (PP-Averescu),Legea control avere ,Cameră,24 sept.'32

(DAD, MO 34, șed. din 24 sept.'32, p. 1197- 1204)

▣Legea

O consideră f. importantă.O va judeca din patru p.d.v.:**tehnic, utilitate, scop, sinceritate** . Din p-d-v. tehnic, **opозиția a fost de acord cu majoritatea**,de aceea **mulțumește lui Virgil Grossu și Periețeanu** , distinși juriști de la baroul Ilfov.Exemplul ar trebui urmat și la alte legi.

...Moment nepotrivit

PNȚ a făcut o mare eroare aducând, însă, acest proiect **într-un moment când se tratează cu străinătatea împrumutul pentru Conversiune** .**Se confirmă că în Țara Românească se fură !**

Țineți cont de **Raportul Rist**,și veți vedea că **în Țara Românească se fură !**

Nu trebuia să veniți cu legea într-o sesiune extraordinară .

#De ce pedepsiți denunțatorii ?

[LD :atenție ! deci pedeapsa denunțatorilor este de **inspirație ardelenescă**, preluare din legislația austriacă Nu cunosc această legislație, dar explicația e fezabilă , având în vedere interesul lui Maniu și autorul legii -Popovici]

Sunt așa mulți acuzați în PNȚ încât le este onoarea în pericol ,de veniți în lege cu **pedeapsa denunțatorilor** ,nu cu controlul averilor ?

-**IGR.Periețeanu**: DI Otetelișanu (PP) , în sesiunea trecută , a **susținut în numele PP utilitatea pedepsei denunțatorilor**.Acum am făcut o lege unificatoare. În Codul Penal transilvănean, acuzația mincinoasă ,în apărarea onoarei, se pedepsește cu 5 ani de închisoare .

-**Roșețeanu** : A celor de rea -credință !

Este foarte curios că PNȚ face acum atâta caz de apărarea onoarei !Nu urla PNȚ , în 1927, că mareșalul Averescu a furat perdelele de la Președinție ?!Mareșalul nu s-a plâns de aceste calomnii.

...Cazul Hamangiu .

De ce a confiscat PNȚ ,ministrul Mihalache , "Nemul Românesc " din 8 iunie 1932 ?

lorga , în "*Doi ani de restaurație* " arată că eminentul și cinstitul Hamangiu a vrut să facă

purificare morală și a murit de inimă rea când a văzut că este împiedicat .

-**Iosif Rang** (PNȚ) : Trebuie să-i facem autopsie "(ilaritate LD : ?!?))

-**Roșețeanu** : Îmi pare rău că asta stârnește ilaritate.De asta a murit Hamangiu , a făcut congestie ...

-**CNȚeianu** (PNȚ):**A murit din cauza regretului infamiliilor pe care le-a pus la cale** [...]

Tot ce era infamie și calomnie s-a scurs prin Ministerul de Justiție, un minister de " răzbunare politică "

...Cazul Boilă

-**Roșețeanu** : Nu am crezut în acuzațiile aduse dlui ministru Popovici ,dar "**cred că Boilă este vinovat** ".Cereți dvs o anchetă parlamentară și vă asigur că veți satisface opinia publică și Parlamentul. **Eu cred că Boilă a comis ce s-a spus**. Convingeți-mă de contrariul.

-**Pr. D.Man** : Nu vorbiți așa de o persoană absentă ,care nu se poate apăra .

Această lege va face lumină.

-**Roșețeanu** : **De ce nu ați aplicat Legea din 1921 -legea Averescu - ,pentru îmbogățirii de război ?**

-**Periețeanu** :Legea a fost abrogată de PNL ! Ea era pentru îmbogățirii de război, acum este pentru toată lumea .

...Consiliile de administrație

PNȚ a înființat 100 de Consilii de administrație,ați plătit pe unii cu 200 - 500.000 și 1 milion de lei !**Dvs ați organizat , astfel, " jaful în mod legal "**

-**Dr.Lupu** : Are dreptul dl Roșețeanu :Legea trebuia făcută din 1916.Uite,la Uzina Reșița sunt 20 de membri în Consil de administrație,care sunt plătiți cu 1, 2, 3 milioane ! Unii sunt juriști, alții sociologi , "granguri mari, în afară de politică " ...

-**I.Gr.Periețeanu** : Asta trebuie introdusă în Codul de comerț , la controlul Societății Anonime , nu în această lege.

Roșețeanu / 26 sept.'32

14 r.)Gaspar Muth(P.Germ)Controlul averilor și ..,Cameră,24 sept.'32

(DAD, MO 34, șed. din 24 sept,'32, p. 1212- 1214)

[LD : notă Jurnal 28 mai 1989 : " da, dle Muth ! Cu mare amărăciune ! Am notat aseară în Jurnal, exact această amărăciune , stupefacție ... m-am simțit bolnavă de inimă rea pentru noi."

Interesantă ideea lui privind "**oglindea de moravuri** " (pe care o prezintă legile și dezbaterile lor ,în corpus juris al României) ,a epocii interbelice

El pune punctul pe "i" , adresându-se , peste timp , istoricului "de mâine"**Folosește ideea lui în introducerea la acest moment legislativ.**

Numai că sub invocarea unui " *Harun El Rașid*" (precum la alții,Vlad Țepeș),răzbate opțiunea pentru un "domnitor absolut"(autoritar, dictator) singurul în măsură să "vindece" boala corupției românești]

[LD :**Ziarist, avocat, Timișoara .Originar din Lovrin**]

▣**Legea=oglindea vie a moravurilor**

Proiectul de față este unul dintre acelea despre care "**istoricul României și după secole va pomeni cu oarecare amărăciune.**"

Curiozitatea acestei legi nu stă în faptul că ea **ar putea schimba radical moravurile noastre ci că suntem siliți să declarăm că nu sperăm acest rezultat "**

"Curiozitatea specială care va da acestei legi **o marcă istorică** ,este că ea va fi în corpus juris al României , **o vie oglindă a moravurilor publice ale epocii noastre contemporane "**

...În opul său vestit în lumea întreagă "**Grandeur et décadence de Rome**" istoricul italian

G.Ferrero se ocupă foarte pe larg de unele **legi ale Imperiului Roman din timpul lui August: lex Popea, lex Caducaria, lex Iulia de adulteris**.Ferrero se ocupă de aceste legi mai mult decât de bătălia de la Teutoburg ,unde Varus a fost bătut de germanul Cheruse .

Ferero pune înfrângerea pe seama **viciilor profunde care măcinau imperiul.**

Din epoca aceea a rămas zicala **< Romae omnia venalia > .**

Și acest proiect va fi, cum am zis, o oglindă a moravurilor țării noastre , ca un simptom al unei boli , care dacă nu va fi vindecată , va distruge organismul nostru de stat . Ne temem că, la urma urmei, va fi pentru viața noastră de stat, **mai catastrofală decât orice criză materială , financiară sau economică .** O refacere economică nu va fi posibilă fără o refacere morală . **Degeaba legiferăm noi controlul averilor și apărarea onoarei , dacă "corupția, delapidările, fraudele și șantajele , continuă " fără măsuri severe și imediate.**
...Citim **în Rusia sovietică , aproape zilnic , sunt condamnați la moarte și împușcați delapidatorii banilor publici.***

***Notă Gaspar Muth .**

[LD :Ironia soartei !El nu apare în dicționarul lui Ioanițoiu, dar familia lui (3 membri: tatăl, soția,) apar ca arestați fie de NKVD (ian.'45,muncă silnică în URSS ,unde și-a agăsit moartea) , fie cu domiciliul forțat la Urlați-Brăila .Cred că absența lui este o omisiune de informație (Cf. Dicționar, p.440)Să fi tânjit neamțul nostru după legislația sovietică ?! Habar n-aveau ce se întâmpla în gulagurile din URSS]

"Până când țara noastră nu va avea un mare Harun -al - Rașid , până când nu vom avea omul de stat mare,hotărât și capabil a lucra cu mână de fier , extirpând corupția cu foc și cu fier ,atâta vreme fundamentul statului nostru este periclitat și o refacere durabilă este imposibilă "

...**În Ungaria (la separarea de Austria) , după restaurarea Constituției ,corupția era mai mare ca aici.** Și odată a venit acel Harun-Al-Rașid ungar ,care a guvernat 15 ani ,**Coloman Tisza (tatăl lui Ștefan) :a numit prefecți cinstiți ,nu politicieni , care au vorbit cu primarii , cu oamenii , în-patru-ochi , și a făcut curățenie .(povestește cum a fost destituit primarul din Lovrin-Timișoara) Astfel de om ar trebui și României.**

Postulatele fundamentale ale unei organizații de stat sănătoase , sunt : cinstea în viața publică și dreptatea , în toate ramurile conducerii de stat .

Muth /

#Presa =instrument pentru calomniere reciprocă

"Nu cred că mai există o țară în lume ,unde onoarea oamenilor conducători să fie pradă liberă oricui ,în așa măsură ca la noi.

"După coloanele zilnice ale ziarelor de partid , nici nu există un om de stat cinstit , în țara aceasta .

După culoarea de partid, **aici este atăcat d.Maniu, dincolo d.Duca , și sunt tratați ca bandiți, ca escroci .**Aceasta este realitatea ; **dacă nu individual, într-o formă destul de clară, în colectivitate "**

-Șt.Cicio -Pop : Dle deputat, eu n-am citit așa ceva !

-G.Muth : Căutați în ziarul "Patria " și ziarul " Viitorul " , ziarul "Ordinea " ;la noi la Timișoara , vă pot prezenta **ziarele d-lui Avram Imbroane care-l atăcau pe d.Vaida ca trădător de neam ...**

Opinia publică din România Mare nu mai are nici o încredere , nici un respect pentru conducători .Ori, **este o mare crimă să zdruncini încrederea poporului în conducătorii săi,** pentru că în vremuri grele nu va rezista.

Recunoaștem stăruințele sincere ale legiuitorului , dar **această lege nu va avea efectul dorit.**

Va da ocazie la **șantajuri, scandal de presă Furturile, delapidările vor continua .**

"Numai precauția și viclenia vor fi mai mari "

Cum vreți să apărați pe conducătorii de stat , pe conducătorii partidelor ,

contra unor atacuri lașe și defăimătoare ?

Muth /

▯Libertatea presei dar ...responsabilitatea presei?

"Este destul să se găsească un așa -zis "strohman " (om de paie) pentru o lovitură morală , în spatele căruia se află cei interesați și **începe o procedură penibilă, contra unui om de talia lui Maniu sau Duca .**

De aceea era bun sistemul dezbatelor secrete , nu dădea presei subiect de scandal .
În 3 ore știrile ajung la Paris, la Viena, iar după 4-5 luni, judecătorul spune că ...
"strohmanul " nu a avut dreptate !

Aceasta este o **"jefuire morală " a conducătorilor , a poporului, a statului român.**

Și atunci... unde găsim apărarea onoarei ?

-**Emil Socor** ("Dimineața ") :**Închidem gura presei, asta susțineți dvs.**

-**ACCuza** :A presei jidănești,calomniatoare .

-**Socor** : Dta , cu manile d-tale, de 50 de ani spui prostii

-**ACCuza** : Taci din gură **trădătorule, condamnatule, degradatule !**

-**Gaspar Muth** : Dacă este vorba de o alternativă ,între închiderea gurii presei și apărarea onoarei conducătorilor,**eu aş alege-o pe ultima.**

-**ACCuza** : Și noi , împreună cu d-ta .

-**Gaspar Muth** : " Dle Socor, eu nu sunt reacționar ,sunt om de presă de 30 de ani.

Șigur, presa să aibă libertate absolută, dar **"și responsabilitatea să fie absolută**

(aplauze LANC) o responsabilitate efectivă ,nu ca astăzi , când durează luni și luni ,

zi de zi se produc în țară calomnii ,aspra tuturor conducătorilor țării ,și ei nu merg la judecată , **tocmai din cauza legislației presei!"**

"Nu sunt concluziile mele personale,ci ale Partidului German, care a lucrat seros și sincer în această privință,**fără ură de partid,și cu oarecare patriotism** pentru această țară în care trăim "

-**Voce** : "Numai oarecare ? !"

-**Gaspar Muth** : Sunt mulți care pun la îndoială patriotismul nostru,totuși, **cu patriotism, noi vă propunem :**

1.O lege severă , specială, o procedură extraordinară statorială,contra delictelor de corupție .

2. O lege specială, severă ,cu procedură extraordinară, de urgență,în ce privește delictele de presă .

"Fără combaterea eficace și radicală a acestor delicte atât de periculoase din p.d.v. al vieții noastre publice ,**țara noastră nu va fi vindecată nici de boala sa materială ,**

nici de boala sa morală " (aplauze la PNG , la unele bănci ale opoziției)

Gaspar Muth / 24 sept.'32

14 s)I.Zelea Codreanu (G de F),la Legea control avere ..Cameră,24 sept.'32

(DAD, MO 34, 24 sept.'32, p. 1220 -1227)

[LD : vezi o parte autobiografică , din discurs , la fișier G de F.Este prieten cu M.Popovici - au fost ostași, împreună, în război - dar legea nu este a lui, este a PNȚ !]

LD : era sîmbătă seara; în incinta Adunării, **cca 30 deputați.**

(GGMironescu voia să treacă repede niște legi financiare)

IZCodreanu ,de cîteva ori, spusese că se grăbește, că pierde trenul spre casă, ceea ce sfîrnea rîsul adunării.Cine avea urechi de auzit spusesele bătrînului Codreanu ? !

Dacă ar fi vorbit un adversar "redutabil" , Camera ar fi fost plină.

Și totuși ! În discursul lui Codreanu există multe **elemente de doctrină legionară.**

Explică celorlalte **partide** de ce **nu vor, nu pot și nu vor rezolva problemele țării.**

Prevestește revoluția legionară . În Parlament se rîde, se rîde, se rîde.Suntem în 1932.....]

IZCodreanu /

«Legea=rezultatul a două curențe din PNȚ

Legea este rezultatul a două curențe din PNȚ , foarte distincte

Două curențe, două nuanțe, nu "regionale" ,nici "politice" , ci ...morale .

Unii luptă sincer **pentru ideea legii** ; vor să contribuie la **purificarea societății ,a atmosferei morale ;Alții vor vota legea pentru "a trage mușamaua " care acoperă jafurile .**

..."Mușamaua"!

"Mușamaua asta se întinde, se întinde, este elastică, nu se rupe de zeci de ani.
În Parlamentul lorga (în care el a intrat spre sfârșit, la parțiale) a văzut o chestie "misterioasă"
": de unde PNȚ vocifera și voia votarea legii de urgență, după niște vorbe "magice" ale lui lorga, s-a potolit! Ce a spus atunci lorga? : < De ce această grabă extraordinară acum, nu credeți oare că era mai bine venită cu câțiva ani în urmă, înainte de a se fi făcut anumite depozite în străinătate?!> Atât a spus prim-ministrul de atunci și valurile agitate s-au potolit!
Acum, ce atâta grabă cu legea asta?"

IZCodreanu

▫ Poziția Gărzii de Fier

DIVasiliiu Oituz (LANC) a citit dintr-un Manifest [LD: vezi mai sus: cel cu 106 tâlhari], pentru care dvs îl învinuiți de "demagogie".

Ce nu a spus d-sa, este că **Manifestul este al Gărzii de Fier, și este lansat de șeful grupării noastre [CZCodreanu- fiul] înainte de alegeri.**

...Pedeapsa cu moartea!

"Dacă vă amintiți, în Camera trecută, **șeful Gărzii de Fier a cerut pedeapsa cu moartea pentru cei ce jefuiesc banul țării. Lumea întreagă s-a ridicat contra acestei idei.**

"S-au ridicat șefi și frunțași de partide și de grupări politice; s-a ridicat împotriva, **presa, aproape în toată țara și în unanimitate."**

De aceea, Corneliu Zelea Codreanu a trebuit să răspundă cu acel "Manifest", intitulat **<Pentru ce am cerut pedeapsa cu moartea > "**

IZCodreanu /

#Jafurile,

...Răspunderea partidelor

-VGBeldie: DI Oituz a luat manifestul dvs?

-IZCodreanu: Se întâmplă adesea pe la d-lor, dar noi nu facem caz! În acel **Manifest**, s-au publicat **jafurile descoperite în 1931** (culese, cu răbdare, din presă) și s-a ajuns la un total de **19 miliarde și 700 milioane.**

-VGBeldie: Cu acel **Manifest**, dvs v-ați ridicat **nu contra hoților, ci contra partidelor politice.** Ați împărțit **Manifestul, cerând pedeapsa cu moartea și arătând că partidele au dus țara la dezastru.** Dar din acele nume, **nici unul nu era al oamenilor politici.**

-IZCodreanu: Manifestul a cuprins pe jefuitorii publicați. **Dar jaful indirect, al politicianilor, în Consiliile de administrație, în trusturi?** Cele 19 miliarde erau "o picătură de apă", dacă nu în mare, într-un lac mărișor! **Dacă aducem învinuiri partidelor? Da!**

N-am trecut numele unor politicieni, pentru că nu am știut precis sumele. Altfel, Manifestul ar fi ajuns la sume fantastice!

"Dar, d-lor, **o acuzare directă o aduc de aici, de la tribună, tuturor partidelor de guvernământ: din cei ce au furat miliardele, câți sunt în închisori?**

-Iosif Rang: Mergeți la tribunale! **1-90 de procese zilnic**, pentru fraude, furturi, delapidări...

-IZCodreanu: **Eu v-aș duce la închisoare, nu la Tribunal!** Există în închisori dintre cei ce au furat de la 100 milioane în sus? Sunt din cei ce au furat o găină, o căciulă, un suman...

Partidele sunt vinovate de situația aceasta.

-M.Negură: N-ai fost niciodată într-un partid politic? Eu te știu averescan[...]

-IZCodreanu: Dvs nu spuneți că se fură și din bunul particular, când țăranul vinde grâul [...]

În care țară din lume, afară de coloniile din Africa, exploatate de aventurierii albi, s-ar putea ca **un țăran să ia pe 1 Kg de grâu ... 1 covrig?!** Acesta este jaful!

IZCodreanu /

...Bisturiul!

"Țara noastră are o pungă, grozav de mare, plină cu puroi, care îi ține temperatura ridicată și amenință să dea în septicemie și să ne ducă la moartea nației noastre [.....]"

Dvs., prin legea dvs., spuneți ce i se cuvine bolnavului : "**să i se dea ceai de romaniță și oblojeli calde**" (ilaritate). D-lor, este prea târziu ! **Trebuie să vină bisturiul de fier , să taie punga cu puroi ,** și, oricât de dureroasă ar fi pentru trupul nației, această operație ,să stoaică , până va ieși tot puroiul. **Nu cu ceai de romaniță și oblojeli !** În loc să fiți preocupați de asta , **dvs vă gândiți la 100 de inși care , săracii de ei , pot fi calomniați !**

Cât despre **calomniile de presă**, știe el cum merge asta în justiția românească !
(El are un proces cu Jak Leister de la " Neamul Evreesc " , care se judecă de 10 ani !
Iar dacă este vorba să se aleagă între terfelirea onoarei și moartea nației,
preferă să suporte durerea calomniei

...La abator !

"**Națiunea română vrea** ca în întunericul acestor nenorocite vremuri , în care se jefuiește țara,
-de cei mici "cu mult ";de cei mari "cu foarte mult "-**să fie prinși și " să fie duși de-a dreptul la abator "** [invocă o parabolă cu boii la abator]

-**Ernest Ene** :Să auzim soluțiile dvs.Le aveți preparate ?

-**IZCodreanu** :Mă mir că după parabola cu boii la abator, mă întrebați de soluții ! [....]
nu avem încredere că dvs veți prinde boii să-i duceți la abator...

-**C.Algiu** : Suntem siguri că **nu avem asemenea boi care pasc iarba țării .**

-**IZCodreanu** : Țara întreagă crede că **aveți nu numai boi ci și Boii**
[LD:cu asta le închide gura !]

#Apărarea onoarei ?=astuparea gurii

"**Controlul averilor** " ! Ce bucurie am avut când am văzut titlul legii ! Eram gata să-mi înstrunez lira să vă laud!

-**dr.Lupu** : Ai fost naiv !

-**IZCodreanu** : dar am citit mai departe și am văzut că **marea dvs preocupare este " Salvarea onoarei "** ! **Blestemata opinie publică** care nu are altceva de făcut decât să vorbească de rău pe bieții oameni nevinovați ,alături de gura lumii și presa pe deasupra !

"Este adevărat când **presa liberală scrie despre național-țărănești [...]**

și perfect adevărat când **presa național-țărănistă scrie despre liberali ! "** (ilaritate)

"**Eu dau perfectă dreptate și unora și altora "**

IZCodreanu /

#Sancțiunile ?=apără jefuitorii

Deși știți că < *Gura lumii doar pământul o astupă !* > ,**legea vrea să astupe " gura lumii "**

Sancțiuni ? : 90 % din avere .Îi lasă 10% hoțului , merită și el săracul măcar atât , că a fost isteț să fure .Vreo pedeapsă ? : nu se poate ,căci sunt hoți "subțiri " ! Pedepsim pe " denunțatori " !

Și atunci întreb :Ce iese din această lege ? : să închidă gura lumii și a presei .

"**Legea nu urmărește pe jefuitori ,ci îi pune la adăpost , îi apără "**

-**Gr.Periețeanu** (raportor):Vrea să facă niște precizări, nu pentru **IZCodreanu - care este de bună credință -ci pentru d.M.Negură**, ca să-i explice ce înseamnă denunțul de " bună-credință "

- **M.Popovici** (ministr. Justiției) : Dle Negură, **când veți veni dvs la putere , veți îmbunătăți legea,**iar "**când va veni dl. Zelea Codreanu o va face și mai drastică ,**

va pune pedeapsa cu moartea și așa mai departe "(ilaritate)

Foarte bine. Noi facem atât , începutul. Dvs veți face ce vreți, dar lăsați-ne să trecem legea ! [urmează o polemică Periețeanu -Lupu -Negură]

-**I.Zelea Codreanu** :Vă mulțumesc, m-am odihnit suficient (ilaritate) [....]

A ! veți zice ,dar atunci **pățimesc 157 de oameni din Țara Românească** , indicați pe nedrept de denunțatori ! "**Ei bine, lasă-i să pătimească , numai țara să trăiască !"**

IZCodreanu /

≡G de F:propune

[LD:e 1932.De amenințările și profețiile profesorului din Huși se råde ! Încă se mai råde .
Amenințările lui cu *revoluția legionară* stârnesc ilaritatea .]

"Faceți această lege cum vrea poporul , și veți avea în câteva ore încrederea națiunii.

1.Toți locuitorii, în 3 luni, să-și justifice averea .

2.Dați 25 % statului, 50% denunțatorului , din ce se confiscă .

3 .Calomniile nu vor fi pedepsite ."

De ce nu faceți așa ? Pentru că nu puteți să veniți dvs cu această lege .Pentru ce ? Vă voi spune eu...

-VGBeldie : Cu atât mai bine . (ilaritate)

-IZCodreanu :Și noutatea este o prevestire...

-M.Negură : Funestă ! (ilaritate)

-IZCodreanu : "Nu-i nevoie de acest adaos acum , aici, dacă ar fi cazul , l-aș spune eu singur.

Dar nu-l spun ca să nu vă speriați , deși într-o măsură oarecare este și **o prevestire funestă pentru partidele noastre de guvernământ** !Dlor deputați ! popoarele se conduc de sisteme .

Sistemul actual de conducere al popoarelor s-a născut la 1789

-Voce : Ziua ? (mare ilaritate)

[**anunță revoluția legionară** - vezi la [fișier G de F](#)]

IZCodreanu / 24 sept.'32

14 ș.)D.Cioc(PNL-2),la lege control avere..., Cameră,26 sept . '32

(DAD, MO 35, 26 sept.'32, p. 1269- 1275)

[LD :este însărcinat să vorbească în numele PNL -georgist Poate îl nedreptățesc, dar , după argumente și stil, înclin să cred că este creația lui **George Brătianu**. În orice caz, abordarea este deosebită, oferă explicații la **anume fenomene specifice democrației** ,și ,decurgând din ele, **argumente la lege**]

/Evoluția legii

În 1918,ministrul Afacerilor Externe ,Arion ,[guvern Marghiloman] introdusese în **Legea fiscală chestiunea controlului averilor**.

În 1921, Titulescu a legiferat în legătură cu "**îmbogățirii de război** "

În 1929,**PNT a dat o lege de amnistie** , pentru cei pedepsiți pentru îmbogățire pe căi ilegale.

▀Legea

" În maxima acestui pendul " se găsește însăși chestiunea pe care o discutăm astăzi :

apărarea elitei corecte , îndepărtarea conducătorilor incorecți.

...Impedimente constituțional-juridice

Trebuie să recunoaștem că **legea este o inovație**.

A trebuit să ne ferim de stâncile dreptului pozitiv, care ,de multe ori, erau constituționale

(art. 26,privind libertățile presei;art. 14-15 , privind confiscarea averii)

Făuritorii legii au reușit să facă **o lege -instrument admirabilă** , merite deosebite având

Perișeanu S-au definit bine categoriile juridice : **avere , avere ilicită** (noțiune nouă, de ordin moral)

...retro':antecedente PNL

[Lupu atinge culmile demagogiei pătimașe.Urât caracter are ! Mai ales că este vorba de începuturile sale politice , care au fost liberale]

-D.Cioc:**PNT este inițiatorul și autorul legii ;PNL nu au adus-o, pentru că nu a fost necesară ;** înainte de război nu au fost asemenea tendințe .

-dr Lupu :Îți aduci aminte de **vorba lui Ion Brătianu : < Îmbogățiți-vă, cu orice preț ! >**

-D.G.Deleanu :**Prin muncă și în mod cinstit**

-dr Lupu : **Este un fenomen care s-a repetat cu național-tărăniștii, pentru că și ei s-au îmbogățit cu orice preț !**

-Inculeț : Dle Lupu , ești sigur că Brătianu a spus aceasta ?

-**Dr.Lupu** :Dta n-ai de unde să știi , pentru că , pe atunci , erai comisar în Rusia(ilaritate la PȚ)
Eu mă refer la **Ion Brătianu cel Bătrân**.Dta nu ai studiat istoria .Când,în 1864, s-a făcut
exproprierea și s-a dat țăranilor 1/ 3 din moșii ,**tot ce a rămas mai bun s-a dat statului** care l-a
dat ,pe 30 de ani (5 lei ha 1) **pentru a forma burghezia liberală** .

Ideea era bună din p.d.v. politic, dar nu și moral.!

-**George Brătianu** : Dle Lupu, fraza trebuie întregită cu înțelesul dat de d. Deleanu .
Cioc /

...Amnistii

-**D.Coioc** : Intervenția dlui Lupu, subliniază justețea afirmațiilor mele .**Legea nu a fost necesară
nici în 1928, la venirea la putere a PNT**

În 1929,PNT a dat o lege de amnistie ,pentru cei pedepsiți pentru îmbogățire pe căi ilegale.

-**Răutu** (PNT) : După război, **PNL a dat 7 amnistii cu caracter penal** ,prin care s-au acoperit
toate turpitudinile vechi , falsuri etc.

-**D.luca** (PNL-1) :Amnistiile au avut caracter politic și militar

-**D.Cioc** : acele amnistii erau în cadrul general european cari iertau o serie de abateri de la legile
militare .**Ori amnistia din 1929 , a fost oribilă din p.d.v. juridic , deoarece au intrat în ea mari
infractori , fraudatori de milioane** .Aveați și dvs delicvenți în întreaga cooperatie .Ați greșit
politicește și ,de aceea, acum a trebuit să veniți cu această lege .

...Diversiunea PNT

Dorința opiniei publice de a veni cu o atare lege s-a ivit în 1931 , în iulie **de aceea ați venit
atunci cu primul proiect** (pe care l-ați și aruncat după căderea guvernului)

"Dansul miliardelor " , al bugetelor umflate , al împrumuturilor , " a prins în oarecari contingente
ilicite pe o parte a personalului dvs. politic."**Atunci opinia politică a început să acuze .**

Ca o ripostă la această acuzare ,ați venit cu acel proiect , în iulie 1931 .

...Tardivitatea legii

Ce perspective are legea ? **DI Periețeanu, spune : < Ora socotelilor a venit ! >**

Eu cred că acea "oră " **n-a sosit deloc ! Sunt pesimist** .Nu vor fi prinse cazurile de îmbogățire
dinainte , nici cele legate de "dansul miliardelor " ; nici comisioanele ; nici furniturile ;
nici averile făcute prin trafic de influență , nici a băncilor falimentare , nic jetoanele prezență, nici
tantiemele ...

Art. 42 este bun pentru viitor : declarațiile de avere obligatorie a oricărui funcționar , de aici
înainte .**PNL va vota legea , cu încredere în efectul viitor .**

D.Cioc / 24 sept.'32

14 t.)Gr.Periețeanu (raportor) ,concluzie ,Legea control avere,Cameră,27 sept.'32

(DAD, Mo36 27 sept.'32, p. 1290- 1297)

...Travaliul legislativ

Când **criticile la lege sunt tangențiale** ; când **argumentația este un carambolaj**,
când **proiectul de lege este un pretext de atacuri personale** ;rolul raportorului este f. redus.

Legea nu este opera sa ;este rezultatul fericit al unei colaborări fructuase , ca niciodată ;
a fost **definitivată cu concursul distinșilor opozanți** , cărora le mulțumește.

În Comisii, tot timpul **a fost "un armistițiu , fără precedent** în munca acestora .

La asta a contribuit și **spiritul larg, înțelegător al d-lui Popovici** , care nu a tiranizat ,
încât **această lege este , efectiv, opera Corpurilor legiuitoare.**

...**D.luca** i-a reproșat "**erori" istorice** . "Lacunele" istorice au fost deliberate ,și s-au datorat
dorinței sale de a nu strecura "note iritante" .De ce atâta zbucium pentru **prioritatea ideii ?**

Ea nu aparține nici PNT, nici PNL,ci lui **Titulescu** care , în 1921, (art. 19 din **Legea**
contribuțiilor) a prevăzut **obligația declarației averii** de către oamenii publici .

Ideea a fost legiferată ;ea nu a fost aplicată.

În 1923, la modificarea acestei legi, **ideea de control al averilor, a dispărut.**

În apr.1931, Proiectul **Valer Popp**, era incomplet, inform, inaplicabil.

Ideea a fost preluată de PNT, de Mihalache.

Important este că, **până azi, averile nu au fost controlate.**

...Controvesele privind "denunțatorii"

IZCodreanu cerea să controlăm pe toți : sfredelind ziduri, siluind căminurile ,săpând pivnițele , sondând tainițele trupești, ca să descopărim : valuta forte, diamante , briliante(ilaritate)

"**Psihozele sunt grave**, mai ales când au un caracter colectiv."Vreți să controlăm valuta în străinătate ? Cu ce drept ?"**Sunteți prematuri cu preconizările dvs.**

Actuala așezare socială nu îngăduie înfăptuirea lor .În ce privește **prevestirile dvs. fatidice , le ascultăm cu mâhnire**, fără să pierdem încrederea într-un viitor apropiat și bun. "

-**Perițeanu** :Pentru a ajunge la această lege, **am sacrificat principii scumpe ale Constituției ,care vizează libertăți și inviolabilități ,ale dreptului pozitiv, inversând procedurile .Cât de dureroasă poate să fie călcarea și nesecotirea acestor principii ,pentru care omenirea a luptat atâtea veacuri !**

-**Vasiliu -Oituz** :Pe baza acestor principii s-au făcut toate tâlhăriile în Țara Românească

-**Perițeanu** :Nu cereți toți respectarea Constituției ? ! De 4 zile trăim într-o atmosferă de agresivitate colectivă.Discursurile s-au ocupat mai mult de soarta " denunțatorilor " și f. puțin de controlul averilor .vă asigur că vom avea "denunțatori " Pletoră ! Dacă nu avea **partea a II-a,dacă "veninul " nu era neutralizat** , legea putea deveni un seris instrument de luptă politică ,armă cu două tăișuri

-**Victor Slăvescu** : De sigur !

-**Perițeanu** :Românii nu se vor prezenta cu denunțuri ?.Numai când se va apăsa **magicul buton al clientelei politice ,se vor pune în mișcare anumite resorturi sufletești și denunțurile vor fi gata " !**

-**Ionescu** : "Se va face o mașină denunțătoare "

-**Perițeanu** : recunosc, sub acest aspect, **legea este inoportună .Inoportună, dar serios cerută , prin consensul tuturor partidelor.**

/ Codreanu a preconizat controlul averilor .**Ar fi fost un sistem inchizitorial, un fel de < Bocca de lionie >** (gura leului :cutie de reclamații venețiană)

Când controlul este inutil, exercitarea sa este jignitoare.

Justiția nu trebuie să devină tarabă pentru denunțatori, arenă periculoasă în care detractarea să-și verse impunit nesfârșitul ei sac de infamii .

Să-i premiem pe denunțatori ?Șantajul n-ar mai sfârși ,decât odată cu trecerea averii de la șantajat , la șantajist !De aceea **denunțatorul de rea credință trebuie pedepsit .**

Cere votarea legii.

I. Gr.Perițeanu / 26 sept.'32

14.ț.)M.Popovici ,discurs -concluzie , Legea control avere,Cameră,27 sept.'32

(DAD, MO 36 , 27 sept. '32, p. 1297-1301)

«Legea."**Maniu-Mihalache** "

[LD :pare-mi-se că este prima oară când Popovici atribuie legea , lui Maniu.]

Inițiativa acestui proiect este **revendicată, în întregime ,de PNT Iuliu Maniu întocmise un proiect pe care a vrut să-l depeie în ziua când orga a dizolvat parlamentul (apr.'31) .**

Proiectul, studiat de juriști, a **fost însușit de Ion Mihalache ,și propus de 2 ori în Parlamentul lorga .Acum, am depus același proiect** , pentru a nu se spune că ne-am schimbat opiniile, de când nu mai suntem în opoziție.Am cerut părerea calificată a d-lui **Perițeanu** , și **d-sa mi-a spus că nu merge , să nu-l semnez, să-l mai studiem.**

Proiectul actual este definitivat de Perițeanu,Grossu și Penescu .

Comisia juridică (Camera și Senat) l-a studiat și l-a adus în această formă.

Cu această lege ,ne găsim la **granița dintre morală și drept** și de aceea este foarte greu de

hotărît. **Ideile morale** , valoarea moralei , este **o idee de ordin intern , sufletesc.**
Judecătorul actelor morale este **conștiința fiecăruia** și constrângerea internă.
Când conștiința slăbește , când controlul intern slăbește , **atunci intervine dreptul pozitiv cu constrângerea , pentru a împlini lipsa de control a conștiinței.**"
M.Popovici /

...Ardelenii persecutați și revoltați

[LD:abia la sfârșitul dezbaterilor iese la iveală **mobilitatea adevărată al legii** , mai ales a părții a doua privind **apărarea onoarei**. Faptul că Popovici convertește o temă de corupție materială , într-o chestiune de **persecuție a ardelenilor**, este ori o manipulare , ori un complex (prejudecată , ipocrizie) regionalistă , care a dominat , din păcate , confruntările din interbelic. Tratează această problemă la **fișier Etică-Moravuri**]

-**M.Popovici** : " **dr Lupu a adus critici aparte ardelenilor . "Spre durerea noastră** , acesta este adevărul : **persecuțiile cele mai feroce s-au adus împotriva Ardelenilor** [...] nu numai din PNT , ci și a celorlalți Ardeleni . **Suntem revoltați . Cum ? Un Cicio -Pop , un Maniu , un Vaida , un Vlad , nu au fost totdeauna o pildă de cinste ? "** (Aplauze PNT) Credeți că ei nu au avut ademeniri destule pe vremea Ungurilor ? **Nu au venit cu steagul curat ? "**

-**M.Negură** : " **De ce de d.Cicio -Pop nu vorbește nimeni , și de Boilă , toată lumea ? "**

Românul zice că până nu faci foc nu iese fum.

-**Ștefan Goiceanu** : **Spirtul negru nu înseamnă Ardealul**. Tot ce este curat sufletește în Ardeal , nu se poate solidariza cu chestia spirtului negru.

-**M.Popovici** : **împotriva oamenilor politici din Ardeal** persecuțiile s-au dus **pe chestiune materială**. S-au produs împotriva lor și , la căderea guvernului , din motive electorale , **a fost arestat Crișan** ; se **dăduseră ordine de arestare contra lui Voicu Nițescu , Al.Vaida Voevod ...** Acestea nu sunt persecuții ? ! **Eu fac parte dintre cei care s-au străduit să înapăce , să apropie mentalitatea din Ardeal cu cea din Vechiul Regat .**

...subminarea consolidării naționale

-**Popovici** : **dr.Lupu vrea să tulbure din nou apele** , să răspândească iar acea atmosferă tulbure în Ardeal... **Băncile din Ardeal - sărăcite** ; **întreprinderile din Ardeal - sărăcite** ; **indivizii din Ardeal - sărăciți** ; Și ne mai pomenim și cu invective de tot felul !

"**Aceste învinuiri** , neântemeiate , ori-de -unde ar veni , **subminează consolidarea națională . Eu pun mai presus de orice , această idee.**" Pledează pentru votarea legii ; pentru acest "început " ; piatră unghiulară în refacerea morală.

M.Popovici

▫ **Votarea legii (28 sept.'32)**

-Se discută legea pe articole.

-Se trece la vot :

Votanți : 166

Bile albe : 150

Bile negre : 16

-**Adoptarea legii**

14.u.)dr.N.Lupu , **discurs la legile financiare , ale lui GGM.,28 sept.'32**

("Dimineața " , comentariu,30 sept.'32)

[LD : **Atenție ! Nu am discursul din Parlament.Se recomandă rezervă la comentariile " Dimineții "**]

▣Legile financiare GGMironescu

Vorbind la legile financiare ale dlui GGMironescu, d.**dr.N.Lupu a avut un strălucit succes de tribună**. Criticile sale perfect întemeiate , formulate cu avînt și vervă, fără atacuri personale, au impresionat profund incinta și tribunele. Discursul acesta - unul din cele mai bune ale dlui Lupu - a avut **un ecou puternic în opinia publică**.

Și nu puțini au fost **frunțașii politici** - trecînd peste deosebirile de partid - au recunoscut **dreptatea afirmațiilor lui Lupu**.

...Economii, nu risipă

...E nevoie de **economii** - a spus dr Lupu - dar economiile să înceapă de sus în jos, de la Vlădică , la opincă. **Risipa care se face cu avuția internațională cu legațiile prea multe și prea costisitoare [!?] , cu falanga inutil numeroasă a subsecretarilor de stat ...** indignează mulțimea cea mare. **Fiscalitatea excesivă** - nu mai poate fi suportată .

...Fiscalitate excesivă

Impresia care a stîmhit-o dr Lupu, răsunetul și aprobarea marelui public, dovedesc dreptatea argumentelor dr Lupu.

" **Guvernul trebuie să ia aminte** și să procedeze de urgență la suprimarea tuturor acelor cheltueli inutile "...

Lupu / sept.'32 .

15.)CONVERSIUNEA -III-

27 sept.'32.Legea asanării datoriilor agricole-"GGMironescu", Cameră,

Ministru Finanțe, **GGMironescu** ; Raportor , **Pompiliu Ioanițescu**

(DAD, MO 26, șed. din 27 sept.'32 , p. 1310-1314)

[LD28 febr.2007.Nu m-am hotărât dacă "conversiunile" (cu variantele lor) le voi trata separat , în contexte guvernamental-legislative , sau ca pe un travaliu derulat (amânat) pe parcursul celor 4 ani,sub 3 guvernări .

Dacă pentru problematica economică,financiară, socială, politică ,doctrinară , cred că este bine tratarea contextuală,din p.d.v. juridic , poate ar fi bună o sinteză a tuturor .

Indiferent de cale,nu uita conversiunile anterioare .]

[LD. 2004.Am fișat toate dezbaterele.La nici o lege , atîtea discuții contradictorii. Eu nu am putut lămuri care au fost p.d.v. cele mai realiste, justificate economic sau politic , democratice, pro-cutare sau anti- cutare.Nici un p.d.v. nu întrunea toate aceste atribute , pentru că erau incompatibile.

PNȚ se îndepărtează de Program, propagandă, angajamente , prin confruntarea din sînul "majorității" (țărăniști -ardeleni -bucovineni -ș.a]

În ultima zi, discursurile lui Mironescu și Vaida ,au cîntărit greu în judecata " majorității" ,prin realism,sobrietate și vagi îngrijorări (pe de o parte) ,prin optimism (Geneva !) , o picătură de demagogie (convesiunea urbană !) și oportunism (votul nominal, pe față !)

...Absența fizică a lui Maniu ,dar omniprezența duhului său,adevăratul (sau nu ?)

inspirator al actelor de guvernare.(Prezent doar la vot !)

/ Interesant este lungul șir de opinii, pe diverse probleme, pe care l-a provocat dezbaterea legii .]

15.a.)Pompiliu Ioanițescu / 27 sept .'32

▣Expunerea de motive

Conversiunea datoriilor agricole ,în urma mării crize economice care bîntuie și țara noastră , a preocupat conducătorii, a provocat numeroase studii .

Criza economică a izbucnit în România ,la scurtă vreme după stabilizarea monedei naționale. De aceea, **mulți le-au și asociat ca explicație.**

Nimic mai greșit ! Criza există în toate statele .În realitate ,criza este urmare a crizei de supra-producție,ceea ce a determinat în statele industrializate încetinirea producției ,șomaj , scăderea prețurilor .

▣Retro'30 Conversiunea I-PNT

[LD:esențialul:două concepții, două soluții: Manoilescu -Madgearu]

În vara anului 1930 s-a pus pentru **prima oară** problema **conversiunii** ,România fiind țară agricolă, iar **sărăcirea agricultorilor, aducînd sărăcirea tuturor.**

Guvernul român studiasse dinainte problema **creditului agricol** ,deoarece **agricultura noastră, parcelară ,obținută prin împrumut, suferea imens de lipsa de credit.**

Studiile aduse atunci de **delegația economică a guvernului**, în vara anului 1930,**duceau însă la concluzii deosebite.**

()Manoilescu

[LD:esențialul :emiterea unor titluri de conversiune]

M. Manoilescu ,pornind de la **o apreciere greșită a situației datoriilor agricole** ,găsea "fantastica" sumă de 60 -80 miliarde lei (54-72 miliarde , proprietatea mică ; 6-8 miliarde -- proprietatea mare) ,**propunea o conversiune a datoriilor vechi** , prin transformarea lor în credite lichidabile ,într-un termen dat .

Proiectul său prevedea **emisiunea unor titluri de conversiune.**

Examinarea propunerii lui MM.a dus la respingerea sa, pentru că **soluțiunea financiară putea fi fatală finanțelor noastre."**

()Virgil Madgearu:organizații bancare / suspendarea execuțiilor silite

[LD:esențialul:organizații bancare / suspendarea execuțiilor silite/centrală de conversiune / (pe atunci ministr.Industr.),prin studiul său,**propunea alte soluțiuni**,pentru lichidarea creanțelor vechi, printr-**un program de consolidare a organizației noastre bancare,prin fuzionarea băncilor** , precum și prin **organizarea de institute de credit ipotecar și rural,pe bază de emisiuni de obligațiuni** ș.a , ș.a .

Studiul lui Madgearu prevedea o serie întregă de măsuri pentru conversiunea datoriilor , o suspendare a executărilor silite, pe timp de un an ;înființarea unei centrale a operațiunilor de conversiune;

...Creditul Agricol/Banca Agriculturii /Creditul Agricol Ipotecar

[LD:Nimic despre instituțiile de credit agricol liberal ! Istoria începe cu guvernare PNT !]

...Creditul Agricol a fost organizat prin **Legea din 20 August 1930** -dar împrejurările nu îngăduiseră, însă și **realizarea lui,mai ales pentru că existau unii care combăteau instituția [PNL !]**ce putea fi salvatoare .[...] **Guvernul a urmat studierea problemei** [Madgearu] și a ajuns la studierea **Băncii Agriculturii Românești** ;

...S-a înființat **Societatea de Credit Agricol Ipotecar al României**, cu participarea statului, și **un grup de instituții financiare străine** care să acorde un împrumut etc etc.

Împrejurările ca aceste instituții să nu funcționeze, deși legile erau votate și capitalul asigurat din tranșa a doua a împrumutului. [LD:căderea guvernului !]

▣Retro'19 apr. 1932 .Conversiunea Argetoianu

[LD:esențialul legii :înțelegerea între părți]

În nov.'31 ,s-a depus în Parlament **proiectul de lege pentru asanarea datoriilor agricole** .**Legea conținea cu totul alte norme.**Conversiunea urma să se facă **prin înțelegere între părți.**

rolul statului reducîndu-se la a fi intermediar ,prin Banca de Agricultură.

Legea s-a votat , fără a se stabili soluția financiară

Sept.'32.Conversiunea GGMironescu-III-

[LD :textul este amalgamat,hibrid,cu obiective din toate variantele .

Aceasta este încă o dovadă că PNȚ ,fie a fost chemat prin surprindere la guvernare ,și nu avea nimic pregătit;fie datorită divergențelor din propriul partid,a făcut **compromisuri între tezele țărăniște(de clasă),agrariene (ptr marii proprietari),bancare(de interese financiare).**]

Noul ministru de finanțe[GGMironescu] a alcătuit un **ante-proiect** , în vederea modificării legii , în care se arăta :**"Adevărata soluție a problemei** trebuie căutată pe calea cea largă și dreaptă a **contribuirii colectivității întregi la înviiorarea producătorilor mici și mari, și la ușurarea sarcinilor grele ce ei au contractat "**

...Imposibilitatea abrogării legii Argetoianu

"Dar ,din nefericire ,**abrogarea legii și tratarea în întregime a chestiunii pe alte baze ,nu mai sunt acum posibile[...]** Dacă nu se poate schimba baza legii pentru proprietarii mici,nu se poate schimba nici pentru acei mari.[...] De altfel, odată ce ai alunecat pe un povârniș , nu mai este , de cele mai multe ori , posibil a urca din nou culmea,ci trebuie să fii mulțumit a nu aluneca mai departe."

Declaratia guvernului:conversiunea de drept a datoriilor țărănești

"De aceea,**noi propunem , prin proiectul alăturat, modificarea citorva dispoziții ale legii ,** în conformitate cu **declarația citită în Parlament de guvern :**

<Înțelegînd să păstrăm neștirbită conversiunea de drept a datoriilor țărănești , vom aduce , în schimb, legii asanării datoriilor agricole modificări , astfel încît să nu beneficieze de avantajele ei decît adevărații agricultori și pentru împrumuturi cu adevărat agricole să nu se aducă atingere finanțelor statului și să nu compromită ideea de economisire și de credit.>
De aceea, s-a avut în vedere să se evite zdruncinarea Băncii Naționale și pentru a micșora turburarea creditului public și privat .>"

...Pășuirea pe 18 luni a raporturilor debitori-creditori

"După discuțiile ce au urmat,**a reieșit alt proiect de lege** cel care a fost **depus în Parlament,** care a fost studiat cu cea mai mare atenție. Acest proiect are ca **scop principal o păsuire ,** deoarece s-a constatat că , în starea economică de astăzi, **debitorii nu puteau executa dispozițiile legii.** Justiția va avea grijă ca **legea cu totul excepțională și intervenționistă, să împiedice pe profitori să profite de lege."**

...Protejarea adevăraților agricultori

Adevărații agricultori sunt protejați.Pășuirea suspendă pe 18 luni, stabilirea raporturilor definitive între creditorii și debitorii agricoli.

Instanțele judecătorești vor judeca cererile de judecare , spre a fixa cuantumul și natura datoriei
Pășuirea are două faze : 6 luni , apoi 12 luni

.În prima fază , este oprită orice executare silită contra tuturor debitorilor agricoli (cf.Legii Argetoianu) ,trebuind verificate și schimbate doar creanțele ;

În a doua fază ,pășuirea va fi acordată celor în drept.Cum legea Argetoianu nu este abrogată ,ci doar suspendată, este de preferat înțelegerea.

O atenție deosebită a depus guvernul și comisiile pentru ca **conversiunea de drept pentru agricultorii care au sub 10 ha,** (20 jugăre) **să nu fie atinsă , să fie păstrată.**

Pășuirea nu trebuie privită rău !**Cine a împrumutat un agricultor ,** trebuie să știe că va lua plata **atunci cînd agricultorul are o recoltă bună,** care să-i dea puțința să plătească.

Atunci cînd vremurile devin rele,**creditorul nu are interes să-și strivească debitorul,** îl ajută să se mențină, să se refacă."

Comisiile parlamentare

Proiectul GGMironescu a fost supus unor largi discuții în **Comisii.**Cu acest prilej, s-au manifestat

diverse opinii :

/Gr.Iunian a declarat că va face discuția în ședință publică.

/ C.Argetoianu a propus înlăturarea întregul text, și păstrarea doar a dispoziției privind păsuirea pe 18 luni.

Au discutat pe larg legea și au avut amendamente :Gh.Tătărescu ,Vasilescu-Valjean (PNA) ,V.Prelipceanu (LANC) , N.Penescu, VGBeldie, Adonis Popov (PT-Lupu) , Lotar Rădăceanu,dr Fischer (evrei) , Virgil Grossu,Otto Roth,Fritz Conert (germani) , Josika, Rety,(unguri)etc etc.

După lungi discuții și după ce ministru de Finanțe și-a însușit unele amendamente, **Comisia a admis proiectul , cu modoficările acceptate , și l-a adus spre dezbatere în Cameră.**

Expunerea de motive / 27 sept.'32

15.b.) Vasilescu-Valjean (PNA-Goga) la Conversiune , 28 sept.'32

(DAD,MO 37, 28 sept.'32, p. 1391- 1392; 1401- 1408)

(Raportor la Legea Arget.Vezi și C.Argetoianu (Un.Agr.) 28 sept.'32

[LD :cîndva în PNL (probabil cu Argetoianu) ,acum în PNA -Goga

Era f. calificat să vorbească. A vorbit peste 2 ore !]

«Legea Argetoianu

Legea se schimbă ,înainte ca cealaltă (apr.'32) să fie aplicată , să i se fi verificat procedurile, să fi văzut ce poate rămâne din ea.

Legea a fost special denigrată, sabotată, din motive politicianiste.I s-a făcut o acerbă campanie de presă ,s-a vorbit de complicități, de interese " titanozaurilor " .

S-a uitat atmosfera încordată în care ea a fost elaborată :revolta populației rurale ; refuzul de a plăti datoriile .Legea Argetoianu a plecat de la 2 considerații :salvarea loturilor de împrorietărire;consolidarea producției naționale ,amenințată de trusturile străine .Asanarea agriculturului,era asanarea țării "

De aceea , oratorii la lege legau Conversiunea de împrorietărire de la 1864 și cea din 1923. Totodată ,Legea era mărturisirea unei culpe:lipsa creditului agricol.

Legea nu era îndreptată contra Băncilor,dar trebuia să se ocupe și de agricultori .

Vasilescu-Valjean /

#Legea GGMironescu=nou teren de agitație.

Guvernul PNȚ răscolește rana, prepară un nou teren de agitație .

Erau nemulțumiți doar creditorii ;vor fi nemulțumiți , ar , și sătenii !

Proiectul PNȚ urmărește **vinderea proprietății mijlocii și a lotului de împrorietărire .**

#Legea GGM=legea lui Maniu:pertractare-ambiguitate-tergivesare-provizorat

"Examinând proiectul, am ajuns la convingerea că el nu poate fi opera exclusivă a d-sale !

"Este în el ceva din mentalitatea unui prea distins și remarcabil coleg al nostru din majoritate,d.Iuliu Maniu ,pentru că **proiectul nu rezolvă nimic , dă loc la pertractări..."**

(ilaritate la opoziție)

-Voce PNL:Legiferează pertractarea !

-Valjean :...și este de o ambiguitate alarmantă " [...] În loc de situația definitivă din Legea Argetoianu ,se legiferează un provizorat .Proiectul ar trebui să aibă ca moto : <Vom vedea ! >

DI Mironescu este un mistic .Prea lasă lucrurile în plata lui Dumnezeu !

Legea (regulă socială cu caracter obligatoriu , stabilită de autoritatea publică și impusă)

în fața proiectului enigmatic al dlui GGMironescu , ar trebui redefinită :

< o neregulă socială , cu caracter provizoriu , instituită de o pretinsă autoritate publică și impusă prin forță . >(aplauze prelungite, bravo, ilaritate la opoziție)

Proiectul a răsturnat cunoștințele elementare ale juriștilor ,în materie de drept.Până azi, scopul

legii era să înlăture conflictul dintre oameni .Acum, aceeași "lege" le scurmă, răspândește dezordinea.Dar nu e de mirare !**PNȚ a mai promis că va face ca proprietarii să se îmbrățișeze cu chiriașii !** (aplauze prelungite, bravo, ilaritate la opoziție)Țineți minte cât de strânsă a fost îmbrățișarea !**DI ministru vrea să determine pe creditori să se îmbrățișeze cu debitorii !**
Vasilescu -Valjean

#Legea GGM=o ipocrizie legislativă

-**Valjean** :Legea este o ipocrizie legislativă.În realitate, urmărește "executarea grabnică a proprietăților "[Citește paragrafele cu pricina]
Reprezentanți țărăniștilor ,lovind în țărani !

-Cezar Spineanu (intervenție)

...periclitarea proprietății țărănești

[LD:polemică deosebit de concludentă privind intențiile programatice ale PNȚ.Confirmare a spiritului în care Mihalache a introdus *Legea circulației bunurilor*.Este discutabilă doar formula (calea) nouă prin care se urmărea întărirea țărănimii mijlocii, prin pierderea loturilor de către neplătnicii datornici nevrednici .Adică o selecție forțată , prin măsuri financiare]

-**Cezar Spineanu(PNȚ)**:Să nu ne insulte Donquijotștii de la Jokey -Club ,atunci când se votează legi utile .

-**Valjean** :Plecați de la certitudinea că țărani nu pot plăti și introduceți **dispozițiuni cari duc în mod fatal le executarea proprietăților** .Vroiți să-l vindeți ,**sunteți hotărâți să-l scoateți la licitație publică și lotul proprietarului mijlociu, și lotul țaranului. "**

-**Cezar Spineanu** :"**Noi întărim proprietatea țărănească și dorim ca țărani adevărați să înlocuiască pe vechii proprietari de pământ**

Noi vrem ca munca țărănească , brațele țărănești ,împroprietărite pe această proprietate ,să înlocuiască proprietarii de pământ care nu puteau să trăiască din munca lor ,cari nu au știut nici să muncească și nici să-și facă datoria . "

-**Valjean** :Sistemul procedural adoptat , **dovedește** intenția de a vinde, în orice condițiuni, proprietățile agricole [citează din lege] **trecând peste legământul juridic al părților ,legiuitorul edictază sancțiuni și o executare fulgerătoare . Este o bizarerie**

-**N.Penescu** :**Eu nu apăr acest proiect de lege, am încercat să-l modific , dar nu fiți nedrept !** Ați uitat că **prin legea agrară,loturile de împroprietărire erau inalienabile .**

Legea circulației bunurilor îngăduia aceste vânzări prin Creditul Agricol ,**numai pentru cultivatorii de pământ.Ori, prin Legea Argetoianu , acele loturi se puteau vinde !**

După actuala lege , în timpul moratoriului ,nu se poate vinde fondul.

-**Valjean** :Severitatea măsurilor cu care loviți dvs proprietatea agricolă, nu este nici oportună nici chibzuită !

-**N.Penescu** :**Este de acord că unele aliniate (mai ales a cele referitoare la proprietatea de până la 10 ha)trebuie ameliorate, reformulate .**

În legea dvs. era perceptorul,acum este justiția...

-**Valjean** :În legea veche , după 3 ani consecutivi de neplată și alte termene de garanție ... sosea perceptorul.**În legea dvs. , după 6 luni ,vine portărelul !**

Ați voit să gătuiți pe debitori ! Dar cine succede actualilor proprietari ?**Ați examinat superficial situația la sate , și de aceea loviți , fără să vă dați seama , în țărănimea pe care , din p.d.v. politic o reprezentați ! "** [se atrage atenția că a vorbit prea mult; să termine !]

Eu am trudit luni de zile ca să adâncesc această covârșitoare problemă

Nu aveți dreptul să ridicați cuvântul Raportorului Legii Conversiunii ,dacă nu ,eu cobor de la tribună și plec la țară să comunic țăranilor că nu-i pot apăra la tribuna Parlamentului .

Dvs aveți 2 politici : una pentru alegeri , alta la guvernare "

[mai cere dreptul să vorbească încă o oră]

Nu v-ați dat seama care va fi rezultatul licitațiilor publice ?

Prețul pământului era de 50.00 lei / la ha Acum a coborât la 5.000 , iar la licitație vacoborâ la ... 3. 000 Cine vor fi profitorii ? Cine ia locul cultivatorului ce l-a muncit din tată-n fiu ?

-**ACCuza** :Jidanul !

-Valjean :Nu vă dați seama că **desnaționalizați pământul** și că ne desfigurăm din p.d.v. **social ?** Vor veni speculatorii de toate nuanțele ,**ce dețin capital.Este spre folosul țării?** "Chemați bancherii să are , **altfel pregătiți un an de foamete poporului nostru.** Nu există imprudență mai mare **decât aceea pe care a subscris-o dl ministru de finanțe cu proiectul de executare a proprietăților agricole** (apaluze prelungite la opoziție)
În împlinirea unei datorii [...] am venit în fața dvs. să spun limpede **adevărul , fără reticențe, fără șovăire.Nu vreau vrajbă.Fac apel la conștiința dvs. și vă rog să nu dați lovitura de grație cultivatorilor de pământ [.....]** Veniți alături de mine , **și lupta dvs va da sens și noblețe activității parlamentului .[.....]**
Dlor deputați din majoritate, nu vă limitați privirea până la banca ministerială .
Priviți peste plaiurile noastre , iubiți pământul românesc "(apaluze la opoziție)
I.Vasilescu -Valjean / 28sept.'32

15.c.)PNTJ.Consfătuiri parlamentare ,29 sept.'32

("Dimineața " , 30 sept.'32)

[LD:La două zile după lansarea noii legii ,în PNTJ "solidaritatea" este împărțită pe provincii . Ori eu nu am dat de informații , ori penetrații sunt "uniți" în diversitate:fiecare provincie istorică, **cu off-ul ei !** Fiecare grup, **cu "liderul"lui !**
Ardelenii fac consfătuire aparte ;bucovinenii -la fel.
Autorii legii **-GGMironescu și raportorii** -erau regăteni .
Cât privește pe **prim-ministru Vaida** ,el trebuia să execute ceea ce "**fratele Maniu** "hotăra .
Grea situație .Am tratat problema la **fișier Guvern și PNTJ**
Aici extrag doar ceea ce înseamnă travaliul legislativ]

...Parlamentarii ardeleni

Au avut o consfătuire în secția a V-a a Camerei ,sub președinția d-lui Iulia Maniu.

(Iuliu Maniu :Recomandări :

Maniu a rugat să vie regulat la ședințe, să stea la vot, **să fie solidari cu guvernul,** care are de trecut o serie de legi importante.

Proiectul Conversiunii este al partidului și el **trebuie votat.**

Să se aleagă **2-3 ardeleni și 2-3 bănățeni**, care **să reprezinte p.d.v. al provinciilor la Conversiune,și ceilalți să renunțe la cuvânt .**

/ S-a hotărât ca **deputații și senatorii ardeleni, să voteze Proectul**

/ S-a hotărât ca **deputații și senatorii , care absentează, să nu primească diurna ;**

iar **cei cu absențe îndelungate - locurile vor fi declarate vacante .**

/ **s-a făcut un nou apel la solidaritatea majorității , care are datoria să stea alături de guvern -Aurel Vlad :nu votează legea !**

declară cu **nu votează Proectul conversiunii.** [...]

/ S-a hotărât ca **deputații și senatorii ardeleni, să voteze Proectul**

/ S-a hotărât ca **deputații și senatorii , care absentează, să nu primească diurna ;**

iar **cei cu absențe îndelungate - locurile vor fi declarate vacante .**

/ s-a făcut un nou apel la solidaritatea majorității , care are datoria să stea alături de guvern.

...parlamentarii bucovineni

-Susțin Conversiunea Argetoianu

Ei au hotărât ca, în numele lor, să ia cuvântul **Dimitrie Moldovan**,fost director general al Basarabiei Dsa **va susține menținerea conversiunii de drept și prevederile legii Argetoianu , privitoare la regiunile muntoase.Ei vor mai avea o consfătuire, pentru a-și fixa atitudinea .**

Consfătuiri : ardeleni, bucovineni / 29 sept.'32

15.d.) C.Argetoianu(Un.Agrară) la Conversiune ,30 sept.'32

(DAD, MO 39, șed. din 30 sept.'32, p. 1524-1530)

april.'32.Legea Argetoianu

Proiectul de lege al lui GGMironescu, a fost făcut, desfăcut, refăcut , într-o atmosferă regretabilă, de patimă, de suspiciune , atacuri, insulte, amenințări , care mai de care mai nedrepte , contra legii adoptate în aprilie 1932[legea Argetoianu]

Temeliile legii GGMironescu sunt șubrede , " pe nisip " , deoarece pretinde să rezolve o problemă ce nu o avem - creditul - și lasă nerezolvată o problemă ce o avem - valorificarea muncii ;

C.Argetoianu /

...Creditul?-treapta a II-a!

"Vreau să nu fiu înțeles greșit . Știu foarte bine - știm cu toții - **importanța creditului** în viața economică .Dar [...] în momentul de față , **moment absolut anormal** , problema creditului [...] **trebuie să rămână pe treapta a doua**. În momentul de față, **trebuie să ne preocupe numai valorificarea muncii și a producției**. Interesele economice ale statului sunt asemănătoare cu cele particulare , în aceste domenii.[.....]

Argetoianu /

...Intangibilitatea creanțelor?desuetă!

[LD:Argetoianu, ca exponent al intereselor agrariene este tranșant "*anticapitalist*" în sens antibancar.Nu știu cât a fost cazul la el de sinceritate , de doctrină economică împărtășită ,sau de concrete interese agrariene , dar a făcut legea în această optică , și luptă pentru ea.]

Legea din april.'32, a căutat să pună de acord o stare de fapt, cu o stare de drept.

Că legea **nu a fost pe placul anumitor capitaliști, anumitor creditori**, o pricep până la un punct.Dar nu a fost reaua -credință a debitorilor.

Campania contra legii a fost bine dusă : că este **anticonstituțională** ; că **nu corespunde doctrinei internaționale** ;că este fatală băncilor ;că este "bolșevică " , "revoluționară "

Doctrina "intangibilității creanțelor " este amendată de toată lumea civilizată

-Aurel Vlad (PNȚ) :Unde nu există ? În afară de Rusia , există în toată lumea !"

-Voce PTȚ :De unde știi dta aceasta ,de la Orăștie ?

-Argetoianu :Cum,în relațiile dintre state, nu s-a recurs la reducerea datoriilor !?

Statele debitoare au spus simplu : nu pot plăti ! **De 5 ani încoace** , toate **întrunirile internaționale pun problema datoriilor reduse** :Raportul Băncii Reglementelor Internaționale de la Basel;Adunarea de la Geneva ;Adunările de la Londra ;

Oameni de stat, de răspundere ,au îmbrățișat și ei ideea:

...DI.Beneș **cere ștergerea datoriei țărilor duniărene**, pentru reparațiuni;

...În SUA , producătorii agricoli amenință cu greva , **dacă nu li se reduc datoriile** ;

Este un lung drum parcurs în conștiința economico-financiară contemporană.

În legea Mironescu ,s-a apăsă pe respectarea creanței ;s-a încurajat negocierea dintre creditor și debitor .Dar :din p.d.v. al creditului, a dat o lovitură de spadă în apă ! ;

din p.d.v. al debitorilor ,a dat o lovitură de măciucă în capul producătorilor ! "

(Aplauze la Un.Agrară și PTȚ)

#Poziția PNȚ,april.'32...sept.'32

[LD:aluzii străvezii la **Iuliu Maniu și Mihalache**.La "metamorfozarea" lui Maniu, care părea că părăsise liberalismul firesc ardelenesc, îmbrățișând doctrina de centru-stânga țărănistă.

Vezi recurs crezurile celor doi,despre doctrina PNR și PTȚ , până la fuziunea în PNȚ (1926) - fișier **Doctrina de partid**.Și în acest caz,este deosebit de riscant să tragi concluzii doctrinare ,din pozițiile avute la legi economice ,deoarece, spre ex. la legile conversiunii , ardelenii au pus eticheta de "**bănci bune** " ,băncilor ardelenști,pedalând pe structura lor de solidaritate

cooperatistă ,spre deosebire de cele liberale ,regătene, care ar fi fost "**bănci rele**" , spoliatoare .
Așa că ,în ultimă instanță,convertirea lui Maniu la credințele lui Mihalache ,nu era decât o fațetă a
antiliberalismului lui regionalist Dar în realitate, care pe care contaminase ?]

El are doctrina PNȚ de la **Conversiunea** din apr.'32 .**Scrisă și semnată .Semnată de dnii :
Mihalache,Călinescu,Mirto,Lugosianu,Iacobescu,Graur,Ghelmeceanu** în care propunea
conversiune și pentru proprietățile mai mari de 25 ha

Acum au restrâns-o sub cifra de 10 ha , pe ceilalți excluzându-i

**"Și atunci mă întreb, care este omul care s-a încăpățânat care, contra voinței tuturor și
credinței tuturor,vrea să impună această lege ? "**

**"Astăzi eu văd pe dl modest și simpatic și cumsecade [Iuliu Maniu] dictator financiar ,
iar pe intransigentul Mihalache punându-i la dispoziție partidul și credințele sale "**
(aplauze în opoziție)

**"Soarta ne-a împins pe câțiva la roluri pe cari poate nu le doream , nici unii nici alții ,
ne-au împins înainte și ne-a silit să luăm anumite răspunderi.Eu pot să vă spun un lucru
Seara , când mă culc, mă culc cu conștiința împăcată , pentru ceea ce am făcut .
Mă întreb :câți din conducătorii dvs pot să spună același lucru ? "**

C.Argetoianu /

...Criza financiară

**"Când agricultura muncește cu bilanț deficitar,când comerciantul nu poate să ajungă să-și
plătească nici impozite ,când industria trebuie să închidă porțile uzinelor sale,ce să facem cu
creditele ?** Producătorii români nu câștigă azi nu din cauza scumpetei capitalului ci,
prin **scăderea prețurilor muncii și producției lor "**

C.Argetoianu, 30 sept.'32

15 e.)I.Zelea Codreanu (G. de F) ,discurs la Conversiune ,1 oct.'32

(DAD. MO. 40, șed. din 1 oct.'32 , p. 1570-1571)

[LD : **pledoarie pentru o conversiune cât mai largă ; ascutiș virulent antibancar, antisemit ;
pericolul înstrăinării pământului țărănesc]**

/Modificarea legii !

[**Propune soluții tehnice concrete , pe paragrafe și articole. Propune ca majoritatea arlamentară
,la care să se ralieze și minoritatea opozantă, să impună guvernului modificarea proiectului.]**

**-IZC : Sunt convins că în sufletul fiecăruia dintre dvs.acest program este resimțit ca program
real , care poate salva țara .Cine să înfăptuiască acest program ?**

Dorința mea veche ,ar fi să- l înfăptuiască guvernul PNȚ

-Voce opoziție : Nu poate !

**-IZC : Eu am spus dorința mea, pentru simpatia deosebită ce o am pentru mulți membri ai
guvernului,și pentru mulți deputați din majoritate.**

**Guvernul ,în loc de un astfel de program, a venit cu actualul proiect,deci nu-i putem cere
imposibilul.Cine să soluționeze ?** Mi se întimplă deseori să fac profeții , care se îndeplinesc

Fac și acum o profeție : foarte curînd acest program va trebui îndeplinit.

Cine ? să-l îndeplinească majoritatea Parlamentului !

-dr.Lupu : Este împărțită !

...Între ciocan și nicovală

[LD: eu consider observațiile lui IZC de mult bun simț și cu logică, în situația de blocaj legislativ la
care se ajunsese.În orice caz, mai realiste decât demagogia dr.Lupu ! Și nu cred că trebuie să-i
ignor sau să-i falsific toată argumentarea ,pentru considerații ulterioare.

Cu atât mai mult cu cât,iată, o dovadă că în acel moment,G de F făcea o îmbietoare ofertă
regelui Carol, de a îndrăzni la unregim de autoritate .

Era în 1932, în Germania Hitler nu venise la putere !]

-IZC : "Eu îmi închipui că este compactă. **Dar este între ciocan și nicovală !**

Ciocanul : banca ministerială .**Nicovala** : realitatea țării , nenorociții de alegători .

Ce ar putea face această majoritate , care este ca o "oaste" , înconjurată din toate părțile .?

Se predă ? Cui ? Luptă ? Cu cine ?

" Gândiți-vă la gravitatea și graba precipitării evenimentelor și, crezînd din toată inima - și să nu credeți că este o simplă formulă -că și **majoritatea și minoritatea întreagă este animată de același sentiment patriotic și e plină de iubire de neam și de țară**, zic că, **la acest asalt al majorității . s-ar ralia întreaga minoritate** , pentru că este vorba de însăși salvarea țării .

...**Personalitățile de marcă să gândească și să hotărască !**

Iată , am să vă citez un nume : **Grigore Iunian** .D-sa este oltean ; o dată , a pornit salvarea națiunii întregi, din Oltenia ; el nu a avut onoarea să vorbească cu el .**Garda de Fier se desparte cu 99 de puncte de concepțiile lui;dar o unește un punct** : primejdia țării , în ceasul de față.rebuie trecută puntea aceasta periculoasă.

Acum , cot la cot, să-i dăm sprijinul necesar ca să salveze Nația și Tara.

Ce avem noi de răfuit cu d. Gr.Iunian , ne vom răfui după aceea.

Această Cameră , mai are **personagii proeminente** care s-ar uni la un program real de salvare al țării.**D.Octavian Goga , d.dr.Lupu, d.George Brătianu, d prof.ACCuza.**

«**G de F :gata de colaborare !**

Garda de Fier, pînă la sosirea "ceasului " ei,este gata , pentru trecerea imediată a punții,

să dea sprijin oricui, dacă este hotărît să salveze țara , (aplauze la G de F)

" Iată deci ,**această Cameră poate**, în întregimea ei, să facă față împrejurărilor.

Această Cameră trebuie să facă față pentru că nației nu- i arde de alte alegeri !

Ar fi o mare greșeală să se facă noi alegeri.

Această Adunare trebuie, cu orice preț, să găsească soluția. "

I.Z. Codreanu / 1 oct.'32

«**Soluție alternativă:regele ! mână viguroasă ! decrete legi !**

"**Dizolvarea Camerei - dacă numai nu reușește** -și îndeplinirea programului prin decrete-legi.,sub rezerva ratificării ulterioare a Parlamentului.

Știu că este o procedură neconstituțională; că Constituția este legea cea mai înaltă ;
dar < Salus rei publicae suprema lex > -această lege este mai înaltă și mai mare decît toate constituțiile .

"Pentru soarta României, în momentul acesta , nu există altă posibilitate."

Ori aplicarea constituțională a acestui program ;Ori aplicarea neconstituțională , dar logică, imperioasă.**< Tertium non datur >**

" Mai adaug :**Repede !** Valurile au început să se mărească , zgomotul din depărtare se aude [...]
repede o mână viguroasă pe cîrma corăbiei Patriei noastre care , cu îndemînare și curaj, să înfrunte valurile primejdioase .Cînd se va pune mîna pe această cîrmă, trebuie două lucruri :
curaj și credință .

Credință tare , neclintită , în trei lucruri :

1.**În mila lui Hristos -Dumnezeu** , față de Neamul nostru și Patria noastră ;

2 **Credința tare** ca stîncă ,în îndrăsneală și curaj ,și vitejia tinerească a **Regelui nostru Carol al II-lea** .

3.**Credința tare în virtuțile și steua norocoasă a Neamului nostru ! "**

I.Zelea Codreanu / 1 oct.'32

15.f.)Ședința Biroului PNT, 1 sau 2 oct.'32

("Dimineața " , 3 oct.'32)

[**LD :Atmosfera în parlament devenise incendiară . Legea, atăcată de opoziție, atăcată de țărăniștii din propriul partid.Iunian și amicii , amenințau cu ruptura .Discursul lui I.Z. Codreanu - un semnal de alarmă.Maniu se hotărăște să intervină cu toată autoritatea sa .**

O dovadă că totul era regizat și hotărât la partid, de Maniu.]

-Maniu :Urgentarea votării legii

Vineri seara ,ședința Biroului PNT a început la ora 18 și s-a terminat la 4 dimineața .

Iuliu Maniu a declarat că **discuțiunile la proiectul de modificare a Conversiunii ,trebuie neapărat scurtate.** Proiectul trebuie **să treacă prin Cameră și Senat cât mai repede.**

Maniu a anunțat că **el a făcut apel la solidaritatea și disciplina ardelenilor** ,că se bazează pe concursul acestora și că **va face uz de autoritatea d-sale pentru a potoli pe d.Aurel Vlad și Bonțescu.D.Maniu a cerut, însă, ca și d.Mihalache să obțină același lucru de la țărăniștii care sunt ostili proiectului.**

-Mihalache:preocupări de sănătate !

Mihalache însă, a declarat că **nu-și poate asuma această sarcină** , întru cât pleacă imediat în străinătate ,pentru a-și căuta sănătatea

Maniu înțelegea **ca Mihalache să facă o intervenție pe lângă Grigore Iunian**, pentru a-l determina **să renunțe la cuvântarea sa.**

...La un moment dat, s-a hotărât ca acest rol să revie lui Mirto, dar s-a renunțat și la această soluție.

-Biroul:încheierea discuției generale

Biroul a hotărât :în ședința Camerei , **un grup de majoritari să propună încheierea discuției generale.Prezidentul** , însă , **va interveni pentru o formulă mai conciliantă și va da cuvântul lui Iunian** Se spera , **astfel, să se încheie discuțiile în câteva zile .**

Iuliu Maniu / 1sau 2 oct.'32

15 h.)**C.Turtureanu** (PNL-g) , discurs la Conversiune , 1 oct.'32

(DAD, MO 40, șed. din 1 oct.'32, p. 1573-1584)

[LD :vechi liberal,avocat, moldovean,f. bine pregătit ;a făcut parte din cei ce au însoțit tezaurul românesc dus la Moscova.Demonstrție elocventă a **țărănismului liberal**, pus sub principiul tutelar al solidarismului social, care a stat la baza atât a Constituției'23 care a făcut posibilă exproprierea și împrăștierea]

Vezi detalii la [fișier PNL-2](#)]

▣Legile conversiunii

La legea Argetoianu, au fost discuții multe , **pentru a îmbunătăți o lege bună :**

La legea GGMironescu,suscită discuții lungi ,pentru că trebuie făcut orice pentru a împiedica votarea ei, pentru că este o lege rea.

...Izvoarele juridice ale conversiunii

Pentru dl Aurel Vlad țin să-i precizez că **această teorie este veche de peste 2000 de ani , în Grecia și Roma antică.La Roma, reformatorul Catalina** (în luptă cu Caesar) **a dispus iertarea datoriilor plebeilor și desrobirea lor.**

Deci dl Vlad ar trebui să se liniștească că nu suntem noi primii cu această teorie și că evenimentele impun atari necesități.

În Țara Românească,și creditul trebuie să-și îndeplinească "funcția socială "

Oameni politici din toate partidele - PNT, ACCuza , dr Lupu , georgiști, tehnicieni ,Argetoianu - s-au străduit să dea legiiArgetoianu o cât mai mare eficiență pentru a scoate țărănimea și țara din impas.

C.Turtureanu /

#Creditul și dobânzile

Cum, dl or poate nega cineva că **dobânzile au luat în Țara Românească cote incredibile ? !**
Nu se știe că se iau 3-47 procente pe lună ?

Se pune o chestiune de principiu : **creditul și-a îndeplinit funcțiunea socială ?**

El nu trebuie să contribuie la dezvoltarea economică și la progres ?

"La noi în țară, **capitalul, așa cum a fost utilizat, a secat izvoarele de viață** ale muncitorilor români, **le-a distrus căminurile, le-a distrus averea și i-a pus în imposibilitate de a munci**, pentru că nu mai aveau cu ce să muncească."

C.Turtureanu /

#Creditori -debitori

"De cine să ne ocupăm mai întâi ? **De creditori sau de debitori ?**

După opinia mea, **să ajutăm pe debitori, pentru că astfel ajutăm forța și izvoarele din care țarta își treage existența.**

Bănci, credit particular, credit public, etc ... se pot rezolva mai târziu, prin intervenția statului. Poate nici a statului, pentru că vor ieși la iveală capitalurile "ascunse"

C.Turtureanu

PNȚ și Conversiunea

[LD : evocă atitudinea dârză, țărănistă, a deputaților PNȚ la Legea Argetoianu .Este stupefiat că , acum vine cu alte principii ,alte interese.Jumătate din discursul său se sprijină pe **citare largi din discursul lui Armand Călinescu la Legea Argetoianu !**

Citează, îl aprobă, îl întărește ,îl aprobă și constată **viciul de fond al legii GGMironescu .**

Pentru ușurința demonstrației, eu voi pune în paranteze și cursive citatele folosite din Călinescu]

[A.C.:<**În criza economică prin care trecem ,dacă am continua să ne mișcăm în ordinea de drept, ne-ar duce la un dureros conflict social** >]

D-sa are dreptate .Ce înseamnă și până unde poate merge ordinea de drept ?

Sunt reguli imuabile în morala pură ,dar **reguli imuabile în drept, nu sunt .Dreptul trebuie să evolueze după necesități sociale** și ele ne impun să schimbăm vechile principii cu **principii noi, care să asigure ordinea socială , liniștea țării .**

[A.C.:<**Astfel fiind , nu este vorba să ajutăm pe singuratecii agricultori sau singuratecii creditori, ci trebuie să legiferăm pentru a asigura liniștea socială în țară.Acesta este adevăratul aspect al problemei** >]

Dacă acesta este adevăratul aspect al problemei -și eu nu-l tăgăduiesc - atunci **cum veniți dvs. cu o lege care modifică legea Argetoianu**,având darul să nemulțumească pe toată lumea , să provoace tulburare și neliniște în țară ?

"[A.C.:<**Agricultura nu mai poate suporta sarcinile excepționale .Agricultura de astăzi nu mai este un factor viu în producția țării. De aceea, dvs trebuie să veniți cu o formulă largă, efectivă, pentru asanarea agriculturii.N-ați făcut-o , ați fost navigați .**

Ați navigat în bătaia vântului și v-ați lăsat aplecați când într-o parte , când în alta >]

...Multicefalia din PNȚ

[LD:ca la nimeni altul am găsit sintetizată această situație care a marcat negativ actele de guvernare și legiferare ale PNȚ.Și astfel,un "păcat originar "- fuziunea nefirească din 1926 - și-a pus pecetea peste tot și peste toate **Vezi pe larg la fișier PNȚ**]]

Dle ministru de Finanțe, constat că **acest pasagiu vi se potrivește de minune ."**(aplauze PNL)

"Ați stat în bătaia vântului 2 luni. **Ați navigat de la o extremă la alta ,și v-a silit majoritatea să faceți echilibrestică pe o sârmă ,care la un capăt era ținută de d.Vlad, iat la celălalte de d.lunian "** (aplauze PNL, proteste PNȚ)

DI.Mironescu a trebuit să se supună și a venit cu acest proiect ,cu totul altul ca cel inițial al d-sale ; el a fost silit să abdice de la convingerile sale ; pentru că, la discuția legilor , **hotărârile importante de stat,se face de cele două guverne:unul prezidat de Vaida, altul prezidat de Maniu,și nimic nu se poate înfăptui fără să treacă prin "purgatoriul Comitetului prezidat de Maniu "** În guvernarea PNȚ **nu este " bicefalie " , ci "multicefalie"**, care-i cuprinde pe Maniu -Vaida - Mihalache - lunian - Popovici - DRloanițescu - Madgearu .

Fiecare ministru, **cu legea lui Fiecare lege , cu 3 obârșii**

"După cum știu, în toate marile chestiuni de stat, inclusiv în cea legislativă,**toate se discută de către cele două guverne,unul prezidat de Vaida , celălalt de Maniu** și nimic nu se

înfăptuește pînă ce nu trece prin **purgatoriul d-lui Maniu** "

-**Cezar Spineanu** : Vă deranjează ? Asta scrie "Viitorul "

-**Turtureanu** : "Pe mine personal nu mă deranjează mult, pe dvs și țara care nu știe cui să se adreseze !"

C.Turtureanu /

▣Constituționalitatea Conversiunii

"Articolul 21 din Constituție **dă dreptul statului să se amestece în chestiuni economice** , când este vorba de restabilirea unui echilibru social , la evitarea unor conflicte :

<Statul poate interveni în raportul dintre factorii de producție ,pentru a preveni conflicte economice sau sociale .>

De ce nu ar fi constituțională reducerea creanțelor ? Când , de fapt, s-au devalorizat toate valorile **de ce creanțele nu pot fi reduse ?"**

C.Turtureanu

#Beneficiarii și păgubiții de lege

Ați scos **drepturile sătenilor** ce intrau în Conversiunea de drept ;Ați scos pe **proprietarii mici și mijlocii** de la asanare ;Ați omis să legiferați **asanarea datoriilor urbane** ;

(pe care ați fluturat-o în campanie :Iovipale -la Craiova ; Popovici-în Senat)

-**Cezar Spineanu** : Nu se poate ! Au vorbit ca particulari !

-**Goiceanu** (P:Ț):Vă dedublați ! Iepuri de două hotare !

-**Turtureanu** : În Parlamentul trecut **vă asumați paternitatea !**

-**Vasilescu-Valjean** (PNA):Din amor propriu ,**cereau ca amendamentele să le poarte numele** : "Graur " , "Ghelmegeanu "...

- **Turtureanu** :**Ingrată este soarta care v-a făcut să vă zugrumați copiii"**

-**Pompiliu Ioanițescu** (raportor) : Ați uitat că **Legea este numai suspendată , nu desființată ! După 18 luni , se vor aplica iar dispozițiile legii.**

-**Turtureanu** :Ați eliminat **marile proprietăți** (care, de fapt, la noi, sunt mijlocii);peste 90 % din ei ,sunt excluși din Conversiune .Ați eliminat pe **dăunații de război, și moștenitorii lor , din regiunea frontierei** .De ce ?

Ați avut grijă doar de creditori ! Și mai spuneți că vreți stat țărănesc "

Ați legiferat sub presiunea "Clubului " și a Expertilor străini"

-**Dan Zaharia** (PNT):**dacă nu trimiteai tezaurul la Moscova**,nu mai țineai acum discursul !

-**Turtureanu** :**Am dus tezaurul la Moscova** dar ne-au rămas capetele pe loc , și cu acestea legiferăm**Roagă guvernul să retragă legea** ;Roagă majoritatea **să nu voteze legea** ;

C.Turtureanu / 1 oct.'32

15.i.)I.Hudiță (P.Ț)- la conversiune -1 oct.'32

(DAD, M O 40, 1 oct.'32, p. 1581- 1585)

▣De ce amânare ?Sugestia experților ?!

De ce se vine cu această amânare de 18 luni , pentru Conversiune ?

Are guvernul asigurări formale din partea străinătății, din partea Societ.Naț , că legiferând astfel , vom obține facilități pentru **un mare împrumut al Refacerii** ?Sau legiferăm așa , după vași **sugestii ale unor experți ,care nu pot angaja nici o țară** ,și, cu atât mai puțin, **Societatea Națiunii ?**

-**GGMironescu** :răspus

-**GGMironescu** : S-a mai pus această chestiune. **Este foarte greșită ideea că acest Proiect de lege a fost sugerat de experți !** Experții nu s-au ocupat de acest proiect . Ei nu au sugerat nici principii.

-**Hudiță** : Mulțumit de explicații, dar **nu- l crede , deoarece mulți "majoritari " dau această explicație "ca un argument suprem "** : **<trebuie să facem lucru acesta , pentru că ni- l cer**

experții străini să-l facem , spre a asigura străinătății condițiile necesare pentru refacerea creditului nostru ! >

I.Hudiță / 1 oct.'32

15.j.).Victor Munteanu (PNT ,ardelean) ,la Conversiune ,1 oct.'32

[LD: concepție exemplară a "**liberalismului clasic** "Foarte bine.Dar ce căuta în PNT ?]
(DAD, MO 40, 1 oct.'32 , p. 1572-1573)

«Conversiunea GGMironescu

Contra intervenționismului de stat, în raporturile creditor-debitor ;

Pentru "liberul schimb " (gen liberalism clasic)

Pentru lichidarea datoriilor în scopul întăririi creditului ;

Sprijină legea și spiritul ei

V.Munteanu / 1 oct.'32

15.k.)N.Penescu (PNT) ,la Conversiune , 2 oct.'32

(DAD, MO. 41, șed.din 2 oct.'32, p. 1593-1601)

[LD : acum se produce prima ciocnire violentă cu radicalul **Grigore Iunian**, atât de așteptată de lupiști.Penescu dă înapoi,îl laudă,îl menajează pe Iunian.

Are aprecieri pozitive la adresa experților străini]

[LD :vezi la **fișier PNT** (doctrina "stat țărănesc") **și fișier Economie** (datele economice)

#Controversă Penescu -Iunian

-N.Penescu :**Eu mi-am adus contribuția modestă la făurirea doctrinei partidului și am mai multă încredere în ea, decât în teoriile dvs. cari ați apărut ca " apărători improvizați ai țărănimului "**(apluze la PNT)

-Gr.Iunian : **Probabil ați aflat că împărtășesc o anume soluție pe care o combateți .**

Nu vi se pare excesiv **să învinuiți** cu atâta lărgime de apreciere **pe acei care împărtășesc un alt p.d.v. decât al dvs ?**;și nu vi se pare oarecum pretențios să credeți că **de la dvs. avem să aflăm care este crezul partidului ?**Eu v-aș ruga ca, în aprecierile dvs , **să fiți mai prudent .**

"În ce privește **rolul efectiv pe care fiecare dintre noi l-a avut în sânul partidului** pentru apărarea țărănimii ,**cred că îl pot revendica cu cel puțin tot atâta drept ca și dvs.,**

și ca și oricare altul, din cei ce împărtășesc p.d.v. al dvs. "

Am ținut să fac această precizare ,pentru că **dvs știți punctul meu de vedere ;m-ați avertizat că veți susține altul** și că, în felul acesta , **ați ținut să-mi dați un răspuns anticipat "**

(aplauze la opoziție !)

-N.Penescu : Mulțumește pentru întrerupere [...]" Nu meritam acest exces de neîncredere .

Cuvântul meu a fost pentru toți cei cari -regret că sunt astăzi în compania dvs.-cum este de pildă **fostul raportor la Legea -Argetoianu [Vasilescu-Valjean, acum PNA],cari " n-au avut nimic comun cu interesele țărănimii "** ,și " s-au transformat peste noapte în apărătorii ei ! "

#Devierea dezvoltării economice firești a României

Înainte de război:țară agrară

[LD : **cadrul general bancar la adoptarea legii Argetoianu]**

Înainte de război, **Instituțiile de credit din Vechiul Regat** aveau un capital mobilier de peste **600 milioane lei aur,folosit exclusiv în agricultură**

Din acest capital, **240 mil.lei aur era capital străin.**

Industria țării ,era legată numai de petrol și lemn, iar capitalul era peste 80% străin.

Nu se practica nici politica "Prin noi înșine " , nici "industrializarea " .

"Era firesc , eram țară agricolă. Țară cu materii prime, lemne și petrol, și întreaga noastră politică economică s-a îndreptat spre **dezvolarea acestor ramuri de producție "**

/După război:devierea spre industrialism

După 1919, politica economică s-a schimbat complet :a venit Ardealul, cu industria lui dezvoltată ;Exproprierea a fărâmițat marea proprietate ;**Creditele** n-au mai mers spre agricultură **A** apărut formula "**Prin noi înșine**" care avea drept scop **industrializarea țării**.

"Din acest moment **începe devierea dezvoltării firești economice a României, spre industrialism, deviere de la linia firească**, pe care ea nu trebuia s-o părăsească, și care era aceea care s-a urmat înainte de război. "[.....]

După 1923, odată cu stoparea inflației, **a început rarefacția leului, scumpirea banului**. **Dobânzile** cresc vertiginos ;**Industria** nu mai poate plasa pe piață acțiuni ,plătind enorme dividende,și face apel la bănci ;**Băncile** împrumută în cont curent industria **Industria** devine neproductivă **Băncile** îngheață **Statul** are serioase dificultăți financiare , nu-și mai poate plăti furnizorii ;**-Industria**, suferă de insolvența statului ;Epoca dintre 1923-1925 este astfel caracterizată prin **înghețarea creditului și neputința industriei de a se dezvolta**, din cauza scumpirii leului și din lipsă de circulație monetară.

...Anul 1926, este **anul prosperității generale**. Leul era cota la 3, 20 .România are un an bun; **Mare producție agricolă ;Mult petrol și lemne ;Piață de desfacere f. bună ;România găsea debușee excelente ;**

Penescu /

...1926.Întârzierea stabilizării

...1928.Împrumutul stabilizării

"Dar eu afirm că **este o vină nedreaptă care se face lui Vintilă Brătianu și guvernului PNL de atunci, când i se impută că putea stabiliza leul la un curs inferior pieții**

[Răspunde astfel dr. Lupu și altor critici] "**Cu atât mai mult această vină este nedrept îndreptată contra noastră, a PNT, care am făcut, la 1929, această sstabilizare "**

Penescu /

#Decalajul dintre valoarea leului și datoriile agricole

Eroarea fundamentală a criticilor stabilizării, este că nu sesizează că **în 1928-1929, nu exista un decalaj între valoarea leului și prețul produselor**.Acest raport era normal, era o **stabilitate economică**.Anormal era numai **decalajul** dintre valoarea leului și **datoriile agricole contractate între 1926-1928**.

Atunci s-au făcut marile datorii care ne urmăresc și azi .

#Erezi inflaționistă

"Dvs [dr Lupu și alții] **faceți un mare rău țărănimii vânturând teoria acestui inflaționism, prezentându-vă ca doctrinar de stânga, în realitate fiind depreciatori ai monedei "**

[dă exemple, calcule, etc]

-G-Ștefănescu -Goiceanu (PȚ) :Teza pe care o susțineți este falsă.

Această teorie a susținut-o și d. Corteanu, în parlamentul lorga,**și a fost contrat de d.Ghelmegeanu**.**Parcă ascult, din nou, pe Corteanu !**

-Penescu :Aveți dreptate doar în privința țărănilor datornici .Dar problema nu trebuie privită îngust.**Nu legiferăm numai pentru 1-4 milioane de oameni** .Trebuie să avem în vedere

situațiaeconomică generală.**Dvs vă împăunați în apărătorii țărănimii dar, în realitate, sunteți " doctrinari improvizați "**

-Gr.Iunian :[Îl întrerupe, îl pune la punct, nu-i îngăduie să prezinte teoriile lui ca doctrină a PNT !]

N.Penescu /

▫Structura agricolă a proprietății

[**Critică politica industrialistă a PNL, argumentează politica "agrar -țărănistă " a PNT]**

83 % - proprietate mică, rurală ;

17 % -proprietate urbană ;

Aceasta înseamnă structură agricolă caracteristică.

În 1928 : 122 miliarde -producția agricolă ;54 miliarde - producție industrială (din care 39 miliarde , industria proprizisă și 12 miliarde , materia primă)

Penescu /

▣ **Experții străini**

I se pare curioasă intervenția dr Lupu, contra experților , de vreme ce **aceștia sunt toți de acord ca Conversiunea să se facă !** Și "**Raportul Auboin** " , și "**Raportul Rist** " **recomandă conversiunea ,cu condiția respectării unor limite,ca creditul să nu fie paralizat .**

-**Mischie** : Ministrul de Finanțe a spus că experții au cerut abrogarea legii.

-**Penescu** : Eu vorbesc în numele meu .

Penescu /

▣ **Datoria externă**

[LD : argumentație logică, economică , care ar fi trebuit să potolească puțin pe zeloșii "patrioți " Dar ... nu se întâmplă așa .Din contra !]]

Reducerea sarcinilor externe este inevitabilă.Acest lucru a fost recunoscut de însăși finanța străină.A recunoscut-o și d. Rist, încă din primăvara 1932.

-**ACCuza** :Dacă nu o spuneam noi , nu o mai recunoșteau ! "

-**Penescu** : " În ultimul **Raport către Liga Națiunilor se recunoaște acest lucru : nu se poate cere unei țări debitoare , ca a noastră, să-și plătească regulat cuponul , când nu i se cumpără mărfurile .**

"Cu ce se plătește cuponul ?Cu mărfuri .Cu împrumuturi

România nu mai poate face împrumuturi .

"Creditorii noștri trebuie să înțeleagă ,ceea ce recunosc prin Raportul adresat Ligii Națiunilor , că în criza mondială actuală, ori se scad anuitățile de amortizare pentru datoriile externe , ori , prin tratative bilaterale sau plurilaterale, se caută plasarea produselor țărilor debitoare "

...**Experții :Rist,Auboin-de bună credință**

-**Penescu** : Care este deosebirea ? **Noi voim să ajungem la această ajustare a datoriei , în bună înțelegere cu creditorii** ,deoarece este o interdependentă de care depinde viitorul economic al țării .

Dvs , vreți să ajungeți la asta prin Proiectul d-lui Modreanu , care circulă pe culoarele Parlamentului...

DI Rist (anul trecut) , **dI Auboin** (anul acesta) **propun această soluție.**Oamenii de bun simț vor înțelege cum e mai bine și nu vor ezita .

[----]Cu privire la **Conversiune** , consideră că **Proiectul GGMironescu are nevoie de modificări .nu aceasta era " calea** ;că datele de la judecătorii se schimbă și mai trebuie așteptate ; **trebuie dezbătut, chibzuit , îmbunătățit ;**trebuie întărit, în orice caz, creditul (aplauze la opoziție)

N.Penescu / 2 oct.'32 .

15 I) dr.N.Lupu (PȚ-Lupu)- la Conversiune -2 oct.'32

(DAD, MO 41, 2 oct.'32, p. 1589- 1593)

[LD : critică și caută "dedesubturi " la modificările Legii Argetoianu de către PNT]

În loc de argumente economice ... argumente patriotice , recurs la mândrii naționale ... răfuială cu ardelenii !]

#Portofoliile putrede ale băncilor

-**Lupu** : S-a vorbit neconținut de **portofoliul putred preluat de BNR** ,dar nu s-au adus cifre și nume.Poporul vă va sili să faceți aceste dezvăluiri :**de situații privilegiate ,care să-și fi asanat datoriile,7 miliarde !-împiedicând asanarea marelui mase a țăranilor**(aplauze la PȚ)

-**Pompiliu Ioanițescu** : Voi aduce date și nume, ca țara să fie satisfăcută.

-**Lupu** : Se aude că **sunt implicați și unii conducători politici** .Ex. Banca "Izvorul " din Ardeal .
Ei ar trebui să fie rași de pe suprafața pământului....

-**Pomp.Ioanițescu** :Afirmații gratuite !

#Băncile ardelene au dat faliment !

[LD:ripostă lui Aurel Vlad]

-**Lupu** :**Să salvați băncile din Ardeal ?!** S-au dus toate cele mari ,**au murit prin propria lor lăcomie și incapacitate** : "**Teișana**", "**Victoria** " ,băncile din Vest **au dat faliment** și **deponenții din Ardeal și-au pierdut bănișorii !Creditul este de mult mort** , nu mai aveți ce salva.**Băncile de astăzi nu mai merită ajutor.Statul le-a tot ajutat ! [.....]**

Trebuie să facem cu ele tabula rasa ."

Lupu /

#Experții au cerut amânarea conversiunii !

"GGMironescu a spus că **nu experții au cerut amânarea legii.**

"E locul să-i spun că **știe satul ce nu știe bărbatul** "(ilaritate) "**Eu, la fel ca alții, am spus că experții au cerut ! "**

-**ACCuza** : Foarte just !

-**Lupu** : **Cine a chemat experții ?** -n-au venit singuri ! Și ,dacă au venit **de ce nu le-ați spus** că dacă **România Mică** , micile principate , au mai trecut prin crize destul de grave ,și **n-au avut nevoie de sfatul nici unui Sir, nici unui Lord,**și-au condus viața încet,cu cumpătare și chibztuință că au ajuns **astăzi să fim cu toții la un loc** ,în hotarele firești ale neamului [....]

Dacă noi, moldovenii și muntenii am putut **să rezolvăm toate problemele prin noi** ,**fără sfaturile nimănui [.....]** "**Nu vă simțiți dvs,Ardelenii ,oarecum jenați** că, atunci când ați venit la noi ,cu aportul dvs sănătos de viață și pricepere ,ați început **epoca apelării la experți ?"**

-**ACCuza** : A supunerii noastre sub dominația experților .

#Să înceteze împrumuturile !

[LD : ripostă lui Vaida care persiflase capacitățile de redresare ale României, prin ea însăși]

"Împrumuturile.Vedeți ce înseamnă să recurgeți cu orice preț și să ascultați ,fără nici o rezistență , sfaturile experților străini ?[.....]**Pe experți , dvs i-ați chemat !** Nu i-ați chemat pentru nimic ! Poate sperați la un împrumut !" Dar eu vă spun ,**împrumuturi de consumație ,România nu mai poate suporta !"** [Aplauze la toată opoziția]

"**Epoca împrumuturilor a încetat , să o știe toți bărbații politici** " dar mai ales "**împrumuturi cu dobândă mare și comisioane și mai mari** " [Aplauze la toată opoziția]

"Vom mobiliza întreaga națiune [...] și **vă vom împiedica să gajați și restul avuției țării** " și să mai veniți cu "**împrumuturi de consumație pentru o pătură superficială de profitori** " [Aplauze la toată opoziția]

Lupu /

#Experții străini

"Eminentul om politic și distinsul economist **Argetoianu a recunoscut** , pentru prima oară, că **stabilizarea a fost făcută la un curs prea ridicat ,după sfaturile expertului francez** Este posibil ca **o țară întreagă să piardă și să-și devalorizeze producțiunea ei pe decenii, pentru sfaturile unor depozitari de lei, a unor capitaliști străini ?**

" Vedeți ce înseamnă să recurgeți cu orice preț și să ascultați , fără nici o rezistență, sfaturile experților străini ?"**Eu îl cunosc pe Rist** . Dar știți cum a făcut Franța stabilizarea ? -a stabilitat francul sub cursul zilei .De ce acolo a aplicat **o metodă** care a dus Franța la prosperitate , **iar aici a aplicat altă metodă ,care a adus prăpădenie și peire ?** Să vă învățați pentru totdeauna minte de a aduce acești experți.....

-**Ernest Ene** :**Nu experții sunt de vină !Ci acele grupări liberale** care au făcut celelate greșeli

-**O.Goga** :Ar fi foarte interesant să se publice corespondența cu experții. [..]

#ConversiuneaPNȚ=antisocială, antidemocratică

Legea PNT este antisocială, inconsecventă, antidemocratică.

"Dacă este cerută de experții străini, **o respingem**; epoca capitulațiilor acestei țări a trecut.

Noi nu mai suntem sub Turci, **suntem liberi și independenți** " [Aplauze la toată opoziția]

"Noi luăm contact cu păturile asuprite ale Occidentului, **nu cu păturile asupritoare** .

Să se știe că **noi nu suntem colonie** , și sugestii de această natură nu primim "

[...] Iar **dacă legea este expresie a PNT** , să fie prezentată de exponenții democrației țărănești , **nu de GGMironescu** " [LD: aluzie la descendența sa conservatoare]

dr.N.Lupu / 2 oct.'32

15.m.)Horia Tâlpianu (PNT -Dolj) ,la Conversiune ,2, 3 oct.'32

(DAD, MO 41, 42, șed. din 2și 3 oct.'32, p 1608-1609 ; 1620-1629)

[LD : din grupul de atitudine a lui Gr.Iunian.]

/Va vota contra legii

15.n.)M.I.Gheorghiu,Declarația PND-Iorga la Conversiune ,3oct. '32

(DAD, MO. 42, șed. din 3,oct., p. 1647-1648)

[LD : Avocat.Laudă legea guvernării Iorga ; rezultă că a fost, cîndva la PNT ; probabil a plecat cu Iorga la ruperea fuziunii ;pare un " țărănist " convins ; accente naționaliste contra experților străini .Se plînge că , în sală, erau cca 20 deputați.]

▣**Legile conversiunii :Argetoianu / Mironescu**

-**C.Algiu** :Cînd te va auzi șeful d-tale că-l lauzi pe d.Argetoianu, o pățești ! (**Ilaritate**)

-**M.Gheorghiu** : Nu-l laud, **eu arăt avantajele legii trecute , față de pretensele avantaje ale legii de față**.Nu spun că este perfectă legea din 1932, dar poate fi îmbunătățită de dvs., și văd că , în loc să-l aduceți îmbunătățiri, **vă ocupați de risipitori**.

Veniți cu moratoriul general pentru lume și spuneți :**tot ce este agricultor** (indiferent de dovada ce o face) dacă plătește dobînzile un an și jumătate ,beneficiază de moratoriu.

Ați luat angajamentul în alegeri să menajați pe țărani, și , prin această lege, **ii sugrumați, îi ingenucheați,și încurajați pe risipitorii** cari, la 100-500 ha, au contractat datoriile cu mult mai mari decît valoarea pămîntului ,cheltuind bani pe orice, afară de agricultură.

Iată la ce anachronism ajungeți , menajați pe risipitorii care s-au împrumutat și cu banii împrumutați au plecat în străinătate , și omorîți pe țărani .[...]

Vă spun :gîndiți-vă de două ori cînd votați proiectul ,ca să nu vă distrugeți pentru totdeauna .

Mi-ar părea rău să vă dărîmată clădirea [PNT] la a cărei înălțare am contribuit și eu, poate, cu ceva .

-**C.Algiu** : Poate vrei să te întorci .

-**Gheorghiu** :Nu ! dar **vă compătinesc că mergeți spre distrugere** .[...] dvs vă preocupați numai să **aruncați praf în ochii lumii**, să spuneți < iată , ne-am ținut promisiunile.> [..]

dvs ați votat pe față legea [Argetoianu] , făcînd declarații de la tribună ,**prin d.Mihalache** .

Astăzi **aveți dvs autoritatea să înlăturați aplicarea legii** ,prin proiectul de față ?**Nu aveți**.[....]

▣ **Experții străini și conversiunea**

Dvs nu vă dați seama că,vofînd acest proiect de lege , **înscrieți în istoria neamului o pagină rușinoasă** (proteste la PNT).Da, Da ! și am să mă explic."

-**Cezar Spineanu** :Fii mai serios la tribună, nu ești la judecătoria de pace .

-**I.C.Lupescu** : Vă rog să vă retrageți cuvîntul !

-**M.Gheorghiu** : Ca să vă fac pe plac, mi-l retrag. [...] prin **concesiunile ce faceți, ne dați pe mîna cămătarilor și a finanței străine**, ca să se spună că **România nu e decît o țară vasală țărilor din Apus**.

Ce autoritate mai avem noi, țară independentă, **cînd recurgem la împrumuturi de consumație**,

și cerem să vină experți străini să ne verifice ? Nu numai atât, dar **chiar să-și impună punctul lor de vedere , să ne oprească de a legifera** în țara noastră, așa cum ne duce capul, **și ne dictează interesele noastre ?**

Apoi, dlor, **dacă interesele noastre [...] ne dictează să salvăm agricultura**, fiind țară eminentamente agricolă, cum putem noi să ținem socoteală de **ordinul acelor bancheri care v-au impus dvs : < abrogați legea conversiunii , că altfel nu vă dăm împrumutul de consumație !** > [...] Acest lucru nu constituie **mai mult decât o subjugare economică ?** [...] (p. 1647)

Iorga ,Declarație ,oct.'32

▣ Declarația PND

[LD : Declarația este citită de M.Gheorghiu, care explică că i-a fost dată de **prof.Iorga**]
<Partidul Naționalist -Democrat crede că **guvernul nu are autoritatea** trebuitoare pentru a **schimba o lege** de importanța aceleia , a **conversiunii**, pe cari partizanii noștri s-au crezut datori a o vota, oricare ar fi fost metodele și modalitățile pe care nu le-au putut impune.
Cine dorește să aducă modificări, are ca **primă datorie să facă acele cercetări la fața locului** , care ele ,**și nu observațiile finanței străine** ,au a hotărî asupra **statului independent al României** . >(p. 1647)
M.Gheorghiu / oct.'32

15.o.)D.Moldovan (PNȚ, Bucovina) ,la Conversiune ,Cameră, 3 oct.'32

(DAD, MO 42, șed.din ? oct.'32 , p. 1648-1653)

[LD : atenție ! Deputat **bucovinean** (Vatra Dornei - Câmpulung) Agricultor. Este un "**țărănist** " **autentic, radical** .Este sincer și onest ; probabil a lucrat la *Uniunea Camerelor de Agricultură* ; Critică Legea GGMironescu ;pledează pentru **păstrarea conversiunii de drept** din legea Argetoianu.]

-**D.Moldovan** : Nu înțelegea "graba" și " nervozitatea " cu care unii deputați vor să treacă peste această lege importantă .

-**Virgil Solomon** :Dați-ne voie și nouă să ne plictisim când cineva vorbește și prost și prostii.
[aluzie la IMGheorghiu ?]În orice caz, pe d-ta te ascultăm cu toată atențiunea.

D.Moldovan / ?oct.'32

▣Legile conversiunii : Argetoianu / Mironescu

[LD :este un deputat "țărănist" ,delegat de parlamentarii bucovineni din PNȚ ,să vorbească în numele lor.Este nemulțumit de suspendarea **conversiunii de drept** din legea Argetoianu ; **apără interesele țăranilor cu pînă la 10 ha ;cunoaște legea, evoluția ei ;]**

Proiectul Argetoianu (deus în nov.'31 și votat în apr.'32) a fost votat cu **asentimentul tuturor partidelor**.[...] Legea **a avut un caracter mai mult social**

"Acum , însă, **după ce noi am ajutat ca proiectul să devină lege**,și discutînd această problemă sub forma acestei **legi de asanare agricolă**,înseamnă că această **problemă a căpătat un caracter politic pronunțat** ,pentru că **este greu să iei omului vrabia din mînă și să-i arăți cioara din par**.Pe drept sau pe nedrept , de bine sau de rău, **în mintea poporului de la țară a intrat ideea că datoriile agricole au fost reglementate printr-o lege și că zbuciumul lor a luat sfîrșit "**

...Ei bine, **s-a găsit de către unii că datoriile agricole n-au fost bine examinate**, că ele **n-au fost bine rînduite** în cuprinsul legii Argetoianu ,atît pentru datoriile țăranilor mici (pînă în 10 ha) , cît și pentru cele mijlocii și mari.[.....]

"Se poate întîmpla ca majoritatea dintre noi , care crede că a trebuit să se vie cu acest proiect de lege ,să aibă dreptate .Eu aș dori-o, pentru că ar fi în interesul acestui popor de țărani și în interesul poporului nostru.[.....]

#Țăranii-intelectualii (parlamentari) și Conversiunea .

[LD: Moldovanu atinge un foarte subtil (delicat)subiect privind **reprezentativitatea țăranilor prin**

intelectuali ("surtucari")și politicienii din "cluburile" de partid.Poveste veche.Vezi fișier Doctrine de partid]

"Eu cred că nu-i va trece nimănui prin minte că ,o majoritate absolut liber aleasă , majoritate care este expresiunea PNT ,a cărei concepțiune și frământare politică a acestei țări , a însemnat totdeauna o notă de absolută independență ,o notă mereu spre stînga ,o notă de apărare a acestei țărănimi din această țară .eu nu cred dlor că ar putea fi măcar o clipă confundată cu deputații care au stat pe aceste bănci pe timpul Parlamentului și guvernării d-lui Argetoianu .Noi am fost împinși de jos în sus , noi suntem expresiunea acestei țări și noi nu am fost recrutați din diferite cluburi din Capitala țării sau din capitalele județelor . [.....]

Dar dlor deputați , eu voi spune , cu toată sinceritatea , că mi se pare că între noi ,aceștia care ne găsim în această incintă ,pe diferite bănci ,și care purtăm un surtuc mai bine croit sau mai rău croit ,și între masele care ne-au trimis aici pe noi toți ,nu este identitate de interese și identitate de concepții ,și.-mi este teamă că ,între intelectualitatea țării noastre , reprezentată aici , în Parlament ,și între masele țărănești , poate lua naștere o răcire , poate lua naștere o îndepărtare ,care să se poată adînci pînă la forma unei prăpastii " [....] Se poate întîmpla , însă ,că acest glas coborîtor , singuratic , care vorbește astăzi de la această tribună ,să aibă el dreptate .Și în acest caz , cred că schimbarea din temelie a acestei legi , n-ar putea însemna nici un folos pentru viitorul țării noastre ."

-N.Mischie : Crezi că ești singuratic ?

-Voce : Îl are pe Mischie alături !

-N.Mischie : Are pe mulți ; are poporul .

- D.Moldovanu (continuă critica cu chestiuni tehnico-juridică) [.....]

" Încercăm prin acest proiect de lege , suspendînd aplicarea legii Argetoianu , să punem mîna pe țărănime , să o oprim ,și să o aducem cu noi acolo unde credem că ar fi calea cea adevărată . [....] Se poate întîmpla ca majoritatea debitorilor agricoli pînă la 10 ha , [....] vor prefera să

meargă pe calea pe care au apucat a merge încă înaintea legii Argetoianu . Și atunci , în fața noastră vom avea ,nu reînvierea ,nu refacerea creditului , ci vom avea o masă mare de peste 3 milioane de creditori , pînă la 10 ha ,cari își vor fi impus voința lor , prin faptul că vor refuza să se prezinte la preschimbarea polițelor.[.....] între noi , care alcătuim majoritatea , și între acei cari formează partidele de opoziție , asupra părții întîia din proiect [privitoare la proprietățile țărănești , pînă la 10 ha]nu este nici o deosebire , am putea spune că este un acord deplin."

D.Moldovan / oct.'32

▣ Guvernul - Conversiunea

"Dar Partidul Național Tărănesc , ca și celelate partide , s-a prezentat în fața țării avînd în bagajul lor , în programul său ,nu ca puncte de atracțiune , ci ca acțiuni izvorînd dintr-o fermă convingere , că altă ieșire nu se poate găsi ;au avut în bagajul lor politic ,menținerea legii conversiunii agricole .

Să zicem că a fost o greșală , pentru a doua oară ,din partea tuturor partidelor ,a căror atitudine mă interesează mai puțin ;această greșală însă a comis-o și PNT ,care astăzi guvernează țara ,și care nu și-a dat seama , nici de data aceasta ,că avem obligația să ne gîndim la ceea ce se face .

" În declarația guvernului , citită în fața Parlamentului acum cîteva săptămîni , se făceau anumite promisiuni , cari , de sigur , erau făcute după o adîncă chibzuială .Nu numai atît .

D.Pompiliu Ioanîtescu , în Raport , dă o consfințire oficială declarației guvernului .Iată textual : < Înțelegînd să păstrăm neștirbită conversiunea de drept a datoriilor țărănești ... > [....]pentru ca ,la scurt timp după această declarație , să ne dați în discuție un proiect de lege prin care nu se mai păstrează neștirbită conversiunea de drept a datoriilor țărănești , iar în ce privește partea a doua ,reglementarea datoriilor proprietăților mai mari de 10 ha , se suspendă .[.....]

între noi , care alcătuim majoritatea , și între acei cari formează partidele de opoziție , asupra părții întîia din proiect nu este nici o deosebire , am putea spune că este un acord deplin .[....] Îmi voi pune în fața dvs întrebarea :
ce vom folosi ;ce ne poate aduce suspendarea conversiunii de drept ?

Avem credința că **debitorul nu merită atenția și sprijinul moral și legal al acestei țări ? [...]**
eu socotesc că facem foarte rău când încercăm să reglementăm pe alte baze [...]
conversiunea datoriilor agricole .

[.....]

D.Moldovan /oct-'32

...Deosebiri regionaliste

[LD Atenție ! El se ocupă de datoriile țărănești .Dar, ca și în cazul reformei agrare,el vede **conversiunea ca un act "preventiv" contra pericolului bolșevizării !**

Pe de altă parte, tot în PNȚ, **există și un curent** care consideră necesară consolidarea **mentalității de platire a datoriilor , ca absolut necesară !]**

Situația nu era la fel peste tot: Banat, Ardeal, Vechiul Regat, Bucovina, Basarabia, Dobrogea.
Dar nu se putea legifera pentru fiecare provincie, pentru fiecare fracțiune de provincie.

Nu se putea face decît o singură lege.

Dar cum să facă față țăranul bucovinean nedreptățit prin reforma agrară ?

#Deficiențele legii agrare în Bucovina

...malversațiuni cu pământul

În Bucovina trebuiau să fie expropriate 136.000 ha, și s-au expropriat doar 68.000 !

3 ani ,legiuitorul din Bucovina a neglijat să ia măsurile pe care le-a luat în Basarabia,

- interzicerea vînzării de pămînt -,încît ,prin **furturi, tîlhării, s-au sustras de la expropriere .**

...cămătarii

Țăranul din Bucovina nu s-a împrumutat de la Băncile Populare (inexistente, la început)

Au rămas pe mîna cămătarilor (dobînzii de pînă la 100% !) ,încît sunt datori cu suma inițială împrumutată !

...pericolul bolșevizării

"Vom putea pune noi zăgaz în calea mișcării comuniste , care cuprinde județele din nordul țării " ? ! (adresîndu-se colegului Simionescu)

"Este ușor pentru dvs , din apusul țării,care ați trăit și trăiți și astăzi , în alte condiții , să priviți lucrurile în roz și,în ultimă instanță,**să ne gîndim la mitraliere "**

-Cezar Simionescu (intervenție)

[LD:cîntărește, cîntărește ,unde se află adevărul ?Datoriile trebuie sau nu plătite ?]

#Mentalitatea față de datoria bănească

"Tochmai pentru că nu privesc lucrurile în roz și am spus chiar adineaori că,**dacă mergem,și mergem,la anarhie** , ceea ce am spus eu, regret că d-ta n-ai vrut să înțelegi.

"Niciodată țăranul român [...] nu cere pomană , și în campania electorală pe care am făcut-o noi în toate județele [...] că a venit vreun țăran și a spus : **să mă ierte de datorii !**

Dar pentru că **s-a făcut o lege ca asta** ,pentru că **s-a făcut o greșeală,și s-a sădit în mintea țăranului** mentalitatea aceasta, ca **să nu mai plătească.**

"De aceea , eu spun că este bine venită legea [PNȚ] , fiindcă **altfel ajungem la lucruri care într-adevăr sunt de haz [...]**

[Ex. : După legea Argetoianu, la Baroul de Ilfov , unui funcționar i-a murit mama .A împrumutat 2.000 lei de la un coleg , și nu mai voia să-i plătească, că intră în Conversiune !A plătit doar sub amenințarea concedierii !]

"Oamenii trebuie să înțeleagă că trebuie să plătească. Țăranii înțeleg lucrul acesta și ceea ce face **legea este tocmai că tînde să consolideze acest spirit , că există obligația de a plăti [...]**

Legea tînde să deprindă pe țăran cu această idee, să știe că va rămîne dator și că va plăti dobîndă numai la jumătate din datorie , iar celaltă jumătate nu o va mai plăti deloc."

-D.Moldovan (replică):dezacord

" Dle Simionescu, am înțeles.D-ta mă faci să văd acum, din nou, **că în mijlocul nostru și în acest cerc restrâns, se găsesc colegi cu care nu suntem de acord.**
Or, tocmai ceea ce spuneam eu **că mă preocupă , mă frământă și, în parte , mă îngrijorează, este acest dezacord.Nu vom putea cădea de acord , dle Simionescu , nici astăseară, nici mai târziu, nici cu d-voastră, nici cu alți colegi !**
Fiecare își va păstra judecata sa, bazată pe argumentele care l-au făcut să ajungă la această judecată, și, la urma urmei, **rămîne să dăm votul nostru , fiecare după conștiința lui, asupra acestei legi.** [.....]

...Insolvabilitatea țărânului

" Or, **în capul țărânului ,** în credința lui, este că **banii aceștia împrumutați i-a plătit cu vîrf și îndesat.**[...] **țărâni care m-au trimis aici ,** înțeleg că este o nouă amînare cu suspendarea **conversiunii de drept** [...] **țărâni ar plăti bucuroși astăzi, dacă ar avea cu ce. Dar cu toată averea lor [...]** dacă ar vinde toate acestea ,tot n-ar avea destui bani ca să achite întreaga datorie ."

...Rapacitatea bancară

Dacă s-ar fi gîndit partidele de guvernămînt **să stăvilească** **poftele băncilor și băncușoarelor ,** care au răsărit după război ;**dacă și-ar fi făcut pomana să ia în apărarea lui țărânimea** acestei țări, față de cămătarii din țîrgurile și satele noastre , **nu s-ar fi ajuns la situația de azi.**(p. 1650-1651) [.....]

#Nu va vota legea

"**Dacă nu se admite intangibilitatea conversiunii de drept,** pentru ca țărâni să rămîna apărați și liniștiți,**conștiința mea de nepot de țăran, ca om care nu am ca ocupație decît agricultura, nu pot să votez acest proiect ,** pentru că **îl găsesc greșit, nedrept și primejdios. "**
(**aplauze pe băncile opoziției și pe unele bănci ale majorității**)
D.Moldovan /?oct.'32

15 p.)I.Florea (ex-PNȚsau PND-Basarabia) ,discurs *la Conversiune* ,3 oct.'32

(DAD, MO 42, șed. din 3 oct.'32, p. 1654-1655)

[**Este jurist de profesie ; semnalează și el pasul înapoi făcut de legea GMironescu , în defavoarea țărânului**]

≡Conversiunea Mironescu=gallimathias juridic

..În sistemul **legii Argetoianu** (19 apr.'32) , era prevăzută în termeni expres **conversiunea de drept** ,pe categorii de debitori, așa cum cerea practica juridică .

Legea Argetoianu , avea prezumția legală că ,**pentru agricultorii sub 10 ha,jumătate din capital îl reprezentau dobînzile acumulate .**

Susceptibilitatea constituțională era menajată pentru că **nu se opera cu confiscarea capitalului, ci cu confiscarea unei dobînzi acumulate.**

Această prezumție legală constituia **baza juridică a legii Argetoianu**

...**Legea GMironescu ,anulează conversiunea de drept,**subordonînd-o îndeplinirii anumitor operațiuni greoaie și costisitoare (preschimbarea poliței, acordul creditor -debitor) .

Astfel, procedura asanării datoriilor agricole,**se preschimbă într-un "gallimathias" juridic.** (explică în termeni tehnici)

Legile trebuie să aibă un caracter obligatoriu , **nu facultativ,**și nu trebuie să cuprindă **dispozițiuni legale** care cuprind sfaturi , îndemnuri_(art .5, 6 din Proiect) care reglementează **un iluzoriu contact** între creditor și debitor

Emanciparea pe care a primit-o țărânul prin legea Argetoianu , **a fost anihilată,**obligîndu-l la o **aservire economică față de creditor.**Țărânul este obligat să-și preschimbe , la anumite intervale , **polița , altfel cade din beneficiul conversiunii**

Creditorul capătă un **avantaj din nepreschimbarea poliței** ,și atunci ce interes ar avea ?! (p. 1655)

15 r.)C.Turtureanu (PNL-g) , discurs la Conversiune , 1 oct.'32

(DAD, MO 40, șed. din 1 oct.'32, p. 1573-1584)

[LD :avocat, moldovean, f. bine pregătit ;"țăranist " de suflet ...]

[Vezi detalii la fișier PNL-2\]](#)

La legea Argetoianu, au fost discuții multe , pentru a îmbunătăți **o lege bună** ;

La legea GGMironescu, suscită discuții lungi , pentru că **trebuie făcut orice pentru a împiedica votarea ei**, pentru că este **o lege rea**.

C.Turtureanu /

▣ Legea datoriilor agricole

Pentru dl Aurel Vlad țin să-i precizez că **această teorie este veche de peste 2000 de ani , în Grecia și Roma antică**.La Roma, **reformatorul Catalina** (în luptă cu Caesar) **a dispus iertarea datoriilor plebeilor și desrobirea lor**.

Deci dl Vlad ar trebui să se liniștească că nu suntem noi primii cu această teorie și că evenimentele impun atari necesități. În Țara Românească, și creditul trebuie să-și îndeplinească "funcția socială "

Oameni politici din toate partidele - PNȚ, ACCuza , dr Lupu , georgiști, tehnicieni ,Argetoianu - s-au străduit să dea legiiArgetoianu o cât mai mare eficiență pentru a scoate țărănimea și țara din impas.

C.Turtureanu /

▣ Creditul

Cum, dl or poate nega cineva că dobânzile au luat în Țara Românească cote incredibile ? !

Nu se știe că se iau 3-47 procente pe lună ?

Se pune o chestiune de principiu : creditul și-a îndeplinit funcțiunea socială ?

El nu trebuie să contribuie la dezvoltarea economică și la progres ?

"La noi în țară, capitalul, așa cum a fost utilizat, a secat izvoarele de viață ale muncitorilor români , le-a distrus căminurile , le-a distrus averea și i-a pus în imposibilitate de a munci , pentru că nu mai aveau cu ce să muncească. "

C.Turtureanu /

▣ Creditori -debitori

De cine să ne ocupăm mai întâi ? De creditori sau de debitori ?

După opinia mea, să ajutăm pe debitori , pentru că astfel ajutăm forța și izvoarele din care țarta își treage existența.

Bănci, credit particular, credit public, etc ... se pot rezolva mai târziu , prin intervenția statului.

Poate nici a statului, pentru că vor ieși la iveală capitalurile "ascunse "

C.Turtureanu

▣ PNȚ și Conversiunea

[LD : evocă atitudinea dârză, țăranistă,a deputaților PNȚ la Lgea Argetoianu ...

este stupefiat că , acum, se vine cu alte principii ,alte interese.

Jumătate din discursul său se sprijină pe **citare largi din discursul lui Armand Călinescu la Legea Argetoianu !**

Citează, îl aprobă, îl întărește , îl aprobă ... și constată **viciul de fond al legii GGMironescu .**

Pentru ușurința demonstrației, eu voi pune **în paranteze și voi colora cu roșu**

concepția lui Armand Călinescu]

"[În criza economică prin care trecem , **dacă am continua să ne mișcăm în ordinea de drept**,

ne-ar duce la un dureros conflict social]

D-sa are dreptate .Ce înseamnă și până unde poate merge ordinea de drept ?

Sunt reguli imuabile în morala pură , dar **reguli imuabile în drept, nu sunt** .

Dreptul trebuie să evolueze după necesități sociale și ele ne impun să schimbăm vechile principii

cu **principii noi, care să asigure ordinea socială , liniștea țării ."**

"[**Astfel fiind , nu este vorba să ajutăm pe singuratecii agricultori sau singuraticii creditori, ci trebuie să legiferăm pentru a asigura liniștea socială în țară.**Acesta este adevăratul aspect al problemei]

Dacă acesta este adevăratul aspect al problemei - și eu nu-l tăgăduiesc - atunci **cum veniți dvs.**

cu o lege care modifică legea Argetoianu , având darul să nemulțumească pe toată lumea , să provoace tulburare și neliniște în țară ?

"[**Agricultura nu mai poate suporta sarcinile excepționale .**

Agricultura de astăzi nu mai este un factor viu în producția țării.

De aceea, dvs trebuie să veniți cu o formulă largă, efectivă, pentru asanarea agriculturii.

N-ați făcut-o , ați fost navigați .

Ați navigat în bătaia vântului și v-ați lăsat aplecați când într-o parte , când în alta"]

Dle ministru de Finanțe, constat că **acest pasajiu vi se potrivește de minune ."**(**aplauze PNL**)

Ați stat în bătaia vântului 2 luni. **Ați navigat de la o extremă la alta** , și v-a silit majoritatea să faceți **echilibrestică pe o sârmă** ,care **la un capăt era ținută de d.Vlad**, iat **la celălalte de d.Iunian "** (**aplauze PNL, proteste PNT**)

DI.Mironescu a trebuit să se supună și a venit cu **acest proiect , cu totul altul ca cel inițial al d-sale** ; el a fost **silit să abdice de la convingerile sale** ; pentru că, la discuția legilor , hotărârile importante de stat,se face de **cele două guverne: unul prezidat de Vaida, altul prezidat de Maniu**,și nimic nu se poate înfăptui fără să treacă prin "purgatoriul Comitetului prezidat de Maniu "

/ În guvernarea PNT **nu este " bicefalie " , ci "multicefalie"**, care-i cuprinde pe **Maniu -Vaida - Mihalache - Iunian - Popovici - DRIoanițescu - Madgearu .**

Fiecare ministru, cu legea lui

Fiecare lege , cu 3 obirșii

"După cum știu, în toate marile chestiuni de stat, inclusiv în cea legislativă,

toate se discută de către cele două guverne , unul prezidat de **Vaida** , celălalt de **Maniu** ,

și nimic nu se înfăptuește pînă ce nu trece prin **purgatoriul d-lui Maniu "**

-Cezar Spineanu : Vă deranjează ? Asta scrie "Viitorul "

-Turtureanu : " Pe mine personal nu mă deranjează mult, pe dvs și țara care nu știe cui să se adreseze !"

C.Turtureanu /

▣ Constituționalitatea Conversiunii

Articolul 21 din Constituție dă dreptul **statului să se amestece** în chestiuni economice , când este vorba de restabilirea unui echilibru social , la evitarea unor conflicte :

< Statul poate interveni în raportul dintre factorii de producțiune , pentru a preveni conflicte economice sau sociale .>

De ce nu ar fi constituțională reducerea creanțelor ? Când , de fapt, s-au devalorizat toate valorile de ce creanțele nu pot fi reduse ?

C.Turtureanu

▣ Legea și beneficiarii

- Ați scos **drepturile sătenilor** ce intrau în Conversiunea de drept ;

- Ați scos pe **proprietarii mici și mijlocii** de la asanare ;

- Ați omis să legiferați **asanarea datoriilor urbane** ;

(pe care ați fluturat-o în campanie :Iovpale -Ia Craiova ; Popovici-în Senat)

- **Cezar Spineanu** : Nu se poate ! Au vorbit ca particulari !

-Goiceanu (P:Ț) : Vă dedublați ! Iepuri de două hotare !

-**Turtureanu** : În Parlamentul trecut **vă asumați paternitatea !**
- **Vasilescu-Valjean** (PNA) : Din amor propriu , **cereau ca amendamentele să le poarte numele** :
"Graur " , "Ghelmegeanu "...
- **Turtureanu** : **Ingrată este soarta care v-a făcut să vă zugrumați copiii"**
-**Pompiliu Ioanițescu** (raportor) : Ați uitat că **Legea este numai suspendată , nu desființată !**
După 18 luni , se vor aplica iar dispozițiile legii.
-Ați eliminat **marile proprietăți** (care, de fapt, la noi, sunt mijlocii); peste 90 % din ei , sunt excluși din Conversiune .
-Ați eliminat pe **dăunații de război, și moștenitorii lor** , din regiunea frontierei .De ce ?
-**Ați avut grijă doar de creditori ! Și mai spuneți că vreți " stat țărănesc " !**
Ați legiferat sub presiunea "Clubului " și a Experților străini . [!!!!]
- **Dan Zaharia** : **dacă nu trimiteai [!?!] tezaurul la Moscova ... nu mai țineai acum discursul !**
- **Turtureanu** : **Am dus tezaurul la Moscova** dar ne-au rămas capetele pe loc , și cu acestea legiferăm...
Roagă guvernul să retragă legea ; Roagă majoritatea să nu voteze legea ;
C.Turtureanu / 1 oct.'32

15.s.)N.Constantinescu -Bordeni (PNL-2) ,discurs **la Conversiune , 3 oct.'32**
(DAD, MO. 42, șed. Din 3 oct. '32 , p. 1640-1645)

▣**Conversiunile -Argetoianu / Mironescu**

"La Conversiunea Argetoianu ,eu eram gelos ,fiindcă m-am izbit de toate **amendamentele grupului PNT :Rădulescu-Mehedinți, Ghelmegeanu, Armand Călinescu, DRIoanițescu , adevărați luptători în Parlamentul lorga.**Atunci **ați apărat cu totul alte principii** Am păstrat toate dezbaterile.Vreau să fac un studiu privind principiile programatice ale partidelor politice.Ia noi " (citează din considerațiile lui Călinescu ,arătând cum ele sunt părăsite în Legea GGMironescu)

...**Curentele divergente din PNT**

-**Bordeni**:**De ce GGM a venit cu totul alte principii, când cele vechi erau mai bune ?**
-**dr.Lupu (PT)** : Este secretul timpului !
-**Bordeni** : Într-adevăr un mare secret al timpului ! De ce **ați aruncat toate principiile acele bune** ,le-ați lăsat la poalele dealului Patriarhiei , când ați deschis această sesiune ?
Cui aparțin aceste idei noi ?Lui Ghelmegeanu ? Călinescu ? Mihalache ? Altora ?
-**Mischie (PNT)** : "Imposibil , nu sunt ale d-lor ! " (ilaritate)
-**Bordeni**: Nu cumva , dvs., **majoritate și guvern , sunteți tăiați în două** pe principiile acestei materii ?Nu cumva , **atunci, programul și principiile erau ale ramurei țărăniste** și acum principiile sunt **ale ramurei ardelenne ?**Eu am această impresie și **rău faceți pentru omogenitatea partidului dvs.,**fiindcă constat aici **multe elemente de stînga** care sunt împotriva acestor principii ! **Cred că era mai bine ca ardelenii să se ia după principiile țărăniștilor din Vechiul Regat , căci erau mult mai sănătoase.**Acum Proiectul dvs. este cu totul contrar acelor idei și **nimeni nu pricepe de ce ați dezbrăcat o haină pe care o aveți, și ați îmbrăcat, alta ?"**
Experții nu v-au dat-o, așa ați declarat .Nu este de la dîșșii ?Este de la dvs ?De la care din dvs ?
-**dr.Lupu** :Da la Hala Vechiturilor !(ilaritate)
-**I.Manolescu -Strunga** (PNL-1) :Anterul lui Arvinte . (ilaritate)
-**Bordeni** (PNL-2) :**Da, mereu se rupe, în fiecare zi ! La Legea Argetoianu ,votul s-a făcut nominal** (citește din MO de anul trecut) **Au votat nominal : Călinescu, Crișan, Ghelmegeanu, DRI, Ed.Mirto,Voicu Nițescu -uite d-lor ,a votat și Ardealul !** (ilaritate)
-**Armd.Călinescu** :(subsecretar de stat) (care tace, tace) **Tocmai acum ai descoperit ?!**
-**Bordeni** :**D.Mihalache a mai venit și cu o declarație , ca să explice că a votat "pentru"**
Și-au mai venit și alți **absenți la votare să afirme că ar fi votat " pentru "**
Și "pentru pentru " ați votat cu toții legea !Prin ce minune ,după cîteva luni , legea aceea nu mai

este de aplicat și veniți cu alta ?

▣PNL-2: contra legii

În numele PNL-2 , cere amînarea legii.
N.Constantinescu -Bordeni / 3 oct.'32

15.ș.)Eduard Abrudbanyay (P.Maghiar),la Conversiune, 3 oct.'32

(DAD, MO 42, șed. din 3 oct, '32, p. 1632-1635)

[LD: un p.d.v. radical anticapitalist,antibancar, care l-ar putea plasa la "stînga" , chiar la cea bolșevică.?Apără pur și simplu interesele "clasei agricultorilor" ,care nu trebuie confundată însă cu "clasa țărănească" numai pentru că acum dorim să aruncăm la coș conceptele și categorisirile marxiste?Sigur , chestiunea este valabilă și pentru "țărăniștii"români]

▣Specificul crizei românești

"Viața economică și-a pierdut echilibrul și , într-un ritm disperat, merge spre falimentul capitalismului.Acest cataclism, în afară de criza mondială ,cu atîta plăcere invocată ,își are motivele lui grave de ordin intern."

#Păgubirea agricultorilor –favorizarea capitalului parazitar

" După războiul mondial ,politica financiară a României, pe lângă păgubirea gravă a claselor producătoare ,și în special a clasei agricultorilor,a dat capitalului numerar concesiile nelimitate ." "Guvernele noastre ,nefiind în stare să creeze o consolidare juridică și morală, atît de bine meritată capitalului constructiv,au acordat un <salvus conductus > creditului parazitar și au transformat viața noastră economică într-un teren liber al capitalului aventurier."

Aceasta s-a agravat prin libertatea nemărginită a dobînzilor uzuare care a durat cel mai mult în România.

Cînd producția agricolă și industrială au suferit pierderi enorme (prin stabilizare) , capitalul de bani gata nu și-a limitat cu nimic pretențiile nemotivate , ba a mărit chiar dobînzile (40-50 %)Dobînda ridicată a despuiat , a mistuit , a sărăcit clasele producătoare . A fost o politică "cămătărească, greșită, vicioasă ." Pentru leac, nu trebuie să " măsuri revoluționare "

-Pledoarie ptr. codul civil austriac

Este destul dacă se aplică legile în vigoare .(ex.codul civil austriac ,în vigoare în Ardeal și Bucovina) Maximul de dobîndă trebuie fixat la 8 % .BNR nu stă la înălțimea misiunii sale , din acest p.d.v.

#Conversiunea :neînțeleaptă, necurajoasă

[LD: fără să schimbi nici un cuvînt ,spune ce doctrină politică împărtășește acet deputat maghiar ?"Jugul capitalismului internațional" care trebuia scuturat ?]

Spiritul proiectului de lege GGMironescu ,nu este destul de înțelept ,pentru a fi drept, și nu este destul de curajos, ca " dezrobindu-i de jugul capitalismului internațional ,exploatorul lumii întregi, să dăruiască viață ! "

De aceea nu va vota legea.

Ed. Abrudbanyay / 3 oct.

15.t)Oct.Goga (PNA)-la conversiune- 3 oct.'32

(DAD, MO 43, 4 oct.'32, p. 1701-1703)

#Spulberarea iluziilor legate de Societatea Națiunilor

Guvernul a apelat la asistența financiară a Societății Națiunilor ,nefiind capabil să-și

formuleze un p.d.v. propriu, neavând un program stabilit , căutând dincolo de frontiere , orientări pe care era dator să le aibă.

Guvernul a invitat o delegație de experți străini de la cari, într-o complectă pasivitate , a așteptat rețeta mântuitoare , pentru înlăturare crizei. **Distinșii specialiști de la Geneva** au fost prezentați opiniei publice în **postura unor salvatori** , în mâna cărora se găsește **secretul refacerii noastre !**

Rezultatul ? : iluziile grămădite în jurul Societății Națiunilor s-au spulberat

Măsurile ce ar trebui luate (cf . sfaturilor experților) , **sunt în total dezacord cu realitățile și nevoile țării.** Nu voim să spunem că **formula specialiștilor** de la Geneva n-ar fi decât **"o mască transparentă în dosul căreia se retranșează interesele bancare ale capitalismului internațional "** dar "susținem că **judcata pe care au rostit-o** asupra situației noastre economice financiare , **nu s-a inspirat dintr-o înțelegere suficientă a stărilor dureroase din România . "**

Acum , când **nădejdele** puse în intervenția grabnică a Societății Națiunilor **s-au risipit** , **guvernul actual a rămas complect dezorientat . "**

15.ț.)Gh.A.Cuza (LANC)-la Conversiune -4 oct.'32

(DAD, MO 43, 4 oct.'32, p. 1661- 1670)

#Politica economică vinovată a PNL/PNȚ

Pentru străinătate , Țara Românească este o **întreprindere, acțiunile ei fiind " leul românesc "** **Bancherii străini nu au ținut cont de condițiile de aici** , și au cerut ridicarea artificială a leului nostru , dublându-și capitalurile ce le aveau la noi.

Ce mă privește pe mine dacă voi fi privit bine în străinătate cu leul meu ridicat ?

Dar cele 18 milioane de locuitori , trăesc în străinătate sau aici ? !

Pentru ei trebuia făcută **stabilizarea** și nu pentru deize în străinătate , care nu ne interesează.

PNȚ este vinovat , ca partid agrarian, că a continuat politica PNL, salvând interesele bancare ale capitalului străin, desăvârșind opera de destrămare , de disoluție, transformând **gospodăria țării într-o șandrama** în care **stabil este numai leul pe care îl plătim străinătății,** cu sângele și sudoarea întregului popor."

#Conversiunea GG Mironescu

Ziarul "**Cuvântul** " (5 sept.'32) scrie despre **Comisia guvernamentală** (Vaida , Mironescu, Mirto) însărcinată să analizeze cu experții : **situația generală , situația tezaurului , conversiunea datoriilor agricole .** [reproduce pasajii din ziar]

"Va să zică , **guvernul** , în frunte cu primministrul țării , **se duce să asculte sfatul experților** , să vadă care este atitudinea lor, și cum va trebui să legifereze într-o chestiune de importanță capitală , în care experții n-au ce căuta "

"**Cuvântul** " scrie : **<experții au venit , în materie de Conversiune, cu concepție rigidă , așa cum se degajează în politica de credit : [...]** Să nu arunce statului nici o sarcină de ordin finaciar ; Să nu zdruncine creditul . [...] **Concluzia experților era abrogarea actualei legi , rămânînd ca datoriile să fie lichidate pe baza dreptului comun . >**

"Așa dar , **avizul experților este hotărît pentru suprimarea totală a conversiunii .** [...] iar noi ascultăm de experți și **zvârlim țara în haos , deznădejde și anarhie "**

(apluaze LANC și PȚ-Lupu)

" Peste 1 an și 8 luni veți fi în opoziție ! **Cine va purta răspunderea** faptei ce o săvârșiți azi , în **interesul unor oameni și al unui capital care n-a fost nici odată al nostru , care vine numai să ne înșele cu vorbe goale** , pentru a ne umili și tortura în mândria noastră națională ? "

[...] Dacă aș fi în locul dvs **aș prefera să cad de 20 de ori de la guvern decât să iscălesc și să legiferez ceea ce ni se impune "** (apluaze la toată opoziția)

LANC se ridică împotriva necesităților străinătății. **Este inadmisibil ca 18 milioane de locuitori cinstiți [...]** **să piară pentru interesele a 18 bancheri din străinătate "**

Gh.A.Cuza / 4 oct. '32

15.u.)Gr.lunian (PNȚ-dezacord) ,la Conversiune , 4 oct.'32

(DAD, MO 43, șed. din 4 oct.'32, p. 1684-1696)

[LD : Dezacord cu conducerea PNȚ ; dezacord cu guvernul ; dezacord cu sfaturile experților străini ;Dar **câta dreptate putea avea !Dar câta naivitate, idealism putea avea !**

Cum îl vei trata ?Cum cotezi "anticapitalismul " unui **țărănist autentic ?**

La 22 oct.'32, Lunian se va rupe de PNȚ, fondând PRT]

Vezi pe larg, la **fișier PNȚ , fișier PRT și Economie**]

...Autobiografie politică

"Este de **20 de ani parlamentar** [1912] , dar niciodată nu a fost chinuit sufletește ca acum.A apărât cu demnitate opinii democratice și naționale,alături de prieteni de aceeași credință.

Astăzi ,este îndurerat pentru că se află , în apărarea democrației și demnității naționale , alături de adversarii de până azi,împotriva tovarășilor de luptă de până ieri.

Trage încă nădejdea că nu este vorba de deosebiri de concepții , ci de o neînțelegere , izvorâtă dintr-o **grabă de procedare** , și că se va ajunge la o înțelegere ,pentru păstrarea unității partidului.**Speră că echivocul ivit, va fi înlăturat și că PNȚ își va încheia rândurile.**

Gr.lunian / 4 oct.'32

#Conversesiunea GGMironescu=înfrângerea conversiunii de drept

Proiectul lui GGM , "sub o înfățișare blajină " , "având aerul că cuprinde o simplă amânare " ,În fond reprezintă "**o restrângere a legii Argetoianu "** , "**o înfrângere a conversiunii de drept "** . Proiectul este "**o greșală, o abatere de la Programul PNȚ "** ,mai grav ,"**o abatere de la angajamentele față de alegători** , pe baza cărora am primit mandat de deputați."

...Iuliu Maniu -inițiatorul legii

-**lunian**:"Inițiatorul acestui Proiect este **onoratul președinte al partidului nostru, d.Maniu.**

-**Voci PNȚ** : **Trăiască d.Maniu !**(apaluze prelungi, bravo , la pNT)

-**lunian**:[**citând opinii ale lui Maniu,privind interesele naționale:<A venit momentul să ne convingem că prima cale [ajutorul străin] nu ne duce la succes >**]

De acord cu d. prezident vă rog să **constatați că drumul bătătorit nu ne-a dus la lumină.**

...Legea GGM este imorală

[**oferă date, cifre, face eforturi să spargă coeziunea majorității în jurul guvernului ,să o determine să respingă legea GGMironescu**]]

-**lunian**:**Proiectul dvs este deja condamnat , respins.**Se poate , totuși, ca GGMironescu să obțină numeric votarea legii .**Lipsa de valoare morală a legii ,nu va putea fi contestată.**

"Nu trebuie să uităm un lucru :**noi ne aflăm aici , majoritatea aceasta compactă, beneficiari ai unei dispoziții imorale ,din legea electorală !** (ilaritate, aplauze la opoziție)

-**D.Mann** (preot, PNȚ, ardelean):**Dle lunian ,nu este imoral ce faci dta ,fiind din majoritate , să vorbești așa cum vorbești ?**

-**O.Goga** : Dle lunian , te dă afară popa Mann ! (ilaritate)

-**lunian** :Dle Mann , mă surprinde întrebarea dvs.**Sunt înăuntrul partidului și rămân înăuntrul partidului "**(aplauze la PNȚ)**pentru că sunt cu Programul și sunt înăuntrul Programului ... "** (apaluze , bravo , la PNȚ)

-**I. M. Leon** : Ardelenii nu aplaudă !

-**Gr.lunian** : ...**rămâne în afară de partid cine rămâne în afară de Program.** [.....]

Suntem un partid politic, adunați pe temeiul unui program "**Apăr aici și acum , ca totdeauna , "aceeași convingere democratică ce m-a adus în acest partid [.....]**

M-am înfățișat în alegeri cu un Program , aici apăr acest Program.Îl voi apăra cu tăria convingerilor și în contra oricăror împotriviri Vom merge înaintea alegătorilor și ei vor hotărî dacă suntem sau nu suntem în partid "(aplauze la unii PNȚ și la toată opoziția) [.....]

#Cauze și consecințe ale crizei economice

[**analiza cauzelor economice care au dus la criza actuală - vezi la **fișier Economie****]

Virulent atac **contra politicii economice a unor state, prin spolierea altor state prin împrumuturi** ;
Virulent atac **contra experților străini** ;
pledoarie pentru restabilizarea leului , prin inflație

...Stabilizarea defectuoasă a leului

[**LD:Aici începe divergența** dintre **GGMironescu** și experți ,pe de o parte ,și **Gr.Iunian** și alții , pe de altă parte .**GGMironescu** (și experții) consideră că sit. se datorește exclusiv situației reale a țării și necesită reducere de personal, economii mari, urcarea impozitelor .]

-**Iunian**: "Eu am avut norocul **de a nu fi sfătuit ,de a nu fi influențat** în argumentări cu farmec de limbă străină ,și **cred că cauza răului este alta ."**

≠Soluția :restabilizare, devalorizare

[**LD:De aceea** , pledează pentru restabilizare , prin devalorizare .[Este contrat de Penescu ; este sprijinit de Lupu, Goga, ACCuza]

Trebuie găsit un mijloc de apropiere a valorii bunurilor de valoarea creanțelor .

Pentru asta există **2 căi :devalorizarea monedei și devalorizarea creanțelor**

GGMironescu a răspuns lui George Brătianu că **menținerea monedei este o problemă de o valoare egală cu apărarea graniței** (ilaritate la opoziție) și **dorește chiar și sacrificiul vieții noastre pentru menținerea stabilizării .** (ilaritate la opoziție)

#Experții străini –nu cunosc realitățile românești

Experții și-au făcut datoria cu obiectivitate ,cel mult **cu o deformare profesională**, deoarece mulți sunt teoreticieni ! Dar au stat prea puțin în țară **și n-au putut recunoaște realitățile noastre**.**Tardieu** , prim ministrul Franței , în Parlamentul francez (4 dec.1930)ocupându-se de sit economică europeană ,Germania ,Italia, Anglia , Eoropa Centrală , Orientală ,ajungând la România spunea : **< Vă voi arăta , mai ales, țările agricole, neavând decât un singur articol de export ,ca România, și care nu-l mai exportă.Vă voi arăta că grâul românesc ni se vinde cu 50 de franci quintala ,atunci când la noi se vinde cu 160 de franci .**

Vă voi arăta datoria țaranului, apăsând greu mai puternic decât valoarea pământului.>

...Cum vin astăzi experții să ne ceară ce ne cer ? Ne-am bucurat noi de vreo favoare , de vreun sprijin ? Numai din pricina noastră am ajuns aici ?

(aplauze prelungite la opoziție și unele bănci PNT)

Un parlamentar francez , sprijinind contingentarea ,spunea **<Un singur lucru contează în momentele de criză : protecția muncii franceze .>**

Oare limbajul acesta **ne este interzis numai nouă ?De cine și cu ce dreptate ?**

-**Voci opoziție** :Foarte bine !

-**Iunian** :**Nu avem noi voie să ne facem legiferările lăuntrice , să ne apărăm interesele naționale ?!**(aplauze, bravo, la opoziție)

Am examinat, cred, suficient ,cauzele situației în care ne aflăm ,pentru ca să **mă simt îndreptățit să resping constatările experților ,că noi am fi făcut o gospodărie rea,** care este singura sorginte a situației în care ne aflăm.

-**Aurel Vlad** : A fost bună gospodărirea ?

-**Iunian** :**"Am greși dacă acceptăm acest ajutor " tehnic " :condițiile sunt inacceptabile , pentru că presupun un control efectiv al străinilor , a capitaliștilor străini, asupra administrației noastre publice...**

-**ACCuza** : Îl respingem !

-**Iunian** : un sentiment de îndreptățită demnitate națională **ne interzice să primim o asemenea sugestie "** (apaluze prelungite , "bravo " , la opoziție și la unii PNT) [.....]

#Împrumuturi externe oneroase

"Și totul pentru ce ? **Împrumuturi** ? Dar asta ar fi o și mai gravă greșeală ! **Împrumuturi oneroase am mai avut noi !** Și nu vom obține altele !

-**C.Argetoianu** : Norocul nostru dacă nu obținem !

-**Iunian** : Ce a fost împrumul din 1931 ? **O nouă povară pe bugetul țării.**Atât și nimic mai

mult , cu toate bunele intenții .Ce a fost contractul drumurilor?- **o operație grea, împovărătoare !** Ce s-a ales cu Creditul Agricol ?- **Condiții grele impuse !**
Nu mai vrem , nu mai trebuie împrumuturi ! "
Gr.Iunian /4 oct.'32

15.v.)C.I.C.[Dinu]Brătianu(PNL-1) - la Conversiune,4 oct. '32

(DAD, MO 43, șed. Din 4 oct.'32, p. 1696- 1701)

[LD :atenție ! de la aceste poziții - se susține - **i s-a tras lui Duca !**

Atenție ! **Consens principial PNT-PNL** în această problemă.**Dar nu calea aleasă** de guvern și PNT].**respectarea angajamentelor** ptr. străinătate ; **politică economică interdependentă** de rel. economice -financiare mondiale Vezi pe larg la **fișier PNL-1**]

▣Interdependențe economice și politice

-IGDuca (intervenții)

▣Datoria externă

-ICBrătianu : "Ce s-ar întâmpla **dacă nu plătim datoria externă ?** Mulți consideră asta ușor : **ne degrevăm de 6 miliarde !** Dar **putem noi să nu plătim ?** Suntem noi o țară , **atât de consolidată politicește , încât să facem abstracție de toate celelalte ?**

-ACCuza : **Amânăm plata** , nu o suprimăm !

-CICBrătianu : "Asta este altceva ! **se poate face cu consimțământul creditorilor** , nu cu inflație .

-IGDuca : "Aceasta se poate obține printr-**o politică economică sănătoasă** , internă [.....]
Nu cu anarhia financiară de astăzi .

-CICBrătianu : Acum, pe plan mondial, **țările au recurs la contingetare** : asigurarea unei cote de import cu țara cu care se fac legături economice !

De la clauza "națiunii celei mai favorizate "s- a trecut la această contingetare **care depinde de bunăvoința țărilor importatoare .**

De aceea **exportul nostru depinde de relațiile economco-financiare și politice** cu diverse țări. **Oricând ni se pot închide debușeele** , fiind siliți să trăim închiși în propria noastră țară .

Putem noi rupe relațiile politice ,care sunt legate cu cele economice ?Toate statele ,când își reglementează problemele politice ,încep cu reglementările economice.

Noi, **dacă tulburăm relațiile economice , mai putem conta pe sprijinul politic** ,din ce în ce mai greu de obținut ?

-ACCuza : Nu văd prea bine sprijinul.

-Voce PNT : **Este foarte mare !**

-dr Lupu : Nu confundați statul cu comerțul !

-CIC Brătianu : Dvs credeți că **vrăjmașii noștri** , dacă ne-ar ști cu relațiile slăbite și nesprijiniți , **nu ne-ar ataca ?**

-Goga : **Integritatea teritoriului nostru nu este un comerț de schimb !**

-Voci PNT : Dar n-a spus nimeni asta !

-CICBrătianu : "**Interdependența politică este legată de cea economică în acest moment și toate țările pun chestiunea economică înaintea chestiunii politice "**

Prima condiție a unei economii sănătoase este un **buget echilibrat.**

A doua condiție : **balanța comercială echilibrată.**

Cum s-o faci echilibrată,dacă ești în conflict economic cu țările care îți asigură această balanță ?

Se mai cere și **concursul mării finanțe internaționale !**

Mica noastră circulație monetară cum poate fi menținută pe piața internațională ?

Să nu avem o idee prea exagerată față de puterile noastre financiare și economice !

CICBrătianu

▣Conversiunea=lege economică folositoare, echilibrată

[Atenție LD : fără echivocuri ! direct : **ajutorarea debitorilor mari ; ajutorarea creditului**]

"**Agricultorii debitori sunt într-o situație grea și trebuie ajutați.**

Agricultura -principală ramură a României - **nu poate fi lăsată să se ruineze** ,când criza agricolă se dovedește de durată.

Dar acest echilibru trebuie făcut **printr-o lege economică folositoare.**

Nu ca legea Argetoianu care duce la ruina completă a creditului ,dl.Argetoianu spunând că creditul este deja ruinat.Este ca și când un doctor , la căpătașul uii bolnav , nu-i mai dă medicament **ci otravă , zicând că și așa o să moară !**

În toate țările **debitorii sunt ajutați ,fără a distruge pe creditorii lor !"**

-PNL:Finanțarea conversiunii

"De aceea **PNL a insistat** ,și la Legea Argetoianu,că **este nevoie de finanțarea Conversiunii Noi am propus :**

-**Ajutorarea debitorilor cu dobânzi mari ;**

-Reparația pagubelor pe seama creditorilor ,făcută **cu discernământ ;**

-**Instituțiile agricole , băncile populare , Creditul Funciar Rural , Casele de credit agricol, au portofolii agricole 100 % .**Ele , care au ajutat cel mai mult agricultura , **nu pot suferi cel mai mult ,nu edrept ! Trebuie să ruinăm aceste instituții ? Desigur că nu, ar fi o mare nedreptate "**

-PNL:Respectarea contractelor

Mai este și principiul respectării contractelor , a angajamentelor .

Nerespectarea lor ,are un efect fatal asupra încrederii , atât în interior cât și în exterior .

Asta duce , inevitabil, la **fenomenul ascunderii banilor, la exportul de capital, plasarea în devize străine .**Să nu vă mire că străinătatea a reacționat contra Conversiunii noastre !

Este vorba de **aceeaș neîncredere :cum să se mai acorde credite unei țări care nu-și onorează angajamentele !?**De aceea , nimeni nu mai vrea să-și plaseze banii la noi !

Este destul să asanezi debitorul ? Nu ! **"Trebuie să menții creditul, pe viitor "**

Să respecti contractele , angajamentele .Să dai încredere capitaliștilor.

O țară nu poate trăi fără credit.

"O țară care-și distruge creditul intern și extern , este o țară destinată morții "

-PNL:nu iertarea, ci convertirea, rezolvarea datoriei

-**CICBrătianu** :Sigur că **este nevoie de convertirea datoriilor .Conversiune nu înseamnă micșorarea datoriei ,iertarea datoriei , ci prelungirea ei ,dintr-o datorie cu dobândă mare ,pe termen scurt ,într-o datorie cu dobândă mică, pe termen lung.**

PNL a înscris în Programul său , încă din 1930, acest lucru."

-PNL: nu va vota legea

-**CICBrătianu** :**Rezolvarea , nu amânarea .**

Ori Conversiunea GGM nu rezolvă, ci amână ! PNL nu va vota Legea GGM

Dvs sunteți ca omul de pe mal care trebuie să scoată **piatra aruncată de altul în gărlă !**

Vă țin pe acest mal oarecari curente din partidul dvs.

Nu puteți scoate piatra din gărlă ! "(aplauze prelungite la PNL)

CIC Brătianu / 5 oct.'32

15.x)Dinu Simian (PNȚ) ,discurs la Conversiune , 4 oct.'32

(DAD, MO 43, 4oct.'32, p. 1679- 1684)

≡**Pledoarie ptr.conversiunea Argetoianu**

[**LD:observă varietatea de opinii la țărăniști.]**

Nu a fost județ din Țara Românească în care să nu se fi demonstrat că **starea de spirit impunea Legea Argetoianu. Gh.Tătărescu, O.Goga** vorbeau de o stare ... prerevoluționară.

Acum este o liniște perfectă, dar nu senină, care stăpânește România .
Și cauzele produc aceleași efecte în toate partidele : PNL, PNȚ, parlamentul întreg .
-Oct.Goga (PNA) : Este normal , căci este ca și cum ar fi un război ,trece granițele unui partid

«Situatie prer evoluționară !

-D.Simian : Suntem de perfect acord, dle Goga . Aici este o problemă care nu aparține unui partid .(aplauze la opoziție și pe unele bănci PNȚ) Este o problemă care depășește intențiile bune ale ministrului de Finanțe , GGMironescu . [...] **Mi-e teamă că o greșeală cât de mică , poate să verse paharul**(Întreruperi la PNȚ) Să nu ne înșelăm ! **Suferința este așa de mare , așa de adânc pătrunsă în sufletele tuturor , încât o picătură de otravă poate să producă efecte și consecințe incalculabile "**(aplauze la opoziție și pe unele bănci PNȚ)

Să dezbrăcăm chestiunea Conversiunii **de poziția politică pe care o are azi** .(aplauze la opoziție , strigăte de bravo) **să o ridicăm la rangul de dogmă** , să salvăm ce avem de salvat pe tema Conversiunii .Se pare că **se ciocnesc acum zeii, uriașii** , încât ți-e teamă !

Unii fug de discuție, alții vor fugi de la vot . (aplauze la opoziție și pe unele bănci PNȚ)

Pe mine nu mă interesează lupta dintre uriași .Mă interesează **lupta dintre 2 concepții politice , dintre 2 lumi !** Un ilustru avocat al baroului Ilfov , la un moment dat , i-a spus lui Ionel Brătianu că exproprierea subsolului este o greșeală , că nu se poate face face. Atunci **Ionel Brătianu l-a spus : < În chestiunea exproprierii eu pot merge doar înainte ; nu pot merge înapoi .>**

... La fel, dacă s-ar face reforma electorală, **nu s-ar putea merge înapoi ...**

...La fel , cu Conversiunea, **nu se poate retrage ce s-a dobândit , cu nici un pas înapoi !**

/Nu va vota proiectul GGMironescu

... **De aceea , el nu va vota actualul proiect .**

D.Simian / 4 oct.'32

15.z.)Al.Ceaușeanu (PNȚ),discurs la Conversiune, 5 oct.'32

("Dimineața " , 5 oct.'32)

[LD :**țărănist -manist** sui-generis,cu țintă critică îndreptată contra Vechiului Regat.

Un altoi de țărănism îndreptat contra bancocrației din Vechiul Regat, identificată cu PNL ,care a vrut să acapareze toate bogățiile din Ardeal, prin formula "**prin noi înșine** " .

Apără legea de pe un fundament "**țărănist-radical** " când e vorba de Vechiul Regat ,schimbă tonul ,devine "**liberal**" ,sau "**agrarian** "când e vorba de Ardeal.]

«Legea GGM

"Socotește că **legea este necesară, din p.d.v. social**. Ca majoritatea ardelenilor,el este , din convingere ,**susținător al legii , pentru că și în Ardeal sunt mulți debitori**.

Dar să se facă deosebire între debitorii "muncitori de pământ " și ceilalți."[.....]

Respinge argumentele lui Lunian, pentru restabilizare.[.....]

Consideră că **legea GGM are tocmai acest merit va înlesni reconcilierea dintre creditori și debitori ,înlăturând intervenționismul brutal al statului ."**

...Debitorii cinstiți / debitorii pirați

...În Ardeal, sunt peste **500.000 de debitori** , cu un total de **3 miliarde lei datorii**.

Dar , la asanarea judiciară , **sunt 211 inși cu datorii de 4 miliarde**,adică ei **au mai multe datorii decât acea jumătate de milion de debitori agricultori !**

"Împotriva acestor **pirați ai conversiunii ,ne ridicăm cu toată hotărârea** ."

Discursul ardeleanului **Ceaușeanu**,a fost revelația unui frumos talent oratoric .

Deși a vorbit cu un pronunțat accent ardelenesc, folosind expresii și turnuri de frază dialectale, el a impresionat Camera prin soliditatea argumentelor, și prin elanul cu care a făcut-o .

#Banca Agriculturii Românești

PNȚ a recunoscut teribila primejdie a crizei financiare , încă din 1929.

La 20 aug.'29 ,a înființat Banca Agriculturii Românești, dar ea nu poate ființa, din lipsă de credit ,deoarece instituțiile de credit "nu erau la dispoziția partidului de guvernare " În mai 1931, Argetoianu constituie această Bancă în scopul asanării datoriilor agricole. Banca are un capital de 42 milioane (de la stat) și 12 milioane (de la alte bănci) Dar ,activitatea băncii este, deocamdată, pur statistică.

! Salvarea Băncii Marmorosch Blank

[LD: atenție la învinuirile reciproce privind cointeresarea duplicitară, indiferent de culoarea politică ! Încep demascările cu Marmorosch Blank și ajung la... Argetoianu, Vaida , Lupu !]]

Faimosul Fond J (din împrumutul din 1931) ,destinat Băncii Agriculturii Românești , ia calea Băncii Marmorosch Blank ! (unde Argetoianu era în Consil de administr)

A făcut tema unei răsunătoare **interpelări în Parlament** în care s-a relevat că **Banca Blank** a profitat de pe urma politicii **guv.lorga -Argetoianu , cu 4 miliarde ,** sustrase de la funcționarii și pensionarii !Deci d.Argetoianu, în loc să rezolve problema creditului agricol, a salvat bănci private !

-**G.Ștefănescu-Goiceanu** :Vrem să știm numele tuturor membrilor din Consiliu de administrație.

-**TVOrghidan** : Luați dările de seamă și bilanțurile

-**Al.Aciu** : Au fost și membri de bună credință. Dr Lupu a profitat mai mult decât alții .

-**dr.Lupu** :Mai mult a profitat d.Vaida !

[Se trece la alt subiect, la Conversiune, încât nu mai aflu cine erau cointeresații de la Marmorosch Blank !]

▣Bancocrația PNL:" Prin noi înșine !"

[LD:1 mat.2007:uneori ajung la exasperare .Nu pot să mai scriu cu obiectivitate.Când citesc asemenea rânduri,mă trezesc că urăsc acest neam, că urăsc ardelenii,că urăsc basarabienii , și și că nu meritau acești români nici Românie Mare , nici împrumut , nici vot universal, nici democrație .Atâta rea credință , atâta ură , parcă nu am găsit nici în documentele ilegaliste ale PCR .Ba da ! În acele documente așa se vorbește despre "teritoriile anexate" de România imperialistă .]

Războiul economic mondial nu se duce cu arme sângeroase ,dar are victime și jertfe.

În acest război,poziția țării noastre este tragică pentru că la conducerea statului s-au impus concepții care nu cadrau cu dezvoltarea firească a țării [...]

Ne aducem aminte de **formula magică națională < prin noi înșine >**,de acea formulă autarhică, în dosul căreia , noi, ardelenii,știam că se ascunde expresiunea

bancocrației .Scopul era ca toate bogățiile din provinciile alipite să fie acaparate , ca , într-un decurs oarecare , să se țină aceste provincii sub cnut vreme suficientă pentru înstăpânirea bancocrației și la noi , în provinciile alipite,aducând cu sine imoralitatea de a culege 30-40 % dobânzi pe spinarea agricultorilor "

(Aplauze prelungite la PNȚ)

Ceaușeanu / 5 oct.'32

15.y.)6 oct.'32.Consfătuirea parlamentarilor PNȚ:Conversiunea !

Apelul lui **Maniu , Vaida, Mirto, Bonțescu.**

("Dimineața " , 7 oct.'32)

[Ședința se ține la ora 15, după amiaza , înaintea supunerii legii la vot]

-Luliu Maniu :

▣Majoritarii:Votarea conversiunii !

"Necesitatea consfătuirii de astăzi stă în aceea că trebuie să hotărîm o atitudine clară a majorității parlamentare ,în fața situației extraordinare create prin lupta foarte puternică a opoziției față de conversiune.

Eu cred că nu e necesar să arăt mai de aproape pentru care **trebuie votat proiectul**.
Atît țin să spun : **se impune o absolută solidaritate și disciplină** în jurul proiectului pentru
modificarea conversiunii ,impus de necesitatea vremurilor grele prin care trecem.

-Aurel Vlad

#Respinge conversiunea

[LD : rezultă că ajunge deputat prin alegeri parțiale , unde a trebuit să lupte cu calomniile contra
lui Boilă ;**apără interesele creditorilor**, deplasînd pe umerii statului ajutorarea debitorilor.

Pledoaria lui ,mi se pare de bun simț, realistă , dar]

Și-a spus cuvîntul în oct.'31. În alegerile generale recente ,**n-a susținut legea și a pretins
abrogarea ei.**A susținut că **statul trebuie să ajute debitorii**, fie săteni, fie orășeni.

Legea conversiunii trebuie să aibă 3 condiții :

să fie constituțională ,să nu aibă principii bolșevice,și să nu distrugeă creditul.

Conversiunea "de drept " ,nu se poate menține , pentru că **distruge creditul.**

Proiectul GGM nu este suficient, pentru că **nu asigură creditul .**

"Deci **nu-l pot vota** , hotărît să trag toate consecințele din votul meu."

-Voce : " Sunteți majoritar ! "

-Vlad : "**Dar majoritatea s-a creat și grație concursului meu**, fără care guvernul n-avea prima .
(Murmure, proteste)

Încă înainte de venirea experților (sept.) , și-a fixat punctul de vedere ; **experții au avut același
p.d.v.ca el"Dvs , din rațiuni electorale și apreciînd greșit partea socială , ați luat un**

p.d.v. greșit . Sunt ferm convins că masa electorală , dacă ar fi informată , ar da 60% contra
legii. Nu-i exact că toată țărănimea este pentru proiect. **Se exagerează numărul datornicilor; o
pătrime din gospodării, n-au datorii deloc ;[dă și alte date în aceeași idee]**

Conversiunea de drept va aduce nedreptăți și ilegalități.

În Ardeal, un țăran cu 10 jugăre are o avere de 3-700.000 lei ; prin urmare , la o avere de
500.000 lei,are o datorie de 20.000 lei , și acum i se iartă 10.000 ? !

**" Dar toți creditorii , nu numai băncile, dar și acționarii și deponenții și debitorii neagricoli,
necăzînd sub conversiune, vor fi distruși , provocîndu-se criză.**

Sunt 1.500.000 deponenți la băncile populare ;la "Albina" numărul deponenților este egal cu al
datornicilor. **Asanăm mai puțini oameni decît lovim .**

**Ce dreptate este ca datornicului să i se ierte jumătate din datorie ,distrugeînd toată averea
unui deponent ? [...]** **Vor fi loviți cei ce au economisit -elemente de valoare - și protejați
risipitorii.** Nu numai cei bogați sunt creditori ; [...] Recunoștința celui ajutat este rară; dar cel
lovit îți va fi dușman toată viața.Regret că sunt atît de angajat în punctul meu de vedere , încît **nu
pot vota proiectul."**

-Al.Vaida Voevod

▣ Necesitatea votării

Mulțumește lui Vlad că a făcut o mărturisire , și nu a adus "procesul" în Cameră.
Recapitulează evenimentele din ultimile 6 luni.

...democrația și disciplina

Este recunoscător muncii deputaților,"**Dar se arată simptome de descompunere , în numele
ideilor democratice .Partidul socialist are disciplină rigidă.** În cadrul partidului se discută idei,
dar ,după fixarea unei tactici,nu mai există abateri (aclamații) E ușor să faci critică.

Dar, ori te ridici la jertfa în interesul colectivității, ori n-ai ce căuta în viața politică.

Pînă acum s-a permis să se discute , dar pe viitor fiecare să țină disciplina, altfel suntem o turmă
anarhică.

#Conversiunea Argetoianu

" Avem în fața noastră legea conversiunii. În mod **frivol și cinic s-a aruncat legea** în Parlamentul lorga ;s-au adus tot felul de dispoziții , după interesul fiecăruia.

▣Conversiunea PNȚ

Noi am moștenit-o astfel. Legea a fost făcută **fără date statistice** .**Guvernul de alegeri** a dispus să se procure date ,și le-ați văzut la **megalontosaurii șarlataniei naționale** . " Se puteau face obiecțiuni , deși s-au pierdut nopți studiind chestiunea.Cunoștea obiecțiunile lui Aurel Vlad.**Dar.... " Noi reprezentăm întreaga națiune și clasele burgheze ,dar trebuie să ne gândim mai întâi la elementul țărănesc obijduit**.**Abia apoi vom căuta să îndreptăm și mizeriile debitorilor orășeni**.
Vor pierde și unii și alții.Vor cădea 5, ori 25 % din cei citați de dl Vlad.Dacă noi acceptăm *legea Argetoianu* ,sau amînăm pe a noastră, **găseam nenorocire jos și șarlatanie , sus**. [exemplifică]
Trebuia să prezentăm legea.Legea mai are lacune.Aplicare va arăta ce mai trebuie de îndreptat.**Dar trebuie s-o isprăvim mai repede**.Corecturi se pot face. Se pot face ameliorări.
" e datorie de partid să fie votată. [...] unde ajungem dacă fiecare ia atitudine contra **disciplinei de partid ?**Am compromite posibilitățile constituționale.[...]**Dacă** nu vom proceda astfel,**trebuie să vie alții mai disciplinați decît noi să guverneze** .[.....]
Vă rog să votați și să stăruiți să se voteze legea, pentru a face dovada disciplinei " (aplauze, aclamații)

-Ed.Mirto:

▣Votați legea !

[LD :aluziv și insinuant el le arată ardelenilor **"vărguța " solidarității.Are și o doză de șantaj în apelul lui.Dar are un p.d.v. țărănist !]**

Prezența lui în guvern a fost realizată telegrafic.Vaida l-a întrebat dacă să primească guvernul. A spus da,și a promis concursul ,fără să pună vreo condiție ;a urmat pilda lui Vaida.[.....]
Eu **sunt în ramura țărănească** din primele zile. Le spun **prietenilor** cu care am pornit la luptă că **avem capital în partid**, din sănătatea noastră.Avem în fruntea guvernului, simbolul cavalerismului.**Să ne înăbușim divergențele**.Ele vor putea fi satisfăcute la momnetul necesar. Nimeni din conducere nu se va opune.Dar pînă atunci, d.**Vaida Voevod să simtă că cuvîntul nostru de solidaritate e sfînt.Votați legea în unanimitate ! "** (aplauze)

Victor Bontescu :

▣Ardelenii vor vota legea !

[LD : nu se poate nega că ardelenii,urmau cu devotament pe Maniu și Vaida ...

Vorbește în numele grupului ardelean.**Între ardeleni , se pronunță adesea deosebiri de vederi și convingeri ;"** dar sunt sigur , cum au fost și conducătorii noștri că **solidaritatea noastră e ca granitul munților noștri**.Stînca se compune din deosebite grăunțe , dar sudate de mii de ani.Solidaritatea noastră este rezultatul oprimării de veacuri .

Dacă în guvernare întîmpinați o critică, să nu vă îndoiiți de solidaritatea și disciplina noastră.
În Ardeal, noi am fost hărțuiți ca lupii ; de aceea suntem și individualiști , dar și solidar, ca și dvs .
-Mirto : **Vom dovedi că vă întrecem** .

-**Bontescu** : **Cînd ne exprimăm o părere , este o convingere**.Noi nu suntem conduși de interese personale.**De aceea pot spune că tot partidul va fi solidar cu dvs**.**Fiți siguri de solidaritate "**

-Iuliu Maniu:

▣Vot de încredere lui Vaida .

" Impresionat de solidaritatea dvs ., doresc d-lui Vaida succes și în această împrejurare, pentru a duce legea la sfîrșit.**Partidul nostru îi va da votul cu toată încrederea și însuflețirea "**

*Notă. Grup Grigore Iunian .

După consfătuirea majorității, **amicii lui Iunian s-au arătat deprimați**. Ei au fost surprinși de căldura cu care Mirto a pledat pentru proiectul guvernului .

Unii , la apelul de disciplină , **au anunțat că se vor supune**.

Alții, se mențineau la punctul lor de vedere, **hotărâți să voteze "contra "** .

Pe culoarele Camerei, s-a discutat mult efectul pe care **rezistența grupului Iunian îl va avea asupra unității partidului**. Numeroși **fruntași** se sileau să convingă și pe unii și pe alții ,că **această unitate trebuie păstrată cu orice pret**.

Amicii lui Iunian, însă spuneau că ,în urma celor petrecute ,**menținerea unității va fi dificilă**.

Se făceau **poantaje** pentru a se ști cîți parlamentari rămîn în jurul lui Gr.Iunian.

(Cf."Dimineața" ,7 oct.'32)

16.a) **Pompiliu Ioanițescu** (raportor),-concluzie **la Conversiune** , 6 oct.'32

I.G.Duca , replică.

("Dimineața " , 7 oct.'32 Foto **Pompiliu Ioanițescu**)

(DAD, MO 44, 5 oct.'32, p. 1720- 1722; 1731- 1739)

Pomp.Ioanițescu / 6 oct.'32 , retro ' 28 -'30

▫ **Stabilizarea** / ▫ **Criza** / ▫ **Experții străini** / ▫ **Misiunile economice ale lui Madgearu** /

▫ **Conversiunea=lege PNT**

Ministrul Finanțelor a fost criticat ,**ca unul din cei "trei mușchetari "** ai legii.**"Legea este a PNT .Ea trecut prin comitetul lui executiv și a fost aprobată, iar ministrul de finanțe a fost acela care , în Parlament, trebuie să o susțină.**

() **GGMironescu**

În țara noastră **nu se recunosc meritele niciodată**. Totuși, meritele reale nu pot fi niciodată întunecate și vor fi recunoscute ,acum sau mai târziu,Ei bine,**dl Mironescu are multe merite** . Este un om căruia nu-i place vorba multă , dar care muncește continuu și cu rod pentru statul al cărui ministru de finanțe este.**Dacă primește atacuri nedrepte , d-sa nu le dă nici un fel de importanță** ,ci continuă a munci înainte.

/Scopul legii :**înlăturarea profitorilor**

Dacă PNT aduce acest proiect de lege, o face cu conștiința că într-adevăr **este util țării acesteia**, că **este cu totul democratic** , **pentru că urmărește înlăturarea profitorilor**, de la conversiunea și asanarea agricolă. Și atunci , cînd scopul este acesta , nimeni nu poate să spună că acest proiect n-ar fi democratic. [...] Nu este vorba să scăpăm proprietatea mică numai astăzi de datoriile făcute. [...] **Acum are toate cifrele , își cere scuze că nu le-a avut la Raport** :

[LD : **nu conta pe aceste cifre; alții dau alte date !**]

Cereri de conversiune , 16.000 debitori ;datorii : 15.073.000.000 lei

Mari proprietari : 221 ; datorii : 4.107.807.000 lei

Debitori țărani : 11.611; datorii : 2.180.000 .000 lei

[**Citează cereri de conversiune nejustificate** : -**Paula Tailler** (hotel " Traian " , Iași) : cu o mică proprietate agricolă , a cerut conversiune pentru 59.116.000lei ! ;**M.D.Câmpeanu** (Dâmbovița) : 64.000.000 lei ! - **G.G.Ionescu** (proprietar Athene Palace) ,cu 130 ha pământ, cere asanare pentru 187.000.000 lei !]

Conversiunea pentru țărani este un mare beneficiu.

Îmi pare rău că PNL, care n-a criticat proiectul de Conversiune [Argeloianu] vine acum și-l combate din punctul de vedere al formelor.Ceva mai mult, face recurs la Înalta Curtea de Casație, cerînd acolo să fie declarată lege anticonstituțională...

-I.G.Duca (intervenție în discurs)

▣ Conversiunea

[LD : atenție ! apără interesele instituțiilor de credit , ceea ce făcea și ardeleanul Aurel Vlad, și bucovineanul D.Moldovan , membrii ai PNT]

" Partidul național-liberal **nu a atacat legea ca anticonstituțională.**

Sunt instituțiuni [ex.Creditul Funciar Rural] ale acestei țări **cari se cred imediat și direct lezate în interesele lor și **nimeni nu le poate împiedica** ca să se adreseze justiției, pentru a apăra ceea ce socotesc ele ca drepturile lor.**

-**V.Beldie** : dar ce a susținut d.Dinu Brătianu, în Parlament ?

-**IGDuca** : dta vrei să faci o intrigă care nu prinde .

-**V.Beldie** : Vrem să știm care este poziția dvs față de această chestiune ?

-**IGDuca** : " Situația noastră este foarte clară: **noi am apărat proiectul d-lui Argetoianu**, pentru că **s-a dus în această țară o campanie hotărâtă** , aș putea spune **o campanie perfidă** , **contra noastră** , zicînd **că noi suntem contra principiilor conversiunii**, noi care avem pretenția de a fi fost **cei dinții cari în programul nostru am preconizat această conversiune**. Atunci **am hotărît să votăm legea domnului Argetoianu** , **ca un vot de principiu**, **ca să nu se mai poate specula de nimeni că suntem în contra conversiunii datorilor agricole.**

Dar , în mod cinstit **am explicat și motivat că** , așa cum este **legea întocmită în amănuntele ei**, **nu va putea să rezolve în mod satisfăcător problema și** că **rămîne guvernului următor sarcina să o cerceteze.**"**Că am avut dreptate**, se vede astăzi , **fiindcă primul act de guvernămînt pe care dvs îl îndepliniți este să modificați această lege** , **cu toate că ați colaborat înainte la eleborarea ei.**

Azi, veniți cu un proiect de lege care , după noi, nu rezolvă nimic.

După infinite pertractări , v-ați oprit la **formula următoare : amînăm chestiunea pentru 18 luni, fără ca nimeni dintre noi să știe , și nici dvs nu știți, ce se va face peste 18 luni.** Atunci noi zicem : **această soluție nu corespunde nici intereselor debitorilor , nici interesele creditorilor, și nu rezolvă întru nimic problema**, așa încît , **nu putem să aprobăm proiectul dvs de lege."**

Prin urmare , **întreg partidul liberal** , fără deosebire , - și-mi pare foarte rău că **domnul Dinu Brătianu** , care este cam indispus , **a trebuit să părăsească astăzi Bucureștiul** , pentru că **el trebuia să facă aceste declarații în locul meu- întreg partidul liberal , fără nici un glas discordant , a adoptat și susține această atitudine."**

IGDuca / 5 oct.'32

...Dinu Brătianu /Creditul Funciar Rural

Cît privește **Creditul Funciar Rural**, d.Dinu Brătianu **nu este stăpîn la această instituție.**

D.Dinu Brătianu **este un mandatar** la Creditul Funciar Rural, care este **o instituție care are anume interese de apărat** .Și așa fiind, nu este nici o contradicție în atitudine.

Dar afară de asta, **Creditul Funciar Rural nu atacă la Curtea de Casație legea , în totalitatea ei, ca neconstituțională.**

-**VGBeldie**: Atacă principiul legii !

-**IGDuca** : Nu ; **declară anticonstituționale numai dispozițiile speciale privitoare la Creditul funciar rural ,care se bucură de peste 50 de ani de un anume regim.** Aceasta este realitatea.

Deci d.Dinu Brătianu **nu poate**, ca mandatar al tuturor celor cari sunt interesați în această instituție , **să refuze apărarea drepturilor lor** , și , de altminteri , **cine sunt acești interesați ?**

Toți proprietarii ,cari sunt împroprietăriți la această instituție, care nu este o instituție capitalistă, ci mutualistă și toți deținătorii de titluri ; și aici , eu vă reamintesc, cîți minori, cîte văduve, au averile lor consemnate , prin lege chiar, în aceste titluri , la Casa de Depuneri.

Nu poate el ca mandatar al tuturor acestor interese, care crede că sunt lezate prin articolul acela special, nu prin întregă lege, să nu se ducă să-l apere ? De altminteri, **Curtea de Casație se va rosti dacă, în adevăr, este sau nu constituțională dispoziția legii.**

-**V.G.Beldie** : Nu este vorba de ce va decide Curtea De Casație, ci de atitudinea dlui Dinu Brătianu.[.....]

-**IGDuca** : Dar cînd **prezentați spectacolul pe care-l prezentați** de cîtăva vreme, cînd de două luni de zile **ne țineți aici** , pentru că nu puteți să elaborați un proiect de lege, din cauza **nesfîrșitelor**

discuțiuni și divergențe de principii, care există în rîndul dvs., **cînd prezentați spectacolul atîtor contradicții**, nu căutați la alții, la care nu există.

-Pomp.Ioanițescu : Eu am făcut aluzie la acest proces, pentru că îl știu din Palatul Justiției, și **sper că acei care au atăcat legea nu vor dobîndi cîștig de cauză.**"

-Pomp.Ioanițescu (continuare)

▣ **Constituționalitatea Conversiunii**

[LD : oare cum pot susține așa ceva ?!]

" Cît despre chestiunea că noi am avea o situațiune, care ne-ar pune în imposibilitate de a lucra în Parlament, **aceasta nu este adevărat**. Nu PNȚ este cel care lungește discuțiunea **ci minoritatea din acest parlament.**

" Cred că **această legea este constituțională**. Dacă altele, mult mai puțin importante și mai intervenționale, au fost declarate constituționale, **nu se poate ca această lege**, care privește atîta lume, **să fie neconstituțională.**

Eu îmi permit să cred că **legea este constituțională**, pentru că **Constituția din 1923**, are acel cunoscut text, **art. 21**, care **dă dreptul statului să intervină în conflictele sociale.** [...]

...Acum moratoriu, apoi soluția definitivă

"**Acordăm acum un adevărat moratoriu**, și cînd va fi momentul oportun, **vom da soluția definitivă în avantajul și al țării și al creditului.** [...] **legea aceasta este bună și folositoare; ea va servi populației**. Legea face parte dintr-un ciclu important de măsuri economice și financiare care, sperăm, **vor aduce pentru țară o mare ușurare.**"

Pomp.Ioanițescu, / oct.'32

16.b.)6 oct.'32 GGMironescu (ministr.Finanțe), concluzie la Conversiune.

("Dimineața", 7 oct.'32)

(DAD, MO 44, 5 oct.'32, p. 1739- 1747)

[LD : La Conversiune, au luat cuvîntul 40 de oratori. Toți au recunoscut că, de fapt, nu au statistici, nu au date, nu au dovezi ...încît mă întreb : cum s-au pornit ei la această lege, fără aceste date ? !

Lupu afirmase că sunt 1.500.000 țărani debitori. Cum existau cca 5 milioane capi de familie, însemna că sunt îndatorați cca 30 %. Ceilalți trebuiau sacrificați ? !

▣ **Legea = suspendare nu anulare a legii vechi !**

[LD : nu știu ce să cred despre GGMironescu ! **Ori** este depășit de harababura stîrnită de lege, **ori** adoptă o sinceritate în spatele căreia se desolidarizează de lege, **ori** este un înțelept. !

Pînă la el, **nimeni nu a vorbit cu atîta sinceritate dezarmantă.**

Nu știu cum ar fi trebuit rezolvată problema ! Fantastic !

Fruetul demagogiei țărăniste li se oprise în gît !

Totuși, nu înțeleg **de ce i se spune "lege"**, de ce a fost nevoie de atîta dezbatere, de atîtea tensiuni, cînd, în fond era **o amîinare pe 18 luni !**

În orice caz, **aruncă întreaga răspundere pe partid**, pe forurile de conducere ale PNȚ]

"**Legea suspendă numai legea veche și fixează un termen** înăuntrul căruia **să se poată, prin bună înțelegere, între creditori și debitori**, să se cearnă aceste afaceri și **să ajungem**, sub o formă mai ușoară decît forma severă a justiției, **la un rezultat mai favorabil.**

Nu ascunde că a crezut la început că va fi vorba **de o modificare mai profundă a legii.**

Nu tăgăduiește că a fost și un proiect prin care **se propunea o modificare mai profundă.**

/Legea = legea partidului

"Acest anteproiect, **nefiind însușit de partidul meu**, am convenit, ne-am înțeles, **și am făcut**

proiectul de lege de față, care este proiectul partidului, așa cum a ieșit din dezbaterile noastre, din acele foruri care cîrmuiesc partidul nostru. [...] conducerea partidului fixează anumite cadre și noi suntem toți obligați să ne supunem așa că în acest cadru s-a făcut legea de față. Ea , de altminteri, **corespunde programului nostru "**

...Idea cardinală : răgazul de 18 luni.

Idea cardinală a proiectului este de a da **un răgaz de 18 luni**. De ce s-a ajuns la acest răgaz ? 1.) Legea actualmente în valoare , **este inaplicabilă, mai ales pentru țărani** Numărul mare de afaceri, ce au venit la judecătorii , plîngerile către ministrul Justiției, au făcut ca **judecătorilor să le fie imposibil chiar să le catalogueze , dară să le rezolve !**

Statisticile trebuie privite cu mari rezerve, deoarece **bieții judecători nu au putut să-și facă o idee precisă de adevărata situație.**

"Mai bine să îndemnăm părțile să încerce pe cale amiabilă să ajungă la un rezultat, păstrînd - aceasta este valoarea legii - toate drepturile anterioare , pe care le puteau avea , în special țărani.

...Imposibilitatea unui acord

2) Este aproape **o imposibilitate practică de a ne pune de acord** asupra unei soluții imediate , toți " oamenii de bine " din această țară. "Noi am afirmat întotdeauna , și cu alte ocazii, că o chestiune ca **aceasta trebuie să fie tranșată , pe cît posibil, cu asentimentul tuturor** , pentru ca măsurile luate să aibă autoritatea necesară, pentru că este bine **să invităm pe toți să contribuie la îndreptarea unei situațiuni.**

D ar este un fapt pe care nimeni nu poate să-l tăgăduiască : **nu suntem de acord.**

Fiecare, privind cu bună credință problema, găsește că trebuie o altă soluție, împrejurările economice sunt așa complicate, încît **mintea noastră nu poate găsi o punte de înțelegere** și, pînă acum, eu cel puțin, **nu am fost în stare să găsesc o formulă care să convină tuturor.** Nu trebuie să se vadă în această amîinare o încercare de a răpi drepturile cuiva, ci **afirmarea dorinței noastre** de a ajunge , **prin colaborarea tuturor, la o soluțiune uniformă și comună** [...] **izvorîta din consimțămîntul tuturor partidelor "**

De aceea , el se mira că s-a făcut atîta caz de ea, că s-a vorbit atît de rău de ea. [...]

"Problema trebuie pusă în cadrul ei adevărat , care este larg, al crizei economice și financiare care ne frămîntă , și trebuie să vedem dacă , în acest cadru, se poate găsi o soluție , care să îndrepte într-adevăr situația. [arată situația - vezi mai jos] [.....]

...Amânarea = un compromis

Prin proiectul de lege , **dăm un răgaz** să se facă echilibrarea prin înțelegere între creditor și debitor , și să se ajungă la o normalizare. "Am ajuns la **acest compromis** , la această rezultată, la **această tranzacție a amînării**, a răgazului [...]

După un an și jumătate , văzînd lucrurile mai limpede, vom putea găsi, poate , alte mijloace , mai practice , mai eficace, pentru a îndrepta realmente și profund situația care ne îngrijorează. [.....]

GMironescu / 5 oct.'32

▣ Situația economică-financiară

Criza are aspect economic și financiar. România simte mai adînc **criza financiară** deoarece este o țară lipsită de capitaluri.

Aspectul economic îmbracă o haină socială. **Pătura productivă este încărcată de datorii .**

Din această situație nu se poate ieși printr-o doctrină clasică .Lucrurile trebuie rezolvate imediat.

...Proprietari cu peste 10 ha

Sunt **cca 16.000** de cereri de conversiune ;dintre ei , cca 11.000 au datorii pînă în 2 milioane ; **îngrijorează cca 5.000 , care au datorii de peste 12 miliarde.**

-Voce : Foștii latifundiari.

-**GMironescu** : Proprietarii aceștia reprezintă 10 % din producătorii cu datorii .

...Mici agricultori , pînă la 10 ha

Alcătuiesc **peste 90 % din pătura producătoare îndatorată. Aceștia îngrijorează.** Aici este cheia problemei. S-a afirmat că sunt **1.500.000 țărani debitori.** Numai atîția țărani sunt în România ? Sunt cca 4-5 milioane ! **Trebuie găsită o soluție care să nu împileze majoritatea .**

...Aspectul financiar

[**vezi pe larg la fișier Economie**]

Banca Națională nu reprezintă un partid, o coterie, sau alte interese. [.....]

/ **Economii** , pînă acum, "nu am putut face mare lucru " [.....]

/ **Impozitele** [.....]

[**LD : și în această ipostază , GGMironescu se înfățișează dezarmant de sincer !**

Tocmai această sinceritate l-a expus criticilor necruțătoare ale adversarilor !]

Ce a constatat ?

-A constatat că , din nenorocire, **75 % din impuneri sunt inexacte , pătinoare ,** [...]

-În chestiunea încasărilor , a găsit că **nu se încasează impunerile .**

-Înregistrarea încasărilor **este într-o stare imposibil de descris**

-A găsit **tezaurul într-o stare foarte gravă** Este o așa mare dezordine încît trebuie într-adevăr **un cap** care să poată suporta greutatea și **să nu-și piardă cumpătul într-un asemenea haos "**

-**Moneda** . De bine de rău, **avem o monedă stabilă.** Din nefericire , ea lipsește din buzunarele unora, mai ales a debitorilor. Unii recomandă schimbarea monedei "Este ca și cum , fiind frig sau cald , spunem : **hai să schimbăm termometrul** , o să fie poate mai frig sau mai cald.[...] cu schimbarea termometrului nu se schimbă vremea.

În realitate, s-ar vrea o altă conversiune a debitorilor , în detrimentul statului.

România a făcut o stabilizare , cu mari eforturi și greutate.

GGMironescu / 5 oct.'32

16.c)Votarea Conversiunii, Cameră, 6 oct.'32

// consfătuirii // amendamente // grup Iunian //Cameră, 6 oct.'32

(" Dimineața " , 7 oct.'32)

În urma **discursului lui Gr.Iunian** (cum se hotărîse la consfătuirea majoritarilor) -nu- l am , dar îi știu poziția **-unii opozanți crezuseră că legea va cădea.**

Dar după discursul ardeleanului **Ceaușeanu** , consfătuirea majorității ,renunțarea lui **Aurel Vlad** și **Boțescu** de a vorbi în plen , discursurile lui **Pompiliu Ioanițescu** și **GGMironescu** ...

▀**Adopțarea legii**

Ștefan Cicio Pop a pus la vot luarea în considerare a legii .

Toată partea **dreapta** (majoritatea),**centrul incintei** , și unii din **stînga** , **au votat** (vot deschis) **pentru.** Cum Lupu a cerut contra-probă, Cicio Pop a rugat pe cei ce au votat în stînga, pentru , să treacă la dreapta, și a repetat numărătoarea.

Numărul voturilor "pentru " , a fost copleșitor, încît s-a renunțat la contra-probă.

Votarea Conversiunii , Cameră / 6 oct.'32

Prezență masivă. Este prezent și Iuliu Maniu.

Votanți : 317; Majoritate : 159 ; **Voturi pentru : 201;** **Voturi contra : 116**

De la PNT **au votat contra** :preot N.Mischie, N.Fortunescu, Șt.Graur, Gr.Iunian, D.Moldovan,Horia Tâlpianu,Aurel Vlad, Dinu Simian, Policarp Bețianu... ș.a.

LD: atenție , paralel,după dezbaterile aprinse, se va vota și **Legea control avere și apărarea onoarei** .(Cameră - 8 oct.'32)

16.d.)"Defecțiunea" Iunian .

La început , **se hotărîse ca legea să intre în sesiunea din toamnă.**Fostul ministru al Justiției, vicepreședintele PNT, **Grigore Iunian**, s-a dus liniștit la Karlsbad .

Biroul partidului, cu votul inclusiv al lui Mihalache, **a hotărît să aducă legea definitivă imediat.**S-a admis **formula mijlocie , propusă de Iuliu Maniu :** menținerea conversiunii de drept , scoaterea marilor debitori, măsuri pentru apărarea creditului, amânarea pe 18 luni.

Soluția nu a împăcat pe Grigore Iunian , care,la întoarcerea din străinătate, a luat atitudine fațășă contra ei.**Această luptă a dominat și a fost caracteristica sesiunii**, deși partidul și guvernul au cerut insistent solidaritate**27 de deputați și 7 senatori majoritari au votat contra .** ("Dimineața" , 12 oct.'32)

...După consfătuirea majorității, **amicii lui Iunian s-au arătat deprimați.**Ei au fost surprinși de căldura cu care Mirto a pledat pentru proiectul guvernului .**Unii , la apelul de disciplină , au anunțat că se vor supune.****Alții**, se mențineau la punctul lor de vedere, **hotărîți să voteze "contra "** Pe **culoarele Camerei**, s-a discutat mult efectul pe care **rezistența grupului Iunian** îl va avea asupra **unității partidului.**Numeroși **fruntași** se sileau să convingă și pe unii și pe alții , că **această unitate trebuie păstrată cu orice preț.**

Amicii lui Iunian, însă, spuneau că , în urma celor petrecute , **menținerea unității va fi dificilă.** Se făceau **poantaje** pentru a se ști **cîți parlamenari rămîn în jurul lui Gr.Iunian.** ("Dimineața" ,8 oct.'32)

Votarea Legii control avere și apărarea onoarei , Cameră - 8 oct.'32

17.)Modificarea unor art.la *Legea ptr. reforma agrară* , 5 oct '32

Ministr. Agriculturii / Subsecretar de stat - **M.Ghelmegeanu/Raportor,AI.Stan**
(DAD, MO 44, șed. din 5 oct.'32 , p. 1748- 1764)

[**LD :abia se votase luarea în considerare a Conversiunii -GGMironescu , cu mare scandal din partea opoziției , cu nemulțumirea "țărăniștilor" din majoritate, într-o atmosferă de mare nervozitate,că se aduce spre votare acest **Proiect de modificare a legii ptr. Reforma agrară.** Se lucrează noaptea ,se trece cu intermitențe , de la Conversiune la această Lege...]
La 14 ani de la Reformă, mai existau **processe pentru stabilirea întinderilor de expropriere și cadastrarea terenurilor** (din lipsă de finanțare)]**

a)AI.Stan ,Expunerea de motive

Legile agrare din 1921, au dat în competența unor **organe speciale soluționarea litigiilor din reforma agrară.**În compunerea lor intrau cei interesați (proprietari și săteni)

"Comitetul Agrar" (ales din 5 în 5 ani) era instanța supremă

Astăzi ne găsim în situația că **instanțele de fond au rezolvat în totalitate procesele de expropriere** ,urmînd unele **operații de cadastrare** .

De aceea **se suprimă instanțele speciale** și **se lichidează operațiunile de reformă agrară.**

b)Avizul Uniunii Camerelor de agricultură

(președinte : **Virgil Potârcă**) a dat **avizul pentru proiect** . Dar remarca că nici acest proiect nu fixa un termen pentru terminarea expropriilor .Se întreba :

a) se mai pot face exproprii ?

b) În caz afirmativ, în ce cazuri ?

c) Ce se întîmplă cu suprafețele ce s-a constatat că s-au sustras exproprierii ?- mai ales în Bucovina .[**Urmează un mare scandal, deputații sunt nemulțumiți, dar Ghelmegeanu insistă să se voteze**]

c)V.Serdici (PȚ-Lupu) :

Protestează pentru procedul de a aduce o lege prin surprindere , și a presa Parlamentul să o

voteze . În Ardeal, **reforma agrară nici vorbă nu e sfârșită** : din 3 milioane jugăre , **1.700.000 jugăre nu sunt încă măsurate !**

d)N.Constantinescu -Bordeni (PNL-2) :

Protestează, consideră Proiectul **neconstituțional** ,deoarece "**Comitetul Agrar "** este o instituție prevăzută în Constituție (art.23) ,și are mai multe atribuții.

e) Al Stan (raportor PNȚ) :

Insistă să se aprobe **desființarea "Comitetului Agrar "**

▫ VTPrelipceanu ▫ Adonis Popov ▫ D.Cioc ... **protestează, aduc amendamente**

Dar Legea se votează ! 137 votanți ; **130 -pentru ;7- contra ;**

CONCORDATUL PREVENTIV

18.) 30 sept.'32.Abrogarea legii Concordatului Preventiv.[Falimentul].

Ministr.Just.**Mihai Popovici** ;Raportor ,**I.Vasilescu Nottara**(PNȚ)

(DAD, MO . 39, 30 sept.'32, p. 1493- 1511)

[LD:mărturisesc incompetența mea crasă.Nu înțeleg care era miza acestei legi -**desființată de guv.Maniu** (Iunian,1929),**reintrodusă de Valer Pop** (1930,guv Iorga) ,**abrogată iar de M.Popovici .Vasilescu Nottara** fuses raportor și la abrogarea din 1929

Aș putea spune că PNȚ ...reintroduce legile pe care le inițiasse în prima sa guvernare ,și pe care guvernul Iorga-Argetoianu le anulasse (la fel ca și cu Conversiunea)

Ceea ce constat este **diversificarea punctelor de vedere** susținute de partide , ceea ce dovedește (în sensul bun al cuvântului) reprezentarea "**grupurilor de interese**" .

Fără să fie o concluzie bazată pe date certe,am constatat **participarea activă a unor parlamentari minoritari** -german, ungar , evreu -ceea ce ar putea spune ceva despre "negustorimea" din România. Și am mai constatat că,prin reprezentanții aleși (indiferent de partide) **negustorimea avea și ea voce și avea legi care-i reglementau funcțiunile economice-sociale**, iar dezideratele lor erau susținute de partide .]

18.a.)M.Popovici :Expunerea de motive :

/Evoluția legii :

"**Concordatul preventiv** " (Guv.Maniu /legea **Iunian** iul.'29 /) ;Modificări (1930) ;

" **Lichidarea judiciară** " (Guv. Iorga,/legea **Valer Pop** ,1931) ;

"**Concordatul preventiv** " (Guv.Vaida ,/legea **Popovici** , 1932)

Legea urmărea **evitarea stării de faliment** , pentru a salva comerțanții de la moartea civilă , **păstrându-i în capul administrării bunurilor lor.**

Moratoriul acesta este cunoscut ca **instituție antifalimentară încă de pe vremea lui Justinian** , a trecut prin dreptul modern și a fost apoi **abrogat în mai toate țările** : Franța (1807) ,Portugalia (1899) ,Italia (1903) .

Mai exista acest moratoriu în Olanda , Belgia, Japonia și câteva țări din America Latină

Datorită unor mari inconveniente ,**Moratoriul a fost abrogat și la noi în 1929.**

Reintrodus sub guv.Iorga ("**Lichidarea judiciară** ")

/Abrogarea legii

"Acum , **se abrogă legea Pop** ,deoarece preocuparea de a menține comerțanții falimentari în fruntea administrației sale , **încuraja reaua -credință și complica relațiile comerciale și bancare**.Prin legea nouă, însă, **starea de faliment se declara foarte greu** , aproape că este desființată .

18 b.)Hans Hedrich (P.G.)

(DAD, MO 46, șed. din 7 oct.'32)

#Lovește meseriașii și micii industriași

-Să fie introduși și ei în Conversiune !

-**Hedrich**:legea vizează asanarea comercianților...

-**M.Popovici** : Legea nu asanează ...

-**H.Hedrich** :Prin abrogarea **Legii lichidării judiciare** (Valer Pop) , **se răpește posibilitatea de refacere a unei categorii economice :meseriașii și micii industriași** , ceea ce **este o gravă greșeală**,din momnet ce **guvernul a recunoscut necesitatea Conversiunii urbane**.
Roagă să fie incluși în lege și **meseriașii și micii industriași**, pe care PNG îi apără.

18.c)G.Deleanu (PNL-2) :

#Carențele Codului comercial

Legile **nu au dat rezultatul dorit** pentru că nu s-a modificat nimic din **Codul de comerț** privind "regimul falimentar " și pentru că **s-a legiferat tardiv , în materie** .

Dacă s-ar fi ascultat doleanțele negustorilor,**s-ar fi legiferat la timpul potrivit**, ca în alte țări.

▫Rolul clasei negustorești

"**Negustorimea noastră merită toată atenția legiuitorului**.Ea joacă un rol important în viața economică a țării ;și mai are un rol important în dezvoltarea generală a statului. "

Este cunoscută **contribuția negustorilor** , care dă **sume importante instituțiilor de binefacere , școlilor** , jucând un rol important în progresul statului modern.

Clasa negustorilor mai are un rol important , **specific românesc**, din p.d.v. social : **la periferia orașelor ,în mahalale , în cartierele muncitorești ,în sate** de multe ori **negustorul este salvatorul a mii de suflete** ,cu alimente și chiar cu bani.

...Copleșirea negustorilor cu dări grele

Nenorocul negustorilor din România este că n-au găsit în clasa conducătoare o atenție pentru ei ;au fost mereu copleșiți cu dări grele.

Speră ca , în viitorul "stat țărănesc " ,negustorimea va fi aranjată la rolul ce-l merită.

...Ignorarea doleanțelor negustorimii

În Legea prezentă,**nu s-a ținut cont de dezideratele negustorimii**.

Concordatul preventiv este o lege copiată după legi similare (mai ales cel german) , cu câteva modificări care au stricat legea .

La noi ar fi necesar elaborarea unui nou Cod Comercial ,altfel, nicinoua lege nu va avea efect.(prezintă observații pe articole, propune amendamente)

Este sceptic privind efectul legii .(p. 1833)

18.d.)Aureliu Weiss (PNȚ) :

▫Legea= mare ușurare comerciantului

Apreciază legea din 1929 ;apreciază modificarea legii Lichidării judiciare ,în conformitate cu cerințele vremii , cu realitatea crizei economice.

Legea aduce **mare ușurare comerciantului, în evitarea falimentului** .

Formula "**lichidării nefalimentare** " este foarte fericit găsită.**Legea va produce reînvierea în raporturile comerciale și va întări creditul comercial**.Se instituie ordine, în haos.

18.e.)Iosif Fischer (P.Evreesc):

1929.Legea Iunian

" **Legea Iunian** " din 1929 a avut drept scop :

- salvarea debitorului ajuns la ananghie financiară , **printr-un acord cu creditorul său.**
- apărarea intereselor creditorului ,vizat de insolvabilitatea debitorilor ;
- proctirea largă a subiectului economic ,lovit de criza generală ,pentru a diminua numărul decăzuților economici (falimentul)

Legea a pus capăt avalanșei falimentelor care s-ar fi produs fatalmente.

[1930.Congresul de la Viena]

La **Congresul pentru apărarea creditului** (Viena , 1930), împreună cu senatorul **I.Comșa** , a făcut parte din **Biroul congresului.**

A fost însărcinat să facă un **Referat** despre **Concordatul preventiv din România.** (citează din Referat)

Referatul a primit **aprobarea unanimă a Congresului** , fapt ce dovedește că "**Legea Iunian** " **a creat o atmosferă favorabilă creditului românesc și în cercurile inițiate din străinătate .** **Legea din 1929, este una din cele mai reușite legiuri a PNT,** și formează un **punct de onoare pentru autor ,fostul ministru Gr.Iunian**

Legea a avut unele lacune din cauza atmosferei încărcate ce s-a făcut atunci de către opoziție și de către băncile interesate (deși, ulterior , s-au bucurat de beneficiul legii .)

În Parlament, **Mircea Djuvara** (PNL-1) a combătut legea,iar unii au reușit să impună modificări defectuoase .Acum liberalii, **Mircea Cancicov**, o aprobă

1930,'31.Modificarea legii (Valer Pop)

Modificarea Legii în 1930 (Guv.Iorga, Valer Pop) , **a agravat unele lacune ale legii vechi .**

1932.Legea Popovici

Noul proiect de lege (legat de abrogarea *legii Lichidării judiciare*) **dă o mai mare extensie Legii concordatului preventiv,fără a înlătura lacunele legii vechi**, ceea ce este păcat ! **Aduce înlesniri comercianților și industriașilor ,dar nu ajută suficient comercianții și industriașii mici.**

-**M.Popovici** :este concordat preventiv, **nu conversiune !** Vrem să împiedicăm falimentul ,**nu ne ocupăm de datorii.**Pentru a intra în **Concordat** ,este necesară ținerea de registre .Ori, **micii comercianți și industriașii mici nu țin registre !** **Această categorie va fi discutată la asanarea urbană, nu aici**

-Contra abrogării legii Pop

-**I.Fischer** :**Atunci este contra abrogării Legii Pop ,făcută pentru lichidarea datoriilor comerciale** ,ca efect al Conversiunii. (pledează, argumentează) Își pune toată speranța în **Codul Comercial** ,care , poate , a venit timpul să fie făcut.

-**MPopovici** : **promite că în 6 luni va fi făcut .**

18.f.) Sigismund Ferenczi (PNM) :

-Contra abrogării legii Valer Pop

De acord cu susținerile lui Fischer. Consideră proiectul inactual , când insolvabilitatea debitorilor are un caracter general.Proiectul **se abate de la principiile democrației economice**

-**N.Penescu** : **Democrația este să nu plătești datoriile ?**

-**Ferenczi** : Nu zic să nu se plătească ! **Dar datoriile trebuie calculate la vloearea lor reală.**

Până atunci, **zadarnic se discută soluții parțiale .**

18.g)P.Firică(PNT)

Președ. Camerei de comerț și industr. Chișinău)

▣ Statistica falimentelor

Situația pe țară (fără Bihor și Sălaj)

În 1926 s-au produs 1.042 falimente (4.723 cereri)

1929, 1.814 " (8.010 cereri)

1930 1.172 " (4.417 cereri)

▣ Concordatul preventiv versus Lichidarea judiciară

Legea concordatului ,este bună pentru vremuri normale ,nu corespunde situației de criză
Prin abrogarea legii **Lichidării judiciare ,se restrâng avantajele debitorilor.**

#Comerțul cu cereale -distrus

"Comerțul are interese ce se confundă cu interesele agriculturii ,și soarta sa depinde exclusiv de rezolvarea problemelor ce frământă pătura țărănească.

Comerțul basarabean este aproape distrus pentru că acolo agricultura predomină.

Marele comerț cu cereale basarabean este aproape distrus.

Este adevărat că comerciantul este o figură antipatizată (ca percepătorul !)

...Comerciantul "creditor"/"debitor"

Dar n-ar trebui uitat că **Comerciantul creditor este ,la rândul său ,debitor !**

"Țărănimia sărăcită, statul rău platnic, funcționăria cu salariile restante , au determinat o accentuată scădere a puterii de consum ,ce pune comerțul în stare de grea suferință "

...Criza comerțului

Comerțul se zbate într-o mare criză : chiriile sunt exorbitante ; impozitele f.mari ; reduceri de personal ;funcț. din comerț lipsiți de asigurări sociale ; devizele sunt greu de procurat .

▣ Apel la înțelegerea negustorimii

"Fac apel la deputați să nu privească pe comercianți prin prisma unei bogății aparente , în funcție de feeria galantarelor luminate , sau alte reclame ,care , în fond , constituie indiciul unei sărăcii ,comerciantul în căutare de cliență." (aplauze la PNT)

Comerțul nu se rezumă la magazinele ce împodobesc centrul orașelor ,aici nu se legiferează pentru Calea Victoriei ! "

"Sunt încredințat că interesele comerțului pot fi promovate în cadrele principiilor PNT, și-mi fac o datorie de conștiință stăruind pentru ajutorarea comercianților ce s-au găsit sub sclavia unor instituții bancare care au căutat , întotdeauna , prin mijloace lăturalnice , să stăpânească nu numai comerțul ,dar și conștiința cetățenească a comerciantului "

18.h)I.Vasilescu Nottara(PNT):discurs concludiv

(Raportor -a fost raportor și la legea din 1929)

(DAD, MO 46, p. 1830- 1854)

▣ Legea lunian('29)

Este satisfăcut că **cei ce au criticat Legea din 1929 ,acum o consideră bună și vor readucerea ei în practica judiciară .Legea a avut caracter juridic (nu economic) , deoarece este o instituție de drept care are drept scop preîntâmpinarea falimentului .**

Ea există în toate țările lumii.

Concordat preventiv - Germania , Italia , Suedia , România

Lichidare judiciară - Franța, Anglia;

Moratoriu - Belgia,Olanda ...

Indiferent de nume, prin aceeași lege se creiază o perioadă " prefalimentară " ,pentru a împiedica comerciantul să ajungă la faliment .

▣Legea Valer Pop('31)

Legea lichidării juridice (Valer Pop) era o lege care **nu prevenea falimentul, îl desființa** și poate fi tradusă cam așa :< **De azi înainte , nici un comerciant nu mai plătește nimic !** > Dar comerciantul nu devine falimentar din vina lui ! **Nu rămâne bogat după faliment !**

▣Legea Popovici ('32)

Abrogând **Legea lichidării juridice**, **rămâne în picioare le Legea concordatului preventiv** (1929) Nu-i nimic dacă legea se modifică des ! Ea poate fi ușurată sau înăsprită .

-**Iosif Willer(P.M) :Expertii !**

-**Vasilescu-Nottara :Nu dle Wiler ! indiferent de experți, legea din 1930 trebuia abrogată , nu avea nici o rațiune , nici o bază juridică, era un haos !**

Nu era o soluție ca **3.000 lichidări juridice să ducă la 3.000 de falimente !**

Legea noastră are următoarele merite :

a) **Am dat puțința comerciantului de bună-credință să-și lichideze singur patrimoniul , să rămână un element util societății ;**

b)**Am luat măsuri severe , aspre , contra comercianților de rea-credință, frauduloși.**

18.i)**M.Popovici** (ministr.Just) :

▣Cere adoptarea legii !

Cere urgență la adoptarea legii.

...Comerțul= factor important al civilizației

Comerțul este " unul din factorii cei mai importanți ai civilizației " ;" merge mână-n mână cu dezvoltarea omeniirii " ;este " generator de cultură și civilizație " ;contribuie la "valorificarea producției întregi " ; producția nu este terminată până ce nu ajunge în mâna consumatorului "

S-a spus că comerțul ar fi " parazitari !

Astăzi **comerțul este " factor principal al producției "**

În România, el este legat mai ales de agricultură , de aceea trebuie să ne îngrijim de el .

Comerciantul , cu ajutorul creditului, cumpără marfă o vinde și-și plătește datoriile

...Necesitatea creditului comercial

Creditul comercial, capitalul mercantil, este **temelia comerțului** și, de aceea , **trebuie să-l întărim**.El este ceva cu totul special ,este un credit "de circulație " , pe termen scurt.

El trebuie apărat mai cu grijă.

▣Instituția falimentului

Pentru aceasta , **s-a creat "instituția falimentului "**Falimentul poate avea consecințe dezastruoase , mai ales în vremuri de criză.

(cazul Conversiunii datoriilor agricole , care poate afecta creditul !)

▣Discutarea pe articole

La discuție pe articole, în Cameră , **intervin cu propuneri interesante , judicioase :**

Solomon Rosenberg, Iosif Fischer, Michel Weissmam - sunt cei mai activi .

Aurel Weiss ; P.Firică, N.Penescu, N.Fortunescu ;TVOrghidan (Camera de Comerț-București) ,**Gr.P.Mihăilescu** (PNȚ) ,**G.Deleanu** (PNL-2)

În Senat -**M. Manoilescu** (contra) , **V.Arjoceanu** (?)

Legea concordat preventiv, 7 oct.'32

19.)8 oct.'32 .Înscrierea în listele de naționalitate română ,Camera

(DAD, Mo. 47, șed. din 8 oct.'32 , p 1892 -1905)

Mihai Popovici (ministr.Justiției) **Virgil Grossu** (Raportor)

[LD 2004.: Dincolo de orice considerații de ordin politic, dincolo de acțiunile deliberat ostile ale minoritarilor, faptul că **guvernele românești nu au avut voința și capacitatea de a rezolva regimul minorităților**, inclusiv ale cetățeniei , a fost o mare eroare, o gravă greșală, politică, psihologică, culturală și națională.

Sigur că a fost vorba de anume "**moșteniri**" ,de anume "**distorsionări**" , și la unii și la alții.

Sigur că existau **situații confuze, încâlcite** ,cerînd repararea și echilibrarea situației moștenite defavorabile românilor ,de la regimurile opresoare din trecut.

Sigur că ,în primul deceniu postbelic ,situația acordării cetățeniei a fost dependentă **de semnarea tratatelor, de fixarea hotarelor, de mișcarea optanților** , ș.a.ș.a

Un lucru este însă cert: în acea Românie Întregită,asaltul "străinilor" se dădea pentru obținerea cetățeniei ,pentru dreptul de a se stabili în România ,ceea ce demonstrează (din punctul lor de vedere) fără alte argumente ,că **România era considerată o țară "convenabilă"**

Cât privește "**soluția rezolvării**" ,**ea diferă și la reprezentanții minorităților** , unii invocând Tratatetele internaționale, alții dreptul statului român de a-și reglementa chestiunea.

Dar asta - **atenție!** - **până în 1933**.După această dată, mai ales pentru evrei , chestiunea se va pune altfel

[LD, 3 martie'2007.indiferent de argumente și poziții, **existau în România diferite segmente de minoritari cu cetățenia nerezolvată**.

Indolență ?Neglijență ?Naționalism ?Xenofobie ? Antisemitism?

Chestiunea nu trebuie judecată ,nici într-un caz ,cu mentalitatea juridică de azi,**ci cu mentalitatea juridică dinaintea celui de-al doilea război mondial**.

Altfel ,totul poate fi pus sub semnul ipoteticului "**dacă**" : dacă s-ar fi vrut ... dacă s-ar fi știut ... dacă s-ar fi făcut.Cel mai bun seismograf este însăși **evoluția dezideratelor minorităților** , în această chestiune.]

[LD : Vezi obligatoriu dezbaterile aprinse la **fișierele partidelor respective** .

Prelungirea succesivă a legii va duce ,la acele discuții și **legi de "numerus clausus"** pînă în 1937-38... dar ...]

...În Senat , Proiectul de lege cu listele de naționalitate a fost votat la 9 sept.'32 .
(73 voturi " pentru " , 2 "contra")

" Dimineața " dă :votul cu bile **în unanimitate** (96 senatori) ("Dimineața " , 7 oct.'32)

▣Prelungirea termenului de înscriere

Art. unic :Termenul de 31 dec. 1928 (fixat prin art. 67 al legii din 24 febr. 1924 , prelungit în 1928) **se prelungește pînă la 1 sept.1933**.

19.a)M.Landau (P.Evr.)

(p. 1892-1905)

[LD : evreii voiau cetățenie română pentru oricine avea dovadă de domiciliu la 1919 !

Ori ,se știe,că în timpul războiului , a revoluțiilor din Rusia , din Ungaria etc etcveniseră în România valuri, valuri de refugiați evrei. 1919 i-a găsit aici, cu "domiciliu "

Trebuia să li se acorde naționalitatea română ?]

#Prelungirea unor legi greșite fundamentale

Asemenea lege de "prelungire" **nu rezolvă proplema**, deoarece **legea [1924] are greșeli fundamentale** .**Legea din 1924,"este în contradicție cu dreptul ginților , cu tratatele de pace și cu Legea din 20 sept. 1920** (care ratifica Convenția de la Paris , din 9 dec.1919) , precum și **Tratatul de la Saint- Germain** .

▣Tratatele internaționale de reglementare

Argumentează :Potrivit drepturilor ginților,**toți locuitorii unui teritoriu anexat,dobîndesc ipso jure cetățenia statului nou**.

-Convenția de la Paris - "Tratatul de protecție al minorităților" - vorbesc de **domiciliu, nu de indigenat**.

-Tratatul de la Trianon și Saint Germain au luat sub protecție și acele persoane care, la ratificare, nu locuiau în țară, recunoscând și "indigenatul" (identificat cu acel "Heimatsrecht" din legile austriacă și maghiară)

Transformarea naționalității austriace, ruse și ungare **în naționalitate română, s-a făcut automat**, pe baza dreptului public internațional, **la alipirea teritoriilor la România.**

S-au făcut concesii reciproce, pentru **optarea într-un an** și **România a promis acceptarea**.

#Legile românești - "indigenat" și tergiversare

▣Dezideratul minorităților: indigenat+domiciliu

[LD: chestiunea, pe cât de simplă, pe atât de importantă: **indigenatul** ar fi admis naționalitate română doar minoritarilor de baștină, pe când luarea în considerare a **domiciliului** ar fi inclus pe toți cei care, între 1914 - 1919, s-au stabilit în România. Și -este adevărat - nu au fost puțini.]

-Legea din 24 febr. 1924, nu a ținut cont de aceste considerații istorice și a impus "indigenatul" ca singură condiție pentru obținerea **naționalității române.**

Legea din 1924, jignește dreptul popoarelor, tratatele de pace, legile umanității, transformând în "heimatloși" oameni ce fuseseră cetățeni, se bucuraseră de toate drepturile, iar acum trăesc sub amenințarea expulzării.

-În 1929-1930, **PNT a promis că va modifica legea**, și a anunțat-o și într-un Mesaj Regal.

Pînă acum, **nici un guvern român nu s-a decis "să pună degetul pe rană"**, și să admită schimbarea unui singur paragraf: **să admită și domiciliul.**

Noi asta dorim. La 12 sept. am depus un Proiect în acest sens. **DI ministru să-l ia în considerare**. De asta va depinde votul.

19.b) Gaspar Muth (PNM)

#Cetățeni de drept- neînregistrați

Există 3 categorii de cetățeni de drept, **neînregistrați** în listele de naționalitate:

1. **Absenții**, care nu au cerut încă. Pentru ei, legea este binevenită, natural, echitabil.

2. **Neglijanții, nedreptățiții**, cetățeni români de drept, neînscrisi în liste **din vina unor funcționari**. Există comune întregi netrecute pe liste (ex com. Batarci, Satu Mare)

Pentru ei, nu se aduce nici o soluție.

3. **Neconfirmații** care, pe baza art.67 din lege, au făcut cerere dar **nu au fost confirmați.**

La ministerul Justiției sunt **asemenea 12.000 cereri.**

-M.Popovici (ministr. Just): **S-au rezolvat 15.000 cereri.** Mai sunt 1.200.

-Muth: Cererile au fost trimise de 5 ani! Procedură greoaie. Este o domnișoară care pune ștampila...

-M.Popovici: Mă mir că d-tavorbești așa de neserios! **Rezolvarea nu o face o domnișoară, ci o Comisie!**

-Muth: Știu de Comisie. Dar probabil **numai ca să încaseze niște jetoane**. (proteste la pNT)

-D.Iuca: **Se poate să vorbiți așa?**

-Muth: **De ce aveți nevoie de o comisie?** Nu e de mirare că aveți un buget dezechilibrat! (proteste, zgomot...) Voi face un amendament pentru descentralizarea lucrărilor. Altfel, nici în 10 ani nu se termină.

#Români reemigrați din America

Problema **reemigrării românilor din America**, **frământă pe românii din Ardeal și Banat.**

Sunt mii de familii, care au emigrat în America, de unde revin, ca indivizi valoroși, cu avere agonisită. În loc să-l primim cu brațele deschise, că s-au întors din iubire de patrie, **noi le facem șicane, refuzându-le naturalizarea, șicanându-i, șantajându-i.** Am făcut un amendament care **să li se permită naturalizarea, fără să aștepte 10 ani!**

#Străini "utili" sau căsătoriți cu românce

Prin art. 8 al legii, **se acordă cetățenie : străinilor, utili națiunii române și străini căsătoriți cu românce** .(Numirea de româncă în sens cetățenesc, nu etnic)Cu toate acestea, la Comisie , **se face distincție între românce "de sânge" și "celelalte"**

-**M.Popovici** : Foarte rău că se face o asemenea distincție ! Eu nu știu să se facă (aprobări PNT)

-**dr.Haralab Vasiliu** : "Trebuie să luăm exemplu de la de la statele mari , ca **America și Germania** , care **iau măsuri excepționale , în favoarea consingenilor lor**

-**Muth** : **Vă înșelați .Nici în SUA, nici în Germania , nu se iau aceste măsuri. "Sunt unele tendințe ca ale lui Hitler , în Germania , și ale d-lui Stelescu aici, care au altă ideologie "** [!!!]
(p. 1898)

19.c.)Josef Willer(PNM)

[După ce Popovici insistă că nu se modifică nimic din lege, că este doar o prelungire ...

Interesant și misterios pentru mine este atitudinea lui Willer față de Popovici , pe care-l laudă...]

-**I:Mirescu(PSD)** : "Noi cerem revenirea la **Legea din 1920 "**

-**Popovici** . dar acum nu asta este în discuție .

-**Willer** :Eu rog să fiu lăsat să discut despre lege ...

-**Popovici** :Nu mă pot opune, Regulamentul vă dă dreptul(ilaritate)

-**Willer** :Dacă veți veni cu o altă lege, veți ști ce importantă este pentru minorități...

Paris.9 dec.1919:Tratatul asupra Minorităților

Izvoare legislative :**Tratatul asupra minorităților** (Paris, 9 dec.1919) și **Legea din 1924**.

Este natural ca legea noastră să se supună Tratatului din 1919 , pe care statul român s-a obligat să-l respecte.

Art. 2-8 stipulează ca **aceste prevederi să fie tratate ca legi fundamentale**
S-a respectat acest angajament de către România ? Nu! .

...Amânarea legii = paleativ

De aceea **amânarea legii este un paliativ** . (dă exemple de respingeri)

Roagă să se rezolve cererile (**peste 40.000 !**)

PNM:votează legea din respect ptr Popovici !

Cu toate acestea, **P.Maghiar va vota legea ,din respect pentru ministrul Popovici, căruia îi cunoaște mentalitatea, concepțiile"**

19.d.)Solomon Rozenberg -(P.NȚsau P.Evr ?)Basarabia

(p. 1901-1903)

[LD :El spune că legea interesează nu numai minoritățile,ci toată populația din Basarabia, inclusiv țărani **"moldoveni "** De aceea pledează pentru **rezolvarea internă a problemei, nu la presiunile din afară**]

Rezolvarea ? :nu sub amenințarea tratatelor !

Chiar dacă este o chestiune "minoritară " , **ea nu trebuie rezolvată pe baza tratatelor internaționale**,ci printr-**o politică cuminte și înțeleaptă din partea statului,tinzînd să apropie, nu să depărteze pe minoritari, ca să nu aibă tendințe iredentiste "**

-**M.Popovici** (intervenție)

Hotărârea de la Alba Iulia!

[LD: aceeași **încăpățânată raportare doar la Hotărârea de la Alba Iulia !** Ca și când marea unire s-a făcut în jurul Ardealului ,nu a Vechiului Regat ! Ca și când **hotărârea ardelenilor** , iar după unire, **concepția PNR(apoi PNT)** , ar fi fost obligatorie pentru toate provinciile unite , inclusiv România Veche.]

-**M.Popovici** : "Țara Românească și-a ținut totdeauna angajamentele pe care le-a luat prin tratatele internaționale .**Aceste angajamente au fost totdeauna respectate de România . Tot așa le va respecta și de azi înainte**(aplauze la pNT)
Pentru noi însă, în chestiunea de față , **nu sunt atât de mult hotărâtoare tratatele internaționale , căci unirea României nu s-a făcut pe baza tratatelor internaționale** (aplauze la pNT)
Unirea Românilor s-a făcut -cel puțin de către Ardeal - pe baza hotărârilor de la Alba Iulia , la 1 decembrie 1918 . (aplauze la pNT) Hotărârile acestea sunt **< Magna Charta > a noastră, hotărâri care au fost adoptate și de partidul nostru, național-țărănesc."**

-Rozenberg (replică)

#Minoritarii Basarabiei =heittmatos !

-**Rozenberg** :În Basarabia, toată populația minoritară are statut de "Heittmatos"
"Locuitorii minoritari nu au patrie Cum ei nu au recunoscut Rusia Sovietică, au tot interesul să devină cetățeni români, și să fie loiali statului român.

Ori:

-Mulți copii sunt scoși din școli - pentru că nu au naționalitate ;

-Învățători scoși din posturi , pentru că " " "

-văduve care nu primesc pensia , " " " "

Articolul 56 din Legea'24, a dat dreptul de cetățenie tuturor celor aflați în provinciile alipite, după război .Dar :

-ste la latitudinea organelor administrative ;

-Primarii, pînă în 1928, nu au trecut pe Liste , pe cei din PNT ;

-În Basarabia sunt oameni cu funcții în stat , care nu au cetățenia !

-VAPrelipceanu (LANC) : De ce nu cereți revizuirea celor care au obținut cetățenia cu acte false, pe baza hîrtilor eliberate de Rabin ?

-Rozenberg :Eu tocmai cer revizuirea tuturor .Sunt mulți cei ce au obținut cetățenia, fără drept ;și alții cu drept, nu au obținut .

Dar **pentru că PNT a promis că va veni cu o lege nouă, va vota această lege.**

19 e.)Michel Weissman (PNL sau PNT)

«Amânare și ptr."ne-cetățenii" din Vechiul Regat !

-**Weissman** : Legea se referă la cetățenii din provinciile unite .Dar **cei din Vechiul Regat au avut la dispoziție doar 2 luni** S-a dat **Decretul din 26 mai 1919, dar mulți erau în armată. Cere amînare și pentru ei .**

-VTPrelipceanu (LANC) :Au dezertat !

-Weissman : Dta unde ai făcut armata ?

-M.Stelescu(G de F):Este invalid de război .Să-ți fie rușine obrazului ! Trădătorilor ! Nerușinaților ! Apărați onoarea noastră , dle președinte !

19.f.)N.Moscăuțeanu(PSD-Basarabia)

#Revizuirea cetățeniei ptr tinerii basarabeni !

[**LD 3 mart.2007.Nu vreau să fac o speculație forțată.Contextul este schimbat și motivațiile diferă.Dar așa...ca o tristă coincidență , cum se face că în 1918-'25 , tinerii basarabeni au optat ptr cetățenia rusă sau ucraineană -ca să scape de armată - iar după aceea se lamentau că nu li se dăduse cetățenia română ?**

La fel și acum .De ce **nu au optat ptr cetățenia română după 1991, iar acum ,o dată cu intrarea în UE , se lamentează că nu o au ?**

Cum stau basarabeni la capitolul **"conștiință națională "**? Asta așa. ca să nu uit ...]

La noi în Basarabia ,cca 16.000 de tineri, **au optat inițial pentru altă cetățenie, ca să scape**

de armată ! Între 1918-1925, mulți tineri, rău sfătuiți, pentru a scăpa de armată , se duceau la **Consulatul rus sau ucrainean** (al Romanovilor !) și **căpătau pașapoarte , inaugurând astfel o procedură de opțiune !** Au fost speculați de aceste ambasade și Siguranță , dădeau 5.000 de lei... pe pașaport.**Ei au pierdut cetățenia română , aveau 18-21 ani , nu erau încă majori... Propune să se revizuiască aceste opțiuni , acești tineri vor să facă acum armata ,**

19 g.) M.Stelescu(G de F)

[LD fără xerox.Reconstituire din fișe. Prilej de dezvoltare a doctrinei și programului G-de F : **naționalism , xenofobie, antisemitism** .Invocare și citate din autori naționaliști,cu accent pe contemporani : Hitler , fasciștii.Vezi **fișier G de F**
G de F încă nu era stigmatizată ... existau speranțe de "cumințenie" , de "atrageră" pe căi democratice .În privința **necesității legiferării adecvate** ,avea dreptate .]

#Lege"nelege":amânată ,deficitară,neaplicată ,

Proiectul de lege îmi sugerează dictonul latin <*dura lex , sed lex* > <*lege aspră ,dar lege* > .
Constat că **legea "nu este nici aspră "** - pentru că **nu se aplică** ;și **"nu este lege "** - pentru că **se modifică din 2 în 2 ani** .

Aceasta **este foarte rău** , mai ales în cazul acestei legi,care **are importanță** pentru statul nostru în privința **configurației geografice și etnice** .

-**M.Popovici** (ministr. de Just) : Nu se atinge de geografie !

-**M.Stelescu** : Vorbeam de **hotarele ce ne despart de țări cu totul dușmane** .

-**DRIoanișescu** (Ministr.Muncii) : dl Stelescu deși este agresiv, este scurt.

-**M.Stelescu** : la această lege voi fi mai lung.

-**DRIoanișescu** : Să fii mai scurt, face o impresie mai bună

-**D.luca** : ia lecții de la DRI , care este scurt întotdeauna (ilaritate)

-**M.Stelescu** : **Legea asta este importantă și , dacă am fi făcut-o la timp,nu aveam nevoie nici de Conversiune, nici de altele, căci "am fi oprit intrarea anumitor elemente străine în țară, și nu am fi avut cămătăria care să speculeze pe țărani "** .(p. 1896) [----]

P.Firică (intervenție)

#Români basarabeni și bănățeni fără cetățenie română !

-**P.Firică** : "Dta știi că în Basarabia , **sunt mulți moldoveni -români , sate întregi, care au rămas fără naționalitate română ?"**

-**M.Stelescu** : Sunt de acord că **sunt mulți români în Basarabia și în Banatul dinspre Serbia .**

M.Stelescu (continuă)

...Pătrunderea "străinismului"

Legea naționalității nu pune, însă, stavilă străinilor ,din moment ce **acordă " naționalitate română "și celor ...absenți de la domiciliu** . Aveți o anume "curtuazie electorală "

Legea aceasta și altele, nu o pot admite , pentru că înseamnă :

dominarea străinismului la orașe ;dominarea străinismului în pătura intelectuală ;"numerus clausus" aplicat românilor (prin taxele mari)

A rămas surprins de afirmația ministrului Popovici la Senat (răspuns lui Binder) care vorbea de **o altă lege , ce se va face , <în interesul statului român de azi . >**

"Noi avem un stat național de ieri, de azi, de mâine ? **Nu!**

Statul național a fost același , este același și rămîne același.Eu cred că nu trebuie să readucem iarăși povestea cuvintelor din Mesajul guvernului de anul trecut Iorga] ,cu **<popoarele din România Mare >**

-**M. Popovici** : Mi se pare că este tocmai contrariul.

-**M.Stelescu** :**Eu aduc mulțumiri d-lui ministru de justiție** pentru pasajul în care a răspuns lui Bender **că se opune la lărgirea mai mult a acestui articol , în sensul că oricine poate obține cetățenia română , dacă îndeplinește condițiile Tratatului de pace**

-I.Hudiță (PȚ-Lupu) :Foarte bine ! Mă mir că mai încerci să pledezi o cauză pierdută
-M.Stelescu : "Nu pledez o cauză pierdută ! Am spus că este părerea dvs.,ceea ce nu înseamnă că este părerea țării sau a interesului național."(p. 1896)

...Punctul vulnerabil :Minoritățile - " cetățenia "

"Atitudinea față de minorități este punctul nostru vulnerabil.Noi nu suntem și eu nu sunt minoritarofag cu minoritarii din țara noastră,înțelegem să le dăm ospitalitate , înțelegem să-i primim în familia noastră, pe baza legilor ce facem ;

însă înțelegem , în același timp, ca minoritarii să fie leali, și nu primim decât pe aceia care reprezintă un element de ordine , iar nu un element de pericol , pentru națiunea noastră." La orașe, noi suntem "majorați " de străini ;din 18 milioane de locuitori, minoritarii dau un procent infim ,dar " nu țărani de la țară, de la coarnele plugului, conduc țara aceasta.

Nu țăranul este element diriguitor.

În majoritatea noastră, a românilor, avem o minoritate intelectuală ,o minoritate a micii burghezii ,o minoritate română ,care este majorată -în adevăratul sens al cuvântului - de străini. (dă ex. care ilustrează afirmația)

▫Prelungire doar pentru etnicii români !

[...] "Credeți-mă dlor, că această deschidere largă a granițelor noastre , sub forma diferitelor legi, ne duce la un fel de colonizare a teritoriului nostru ,ceea ce art.3 din Constituție interzice "

-Voce PNȚ : dvs sunteți împotriva legii acesteia ?

-D.Man (vicepreșed.) . Vorbiți la obiect

-M.Stelescu : Nu este necesar să spun mereu "legea naționalității "

-D Ionescu : Vă facem o concesie.Terminați cu încheierea .

-M.Stelescu : Vă fac eu o concesie Am să ajung la încheiere !

Eu admit articolul cu termenul de prelungire pînă la 1932 ,pentru " români de origine etnică "

-Voce PNȚ : "Analiza sîngelui ! " (ilaritate la pNȚ)

-Stelescu : "Nu analiza sîngelui ,sîngele nu are nimic de a face cu analiza juridică. "

-M.Landau : " Nu cunoaște problema "

-M.Stelescu : " Ce te amesteci ? Nu discut cu d-ta ! " [.....]

...Pericolul comunist

-Stelescu :În Parlamentul Iorga au pătruns 4 deputați comuniști pe această " portiță " a legii, trimiși de cine ?Nu puteți spune că de români !Cu timpul, cu această lege,vom avea nu 4 ci 40 de comuniști trimiși în Parlament .

-M.Weissman (P:Evr.) :Germania este o națiune unitară și are 70 deputați comuniști !

-Stelescu : Eu știu că visul d-tale este să ajungem stat comunist,ca în Rusia .

-M.Popovici : "Eu cred mai mult în vitalitatea națiunii române , pentru ca să presupui că am putea avea 40 de deputați comuniști " (aplauze la pNȚ)

-Stelescu : De aceea nu trebuie să lăsăm să pătrundă anumite elemente străine ,cu drept de vot, care aleg pe comuniști.

▫Drepturile omului !

...Ideologia rev.franceze versus Ideologia hitleristă

De la 1789 [revoluțiafranceză !] se tot strigă drepturi , drepturi, drepturi !

Liga drepturilor omului strigă și ea [...] Dar în fața acestor < drepturi > ,trebuie să se ridice <datoria > , trebuie să aveți și datorii !

-Voce : Nu sunteți la lege !

-Stelescu : " Sunt la lege, așa cum o văd eu , lege de apărare a nației române " [.....]

Stelescu / 8 oct.'32

▫G de F:Nu va vota legea !

-M.Stelescu : Votez legea dacă se prelungește termenul de înscriere în naționalitate pentru Românii de origine etnică. (Întreruperi, rîsete la pNȚ)

"Dvs zîmbiți , unii rîdeți , alții mă ironizați ! poate căutați prin aceasta să stricați efectul oratoric (Întreruperi, rîsete la pNȚ)Eu n-am căutat efect oratoric și nici n-am pretenția .Un cuvînt cald, sincer ...

-Voce PNȚ : Naiv !

-M.Stelescu : Prefer naivitatea , decît acea insinuare și acea încăpățînire ,de care dați dovadă dvs. " (Întreruperi, rîsete la pNȚ) **Prin prelungirea termenului din acest proiect ,se face o mare nedreptate și o mare încurcătura** în ce privește **principiile de naționalitate și de naționalism intransigent "Nu va vota legea.** Este greu să-i convingă , dar este **convins că lupta nu se dă în Parlament** , ci în "incinta mare a țării "

"Acolo vom vedea , mîine, **cine are dreptate** , al cui suflet este mai cald, mai sincer. [.....]
Dezbateri la Legea cetățeniei / 8 oct.'32

20.)11 oct.'32.Închiderea sesiunii parlamentare extraordinare

("Dimineața" , 12 oct.'32)

#Sesiune de prelungiri de prelungiri de legi

[LD : dintre miniștri , M Popovici pare cel mai prolific ; avînd în vedere însă că majoritatea legilor au fost simple prelungiri de termene ... se poate vorbi de o sesiune a "prelungirilor " legilor !]

Sesiune bogată în lucrări.**Discuțiile prelungite la validări și mesaj** , au umplut vremea pînă guvernul și partidul cîștigător au ajuns la un acord privind modificarea Conversiunii.

La început , se hotărîse ca legea să intre în sesiunea din toamnă.

Fostul ministru al Justiției, vicepreședintele PNȚ, **Grigore Iunian**, s-a dus liniștit la Karlsbad .

Biroul partidului, cu votul inclusiv al lui Mihalache, a hotărît să **aducă legea definitivă imediat**.
S-a admis o formulă mijlocie , propusă de Iuliu Maniu : menținerea conversiunii de

drept ,scoate marilor debitori, măsuri pentru apărarea creditului, amânarea pe 18 luni.

Soluția nu a împăcat pe Grigore Iunian , care,la întoarcerea din străinătate, a luat atitudine fătîșă contra ei.**Această luptă a dominat și a fost caracteristica sesiunii**, deși partidul și guvernul au cerut insistent solidaritate

27 de deputați și 7 senatori majoritari au votat contra .

La închiderea sesiunii , **Dinu Simian** (care făcea parte din grup) , care a prezidat ședința , spunea că acest episod este **corolarul adevăratului parlamentarism.**

Închiderea sesiunii / 11 oct.'32

Guvern Iuliu Maniu .Legislatura II :Sesiunea ordinară .15 nov.'32 –ian.'33

21.)Mesajul Regal ,Camerele reunite ,15 nov.'32

(DS, MO 1, partea a III –a, dezbateri parlamentare , șed. din 15 nov.'32, pag. 1-4)

[LD :După anunțarea intențiilor legislative din Mesaj și Răspuns, se poate constata intenția **guvernului PNȚ, a lui Maniu**(și miniștrii ardeleni) și **Mihalache** (și miniștrii țărăniști) un asalt pentru edificarea **statului țărănesc** , întrerupt prin înlăturarea de la putere de către gov.lorga-Argetoianu .De aceea predomină **reînnoarea firului legislativ** și **continuarea** cu celelate legi anunțate de PNȚ încă din 1928.

Programul legislativ este vast,copleșitor chiar,avînd nevoie de cel puțin un mandat de 4 ani. De aceea , nerealizarea sa nu poate fi pusă la inventarul "**nerealizărilor**" ,ci , eventual, la cel intitulat vag "**n-a fost să fie !**"

Iar dacă ar fi fost realizat, **România ar fi arătat altfel: mai bine** (după PNȚ), **o catastrofă** (după adversari) Dar cu acest soi de aprecieri ipotetice , istoricul nu -și riscă certitudinile ,dar își îmbogățește criteriile de judecată.

Parcurgând anunțarea legislației ... ai senzația că **România pornește iar de la zero** .

Extrag din Mesaj doar prevederile privind legislația .Restul este tratat la **fișier Guvern**

Sublinierile, colorările, **supratitlurile, îmi parțin** .]

▣ **Reformă fiscală, bugetară**

[Madgearu -ministru Finanțe]

"Guvernul Meu va lua toate măsurile necesare în vederea **stabilirii echilibrului bugetar** .

În acest scop, continuând politica de **economii** , va proceda la **simplificarea aparatului de Stat**, și va întări **controlul asupra finanțelor publice**.

În același timp se va urmări **sporirea veniturilor** , în primul rând , printr-o **reformă radicală**

a organizării actuale a **metodelor de constatare , control și percepere**

a **tuturor impozitelor și taxelor**, precum și **reorganizarea administrației fiscale**

"Scopul **reformei fiscale** ce trebuie făcută va fi să se sporească **randamentul impozitelor** ,

nu prin urcarea cotelor de impunere, ci mai ales prin **schimbarea modului de așezare a**

impozitelor și taxelor , astfel încât să se împiedice evaziunea fiscală.

În afară de modificările ce se vor aduce **legii contribuțiilor directe și taxei de timbru**,

se vor așeza pe noi baze **Monopolul Alcoolului , taxele pe produsele petroliere** ,

taxa pe lux și cifra de afaceri , taxa pe spectacole și automobile.

De asemenea , se va face **o reformă adâncă în administrarea vămirilor**.

„Îndată ce se vor echilibra încasările și cheltuielile lunare, Guvernul va propune măsuri în vederea **lichidării arieratelor**.

"Se va reforma **Casa Generală de Pensuni** , pentru a-i crea noi baze financiare

precum și **regimul pensionărilor**.[.....]

▣ **Agricultura**

[Voicu Nițescu -ministru Agriculturii]

"Pentru a se asigura o sporire calitativă și cantitativă a producției agricole, Guvernul Meu va

prezenta **legea pentru îndrumarea și încurajarea agriculturii** precum și proiectul pentru

modificarea legii Camerelor de Agricultură , în scopul regrupării acestor instituții." (aplauze

Generalizarea regimului **Cărții Funduare** , chiar înainte de terminarea **lucrărilor cadastrale** , va

contribui la **consolidarea proprietății agricole**.(aplauze mult prelungite)

▣ **Industrie, comerț**

[Ion Lugosianu .ministru]

Guvernul va aduce în discuție **o lege a cartelurilor și a acordurilor industriale** , (aplauze)

În afară de diferitele măsuri care se vor lua pentru o **valorificare cât mai rațională a**

producției miniere și a industriei mari, Guvernul va propune Corpurilor Legiuitoare

o lege pentru ocrotirea și dezvoltarea meseriilor.[]

De asemenea , în legătură cu politica de **simplificare a aparatului de Stat** ,

Guvernul va examina **înlăturarea tuturor formelor de procedură din legislația economică** ,

dovedite de experiență ca inutile , supunând discuției Adunărilor Legiuitoare , **modificarea**

legii minelor și a energiei și regruparea Camerelor de comerț și industrie , cu scopul de a le

lega mai strâns de viața economică regională și a le pune în situațiunea de a-și îndeplini într-

adevăr misiunea lor economică .(aplauze)

▣ **Transport, Comunicații**

[Ed.Mirto -ministru]

Pentru o cât mai bună organizare a **administrării drumurilor și căilor noastre ferate** ,ținând

seama de realitățile economice și de progresele tehnice ,veți avea de deliberat asupra **problemei**

administrării drumurilor , a căilor ferate , a poștelor și telegrafelor , asupra **legiferării**

statutelor funcționărilor acestor instituții ,precum și asupra **organizării Ministerului**

Lucrărilor Publice și Comunicații [.....]

▣ Administrație locală

[Mihalache -ministru Interne]

„**Legea Administrației Locale va trebui modificată** pentru a ține seama de experiențele făcute până acum și de posibilitățile economice de azi.Ea va menține **principiul fundamental al unei reale descentralizări și al autonomiei administrative locale** ,dar totodată va **întări controlul și va simplifica aparatul administrativ** .(**aplauze îndelung prelungite**) [.....]

De aceea Guvernul va avea să propună debaterilor dvs. **un proiect de lege răspunzând acestei necesități**

▣ Poliție , Jandarmerie

[Mihalache]

„De asemenea **legile speciale de organizare a Polițiilor și a Jandarmeriei** vor fi armonizate pentru a asigura **o colaborare mai strânsă a aparatului administrativ** cu organele însărcinate cu menținerea ordinii în Stat .

„ În ce privește **minoritățile** , Guvernul Meu va continua **să le ocrotească și să le asigure interesele lor culturale, sociale și religioase.** (**aplauze**)

▣ Schimbarea regimului electoral

[Mihai Popovici-ministrul Justiției]

Guvernul Meu va prezenta **un proiect de lege electorală** , care se va întemeia pe **principiul reprezentării proporționale pe județe** .(aplauze îndelung repetate, strigăte de bravo)

▣ Reformă și unificare în Justiție

[Mihai Popovici]

"Unirea pentru totdeauna a tuturor provinciilor românești într-un singur Stat național , impune ca o necesitate de primă ordine , **unificarea tuturor legilor care guvernează pe cetățenii aceluiaș Stat.** (aplauze prelungite, strigăte îndelungi de bravo)

Pentru realizarea unității legislative, Guvernul Meu va supune deliberărilor dvs.

proiectul părții I-a a Codului civil , privitoare la persoane și familie ,**proiectul Codului penal , al Codului comercial** , inclusiv dreptul cambial,al **Codului de procedură civilă, al codului de procedură Penală** , și proiectul modificării **penitenciarelor** .

„Ministerul Justiției nu are nici până astăzi, legea de organizare.

Pentru a împlini această lacună, vi se va propune **o lege de organizare a Ministerului de Justiție**, care va cuprinde și organizarea pe baze unitare a **Contenciosul Statului**.

În sfârșit, se vor aduce unele **modificări legii de organizare judecătorească**,

ținându-se seama de necesitățile și cerințele apărute în cursul aplicării ei.

▣ Învățământ, cultură

[D.Gusti]

[...] În acest scop, vi se va prezenta **un proiect de lege pentru adâncirea și întărirea învățământului primar, complimentar și normal** încadrat în viața locală și pus pe baze practice , precum și **un proiect de lege de organizare culturală** prin conlucrarea Statului , a societăților, și a personalităților culturale și prin crearea de **școli superioare țărănești** care să pregătească **pătura conducătoare a satelor**. (aplauze prelungite)

Guvernul va aduce **o reformă a învățământului profesional** , înțeles ca o școală productivă și **ca o dezvoltare a învățământului complimentar** , îndreptat la țară spre **o pregătire agricolă** , iar la orașe spre **o pregătire industrială** .

Totodată , în același timp cu **o îmbunătățire a bacalaureatului, se va reforma învățământul secundar** , pentru a-l pune în măsură să pregătească elementele capabile de a folosi cu succes **cursurile învățământului superior**, și de a **îndeplini un rol pozitiv în viața de creație culturală a țării**. "(aplauze mult prelungite)

▣ Sănătatea

[DR Ioanițescu]

„Situția **invalidilor de război** a fost aranjată prin **legea votată în sesiunea extraordinară și prin centralizarea tuturor serviciilor I.O.V.**[.....]

„ **Sănătatea publică** trebuie să fie una din cele mai de seamă preocupări ale Domniilor Voastre .Pentru o bună **organizare a serviciilor sanitare** este necesar ca **instituțiile spitalicești** să fie reorganizate. **Va fi una din principalele griji ale Guvernului ,de a asigura o cât mai largă asistență la sate .”**

▣ Legislația muncii

[DR Ioanițescu]

"După înființarea **Camerelor de Muncă**, prin care se asigură echilibrul între elementul salariat și cel patronal, răspunzându-se, astfel, prevederilor constituționale ,este nevoie de **completarea legislației muncitorești**. În acest scop, se va proceda la **unificarea regimurilor asigurărilor sociale și la înființarea jurisdicției profesionale**.

▣ Armata

[G-ral Samsonovici]

"În preocupările noastre permanente de marile interese de Stat, Guvernul Meu e deplin pătruns de **gija necesităților scumpei Mele oștiri și organizării apărării naționale**.

(Aplauze îndelung prelungite, strigăte de Trăiască armata !)

În acest scop Guvernul Meu va supune deliberării Dvs. **proiectul de lege pentru organizarea națiunii și a teritoriului național**, un proiect de lege pentru **organizarea Marinei Regale Române** , proiectul **legii de Stat-Major**, al **Învățământului militar și va aduce totodată modificările necesare actualei legi de administrare din armată.**

-Iuliu Maniu : declară deschisă sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare

(Adunarea ovaționează prelung pe Rege și pe Marele Voevod)

Mesajul Regal / 15 nov.'32

22.)CONVERSIUNEA URBANĂ,Senat ,9 dec.'32

Ministr.Just.,**Mihai Popovici** ;Raportor ,**Virgil Potârcă**,

(D.S., MO 11, șed. din 9 dec.'32, p. 177-188)

Intervenții : **M.Manoilescu**, **Ștefan C.Ioan** , **Romulus Georoceanu**,

22.a)M.Popovici (ministr Justiție)

▣Expunere de motive

...Suspendarea provizorie a executărilor silite

"Preocupat de situația grea economică, Guvernul propune proiectul de lege prin care **se suspendă până la 31 martie 1933, orice executări , de orice natură ar fi și în orice stadiu s-ar afla**, chiar în fața Înaltei Curți de Casație,**împotriva bunurilor imobile**, prin natură,destinația și obiectul la care se aplică **aparținând, cetățenilor români sau societățile legal constituite , având sediul în România** ,derivând din orice creanțe , oricare ar fi originea și natura lor – **dacă datoria pentru care se face executarea , este anterioară datei de 1 iunie 1931** – indiferent de schimbările intervenite în persoana proprietarilor acestor bunuri urmărite."

Proiectul suspenda provizoriu aceste executări , pentru ca , între timp, **guvernul să strângă materialul documentar necesar**, pentru **o statistică exactă a datoriilor**, asupra imobilelor, pentru ca pe baza lor **să se poată veni cu o lege care să reglementeze raporturile dintre**

creditori și debitori.

Cum legea era de suspendare provizorie, celelalte formalități care preced vânzarea vor putea fi efectuate , pentru ca creditorii să-și facă formalitățile vânzării .

Indiferent dacă imobilul este urban sau rural, executarea era suspendată până la 31 martie'33.

Dispozițiunile legii nu se aplicau la :

/ **Creanțele statului**, județelor, sau comunelor , pentru plata impozitelor datorate ,pentru a nu se dezechilibra bugetele respective ;

/ **Prestațiunile periodice** , pensiile alimentare, rentele viagere, etc.deoarece sunt strict necesare întreținerii.

/ **Contractele de locațiune** în genere , cuantumul chiriei ;

/ **Salariile particularilor**;

/ Daunele rezultate dintr-o **infrațiune penală**, chiar dacă era amnistiat ;

/ **Comerțianții** cu datorii prevăzute prin alte legi ;

/ **Datoriile către creditorii străini**, pentru a se evita orice dubiu asupra creditului cetățenilor acestei țări și a nu se stingheri relațiile de afaceri cu străinătatea; [.....]

22.b.)Virgil Potârcă (Raportor)

Proiectul de lege

[LD : pe 2 coloane, textele articolelor din Proiect ,cu modificările de la Comisia Senatului]

22.c.)Mihail Manoilescu (Liga Corporatistă)

(p. 183-185)

Legea= lege de tranziție

[LD: notez opiniile lui nu atât pentru legea discutată, ci pentru că , și cu acest prilej, Manoilescu își dezvoltă câteva componente ale doctrinei sale , care îi certifică **originalitatea**, și , cumva, consecvența cu care și-a articulat **doctrina**.

Va trebui să i-o remarc, să i-o apreciez, să-i descopăr valențele de originalitate și nu de modă. Când el promovează **principii neolibérale** , încă din 1923, nu poate fi vorba de imitație.și chiar **corporatismul** său, nu este o contagiune politică ,,,]

Legea are un dublu caracter :**este o lege de tranziție**, care implică și făgăduiește **o lege definitivă**,căreia ,impropriu ,i se zice "**datoriile urbane**" ;

are și un caracter de **angajament guvernamental**, de a urma o anumită politică largă de **înțelegere a aspectului economic și social privind datoriile**.

...Zodia suspendărilor

"Trăim astăzi într-o epocă pe care am putea-o numi "**zodia suspendărilor**".Toate problemele se amână, în așteptarea unor hotărâri definitive .

S-au amânat :Conversiunea datoriilor agricole;Bugetul (nu vom avea anul acesta un buget, se amână !)A doua zi după această suspendare , suntem în drept să așteptăm de la guvern , ca o nouă politică să înceapă, diferită de aceea inaugurată în sesiunea extraordinară .

...La situații excepționale,legi excepționale

El aprobă legea.O aprobă în numele **cercurilor economice importante ale țării**,care l-au trimis în Senat.**O aprobă pentru că reprezintă o ideologie și o metodă științifică** ,iar **o anumită formațiune științifică îl obligă la obiectivitate, la spirit de echitate**.

Legea este prezentată de 2 persoane f.simpatice.Și este prima oară când **Mihai Popovici** nu este numai **jurist,ci și economist**.Iar **Virgil Potârcă** nu este un simplu raportor ,

ci reprezintă în PNȚ o idee largă o înțelegere, o comprehensiune a problemei datoriilor, a marilor probleme economice. [.....]

Este vorba de **o situație unică** ,care nu se va mai putea repeta nici economiceste , **ca prețurile grânelor să scadă la 1/ 3 din valoarea lor** , ca acum doi ani !

În fața acestei situații excepționale, se impunea o lege excepțională.

După cum **exproprierea**, comandată de anumite situații istorice excepționale, a întărit ideea de **proprietate și a întărit sentimentele conservatoare**, tot așa, **o aranjare echitabilă a creanțelor, a datoriilor**, ar închide această dureroasă problemă, și ar întări ideea de proprietate.
(aplauze la majoritate)

Manoilescu /

▫ **Stat corporativ**

[LD :Obsedat de această idee, intră în ea brusc, cu sau fără legătură cu legea discutată
Vezi pe larg **-fișier Corporatism]**]

El va fi obiectiv la discutarea legii și pentru că, el prevede **o lume nouă**,
care se va deschide „când vom avea în această țară **un stat corporativ.**”

” Ei bine, **eu**, prin colegiul la care m-am ales, **sunt o anticipație asupra statului corporativ**,
sunt **alesul unei corporațiuni**. Și atunci, ca ales al unei corporațiuni, trebuie să vă arăt dvs ce ar
fi viața publică și parlamentară, în ziua când, **deasupra ideii de partid, ideea de corporațiune**,
ideea interesului public, manifestat sincer **prin canalul intereselor de breslă**, ar fi aceea care **ar
domina viața publică.**

▫ **Constituționalitatea legii**

**Guvernul s-a gisit în fața a două fapte noi și recente :unul de importanță juridică,
celălalt de importanță politică.**

**Fapta de ordin juridic, rezidă de la Înalta Curte de Casație, din ziua când a declarat
neconstituțională o parte din articolele principale ale legii Conversiunii.**

**Unii au criticat Înalta Curte de Casație, că nu a fost mai largă în aprecierea ei, că este o
instituție anacronică ;alții, că a procedat foarte bine.**

Eu cred că a procedat bine. Casația este datoare să rămână rigidă în aplicarea Constituției,
în judecarea problemelor care constituie armătura statului. [.....]

...Principiile Constituției'23 privind proprietatea

A cui este vina ? Unde este greșala? De ce s-a ajuns la inconsecvențe, între nevoile sociale și
legislația pozitivă, mai ales Constituția ?

**Este pentru că, la vremea când s-a făcut Constituția, nu s-a ținut seama de imperativele
vremii. Nu fac aici decât un proces istoric.** Nu am intenția să mă războiesc cu PNL, mai ales că cei
care au făcut Constituția de la 1923, sunt dispăruți. **Dar este un fapt istoric [...]**

...Retro"22:prelegerile de la Institutul Social

Când la 1923 s-a făcut Constituția [...] chiar cu un an înainte, **Institutul Social Român** de sub
președinția actualului ministru Gusti, a făcut un ciclu de conferințe, făcând apel la diferiți
specialiști, **care să sugereze cele mai bune principii** cari s-ar putea înscrie în Constituție.

**În vremea aceea, toate Constituțiile se modernizaseră, conțineau principii noi pentru viața
de stat, mai ales pentru proprietate și pentru raporturile economice.**

"Constituția noastră singură a fost a fost învechită [...] din ziua când s-a promulgat.

**La vremea aceea, în 1923, studiind toate constituțiile moderne, dar mai ales forța
neânălăturabilă a evoluției economice** care cere anumite schimbări în conceptul însăși de
proprietate, a făcut câteva observații pe care vrea să le aducă din nou în atenția Camerei. **El
a arătat, atunci, că Constituția era conservatoare ;că conceptul de proprietate s-a păstrat în
vechea definiție.** "Am sugerat atunci **o anumită formulă :proprietatea este o funcțiune**

socială și este apărută de legi ca atare. Atrăgea atunci atenția că, dacă nu se voia să se
deschidă continuu procese pentru contradicția dintre Constituție și legislația pozitivă de interes
social sau național - **cum erau rechizițiile, închirierile forțate, reducerea creanțelor,
exproprierea pentru utilitate socială etc etc- trebuia să se dea Constituției o formă destul
de largă. Dar nu s-a acceptat nici o schimbare, conceptul s-a păstrat în vechea definiție,
„antică” .Astfel Constituția a ajuns să dea naștere, astăzi, la inconsecvențe permanente.**
"Concluzia este că **avem nevoie de o modificare a Constituției ;nu pentru motive**

administrative , dar pentru motive de organizare politică.

Atâtea lucruri în ultimii zece ani , **au dovedit-o** să nu mai fie corespunzătoare timpului și să provoace conflicte între legislația obișnuită și legislația constituțională ."

«Conservatism social- politic :contra "bolșevismului economic"

Faptul de importanță politică ,cu dimensiuni mai mici, este constituirea unui grup politic , a unei asociațiuni ideologice ,compus din oameni din partide politice diferite ,care își propun să lupte împotriva așa-zisului bolșevism economic,și în fruntea căruia se găsește respectatul nostru coleg Gr.Filipescu.

Constată cu satisfacție că , față de hotărârea Casației, Guvernul nu s-a descurajat,a luat totuși decizia de a suspenda execuțiile silite, făgăduind o lege definitivă.

Am văzut o minoritate politică care se agită împotriva ușurărilor care s-ar acorda debitorilor, și care preconizează "un conservatism social extremist" ,care nu mai este pe linia vremurilor.Eu cred că această minoritate , care s-a strâns în „frontul împotriva bolșevismului economic”se găsește într-o poziție foarte delicată , într-o totală incomprehensiune față de diferitele probleme sau deslegări ale marasmului economic și ale dezechilibrului social în care trăim azi.Este o plăcere ca Gr.Filipescu să se afle în Senat.Dar aceasta nu-l împiedică să pună o problemă de metodă politică.Oare alegătorii care l-au trimis în Senat erau... împotriva Conversiunii, manifestau o simpatie subită pentru conservatism, sau erau... național-tărăniști !?

-Gr.Filipescu : Au fost în curent cu toate părerile mele, dle Manoilescu !

-Manoilescu :Dle Filipescu,dvs v-ați ales cu voturile puse la dispoziție de guvernul PNȚ!

-M.Popovici :PNȚ nu a pus contra-candidat .

-Manoilescu :atunci mă întreb ,care este poziția alegătorilor care l-au trimis pe d.Filipescu în Senat ? Care este sinceritatea reprezentării ?Cum a convins d. Filipescu alegătorii să îmbrățișeze conservatismul său ?

-Filipescu : Cum de nu s-a ales în această legislație Nolică Antonescu ,cu a sa Ligă contra cametei și cu programul conversionist ?Cum de n-a găsit 65.000 alegători care să-l voteze ?

-I.Th.Florescu(PLD) : Fiindcă nu a fost ajutat de guvern !

-Manoilescu : Constat că , în România democratică există anumite artificialități ,după care , alegătorii sau partizanii unui partid – în speță ai dlui Maniu - pot fi , cu bună grație, puși la dispoziție, închiriați, unei persoane cu idei opuse ,ca să o aleagă.

Manoilescu / dec.'32

...Proprietatea funciară/Proprietatea mobilă

[LD : **Atenție ! Neoliberalismul** lui Manoilescu nu era un **neo-conservatism !?**

Și felul cum este aprobat (aplaudat) de majoritatea PNȚ nu dovedește că , în fond , exista un **echivoc,un subterfugiu** ,la inițiatorii legilor conversiunii ?

Că toatăaceea polemică, acel impas , pe marginea legilor conversiunii era dovada incompatibilității clasei politice "**burghezo-moșierești**" [Livia ! nu te teme de cuvintele luate din dicționarul bolșevic] care ar fi vrut să rezolve criza pe spinarea statului ?

Dar, în această interpretare ,care ar mai fi **deosebirile dintre conservatorism și liberalism ?]**

Și mergând pe înlănțuire logică,cu ce s-ar fi deosebit PNȚ de PNL ?]

Cred că din p.d.v. doctrinar, s-ar putea spune multe privind conservatismul nostru.

De când există lumea, conservatismul s-a clădit pe un stâlp de granit ,care a fost **proprietatea funciară**, sub dublul ei aspect :**proprietatea agricolă**, pe de o parte și **proprietatea orășenească**, pe de altă parte.

Proprietatea mobilă, industrială, titlurile pe care le vântură bursa,**acestea n-au avut niciodată caracterul de sancțitate pe care l-au avut proprietatea funciară.**

Este o lecție elementară a istoriei, care arată că, în toate țările,**partidele conservatoare s-au rezezat în primul rând, și aproape exclusiv,pe proprietatea funciară.**

Pentru proprietatea funciară, pentru solul Țării, pentru clădirile care au crescut în orașele țării , prin munca oamenilor, pentru aceasta s-au luptat oamenii cu înverșunare, pentru aceasta au căzut răniți în războaiele civile, pentru aceasta s-a mers la granițele țării, într-un elan suprem de apărare.(aplauze puternice)Acesta este **conservatismul :proprietatea funciară.**

Creanțele, evident, sunt respectabile într-un stat de drept, dar nu ele constituiesc esențialul în materie de conservare socială. [...]

unde se clatină catapeteasma societății , atunci când cineva face un act de dreptate în regularea raporturilor dintre creditori și debitori ? **A lăsa să se mențină această situație socială, ar însemna să punem** , în favoarea unei proprietăți mobiliare , foarte aleatorie, și al cărei caracter național este foarte contestabil, să punem în pericol , ceea ce avem mai sigur, mai esențial și mai permanent în ființa noastră economică , și , deci, și în ființa noastră națională : **proprietatea pământului , care , aceea este națională**” (aplauze pelungite, aprobări)
lata de ce el aprobă legea cu căldură ; de aceea aprobă ideea suspendării execuțiilor silite. Dacă guvernul va ajunge la reajustarea creanțelor , ca să le aducă , conform buneii doctrine economice, la nivelul adevărat al prețurilor, va sprijini cu căldură și legea definitivă. (aplauze)

M.Manoilescu / 9 dec.'32

22.d.) Ștefan C.Ion (PNL-ducist)

«Conversiunea urbană

Guvernul actual anunța în Mesajul Tronului 50 de proiecte de legi , cu toate acestea , înainte de a se termina discuțiile la Mesaj, vine cu o lege neanunțată, cerând caracter de urgență. Deși în Senat, la comisii, s- a vorbit doar de o scurtă păsuire, în campania electorală pentru alegerile comunale și în presă, s-a făgăduit o lege pentru conversiunea datoriilor urbane. Acest proiect s-a trasformat într-un subiect de propagandă electorală.

La Roman, spre ex., prefectul a dat următorul Comunicat: **”Se aduce la cunoștința cetățenilor orașului Roman, că președintele Consiliului , d-I Iuliu Maniu, a declarat că [...] va ușura prin asanare și problema tuturor datoriilor orașenești”**

-M.Popovici : **În manifestul nostru electoral se spune clar și limpede că în programul guvernului este și luarea de măsuri pentru ușurarea datoriilor urbane.**

-**Ștefan C.Ion** : „Ușurări” este una, „asanare” este alta.

-Popovici : **Înlesniri ! Vom vedea ce înlesniri.**

-**Ștefan C.Ion** : dvs, când folosiți cuvântul „asanare” , nu vă referiți la cea agrară.

-**Potârcă** : veți vedea la lege...

...PNȚ nu rezolvă problema !

-**Ștefan C.Ion** :PNL, care a declarat de numeroase ori , că este pentru ușurarea debitorilor urbani, nu se poate opune unor dispozițiuni de natură de a aduce o ușurare...**dar**

„Protestăm cu toată energia în contra sistemului adoptat de guvernul actual de a amâna rezolvarea tuturor problemelor celor mai importante și mai urgente.

Cu dilatorii , cari prelungesc răul și mențin nesiguranța zilei de mâine, se distruge producția și se pregătește un viitor funest acestei țări”

...PNȚ să părăsească guvernarea !

De 6 luni, această guvernare șovăelnică, fără nici o directivă unitară, fără nici un plan precis, amânând soluționarea chestiunilor capitale, continuând aplicare unui buget deficitar, netâind legendara risipă, dovedește că nu-și dă seama de situația catastrofală a țării. În această situație, **cel mai mare serviciu pe care îl puteți face țării , este plecarea de la guvern** (aplauze la pNL, proteste la pNT)

22.e.) Romulus Georoceanu (PNȚ)

«Conversiunea urbană

El nu va face greșala lui Manoilescu și se ocupe de Constituție, de Parlamentul corporativ etc etc... Acest proiect cuprinde o idee dominantă , **idee care este înscrisă în programul PNȚ**

și pe care noi am aplicat-o, până acum, în două rânduri : a legea *Concordatului preventiv și la Conversiunea agricolă.*

...*Armistițiu juridic* dintre debitor și creditor

Aceasta este ideea unui armistițiu între creditor și debitor.

Dar noi nu rezolvăm problemele pripit, ci cu multă chibzuință. PNT își aplică cu tactică programul. De aceea a dat aceste legi tranzitorii, pentru a facilita apropierea dintre creditori și debitori, pentru a-i determina să meargă „*braț la braț*”, pentru a obține acea armonie socială dorită. **Este vorba despre un "armistițiu juridic" pentru a înceta lupta prin tribunale, pentru ca „beligeranții” să se retragă în spatele frontului, să-și panseze rănilor și să reflecteze.**

[Trece la unele observații pe articole, la care sesizez unele deosebiri de opinie cu Potârcă]
Conversiunea datoriilor urbane / 9 dec.'32

Guvern Vaida. Legislatura II. Sesiunea ordinară (continuă) ian- 13 apr'33

23.) STAREA de ASEDIU ,dezbateri la lege (extrase) , 3 febr.'33

(DAD, MO 32, 3 febr.'33)

[LD : vezi obligatoriu *fișier Doctrina de partid* și separat , *fișiere la partide*
Prezintă nuanțat atitudinea față de **comunismul intern**, văzut ca o **coloană a V-a a Moscovei** .
Tebuie să-ți iasă o pagină "beton "dar fiind o pagină de **istorie preponderent politică** , îi voi da dezvoltare la capitolele politice : **guvern -partide parlament**

Opinii : **Vaida-Voevod (prim-ministru) , Virgil Grossu** (raportor) , **Gh.Brătianu, IG Duca, O.Goga, Anibal Teodorescu, M.Gheorghiu , Fritz Connert, Iosif Willer, M.Landau, G.A.Cuza , ACCuza, CZ Codreanu , IM Leon, dr.Lupu, Lotar Rădăceanu.**

23 a) Al.Vaida -Voevod (prim.ministru) :

▫ **Expunerea de motive**

"În ultimul timp, **mișcări concertate cu caracter comunist**, au tulburat ordinea în diferite regiuni și **tind în mod evident la destrămarea țării .**" [-----] Fiind nevoie de măsuri excepționale , ele nu se pot lua decât în cadrul **stării de asediu .**

(din "Expunerea de motive , citită de Vaida)

23.b.) Gh.Brătianu (PNL-2)

▫ **Măsură gravă, dar necesară**

Consideră de extremă gravitate introducerea legii, dar nu refuză măsurile menite să asigure ordinea în stat și autoritatea statului.

"Consecvent principiului de a apăra **independența statului național** împotriva oricărei **știrbiri a suveranității sale** [...] el nu va tolera ca elemente tulburătoare să urmeze în manifestări anarhice , **îndemnul instigațiilor străine** "

23.c) IM.Leon (PT-Lupu):

#Surpriză dureroasă , inexplicabilă

Prezentarea legii de către guvernul PNȚ, care se pretinde "democratic", este o "surpriză dureroasă". Este inadmisibil ca PNȚ, care a luptat ani de-a rândul, împotriva stării de asediu ... acum să vină cu ea !

După Constituție, starea de asediu (art. 28) este admisă, în caz de război și în împrejurări ce amenință existența statului. Ce se întâmplă azi de se vine cu legea ?!

Explicațiile lui Ed.Mirto, cu grevele de la Ploiești și Grivița, nu justifică măsura.

De ce nu se aplică "Legea Mârzescu" - care a fost făcută pentru a înlătura tulburarea ordinii publice ?

...Sugrumă libertățile cetățenești

Actuala lege, sugrumă orice libertate cetățenească, deoarece introduce cenzura și interzice adunările

În dosul acestei legi, se ascunde dictatura ce va să vie" (ilaritate la PNȚ)

Manifestările de stradă, puse la cale pentru a întinde o cursă guvernului, pentru a găsi o justificare la lege. Conjură guvernul să nu aplice legea. Va vota contra.

23.d.) Octavian Goga (PNAgrar)

▣ Necesitatea măsurilor de ordine și autoritate

"[...] totdeauna am fost de părere că la baza ideii de stat, trebuie să stea ideea de autoritate "

- IIMirescu : De dictatură !

- Goga : De ani de zile, vede că "atributele de autoritate slăbesc" "ideea națională este zguduită". Criza la noi nu este atât economică, cât o "criză de credință în misiunea acestui popor" (aplauze LANC și PNA)

...Pericolul extern

Astăzi ni se anunță că suntem în preajma unei "disoluții de stat"; că pericolul vine din partea unor "mâni străine"

▣ Guvern de autoritate !

În fața acestei situații, "poporul nostru se unește pe deasupra considerentelor de partid" ca să-și apere nevoile, sărăcia și neamul.

Va vota legea, dar face apel la Vaida să cedeze locul la guvern, unui guvern de autoritate.

23 e.) I.G.Duca (PNL -1) :

▣ Guvernul să-și asume răspunderea !

Dacă guvernul crede că aceste măsuri sunt necesare, să le ia pe răspunderea lui.

...Pericolul comunist

"Sunt ani de zile de când noi am denunțat pericolul comunist" Există "organizații tenace", subvenționate din străinătate. "Ne-ați spus că inventăm aceste pericole !"

Astăzi ce descoperim ? Comuniști la Poșta, la CFR, la toate uzinele noastre.

...Guvernul PNȚ să plece !

Și cu legea, PNȚ nu va face față, trebuie să plece de la guvern !

-23.f.) Gr.Iunian (PȚR)

În 1928, prima măsură a PNȚ a fost înlăturarea stării de asediu

»PNȚ ia lecții de la PNL !

Acum, **PNȚ ia lecții de la PNL** , cum s-o introduceă .S-au invocat **frământările de la Grivița și Ploești** .S-au lăudat tactul guvernului și autorităților , care au aplanat tensiunile.

...Cereri justificate, nu instigații străine .

Trebuia lăudată muncitorimea , care a fost la fel de "înțeleaptă" S-a dovedit că **acolo au fost cereri justificate, nu instigații străine** .Pe aceste cazuri, **nu puteți institui legea** .Spuneți că aveți alte " cazuri " **Aveți mijloace să le preveniți. Aveți destule legi.**

"Cine vrea pâine, nu se mulțumește cu gloanțe "

»PȚR:va vota contra legii

La adăpostul legii, **vreți să realizați o politică potrivnică țării.** Cu legea, **dați întreaga răspundere asupra armatei** - dvs dezangajându-vă - instituție pe care dvs sunteți datori să o păstrați intactă , în afară de orice critică.

Legea **reprezintă incapacitatea guvernului.Va vota contra .**

23g.)Anibal Teodorescu (PP - Averescu)

»Legea= incapacitatea guvernului

Când **Vaida** era ministru de Interne , **spunea că nu este " pericol comunist" ! acum , ca prim .ministru , aduce această lege** .Legea **ne scoate din cadrul normal constituțional** , dovedind că **guvernul nu poate face față.**

...Va vota legea dar...

"Fac parte , însă, dintr-un partid de ordine care înțelege că atunci când se strigă de pe banca guvernamentală că țara este în primejdie ,trebuie să fie foarte atent la actele lui.

De aceea, declar că **voi vota pentru "**

Dar mă întreb : **s-a aprins ceva în țară ? A început furtuna ?**

Nu cumva și PNȚ a semănat, cândva , vânt ?"

23.h.)Lotar Rădăceanu (PSD)

[i se strigă "scurt" !]

...Clasa muncitoare a avut revendicări juste

" Dacă doriți "scurt" , cu atât mai mult doresc ca **guvernarea dvs .să fie mai scurtă și să se termine chiar azi "** El nu vede situația atât de amenințătoare.

Cele 2 greve invocate, **nu au fost primele, au fost justificate și s-au aplanat .**

»Starea de asediu=dictatura militară

Starea de asediu înseamnă că **se trece o parte a puterii executive și judecătorești asupra organelor militare .Ia înseamnă întronarea "dictaturii militare"**

...Tulburările provocate de curentele fasciste, antisemite

Nu neagă că **s-au produs tulburări îngrijorătoare** , dar ele **"Nu sunt provocate de clasa muncitoare "** ci " de unele **curente extremiste de dreapta** care au avut voie, până acum, să opereze în voie **pe străzile Capitalei "**

...Complicitatea poliției și a organelor de stat

Aceste tulburări , produse de curentele fasciste și antisemite,pot avea loc numai **cu complicitatea vinovată a poliției și a organelor de stat "** Dovadă : atacul de astă noapte

împotriva localului PȚ-Lupu Împotriva acestor manifestări, nu este nevoie de starea de asediu.
Ajung legile existente.

▣Clasa muncitoare are dreptul să se ridice cu violență

"Mișcările muncitorești au cauze adânci și juste "(evocă cum s-a ajuns la conflictul de la Grivița)**Nu instigațiile comunistilor :** instigatorii reali sunt foamea, mizeria , nedreptatea

Clasa muncitoare are voie, în acest caz, să se ridice și cu violență.

-Ștefan Cicio Pop (președ.Camerei) :**Violența nu este admisă într-un stat ordonat**

-Rădăceanu :**Nu trebuie admisă nici exploatarea , nici nedreptatea .**

...Noi nu ne speriem de comuniști

-Ed.Mirto :Din moment ce li s-au îndeplinit cerințele,**de ce continuă greva ?**

-Rădăceanu :**Sunt elemente a căror acțiune a mers mai departe ,care vor să profite de această stare de nemulțumire .Dar nemulțumirile sunt reale.De ce s-a speriat PNT ?**

-Mirto :**Recunoaște că PSD a reprezentat corect interesele muncitorimii .**

De aceea guvernul le-a rezolvat 90 % .Cum au răspuns muncitorii ?Continuă greva !

-Rădăceanu : "**Există situații când prind curente pe care ,noi, social-democrații,nu le aprobăm.**De aceea insistăm noi **să fie deplină libertate de opinie, pentru a se cristaliza adevărul.Noi nu ne speriem că unii muncitori sunt sub conducerea comunistilor, deși se lovește direct în noi.De ce vă speriați dvs ? Nu este la fel în Anglia, în Franța ? "**

-Polizu -Micșunești : "**Franța nu este lângă Nistru ! "**

-Virgil Grossu : "**Dvs nu sunteți organizați suficient, pentru a paraliza comunismul "**

...Mișcarea comunistă dezbină clasa muncitoare

-Rădăceanu : "**Nu aceasta este sarcina noastră .Ce se pretrece în sânul clasei muncitoare , luptele dintre noi și comuniști , ne privesc numai pe noi .Dar exagerați puterea comunistilor.Mișcarea comunistă , care este bazată numai pe demagogie și supralicitarea revendicărilor , nu poate fi de folos muncitorilor .[...]** Singurul ei rezultat este că dezbină muncitorimea și o slăbește "

▣Prin socialism , masele vor ajunge la biruință !

Dar asta nu veți rezolva cu legea ! Oriunde guvernele au preîntâmpinat mișcările de masă cu forța baionetelor , ele au fost măturate ."**A căuta să întâmpiați cu forța, tendințe, lupte și evoluțiuni , care sunt în nota timpului și a istoriei, înseamnă a pregăti nu soluționarea lor pașnică și democratică, ci , dimpotrivă,soluționarea lor în forme violente și catastrofale "**

Aceasta este învățătura istoriei .**Nu căutați să rezolvați problemele grele cu "dictatura și forța "** , veți îndârji și mai mult masele.

"Dacă acum **semănați vânt, aveți grijă că va trebui să culegeți furtună .**

Prin socialism , masele vor ajunge la biruință !"

23.i)Iosif Willer (P.Maghiar)

▣Respinge legea

Partidul maghiar **este un partid al ordinei și legalității. Dar sunt suficiente legile existente**
Nu va vota legea .

-23.j)Fritz Connerth (P.German)

▣Va vota legea , dar...

Sunt suficiente legile existente.Dar , **dacă guvernul va avea nevoie trebuie să aibă această posibilitate Va vota legea ,** dar guvernul s-o folosească numai dacă este absolută nevoie .

23.k.)G.A.Cuza (LANC)

▫Va vota legea , chiar dacă...

Situația este gravă ,
grevele dese "pot să întindă peste toată țara mișcările revoluționare ."
Guvernul este nevoit să vie cu măsuri, dar să-și asume toată răspunderea

-I.Mirescu : Starea de asediu se va întoarce și asupra dvs !

**-GACuza : Chiar dacă ! " noi preferim de o mie de ori păstrarea ordinii în stat ,
cu oricâte sacrificii , decât anarhia către care dvs vreți să ne duceți ! "**

23.l.)M.Landau (P.Evreesc)

▫Legea:gravă, inutilă, gâtuie libertățile

" Măsura este gravă, pripită , inutilă"

În cei 10 ani de guvernare cu stare de asediu, până în 1928,

nu au putut fi stăvilite mișcările antisemite.Mai degrabă s-au normalizat după 1928.

Legea gâtuie libertățile cetățenești ; PNȚ face rău serviciu țării, prin lege .

23.m)CZCodreanu (G de F)

▫Va vota contra

3 febr.'33 : **Garda de Fier va vota contra** , este o măsură "finală "

Trebuie extirpate cauzele : cauza semită , a conflictelor de la Ploiești ;

faptul că unii politicieni încasează tantieme . **Va vota contra !** [LD : atât spune]

-M.Gheorghiu (PND -Iorga) / 3 febr.'33 : Guvernele de autoritate n-au nevoie de măsuri grave, pentru că sunt destule legi. Guv.PNȚ este slab,
și a contribuit la dezordinile ce izbucnesc. **PND se va abține de la vot.**

23.n)G.Serbeniuk (P. Ucrainean) :

▫Contra legii

Nu va vota legea pe care , în 1928, PNȚ a înlăturat-o !

23.o)dr.Lupu(PNȚ):

▫Legea-lespede pe mormântul PNȚ

3 febr.'33

"Așa dar, **din capitulare în capitulare !** Alaltăieri ați dat peste bord pe președintele și vicepreședintele PNȚ [Maniu, Mihalache] **astăzi dați peste bord principiile , programul, tradițiile , însăși baza vieții dvs.**[...] **Această lege este lespede , este crucea de mormânt pusă peste partidul dvs.**"Regretă acest fapt , deoarece **PNȚ a avut această lege aplicată pe spinarea sa :a curs sânge ; au fost cadavre ; au murit un Berbereche ; au murit sute de țărani în Ardeal ,pentru a crea acest PNȚ și acum el vine prin surprindere cu starea de asediu și cenzura !**

...Stare gravă, ca în 1907

Recunoaște că starea este gravă [evocă anul 1907] .

Nu se îndoiește că sunt dușmani care " își vâra coada " în starea de nemulțumire .

Dar care este proporția între starea reală și "intervenția străină " ? !

Dlor ! Nu vă jucați cu focul ! Legea este fatală !

#Legea=introducerea dictaturii

Această lege [...] este pentru **introducerea dictaturii politice**, dictatura **politică a unui guvern din dos** [Camarila !] , care este mai mare în această țară.Dar nu se poate jugula un popor, dreptatea va răsări !

23.p)Virgil Grossu (raportor) :

...Partidele de guvernare și răspundere au aprobat legea

Partidele mari au avut o atitudine mai "curajoasă ", vădind " răspunderile" :

PNL-ducist, PNL-georgist, PNAgrar-Goga, P.P.Averescu,care au trecut pe la cârma statului, au aprobat legea.

...Iunian și Lupu -criticii dizidenți

Contra au fost Gr.Iunian și dr Lupu, care au invocat cei 10 ani de opoziție .

PNȚ, ca partid de guvernământ, nu consideră că programul său nu-i îngăduie

să ia măsurile dictate de împrejurări : **grava situație cu grevele ; spionajul** care se practică chiar în centrul Capitalei .Este o problemă de oportunitate.

▫Legea :preventivă, contra mișcărilor subversive

Dar nu este oare necesar, să aducem " un mic abandon al libertăților celor mai mari " ?

Da , este o măsură preventivă (celelalte legi sunt represive) **menită să stăvilească mișcărilor subversive .**

Noi suntem informați pertinentemente de "direcțiunea ce se urmează de o anumită mișcare "

23.r)Vaida -Voevod:

...Satisfacție ptr aprobarea partidelor serioase.

Are sentimentul de satisfacție că oratorii au înțeles situația.Consideră votul, un vot de încredere .

Chiar dacă ne-ar amenința dictatura PNL nu cea a partidelor cu 2-12 membri " !

Legea este facultativă ; este valabilă 6 luni ;

▫Votarea legii

Votanți : 245.

Bile albe : 202

Bile negre : 43 Legea este adoptată

23.s)Corpul II Armată:Ordonanța de aplicare a stării de asediu ,6,11 febr.'33

("Adevărul" din 7 și 12 febr.'33)

▫Decretul Regal 201 (6 febr.'33)

...Pentru aplicarea stării de asediu

Fiind însărcinați cu aducerea la îndeplinirea înaltului **Decret Regal 201** prin care s-a declarat

starea de asediu ,în baza **legii ptr. autorizarea stării de asediu** (4 febr. 1933) ordonăm următoarele:

Art.1. Perimetrul în care se va executa starea de asediu: **București** (tot teritoriul+ comunele suburbane + 5 km de jur împrejur; Cernăuți, Galați, Iași, Ploești, Timișoara (teritoriul +2 km. în jur) ; zona industr. a jud Prahova (la sondele petrolifere și a comunelor din jur).

Art.2. Pe tot acest terit. **sunt interzise orice adunări sau întruniri** și orice convocare de adunări, **fără autorizarea comandantului** Corpului de Armată sau a Garnizoanei.

Art.3. Sunt oprite **orice manifestații sau procesiuni** pe străzile sau căile publice, orice atrupament...

Art.4. Pot purta **uniforme** doar membrii instituțiilor de stat autorizate, Purtarea de **alte uniforme** neautorizate este **interzisă**.

Art.5. Interzicerea purtării de **embleme sau insigne** neautorizate .

Art.6. Orice **publicație care exercită sau întreține dezordinea și răspîndirea unor asemenea publicații** ,sunt **interzise**.

Broșurile sau cărțile imprimate de particulari, vor trebui să obțină autorizarea Comandamentului Garnizoanei...

Periodicile și cotidienele, nu au nevoie de autorizație, dar **editorii și autorii** vor fi **răspunzători și pasibili de pedeapsă, dacă răspîndesc dezordinea sau știri alarmiste**.

Se va putea ordona și suspendarea publicațiilor pe o perioadă.

Art.7. Portul de arme ,fără autorizație, este interzis.

Art.8. Cf. legii, darea în judecată de tribunalele militare, **închisoare dela 15 zile-1 an, pierderea drepturilor civile (votul) și portul de arma**.

Semnează : Al. Vaida-Voevod (președ. consil de min), G. G. Mironescu (Interne), M. Popovici (Justiție), Gral Samsonovici (Apărarea Națională)

24.) Reprimarea unor infracțiuni contra liniștii publice, 27 febr-8 mart. '33

(DAD, MO 49 -53, 27 febr.-8 mart. '33)

«Ordonanța nr.2, 11 febr. '33

...Pentru dizolvarea org. comuniste

Comandantul corpului II Armată [gral Nic. Uică], conform înțelegerii cu Vaida -Voevod și G. G. Mironescu , a **ordonat dizolvarea tuturor asociațiilor și organizațiilor comuniste**, de pe terit. comandamentului.

Ordonanțe similare se vor da **în toate zonele cu stare de asediu**.

Art .I Sunt și rămîn dizolvate următoarele organizațiuni:

- | | |
|--|-------------------------------|
| 1. comit. de conducere ale org. comuniste. | 7. sindicatele neafiliate CGM |
| 2. UTC | 8. CC comunist al CFR |
| 3. BMȚ | 9. Asoc. "Solidaritatea" |
| 4. Ajutorul Roșu Internațional | 10. C. Com. al șomerilor |
| 5. Ajutorul muncitoresc Român | 11. Asoc. stud. com. |
| 6. birourile juridice comuniste. | 12. Asoc. contra războiului. |

Art..II sediile acestor organiz. vor fi închise, orice adunări vor fi interzise .

Art.III pedepse ca cele dela legea stării de asediu.

Art.IV ordonanța va fi afișată pe străzi și autorități.

Art.V. Însărcinați cu aplicarea, militarii de sub comanda, ofițerii de poliție, agenții forței publice.

25.) Armand Călinescu, despre legile represive , febr. '33

(Armand Călinescu, "Însemnări politice", 1916-1939, Humanitas, 1990 , prefața și îngrijire Al. Gh. Savu)

[**L.D** Atenție! Am dat-o și la Guvern . Este curios faptul că "**Însemnările** " fac un salt peste

perioada nov.'28-28 mai'32 ,adică tocmai perioada primei guvernări! Nu cunosc explicația.]
Călinescu/

▫Măsuri legislative contra comunismului

-19 febr'33.:**Conferință interministerială**, pentru **măsuri contra comunismului**.

Seara,**Consiliu de miniștri**,pe aceeași chestiune.

-20 febr.'33 :Mironescu depune **Proiectul de lege pentru complectarea legii Mârzescu**.

"Se creează infracțiuni noi și prea elastice.

În Cameră,e combătut de socialiști și chiar de ai noștri.Basarabeni,mai ales.

Reușesc să determin pe Mironescu să primească retușări sensibile pentru a nu se crea un instrument care s-ar putea întrebuința contra partidelor."

26.)Prelungirea Legii încurajării industriei naționale ,28 mart.'33

(DS, MO 38, șed. din 28 mart.'33 , p. 1374)

[LD: atenție ! Am dat doc. și la Guvern Se prelungește cu un an **termenul ptr.industriile care folosesc materii primă din străinătate** (pentru industr.cu materii prime din țară,termenul eexpira în 1942).Deci se prelungește industria mai puțin "încurajată" de legislația liberală.
Să fie și asta tot cu țintă liberală ? Nu știu]

I.Lugoșianu (ministr.industr)

▫Expunerea de motive

Legea întocmită în 1912, pentru încurajarea industriei naționale **a divizat industria în două grupe**, după cum își trăgea materia primă, din țară sau străinătate ,**prevăzând un spor de avantaje pentru industria care își trăgea materia primă din țară**.

Printre diferențierile dintre aceste două grupe de industrii, **era și timpul pentru care se acorda folosirea avantajelor legii**.

/Pentru industriile care-și trag resursele din agricultură sau derivate agricole și din subsolul țării,**termenul de aplicare a legii a fost fixat la 30 de ani deci expirarea va fi în 1942**.

...Expirarea termenului ptr industr.cu materii prime din străinătate

Pentru industriile care întrebuințează materii prime din străinătate,**termenul de aplicare acordat a fost de numai 21 de ani,deci expiră la 1 apr.1933 .**

" Spre a se evita însă luarea pentru moment a unor măsuri izolate ,**credem nimerit a se prelungi situația de acum cu încă un an de zile "** urmând ca , între timp, **să se studieze și să se fixeze regimul viitor și complet , pentru întreaga noastră industrie "**

Legea încurajării industriei / 28 mart.'33

27.)28 mart.'33.Legea pentru organizarea cooperăției ,Senat .

Voicu Nițescu (ministr.Agriculturii) **NPNiculescu -Lungu** (raportor la lege)

(D S , MO 38, șed. din 28 mart.'33 , p 1359- 1372)

[LD : de-a dracului nu vrea nici să amintească de **legislația liberală ,din Vechiul Regat** , până la **Legea Mihalache** (1929) Modificarea a vizat "**îmbunătățirea**" atât a **legii Mihalache** ,cât și a **Legii Sisești** ,cu **concepția (structura) jardelenească** ,dominantă în noua guvernare Maniu / Vaida .

Atâta instabilitate legislativă pe biata mișcare cooperatistă , nu-i de mirare că nu și-a putut

îndeplini decât parțial rolul pentru care a fost pornită.
Cred că viabile și cu continuitate au rămas unitățile minoritarilor (șvabii din Banat,sașii din Transilvania, germanii din Bucovina,evreii în Basarabia)]

27 a.)Voicu Nițescu (ministr.Agriculturii)

▪Expunere de motive

/Legea Mihalache(28 mart.'29)

Proiectul cuprinde câteva modificări la **legea din 28 martie 1929 (Mihalache)** cu modificările aduse la **4 aprilie 1930 (Sisești)** justificate prin noile probleme ce se pun mișcării cooperatiste , în special clasei țărănești.

I)Condițiile vieții economice actuale , în special metodele de producție agricolă,în primul rând cerealele, fac ca **agricultura parcelară** să se găsească acum **într-o stare de inferioritate** , **dacă** nu reușește ca, printr-o organizare adecvată ,să se adapteze noilor împrejurări.

Or, este notoriu că pentru această organizare : **formula cooperativă s-a afirmat pretutindeni a fi singura eficace și chiar singura posibilă.**

La noi, cooperația , începând cu forma ușoară a **Băncii Populare**,a pătruns treptat **și în celelalte sectoare ale vieții agricole :aprovizionarea în comun,valorificarea produselor agricole** , cereale și alte produse secundare (ouă , lapte fructe) atât în stare brută ,cât și transformate ; **organizarea producției prin exploatarea de mașini agricole** etc etc.

În ultimii ani, s-a dat **o nouă directivă cooperației economice sătești**, în care domina **magazinul de consum** (distribuții de mărfuri provenite de la instituțiile de stat) ;îndrumându-se spre **cooperative** denumite " **agricole , de aprovizionare și desfacere în comun** " .

/Legea G.Ionescu-Sisești(4 apr.'30)

Alături de aceste cooperative agricole, continuă să funcționeze un număr de **obști de arendare** ,care au fost la noi **prima formă de cooperativă de exploatare agricolă.**

Dar ,trebuie să adăugăm imediat că **ele și-au îndeplinit în mică măsură acest rost** ;au fost mai mult **o formă de garantare colectivă** față de **proprietarul moșiei arendate**, care se distribuia în **loturi,asociaților** ,fiecare cultivând-și lotul respectiv cu mijloace și pe risc propriu . [-----]

Acesta a fost rostul mărturisit al **Legii din 22 iulie 1931** ,asupra **asociațiilor agricole**, așa cum se arată în *Expunerea de motive* a fostului ministru al agriculturii ,**G.Ionescu -Sisești**, ca și chiar în textul legii (art.2,3)

Pentru aplicarea legii, **s-a creat** la Ministerul Agriculturii și Domeniilor , "**Secția de îndrumare și control a asociațiilor agricole** " ,căreia i s-a atașat un nr. de **17 organe de control** , în afară de personalul tehnic al Oficiului Național al Cooperăției Române.

S-au constituit **301 asociații** de acest fel, până la 1 ian.1933 ,grupând **11.501 membri** , ale căror proprietăți însumau **110.725 ha** .Capitalul vărsat a fost doar de **930.000 lei** .

[LD : asta înseamnă că revenea în medie **367 ha / de asociație și cca 9 ha / de asociat**]

O exploatare în comun nu s-a făcut, însă, nicăeri !

În județele Arad, Bihor, Timiș-Torontal, Constanța **serviciile agricole** respective s-au ocupat **doar de planurile de cultură** ; în unele județe au distribuit pueți, semnițe, ouă la 15 din aceste asociații,și la unele le-a împrumutat trioare, semănători, wermorele

Până în prezent,**asociațiile agricole** nu au putut face decât operațiunile mai simple ; au fost izolate de celelalte forme cooperative .

▪Legea Voicu Nițescu

Prin proiectul de față, **am încadrat cooperativele de exploatare agricolă,în organizația generală a mișcării cooperative agricole.**În locul unei instituții izolate de organizația cooperatistă a țării și în concurență cu ea,punem o instituție care se disciplinează în cadrul unor **directive unitare de îndrumare a agriculturii românești**, în special a celei țărănești .

▪Uniunile Cooperative

II.)În proiectul de față , sunt și unele dispoziții referitoare la organizarea **Uniunilor de cooperative**, care au ca atribuțiune **controlul și îndrumarea societăților cooperative**. În 1930, s-au constituit **8 Uniuni regionale** , cu sediul la **București, Iași, Cernăuți, Chișinău, Galați, Craiova, Timișoara, Cluj** .

Au format Uniuni - intrând în lege -cooperativele "Hangya " , "Alianța din Ardeal " , cooperativele șfăbești de tip "Raiffeisen" din Banat .

Și-au păstrat încă vechea organizare **cooperativele săsești** din Transilvania, **cooperativele minoritare** din Bucovina, unele **cooperative germane** din Tarutino (Basarabia) și **cooperativele evreești** (din Basarabia)

Cele 8 Uniuni cooperative românești, sunt un **puternic auxiliar** al **Oficiului Național al Cooperăției Române**. Uniunile, **ca instituții de auto - guvernare** a mișcării cooperative , au primit o **serie de atribuții** de ordin legal, privind **funcționarea și controlul unităților cooperative**.

/Codul silvic(1910)+Legea de extindere(1923)

III.)Prin **Codul silvic** din 1910 și prin **Legea de extindere a codului silvic din 17 iunie 1923**,legiuitorul s-a ocupat de **proprietățile stăpânite în devălmășie** ,de **obștiile de moșneni sau răzești și composesorate** ,dând **Casei Centrale a Băncilor Populare** însărcinarea de a **controla și supraveghea** întreaga gestiune a administratorilor și a da asistența judiciară și silvică în favoarea acestor colectivități.

/Legea Cooperăției [??]

Prin **legea cooperăției** ulterioară **dreptul de control și îndrumare** a fost dat **Oficiului Național al Cooperăției Române**.

...Obști,composesorate

Există în țară **633 obști** (moșneni, răzeși , composesorate) **stăpânind în devălmășie 1.106.273 ha pădure** ceea ce reprezintă **17 % din suprafața totală a pădurilor țării**.

Producția acestor bunuri este însă **sub orice așteptare** ,prin **administrație nechibzuită, exploatare abuzivă, gestiune financiară necontrolată**.

Multe obști și-au vândut pădurile pe prețuri derizorii ,pădurile nu au fost regenerate , gestiunile nu au fost supuse adunărilor generale.

Deoarece statul nu mai poate suporta singur asemenea cheltuieli,

Oficiul Național al Cooperăției va prelua o contribuție de control, de maxim 1 % .

/Legea asanării datoriilor agricole

IV)**Legea pentru asanarea datoriilor agricole** , cu modificările recente , **a influențat simțitor situația cooperăției, a băncilor populare**.**Se impune o concentrare** a acestor întreprinderi cooperative ,prin-o **fuziune a micilor unități**, cf.normelor pe care le va stabili

Consiliul General al Cooperăției .Ministrul agriculturii și domeniilor, Voicu Nițescu

[**urmează legea**]

27.b)Ștefan C.Ion(PNL)

▪Legile cooperăției

[**În numele PNL, în finalul discursului, anunță că nu va vota legea**]

Este a doua modificare a **legii cooperăției** (1929, 1930) ,**modificări necerute "de jos" , ci impuse " de sus"** .În tradiția cooperăției românești, **legile sale erau discutate în prealabil de congresele cooperărilor, întruniți pe regiuni** .

Se modifică **peste 20 de articole**, fără să se fi pus față-n față textele .

Prin proiectul d-lui Nițescu ,privind **Legea din 22 iul.'31 (Sisești) -asociațiile agricole** - nu face decât să consacre o situație de fapt.

"Dacă ați făcut bine sau nu , prin această măsură legală, **desființând prea repede ceea ce a săvârșit predecesorul dvs** , înainte de a se fi putut aprecia roadele unor astfel de asociații ...
urma va alege "

Ștefan Ion / 28 mart.'33

#Etatismul ("bolșevic")al legislației PNT

[LD: atenție la sensul dat în epocă la **conotația "bolșevică"**: el nu presupune ceva în folosul oamenilor, al colectivității, ci **în folosul statului ("etatism") , al structurilor birocratice.**]

Expunerea de motive este obscură și nelămurită ca să ne dăm seama.

"**Amestecul Statutului este prea vizibil și prea puternic** , pentru ca să nu fie **vătămător mișcării cooperative** , care știm cu toții că s-a născut din însuflețirea și din entuziasmul înaintașilor și **care nu poate trăi decât în libertate . "**

" Cum se împacă oare **principiul autonomiei mișcării cooperative** , **cu aceste dispoziții curat polițienești**, ce se cuprind în articolele modificate , pentru a se efectua acest fel de **căsătorii forțate ?**" Pare că ar fi măsuri ce se iau zilnic peste Nistru , în Rusia sovietică, unde **voința de sus reglementează** până la cele mai mici amănunte , **toate manifestările poporului.**

"**Ce mai rămâne din luptele aprige duse de d. Ion Mihalache și de toți frunzașii țărăniști din Regat , pentru autonomia absolută a mișcării cooperative ?** [-----]

Eternul adevăr : **"S-a schimbat boerul ! "** - din fabula nemuritorului Grigore Alexandrescu !

" În lunga serie a **abzicerilor sau a abdicărilor guvernului național-țărănist** , alături cu **starea de asediu și cu legea draconică Mironescu**, astăzi **înregistrăm etatismul acesta exagerat în cooperatie . Pumnul conducerii de la centru se va simți bine la periferie.**"

Ștefan Ion / 28 mart.'28

#Cooperatismul liberal versus Cooperatismul național-țărănesc

Rezultatul ? : **toate cooperativele "văzute rău "** , vor fi **condamnate să dispară**, și **PNT va pune "piatra sepulcrală "** peste cooperarea românească "

Art.68 are **dispozițiunea "îngrozitoare"** ca cooperativele **ce nu se vor înscrie în Uniune ... se vor dizolva de drept și vor intra în lichidare !**

"Nu putem decât să **deplângem ultimele clipe ale mișcării cooperative** , care nu vor putea supraviețui **acestor măsuri curat polițienești** , vrednice doar de GPU-ul sovietic , când ne amintim **munca uriașă** a unor oameni ca : **Spiru Haret , Ion G.Duca, Fotin Enescu și alții** care, ajutați de **preoți și învățători** - luminătorii satelor -au dus acea luptă aprigă pentru **emaniciparea economică a țărănimii .**

"Acestia, fericii îndrumători, au atras la **cooperatie** însuflețirea maselor, iar astăzi , prin **măsurile draconice ale conducerii dvs**, împrăștiați în aceleași mase , **jalea și descurajarea "**

...1916.Situația din Vechiul Regat

În 1916, în ajunul intrării în război, erau **3100 bănci populare** , cu **650.000 membri**, cu un capital de 200 milioane lei -aur .

Existau **506 obști de arendare** , cu **69.882 membri**, cu **388.235 ha**, care vindeau în comun 35.233 vagoane cereale .

Erau **280 cooperative de consum**, cu **14.000 membri** , cu un capital de 2.260.000 lei -aur .

Erau **165 cooperative de păduri** cu **1.300 membri** , cu un capital de 1.400.000 lei -aur .

În total , **numărul cooperativelor din Vechiul Regat** se urca la **736.283**, iar capitalul lor era de 204.435.000 lei -aur !

...1918-1928.Mișcarea Cooperatistă

În primii zece ani după război, cu toate lipsurile simțite, **mișcarea cooperatistă** a făcut

" **o adevărată minune "** , înlesnind trecerea a **peste 75.000 ha de pământ** , din **proprietatea mare** , în **proprietatea mică a țaranului** , cu ajutorul creditelor acordate de **Centrala Bancilor Populare .**

...1928-'33.Birocrația cooperatistă

Astăzi, propaganda și educația cooperatistă au fost aproape desființate, iar "specialiștii" - beneficiarii cooperăției de ieri, "moștenitori veseli" ai muncii altora - se disting prin munca de birou, proiecte, statistici, referate !

"S-a întâmplat cu cooperăția așa cum se întâmplă cu revoluțiile :
unii fac revoluția și alții profită de dânsa."

Ștefan C.Ioan / 28 mart.'33

▫Legea din 17 iun.'23

[LD : se vede cum nu se poate mai clar bătălia politică, cu substrat economic, ce se duce între PNL și PNȚ]

...Proprietățile devălmașe (Regat)

...Composesoratele(din Ardeal)

Aceste proprietăți, prin Legea din 17 iun.1923, au fost puse sub **privegherea și controlul Băncilor Populare**.

Prin legea actuală (art.106) au fost trecute asupra **Oficiului Național al Cooperăției și Băncii Centrale Cooperatiste**.

Este vorba de **653 unități de moșneni și composesorate**, stăpânind **1.106.273 ha de pădure**, adică **a 17-a parte din suprafața totală** a pădurilor țării.

Acestora li s-a pus un impozit de 1% ,**abuziv și exagerat**, în beneficiul actualei conducerea Cooperăției < *Sie volo, sie jubeo ;sit pro ratione voluntas !*>Sau , pe românește ,**domnia bunului plac** ! [invocă ex.date de colegul deputat **M.Negură**, la Cameră, cu privire la jetoanele încasate de birocrății din Direcția centrală a cooperăției .]

Ștefan C.Ioan / 28 mart.'33

#Oficiul Național al Cooperăției Române

[LD: este instituția-instrument creată de PNȚ- zic adversarii - pentru a oferi un fief lui Mladenatz]]

Graha acestei legi nu era justificată. Multe din prevederile legiferate ,erau deja aplicate în fapt.

De ce ,oare ,PNȚ s-a precipitat să o aducă ?**Singurul interesat de această grabă**, om cu situație "*complet pierdută*" , care nu putea ștepta ,**cerea"salvarea" sa printr-o lege specială** :

()Grigore Mladenatz

Horățiu, în **Arta poetică**, pentru a arăta un **ex.de adaosuri inexplicabile** într-o operă de artă, spunea unui pictor să nu picteze un chiparos ,într-un **peisaj de naufragiu** deoarece chiparoșii nu cresc în mare !**Tot șa de inexplicabil este art. 84** din actuala lege , privind **numirea**

Directorului general al Oficiului Cooperăției **prin decret regal** !

"Este o simplă căpătuială ,strecurată pe furiș,**pentru a salva pe un devotat partizan politic al partidului de la guvern."****Gromoslaw Mladenatz**- pentru care se face acest text- **este în neregulă cu vechimea**. Avansat pe ziua de 1 ian.1929 - director cls.I ,în mart.'29 , după 2 luni devine **director al Oficiului Național**, adică cu patru trepte mai sus,situație la care ar fi putut ajunge abia după 4 ani ! **Numirea sa** ,cu călcarea **Statutului funcționarilor publici** (legea Mironescu, oct.'32)**este nulă de drept**.

Acum încercați să-l salvați cu această "*parașută legală in extremis*" ! Se va spune :**Mladenatz** este un specialist, deține **o catedră de cooperăție** ,la care tot PNȚ l-au ridicat cu iuteala

fulgerului , la **Academia de comerț** și acum îi pregătiți alta la **Academia Agricolă** ! [-----]

Chestiunea dlui Mladenatz , colorează perfect această lege ,și-i dă **parfumul celui mai tare politicianism**."

Ștefan C.Ioan / 28 mart.'33

27.c.)Elemer Gyarfás(P.N.M)

▫Legea Voicu Nițescu

[LD: atenție ! Gyarfás , p.d.v. foarte apropiat celui liberal,la care adaugă elementele specifice minoritare , care , fie vorba între noi, nu prea sunt în acest caz .

La național-tărăniștii ardeleni ,**furia distrugerii "operei liberale"** (prin obligativitatea subordonării ONC-ului) **era mai mare** decât să tulbure organizarea **cooperatismului "minoritare"** ,căruiua îi păsuește vechea organizare și subordonare (până în '38)

Se alătură observațiilor făcute de Ștefan Ioan (PNL-1)

Pe lângă asta ,are 3 obiecții principale :

1. **De ce** societățile cooperative - care au personalitate juridică - nu sunt supuse dispozițiilor

Legii firmelor și registrelor de comerț ?

2. **De ce** s-a modificat art. 68 , **care prevede desființarea cooperativelor care nu se vor înscrie în Uniuni , în termen de 1 an ?**

-**Voicu Nițescu** :**Cu excepția celor minoritare ,din Ardeal și Basarabia,până în 1938 .**

-**Gyarfas** : **se declară liniștit și mulțumit de răspuns.**

3.**Composesoratele** .**Primește bucurios ca Oficiul Național al Cooperăției să se ocupe de ele.**

Este contra contribuției de 1 % , în sarcina acestor composesorate,considerând abuziv amestecul ONC în bugetele acestora.

Gyarfas / 28 mart.'33 -

-**NPNiculescu -Lungu (raportor)**: **DI.Ștefan Ioan a ocupat un loc în Consiliul de administrație al Casei Centrale a Băncilor Populare .Este un loc de "general" dar în ce unitate a lucrat , efectiv ?!Nu știu dacă d-sa a fost moșnean, pe undeva ?Știe cât de proastă este administrația acestora ?**

Este o administrație rea.

Cu această lege, lucrurile se vor îndrepta. Măsurile luate sunt salvatoare .

Roagă senatorii să voteze legea.

27.d)Voicu Nițescu (replică lui Șt.Ion)

«**Legea cooperăției**

Apără legea ; contraargumentează lui Ștefan C Ion ; aduce ex. din timpul guvernărilor liberale : într-un an (1927) , sub guvernarea liberală, s-au lichidat 976 cooperative ;

În 4 ani de guvernare PNȚ + Iorga ... s-au lichidat doar 730 cooperative.

Prin măsurile luate, **guvernul dorește însănătoșirea cooperativelor.**

...**Afilierea la UNC**

Dintre **cooperativele de credit, 96 % s-au afiliat Uniunii** .Au rămas neafiliate doar 4 % .

Celelalte cooperative (moșnenești și composesorate) s-au afiliat 70 % .

Și ele au cerut controlul Oficiului Național.

Dacă dl Ștefan ar fi cunoscut oamenii de la Ministerul Agriculturii , din timpul guvernării pNT , n-ar fi adus asemenea **învinuiri , care nu au nici un temei.**

Art. 84,se găsește în art. 205 din Codul liberal (din 1928) ,al cărui **autor a fost dr. Lupu** , iar **raportor la Senat ,însuși dl Ștefan Ioan (ilaritate)**încât nu înțelege de ce îi învinuiește de aranjamente politicianiste ! [ia apărarea lui Mladenatz]

Legea cooperăției / 28 mart.'33

28.) Conversiunea datoriilor agricole,9 ,10, 13 apr. '33

[LD: sunt ultimele zile ale Parlamentulu .În paralel, se desfășoară Adunările profesionale ale PNL și Consfătuirea PNA-Goga , care cer plecarea PNȚ de la guvernare]

(DAD, MO 87,88,91,)

a)M.Negură(PNL):

▪Declarația-protest PNL

(„Universul”, 11 apr.'33)

Protestează pentru felul cum se cere discutarea și votarea legii. De la venirea la guvern, **PNȚ a fost în nepuință să formuleze precis punctul său de vedere**. De 9 luni, asistă la continui schimbări de proiecte, iar în ultimele zile, soluțiile se schimbă de la ceas la ceas.

PNL nu a încetat să declare în Parlament și în afara lui, că este pentru o conversiune largă, care să cuprindă diferite categorii de debitori, dar **să fie întocmit astfel, încât**, pe de o parte, **să satisfacă interesele debitorilor**, pe de altă parte, **să îngăduie reînvierea creditului**, în general, și **al celui popular**, în deosebi.

Proiectul înfățișat, nu corespunde nici uneia din aceste două preocupări: **ocrotește doar pe unii debitori, menține haosul existent pentru creditori.**

PNL lasă guvernului PNȚ întreaga răspundere.

-**Dinu Brătianu** anunță că **iar va apela la Curtea de Casație.**

b)Al Vaida Voevod,9 apr.'33

(„Universul”, 50, nr.98, 11 apr.'33)

[**LD mai erau 3 zile până la închiderea sesiunii.Ia cuvântul după Declarația PNL (M.Negură)**]

▪Satisfacție pentru opera de legiferare

"Nu ași fi luat cuvântul , dacă nu s-ar adevăra și acum vorba veche : **in caude venenum**, pentru că **în rest sunt gratuite reproșurile.**

...Conversiunea.

Această chestiune a conversiunii datoriilor agricole ,**de ani de zile este ordinea zilei.** Ea s-a legiferat în două rînduri ;**încât nu este cetățean** ,care se ocupă cu această problemă, care **să nu fi căutat - și** , după iluzia lui , **să nu fi găsit - soluția.**

"Noi ne-am dat silința să coordonăm, pe cât omeneste este cu puțință , **conflictul de interes între debitori și creditori.**

D.Negură , în numele partidului național-liberal ducist,a spus că nu este deplin satisfăcut.

Eu iau aceasta implicit ca un vot de încredere că adică acest anteproiect totuși îi satisface și pe d-lor în mare măsură.

Pe deplin satisfăcător - și pentru creditori și pentru debitori -nu este posibil să se alcătuiască un proiect, care să dea soluția.

"**Cred că nu este o dovadă de incapacitate** , ci de capacitate , că guvernul , îndată ce legile fiscale ne-au făcut cu puțință să avem datele necesare , în scurt timp, a dat o soluție.

Că ea este bună sau rea [.....]

„**Mai departe, am conștiința liniștită că atunci când această lege va intra în practică și va fi aplicată, se va dovedi că nu a fost făcută de oameni incapabili**, ci de oameni cari , după mult-puțina lor minte și experiență , **au dat satisfacție** , în măsura cea mai mare în care s-a putut da , **țării și acelei pături a populației care așteaptă** cu înfrigurare să poată în fine ajunge la liniște, și întreaga țară să progreseze, începând o nouă viață financiară și economică .”

c)Lupu, Ștefănescu –Goiceanu,Mischie, Adonis Popov, 10,13 apr.'33

// Conversiune // Afacerea Skoda // **Vezi fișier Etică**

d)Gr.Iunian,11 apr.

#Critică procedura și conținutul Conversiunii

Vacanță parlamentară

29.) Demisia lui Maniu din președinția PNȚ și din Parlament, 1 mai '33

("Facla", an XII, nr. 681, 8 mai '33)

Al. Vaida-Voevod, președinte de partid și guvern

Campania Afacerii Skoda / Campania ptr răsturnarea guvernului / Rotativa /

Vezi la fișier Guvern PNȚ

30.) Legile adoptate în a II-a guvernare PNȚ (1932-'33)

-Lege Controlul averilor / lege anticorupție / , 18 oct. 1932

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XX, p 707-714)

-Lege percepere și urmărirea veniturilor publice / lege anticorupție / 13 apr. '33

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XXI, p 267-281)

-Legea generală a vănilor, 13 apr. 1933

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XXI, p 129-165)

-Lege / modificări / Unificarea contribuțiilor directe și a impozitului global , 19 apr. '33

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XXI, p 359-341)

-Lege / prelungire / pentru Încurajarea industriei naționale, 24 apr. 1933

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XXI, p 434)

-Legea Sanitară și de Ocrotire, 27 apr. 1933

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XXI, p 451- 453)

-Lege: organizarea națiunii și teritoriului pe timp de război , 27 apr. '33

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XXI, p. 447-451)

-Lege: Organizarea Cooperăției , 27 iun. '33

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XXI, p 701-741)

-Lege: Asanarea datoriilor agricole / Conversiune -II -/26 oct. 1932

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XX, p 757)

Lege: / modificare / Reglementarea datoriilor agricole și urbane / Conversiune -III/14 apr. '33

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XXI, p 312)

-HCM / modificare / pensiilor civile și militare, 11 oct. '32.

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XX, p. 635-637)

-Lege / modificare / -Organizarea Camerelor de Muncă , 11 oct. 1932

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XX, p 635-637)

-Lege: / modificare / Conflictelor de muncă / grevele / , 18 oct. 1932

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XX, p 701.702)

-Lege - Autorizarea stării de asediu , 4 febr. 1933

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XX, p 51-52)

-Lege -Reducerea salariilor funcționarilor publici / " curbă de sacrificiu" / 1 mart. 1933

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XXI, p)

-Lege / completare / Reprimarea infracțiunilor contra liniștii publice, 22 mart. 1933

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XXI, p 89-92)

-Lege/ completare / -Reprimarea unor noi infracțiuni contra liniștii publice, 12 mai 1933

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XXI, 647-654)

-Lege-Unificarea asigurărilor sociale , 8 apr. 1933

(C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XXI, p 129-165)

-Decizie-Reglementarea cărților de capacitate profesională, /desființarea breslelor /

10 iul. 1933 (C. Hamangiu, *Codul general al României* vol. XXI, p 768-769)

«LD:concluzii parțiale la opera legislativă a PNȚ

[LD 4 martie 2007.Încă nu ajung la sinteza optimă pe care o ambiționez.M-am împotmolit în hățişul de legi care -fiecare în parte -are un context, ascunde un substrat politic , și, cel mai adesea, reprezintă porțițe legislative în favoarea unor "grupuri de interese" ,fie ele economice, fie regionale, fie de partid, și uneori chiar personale.

La o impresie foarte generală, parcă m-aș încumeta să spun că în această a doua guvernare **ardelenii ,depun un zel deosebit** pentru a implementa la nivelul țării,**sistemul transilvănean**, pentru a demonta sistemul liberal al Vechiului Regat .

Multicefalia PNȚ (Maniu-Vaida-Mihalache-Iunian)imprimă un caracter tensionat și neunitar procesului legislativ ;complicat de existența unui **sui-generis parlament paralel** (PNL-Duca) și de alte presiuni opoziționiste ,fac ca acest asalt ardelenesc să eșueze într-**o legiferare de "amânare"**,de provizorat ,de încercare,de prelungire a legilor existente .

Dacă ar fi urmat încă 3 ani de guvernare ... poate ,poate ,România ar fi avut o legislație de tip "țărănist-ardelenesc"...sau "agrarian-industrial" sau ...nu mai știu cum .

N-a fost să fie !]

Vezi fișierul următor Guv.Duca /Tătăărăscu